

coord. Daiana Vesmaș, Andreea Dragomir

◆————◆
Studii și cercetări în științe administrative
vol. 3

coord. Daiana Vesmaș, Andreea Dragomir

**Studii și cercetări
în științe administrative
Vol. 3**

Techno
Media
Sibiu - 2023

Titlul: Studii și cercetări în științe administrative

Copyright © 2023

Toate drepturile aparțin autorului.

Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al autorului.

Autorul își asumă întreaga răspundere asupra conținutului.

Tehnoredactare: Techno Media

Coperta: Andreea Dragomir

ISBN: 978-606-616-521-1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Studii și cercetări în științe administrative / coord.: Daiana Vesmaș,

Andreea Dragomir. - Sibiu : Techno Media, 2022

4 vol.

ISBN 978-606-616-489-4

Vol. 3. - 2023. - Conține bibliografie. - ISBN 978-606-616-521-1

I. Veșmaș, Daiana (coord.)

II. Dragomir, Andreea (coord.)

001.891:351

001.891:342

Editura Techno Media este editură cu prestigiu recunoscut de către
CNATD CŪ:

http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Editura Techno Media

550074, Sibiu, str. Dimitrie Cantemir nr. 22

tel./fax: 0269/21.19.83

www.technomedia.ro;

e-mail: office@technomedia.ro

Colecție editorială coordonată de:
Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș
Lector univ. dr. Andreea Dragomir

**SELECȚII DIN ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ
A STUDENȚILOR ȘI MASTERANZILOR**

Numărul 3. (noiembrie 2023)

Consiliul științific al Volumului Studii și Cercetări în Științe Administrative (SCSA) este format din specialiști în domeniul științelor administrative și al ordinii și siguranței publice, cadre didactice în facultăți de profil cu prestigiu în țară.

Prof. univ. dr. Bianca Guțan – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
– Facultatea de Drept

Prof. univ. dr. Manuel Guțan – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
– Facultatea de Drept

Prof. univ. dr. Călin Hințea – Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-
Napoca – Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale
Comunicării

Prof. univ. dr. Emil Bălan – Școala Națională de Studii Politice și
Administrative, – Facultatea de Administrație Publică

Conf. univ. dr. Cristina Oneț – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
– Facultatea de Drept

Conf. univ. dr. Laura Crăciunean – Universitatea „Lucian Blaga” din
Sibiu – Facultatea de Drept

Conf. univ. dr. Dana Alexandru – Universitatea „Lucian Blaga” din
Sibiu – Facultatea de Științe Socio-Umane

Conf. univ. dr. Carmen Popa – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
– Facultatea de Drept

Conf. univ. dr. Nicolaie Șuteu – Universitatea „Lucian Blaga” din
Sibiu – Facultatea de Drept

Conf. univ. dr. Cristian Clipa – Universitatea de Vest din Timișoara –
Facultatea de Drept

Conf. univ. dr. Alexandru Stoian – Academia Forțelor Terestre Nicolae
Bălcescu – Facultatea de Științe Economice și Administrative

- Conf. univ. dr. Sabin Guțan – Academia Forțelor Terestre Nicolae Bălcescu – Facultatea de Științe Economice și Administrative
Conf. univ. dr. Constantin Măță – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – Facultatea de Drept
Lector. univ. dr. Mădălina Voican – Universitatea din Craiova – Facultatea de Drept
Lector. univ. dr. Cătălin Nicolescu – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – Facultatea de Drept
Lector. univ. dr. Lucian Tarnu – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – Facultatea de Drept

Colegiul de redacție al Volumului – Studii și Cercetări în Științe Administrative (SCSA) este format din specialiști în domeniul științelor administrative și al ordinii și siguranței publice, cadre universitare titulare sau colaboratori ai Departamentului de Drept Public din cadrul Facultății de Drept – ULBS. Activitatea acestora se desfășoară sub îndrumarea editorului coordonator al Volumului și al directorului Departamentului de Drept Public.

- Conf. univ. dr. Daiana Maura Vesmaș
Conf. univ. dr. Cristina Oneț
Lector univ. dr. Andreea Dragomir
Lector univ. dr. Ioana Hulpuș
Lector univ. dr. Emanuel Tăvală
Lector univ. dr. Laurențiu Șoneriu
Lector univ. dr. Elisabeta Boțian
Lector univ. dr. Daniela Czika
Lector univ. dr. Horațiu Rusu
Lector univ. dr. Alexandra Rusu
Lector univ. dr. Vasile Vidrighin
Lector univ. dr. Razvan Roghină
Asist. univ. dr. Iulia Bulea
Asist. univ. dr. Ioana Pacurariu
Asist. univ. drd. George Grosu
Asist. univ. drd. Loredana Gogoășe
Asist. univ. drd. Mirela State
Asist. univ. drd. Andrei Noață
Asist. univ. drd. Sergiu Berindea
Colaborator drd. Costin David

CUPRINS

Editorial.....11

Secțiunea 1. Științe administrative

<i>Vasiu Adrian Nicolae</i> Informatizarea instituțiilor publice.....	15
<i>Olti Mária Magdolna</i> Răspunderea disciplinară a funcționarului public	25
<i>Popa Anamaria Georgiana</i> Impactul Brexit-ului asupra liberei circulații a lucrătorilor.....	41
<i>Dobrin Lavinia Petruța</i> Cultura organizațională în organizația S.C. ROWE S.R.L. Studiu aplicativ.....	52
<i>Zoldi Tunde</i> Perfecționarea funcționarilor publici din cadrul primăriei comunei Sândominic	64
<i>Ghimbășanu (Cafadaru) Steluța-Maria</i> O Europă digitală. digitalizarea administrației publice în România	76
<i>Pușcașiu Alexandra</i> Perspective privind motivarea personalului în cadrul organizațiilor publice. Studiu de caz Primăria orașului Avrig.....	94
<i>Bucur Paul Alexandru</i> Transportul în comun în Viena. Un exemplu de eficientizare a transportului urban.....	107
<i>Muntean Denisa Andreea</i> Instituția prefectului și serviciile publice deconcentrate	114

Secțiunea 2. Drept public

Ruxandra Dateș

Posibilitatea de intrare în legalitate a construcțiilor realizate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea autorizației de construire, în conformitate cu prevederile art. 37 din legea nr. 50/1991 127

Chirilă Ștefania

Dreptul la educație în Uniunea Europeană.....151

Márton Miklós Timea

Regimul juridic al actelor administrației publice locale în materia urbanismului 157

Cercea Tiberia

Răspunderea penală pentru neglijență medicală în sistemul CEDO și în dreptul intern 167

Grădinaru Ana Maria

Jurisprudența curții de justiție a Uniunii Europene în domeniul protecției datelor cu caracter personal.....177

Zoltan Bianca-Maria

Răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici 193

Secțiunea 3. Ordine și siguranță publică

Morari (Bayraktar) Ana

Utilizarea armelor nucleare. scenariul unui război „distrugeător de lumi” 207

Schachner Mihai-Valentin

Managementul serviciilor de urgență 214

Platon Alexandru

Relațiile UE-Rusia.....225

Ceobanu Mădălina-Cristina

Relația N.A.T.O. – U.E. 242

Mirea Bianca Tatiana

Uniunea Europeană față în față cu războiul din Ucraina.....257

Secțiunea 4. Politici europene

Pleșa Maria

Politica digitală a Uniunii Europene 279

Rodilă Diana

Privire de ansamblu asupra diversității culturale
la nivel european 286

Edu Anamaria

Țările balcanice: o enigmatică controversă
a Europei moderne 305

Prunaru Petrică

Parteneriatul de integrare europeană cu statele candidate
și potențial candidate 318

Marina Ștefania-Larisa

Identitate națională vs. identitate europeană:
conflict sau armonie? 336

Crîșmaru Claudia Elena

Drepturile fundamentale ale cetățeanului european 348

Popuța Bianca-Angela

Strategia europeană privind drepturile persoanelor
cu dizabilități 359

EDITORIAL

Volumul *Studii și Cercetări în Științe Administrative* reprezintă debutul unei colecții de studii, cu caracter anual, care își propune valorificarea și, mai ales, valorizarea activității de cercetare științifică desfășurată de studenții și masteranzii Facultății de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, în domeniul științelor administrative.

Sub deviza: *Cercetare despre și pentru administrația publică*, acest proiect are, în același timp, scopuri ambițioase și obiective pentru un viitor mai lung în care ne propunem nu numai să stimulăm interesul studenților pentru proiecte actuale și aplicate de cercetare științifică în acest domeniu dar, mai ales, să creăm acel tip de interacțiune dinamică, bidirecțională, în care studenții și profesorii lor în calitate de coordonatori științifici, să reușească să se apropie, cât de mult posibil, de un model ideal în care comunitatea academică are, dincolo de rolul pur educativ, misiunea de a furniza societății informații, idei, consultanță, viziune, soluții noi pentru dezvoltarea ei.

Nu este nici un secret faptul că administrația publică se confruntă astăzi cu o gamă largă de sarcini și provocări atât din punctul de vedere al perspectivelor de cercetare a fenomenului administrativ cât și al practicii administrative efective, de zi cu zi. De aceea, abordările cu care aceste realități sunt examinate științific în cuprinsul acestei colecții de volume, sunt la fel de diverse și inedite în măsura în care își propun să îmbine prospețimea și libertatea spirituală a tinerilor noștri cercetători cu experiența vastă, teoretică și practică a dascălilor lor și, nu în ultimul rând, să sporească apetitul și plăcerea de a învăța unii de la alții și de a privi împreună spre viitor.

Când ne aplecăm asupra domeniului științelor administrative, dincolo de caracterul inter-și pluridisciplinar pe care îl oferă, regăsim o adâncă și redundantă înrădăcinare a acestuia în istorie dar, mai ales,

un domeniu bogat și deschis pentru explorare fundamentală, comparativă și aplicativă. În organizarea și reorganizarea din mers a structurii sale, volumul reflectă plurivalența care caracterizează sectorul public și problemele acestuia dar și tendințele, provocările și întrebările viitorului privind organizarea și funcționarea administrației publice precum: digitalizarea și noile tehnologii, leadership-ul și managementul public, europenizarea și internaționalizarea spațiului administrativ, buna guvernare, reziliența și sustenabilitatea administrative, caracteristicile actuale ale sistemului de ordine publică, serviciile publice și standardele actuale ale acestora, spațiul de securitate și justiție etc.

Acest proiect vizează excelența și calitatea ca părți integrante ale vieții și succesului profesional al viitorilor specialiști din administrația publică. Pentru acest motiv, Consiliul științific și Comitetul de redacție au fost construite cu atenție, cu atragerea marilor specialiști din marile facultăți de științe administrative ale țării dar și a unor specialiști recunoscuți, cu cariere de succes în administrația publică românească actuală. Pentru faptul că au acceptat să ne însoțească pe acest drum le mulțumim din suflet și le rămânem permanent îndatorați.

Curiozitatea și dragostea de a învăța te duc departe în viață. Cercetarea te deschide către diferite opinii și idei noi. De asemenea, dezvoltă abilități de discernământ și de analiză. Procesul de cercetare răsplătește curiozitatea. Când ești angajat să înveți, ești mereu într-un loc de creștere. Dar, diferența este făcută de capacitatea de a face, de a acționa. Ori asta vă învață științele administrative. Realizarea obiectivelor constituie astăzi marea temă, nespusă, a sectorului public dar și în afaceri. Lipsa capacității de a face constituie marele obstacol în calea succesului adevărat și durabil în sectorul public dar și în afaceri. Vă așteptăm, dragi studenți, ca împreună să învățăm nu numai ce să facem ci, mai ales, cum să facem, pentru a ne asigura succesul pentru noi și pentru comunitățile în care trăim.

ECHIPA DE EDITORI

Conf. univ. dr. Daiana Maura Vesmaș
Lector univ. dr. Andreea Dragomir

SECȚIUNEA 1.
ȘTIINȚE
ADMINISTRATIVE

INFORMATIZAREA INSTITUȚIILOR PUBLICE

Autor: VasIU Adrian Nicolae¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir*

Rezumat: *Deși importanța tehnologiei informației în administrația publică este evidentă, puțini oameni știu să valorifice potențialul acestui domeniu în administrare. Articolul aduce o abordare tehnico-științifică privind optimizarea funcțiilor administrației publice prin utilizarea tehnologiei informației.*

Subiectul este considerat oportun, oferind linii directoare clare privind implementarea tehnologiilor avansate. Deși literatura existentă este adesea nesatisfăcătoare pentru publicul larg, acest articol își propune să clarifice particularitățile și avantajele tehnologiei informației în administrație.

Lucrarea descrie mijloacele informatice din administrația publică și modul în care acestea contribuie la eficiență. Articolul se axează pe transformarea digitală, avantajele acesteia pentru autorități și impactul pozitiv asupra relației cu cetățenii. Transformarea digitală poate facilita comunicarea și poate crea oportunități pentru guvernarea digitală și democrația participativă, cu condiția unei implementări eficiente.

Cuvinte-cheie: *tehnologia informației, sistemul informațional, administrație publică, sisteme ERP, eficiență, guvernare, optimizare.*

Introducere

Într-o lume în care digitalizarea devine esențială, tehnologia informației (TI) se afirmă ca fiind coloana vertebrală a multor industrii și sectoare, cu un accent deosebit în domeniul administrației publice. Această tehnologie, care odată era percepută ca un simplu instrument,

---

¹ Adresă de email autor: adrian.vasiu@ulbsibiu.ro

s-a transformat acum într-un mecanism vital care modelează modul în care serviciile publice sunt concepute, implementate și percepute la nivel național. Adoptarea și integrarea TI în administrația publică nu mai este doar o tendință, ci o necesitate actuală. Aceasta contribuie la optimizarea și eficientizarea proceselor, facilitând o guvernare transparentă și oferind cetățenilor posibilitatea de a interacționa cu instituțiile de stat într-un mod mai dinamic și direct.

Abordarea noastră nu se limitează doar la identificarea problemelor, ci și la sugestii concrete pentru optimizarea utilizării TI. Cu toate că literatura de specialitate abordează aceste subiecte, informațiile sunt adesea prezentate într-un mod tehnic, dificil de înțeles pentru publicul nespecializat. Acest articol își propune să umple acest gol, oferind o perspectivă clară și accesibilă asupra impactului tehnologiei informației în administrația publică.

Reforma în administrația publică din România prin prisma digitalizării

Transformarea digitală în administrația publică este dictată de integrarea tehnologiei informației în domeniile social și economic. Aceasta afectează atât resursele tangibile, cât și pe cele intangibile, cum ar fi normele și modelele organizaționale. Digitalizarea promite eficientizare instituțională, costuri reduse și servicii inovatoare pentru cetățeni. Tehnologiile digitale favorizează interacțiuni directe și dinamice cu cetățenii, îmbunătățind serviciile publice și percepția asupra procesului administrativ.

Digitalizarea înseamnă regândirea modului în care instituțiile publice operează, având ca focalizare cetățeanul. De asemenea, conectarea și informarea cetățenilor în mod digital susțin o guvernare digitală transparentă și eficientă.²

Contextul digitalizării se reflectă în adopția tehnologiei de către populație și adaptarea instituțiilor la modele digitale. Este crucial să nu asociem digitalizarea cu depersonalizarea; de fapt, o administrație informatizată solicită integrarea serviciilor, simplificarea livrării și

---

² Alexandru Roja, Mihaela Boc, *Administrație publică digitală – transformarea digitală*, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2021, p.84.

automatizarea proceselor informaționale. Convergența cu strategiile de digitalizare ale Comisiei Europene, cum ar fi Piața Unică Digitală, este esențială.

Pentru succesul digitalizării, este imperativ să dezvoltăm competențele digitale ale personalului din sectorul public și să informăm cetățenii despre serviciile digitale. Măsurile legislative și angajamentul angajaților în dezvoltarea digitală sunt esențiale.³

Inițiativa UE pentru digitalizarea instituțională vizează îmbunătățirea calității, accesibilității și securității serviciilor digitale. Domeniile cheie includ telecomunicații, securitate, e-comerț și e-sănătate. Comisia Europeană vede transformarea digitală ca un catalizator pentru o administrație „inteligentă”, cu beneficii substanțiale pentru cetățeni și economia europeană. Mai mult, strategiile UE în domeniul digitalizării se concentrează pe inovare, transformarea administrației publice și digitalizarea serviciilor esențiale.⁴

Pentru a asigura o tranziție reușită către o economie digitalizată, strategii solide de cercetare și inovare sunt cruciale, și statele membre trebuie să se adapteze continuu la această evoluție.

Componentele sistemului informațional în instituțiile publice

Resursele informaționale reprezintă coloana vertebrală a oricărui sistem informațional. Acestea includ ansamblul de date, informații documentate, circuite și fluxuri informaționale, precum și mijloacele de procesare a datelor. Toate aceste componente lucrează împreună pentru a simplifica și optimiza procesele administrative, garantând accesul neîngrădit al cetățenilor la serviciile publice și reducând costurile asociate.

Datele și informațiile sunt esențiale pentru luarea deciziilor. Pentru ca datele să fie transformate în informații valoroase, acestea trebuie prelucrate în conformitate cu cerințele specifice. Datele sunt considerate

---

³ Ibidem, pp.85-86

⁴ <https://eufordigital.eu/ro/discover-eu/the-eu4digital-initiative/>, pagină accesată la data de 15.06.2023.

atribute brute, în timp ce informațiile sunt rezultatul prelucrării adecvate a acestor date, servind drept fundație pentru decizii. Acest proces de transformare a datelor în informații este în mare parte automatizat, folosind Sisteme de Prelucrare Automată a Datelor (SPAD).⁵

Însă, ce înseamnă un sistem informațional bine dezvoltat într-o instituție publică? În esență, este o combinație de componente cheie care lucrează împreună pentru a îmbunătăți eficiența și transparența.

Bazele de date stochează informații într-o manieră organizată, reflectând sistemele pe care doresc să le modeleze. Acestea urmăresc centralizarea datelor, asigurând integritatea și securitatea informațiilor, precum și posibilitatea partajării datelor.

Aplicațiile software instruesc hardware-ul computerului, furnizând instrucțiunile necesare pentru a realiza anumite sarcini. Există software de sistem, software de programare și software de aplicație, fiecare având un rol esențial în funcționarea globală a sistemului informațional.

Rețelele informatice facilitează comunicarea între calculatoare, permițând partajarea diverselor resurse și informații. Aceste rețele pot fi structurate în diverse tipologii și modele, cum ar fi modelul client-server.

Hardware-ul este componenta fizică, incluzând calculatoare, servere, imprimante și multe altele, esențiale pentru accesul la sistemul informațional.

Utilizatorii sunt angajații care interacționează cu sistemul, iar formarea lor corespunzătoare este crucială pentru utilizarea eficientă a resurselor.

Politica de securitate este vitală pentru a proteja sistemul informațional de amenințări externe și interne. Aceasta cuprinde reguli, proceduri și protocoale pentru a asigura integritatea datelor și informațiilor.

Backup-ul și recuperarea sunt proceduri esențiale pentru a asigura continuitatea în cazul unor incidente neașteptate, garantând astfel protecția și accesul la date vitale.

---

⁵ <http://www.zota.ase.ro/simp/Sistem%20informational.pdf>, pagină accesată la data de 15.06.2023.

Suportul tehnic, realizat de către personalul de specialitate din domeniul informatic, este esențial pentru a aborda și rezolva rapid problemele care pot apărea, asigurând astfel o utilizare fluidă și eficiență a sistemului informațional.

Dezvoltarea și implementarea unui sistem informațional robust în instituțiile publice nu este doar o necesitate, ci și un imperativ în lumea modernă. Acesta promovează eficiența, transparența și oferă cetățenilor acces la servicii de calitate, marcând astfel evoluția continuă a societății informaționale.

Implementarea sistemului informațional în instituțiile publice

Prin adoptarea software-urilor și altor tehnologii informatice, sectorul public urmărește să automatizeze procesele, să reducă erorile umane și, în final, să ofere servicii mai eficiente cetățenilor.

Spre deosebire de sectorul privat, care este orientat către maximizarea profiturilor, sectorul public vizează să satisfacă nevoile cetățenilor și să îmbunătățească calitatea serviciilor. Scopul principal al tehnologiei informației în acest context este de a reduce birocrăția, a minimiza volumul de muncă manual și a spori eficiența serviciilor către cetățeni. Este esențial ca proiectele IT să fie adaptate la particularitățile și obiectivele sectorului public.⁶

Front-office-ul reprezintă interfața dintre administrația publică și cetățeni sau firme, facilitând servicii electronice și promovând democrația participativă, transparența și răspunderea publică.

În contrast, **back-office-ul** gestionează procesele interne și interguvernamentale, folosind adesea aplicații moștenite și tehnologii care datează din trecut. Pentru o administrație eficientă, este crucială o integrare armonioasă între aceste două entități.

Sistemele ERP (Enterprise Resource Planning) sunt instrumente software integrate ce facilitează gestionarea eficientă a multor procese administrative. Acestea pot ajuta la:

---

⁶ Doina Dănăiață, Luminița Hurbean, Camelia Margea, *Sistemele informatice pentru administrația publică, Concepte teoretice, tehnologii și soluții de implementare*, Editura Universității de Vest din Timișoara, 2011, p. 40.

- Gestiunea financiară: optimizarea proceselor financiare, cum ar fi contabilitatea și gestionarea bugetelor.
- Gestiunea resurselor umane: îmbunătățirea proceselor de HR, inclusiv gestionarea posturilor vacante și administrarea beneficiilor angajaților.
- Managementul proiectelor: oferă instrumente pentru planificarea și monitorizarea proiectelor și contractelor.
- Gestiunea relațiilor cu cetățenii: optimizarea interacțiunilor cu cetățenii și oferirea informației necesare prin portaluri web.
- E-guvernare: promovarea serviciilor electronice și democrației participative.
- Gestionarea proceselor inter-guvernamentale: facilitarea schimbului de date între diverse instituții și organizații din administrație.

Implementarea unui sistem ERP în sectorul public vine cu propriile sale provocări. Acest lucru poate fi atribuit lipsei unei arhitecturi bine definite, necunoașterii sistemului curent și a portofoliului de procese. Pentru a depăși aceste obstacole, este esențial să se clarifice scopul final al organizației, să se definească arhitectura informațională la începutul proiectului și să se analizeze în detaliu procesele existente. Alte aspecte esențiale includ re-proiectarea proceselor în conformitate cu noile reguli și politici și abordarea unei perspective orientate pe procese.⁷

Integrarea tehnologiei informației în instituțiile publice nu este doar o necesitate, ci și un imperativ într-o lume digitalizată. Cu toate acestea, pentru a se asigura succesul acestor implementări, este crucial să se țină cont de specificul sectorului public și să se abordeze provocările cu o planificare riguroasă și o adaptare corespunzătoare.

Managementul documentelor electronice și secretariatul

Managementul documentelor electronice (eDMS) este esențial într-o eră în care informația digitală domină. Indiferent de dimensiunea sau natura unei organizații, implementarea corectă și eficientă a

---

⁷ Ibidem, p.43.

unui sistem de administrare electronică a documentelor este crucială pentru a menține organizarea și eficiența în mediul de lucru.

Pentru ca un **sistem eDMS** să fie eficient, trebuie să fie planificat și implementat cu atenție. Primul pas este stabilirea politicii și a practicilor la nivel de instituție. Asta implică informarea tuturor utilizatorilor despre responsabilitățile lor și desemnarea lor într-o manieră clară. Procedurile și politicile trebuie să se alinieze infrastructurii IT existente și să acopere aspecte esențiale: organizarea spațiului de lucru electronic, standardizarea denumirii documentelor și directoarelor, măsurile de securitate, controlul accesului și stocarea documentelor.⁸

Un alt aspect vital este organizarea spațiului de lucru electronic. Acesta trebuie să fie logic și să urmeze principii standardizate în întreaga organizație. Utilizatorii trebuie să poată lucra într-un mediu clar structurat, cu niveluri de acces diferențiate și cu documente organizate în structuri de directoare standardizate.

Denumirea documentelor trebuie să fie standardizată și clară. Adoptarea unei convenții de denumire bazată pe un vocabular clar și controlat este esențială. Numele documentelor ar trebui să fie constante, ușor de identificat și independente de structura directorului.

Alegerea software-ului pentru managementul documentelor este o etapă vitală. Există multe opțiuni disponibile, dar alegerea trebuie să se bazeze pe nevoile specifice ale organizației. Unele criterii esențiale sunt interfața intuitivă și ușor de înțeles, modularitatea sistemului, comunicarea rapidă între departamente și trasabilitatea documentelor.

Un eDMS eficient trebuie să aibă o serie de caracteristici-cheie:

- Interfața intuitivă: Utilizatorii ar trebui să poată naviga și să acceseze funcționalitățile-cheie fără a petrece mult timp învățând sistemul.
- Sistem modular: Organizațiile pot alege și adăuga module în funcție de nevoile lor.
- Comunicare rapidă: Permite colaborarea simultană a mai multor utilizatori pe același document.

---

⁸ Cristian Pisarciuc, *Sisteme informatice de management, Curs universitar*, Universitatea Transilvania din Brașov, 2015, pp.51-52.

- Trasabilitate: Urmărirea istoricului documentelor, inclusiv modificări și aprobări.
- Drepturi și securitate: Protejarea datelor și limitarea accesului utilizatorilor la informații și documente specifice.
- Backup și audit: Protecția datelor prin backup-uri automate și auditarea tuturor operațiunilor pentru a identifica orice acțiune pe documente.⁹

Așadar, managementul documentelor electronice este un instrument vital pentru organizații în era digitală. Un eDMS eficient și bine implementat nu numai că sporește eficiența, dar oferă și un nivel înalt de securitate și protecție pentru informațiile confidențiale. Cu o planificare corespunzătoare și o implementare atentă, organizațiile pot beneficia de avantajele oferite de un sistem eDMS de top.

Odată cu introducerea tehnologiilor digitale în cadrul instituțiilor publice, rolul secretariatului s-a schimbat semnificativ. Înainte de digitalizare, secretariatul era responsabil de gestionarea documentelor și a altor activități administrative, cum ar fi programarea întâlnirilor sau organizarea evenimentelor. Cu toate acestea, odată cu introducerea tehnologiilor digitale, secretariatul a devenit mult mai implicat în gestionarea fluxurilor de informații și în asigurarea unei comunicări eficiente în cadrul instituțiilor publice.

Managementul documentelor și fluxurile de lucru reprezintă un sistem informatic extrem de important pentru orice activitate de secretariat în cadrul unei organizații. Acesta oferă o modalitate eficientă de a gestiona documentele, atât în formă fizică, cât și electronică. Acest sistem poate fi folosit pentru a stoca, prelucra și administra documentele, precum și pentru a le securiza și cripta. Un sistem de management al documentelor poate fi folosit pentru a gestiona documentele în mod eficient, precum și pentru a le face mai ușor de accesat și de utilizat. Acesta poate fi folosit pentru a organiza documentele în foldere, pentru a le clasifica și pentru a le căuta mai ușor. De asemenea, acesta poate fi folosit pentru a crea rapoarte, pentru a face schimb de informații între departamente și pentru a gestiona procesele de lucru. Un sistem

---

⁹ Ibidem, pp.53-55.

de management al documentelor poate fi, de asemenea, folosit pentru a integra aplicațiile utilizate în lucrările de secretariat cu celelalte sisteme informatice existente. Acest lucru permite organizațiilor să își gestioneze documentele într-un mod mai eficient, precum și să le facă mai ușor de accesat și de utilizat.¹⁰

Concluzii

Informatizarea instituțiilor publice marchează o etapă esențială în evoluția administrației contemporane, deschizând calea către standarde noi de eficiență, transparență și interacțiune cu cetățenii. Adoptarea și integrarea tehnologiei informației nu doar răspunde tendințelor actuale, ci redefinește modul în care instituțiile publice funcționează și comunică.

Transformarea digitală, cu toate avantajele sale, aduce și provocări, în special în ceea ce privește implementarea sistemelor complexe precum ERP. Abordarea acestor provocări necesită o strategie bine definită, o arhitectură informațională solidă și o adaptare continuă la schimbările din domeniu.

Managementul documentelor electronice se impune ca o necesitate într-o lume dominată de digitalizare. Un sistem eDMS eficient asigură securitatea, organizarea și accesibilitatea informațiilor, fiind esențial pentru funcționarea optimă a secretariatelor în era digitală.

În esență, tehnologia informației și strategiile asociate acesteia reprezintă pilonii unei administrații publice moderne, pregătită să răspundă cerințelor și așteptărilor unei societăți în continuă evoluție.

Bibliografie:

Dănăiață Doina, Hurbean Luminița, Margea Camelia, *Sistemele informatice pentru administratia publică, Concepte teoretice, tehnologii și soluții de implementare*, Editura Universității de Vest din Timișoara, 2011.

---

¹⁰ Ion Sârbu, *Managementul funcționării sistemului informațional în activitatea de secretariat*, Revista teoretico-științifică, Sibiu, 2012, p.46.

Pisarciuc Cristian, *Sisteme informatice de management, Curs universitar*, Universitatea Transilvania din Brașov, 2015.

Roja Alexandru, Mihaela Boc, *Administrație publică digitală – transformarea digitală*, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2021.

Sârbu Ion, *Managementul funcționării sistemului informațional în activitatea de secretariat*, Revista teoretico-științifică, Sibiu, 2012.

<https://eufordigital.eu/ro>.

<http://www.zota.ase.ro>

RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A FUNCȚIONARULUI PUBLIC

Autor: Olti Mária Magdolna¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș*

Rezumat: Într-un stat democratic, administrația publică are un rol semnificativ în asigurarea libertăților politice și inițiativelor sociale. Responsabilitatea publică implică respectarea principiilor europene și a procedurilor specifice în administrația publică. Domeniul administrației publice trebuie să abordeze problemele sociale din prezent și să asigure satisfacerea interesului general. Atitudinea și acțiunile funcționarilor publici și ale autorităților trebuie să promoveze eficiența și încrederea în administrație. În lucrare am subliniat faptul că funcționarii publici au un grad ridicat de responsabilitate, iar acțiunile lor pot avea consecințe importante pentru cetățeni, superiorii lor și instituția. Normele legale prevăd mecanisme de sancționare și reparare în cazul acțiunilor sau inacțiunilor ilegale.

Complexitatea situațiilor practice poate afecta eficiența administrației publice, iar autorul sugerează că măsuri de remediere și stimulare a atitudinii funcționarilor ar putea îmbunătăți eficiența și randamentul în cadrul domeniului public.

Cuvinte-cheie: răspundere disciplinară, responsabilitate, stat democratic, administrație publică.

Introducere

Reforma Codului Administrativ a adus schimbări semnificative în ceea ce privește răspunderea disciplinară pentru funcționarii publici,

---

¹ Adresă de email autor: mariamagdolna.olti@ulbsibiu.ro

demnitari și alte persoane asimilate. Această formă de răspundere se aplică în cazul încălcării îndatoririlor de serviciu și a normelor de conduită. Un aspect important este că atât abaterile, cât și sancțiunile sunt definite de lege.

Printre noile schimbări se remarcă introducerea unor abateri disciplinare noi, cum ar fi refuzul nemotivat de a se supune controlului de medicină muncii sau expertizelor medicale recomandate de medicul de medicină muncii. Aceasta servește atât protejării funcționarilor, cât și a persoanelor cu care interacționează.

Sancțiunile disciplinare s-au diversificat și ele, inclusiv prin introducerea sancțiunii de diminuare a drepturilor salariale cu 10-15% pentru o anumită perioadă. Alte modificări includ eliminarea condiției de recidivă pentru nerespectarea programului de lucru și necesitatea ca refuzul de a îndeplini atribuțiile de serviciu să fie nemotivat pentru a fi considerat o abatere disciplinară.

Răspunderea administrativ-disciplinară reprezintă prima formă de răspundere specifică dreptului administrativ și se aplică pentru încălcarea ilicitului administrativ propriu-zis. Aceasta a fost în trecut asociată cu răspunderea specifică dreptului muncii, dar acum se concentrează pe abaterile de la disciplinele de serviciu și conduită, inclusiv pentru demnitari, funcționari publici și asimilați.

În ceea ce privește definirea abaterii disciplinare, aceasta implică săvârșirea cu vinovăție a unei acțiuni sau inacțiuni care încalcă obligațiile din raportul de serviciu sau de demnitate publică. Principiile fundamentale ale răspunderii disciplinare sunt contradictorialitatea, dreptul la apărare și controlul instanțelor de contencios administrativ.

Subiecții răspunderii administrativ-disciplinare sunt autoritățile sau instituțiile publice, care aplică sancțiunile, și cei care săvârșesc abaterile disciplinare, cum ar fi funcționarii publici, demnitarii și asimilații lor.

Criteriile de individualizare a sancțiunilor includ cauzele și gravitatea abaterii, circumstanțele săvârșirii, forma de vinovăție, consecințele și comportamentul general al autorului faptei, precum și antecedentele disciplinare. Se consideră² că este necesar ca titularul dreptului de

---

² Vedinaș, V Drept administrativ, Editura UNiversul juridic, București 2015, p. 298

sanționare, în speță conducătorul autorității sau instituției, trebuie să facă și el o anumită cercetare pentru a vedea în ce măsură fapta s-a comis, cum s-a realizat aceasta și dacă propunerea șefului ierarhic are temeii sau este un mijloc de hărțuire a funcționarului public.

Dacă o faptă este considerată atât abatere disciplinară, cât și infracțiune, procedura disciplinară poate fi suspendată până la soluționarea penală a cazului. În acest context, se sugerează necesitatea unei hotărâri definitive din partea instanței.

În ansamblu, reforma Codului Administrativ a adus schimbări semnificative în răspunderea disciplinară, actualizând și adaptând regulile pentru abateri și sancțiuni la cerințele actuale și la necesitatea protejării atât a funcționarilor, cât și a intereselor publice.

Normele de drept reprezintă reguli de conduită ce conțin drepturi și obligații, iar încălcarea acestora ridică problema consecințelor. În trecut, răspunderea specifică dreptului administrativ era adesea asimilată cu concepte din dreptul civil sau penal. De exemplu, răspunderea financiară a administrației publice era asociată cu răspunderea civilă delictuală, iar abaterile funcționarilor erau tratate ca încălcări ale dreptului muncii.

Totuși, identitatea și specificitatea formelor de răspundere în dreptul public au fost contestate, ducând la controverse în sfera doctrinară, legislativă și jurisprudențială. Pentru a înțelege mai bine aceste forme, se poate analiza conceptul de constrângere în raport cu răspunderea.

Constrângerea și răspunderea nu sunt identice. Răspunderea se aplică pentru fapte antisociale comise, în timp ce constrângerea poate interveni și în absența unui act ilicit. De asemenea, constrângerea poate fi utilizată pentru prevenirea sau evitarea unor fapte antisociale. Scopurile lor sunt diferite, întrucât constrângerea poate avea ca scop evitarea încălcării normelor de drept, pe când răspunderea intervine după săvârșirea faptei antisociale.

Intervenția răspunderii disciplinare necesită implicarea unei comisii de disciplină pentru toate sancțiunile disciplinare, cu excepția celei morale. În cazul sancțiunii morale a muștrării scrise, conducătorul compartimentului în care activează funcționarul poate propune sancțiunea fără a fi necesară intervenția comisiei.

Audierea subiectului de drept trebuie consemnată în scris, sub sancțiunea nulității, pentru a respecta principiile constituționale ale dreptului la apărare și prezumției de nevinovăție.

Procedura disciplinară implică cercetarea prealabilă a abaterii, aplicarea sancțiunii, executarea deciziei și contestarea sancțiunii disciplinare. Există diferențe în opinii privind numărul etapelor procedurale; de exemplu, unele voci consideră că acțiunea disciplinară cuprinde patru faze, în timp ce alții identifică cinci sau mai multe etape.

În cazul sancțiunii morale a muștrării scrise, procedura implică propunerea șefului ierarhic și aplicarea sancțiunii de către conducătorul autorității sau instituției publice. Contestarea sancțiunii disciplinare poate interveni atunci când funcționarul sancționat formulează contestație împotriva actului sancționator.

Funcțiile răspunderii juridice corespund nevoilor societății și sunt legate de restabilirea stării de drept. Există două scopuri ale sancțiunii: unul juridic, care stabilește condițiile realizării scopului final etic al sancțiunii, și unul etic, care vizează corectarea individului vinovat și menținerea ordinii juridice.

În responsabilitatea civilă, obligația de reparare a prejudiciului are o funcție reparatorie și preventiv-educativă, urmărind atât repararea pagubei, cât și prevenirea faptelor ilicite.

Răspunderea administrativă include răspunderea pentru culpă și fără culpă. În cazul primei, funcțiile sunt reparatorii și sancționatorii, iar în cazul celei de-a doua, funcțiile includ asigurarea și garantarea reparației prejudiciului suferit de victimă, pe baza solidarității sociale.

Funcția sancționatoare a răspunderii juridice derivă din necesitatea represiunii și prevenirii încălcărilor normelor sociale. În răspunderea patrimonială, accentul inițial pe sancționare cedează către acoperirea mai bună a prejudiciilor suferite de victimă. În cazul răspunderii administrative, funcția sancționatoare este accentuată în dreptul anglo-saxon, însă și alte jurisdicții acordă importanță acestei funcții. Funcția sancționatoare, educativ-preventivă a răspunderii este similară cu funcția de această natură pe care o are dreptul, în general. În concret, în materia ilicitului cauzator de prejudicii, conștiința că orice faptă prejudiciantă nu rămâne nesancționată, ci atrage după sine

o obligație de dezdăunare, este de natură a îndeplini o funcție educativă și, deci, o funcție socială de prevenire a producerii unor asemenea fapte³.

Distincția dintre scopul sancționator și cel reparator devine evidentă, iar sancțiunile sunt legate de culpă sau încălcări de norme, indiferent de producerea prejudiciului. Conceptul creștin de greșeală și principiul respectării drepturilor celorlalți stau la baza răspunderii civile și a sancționării.

Intervenția unor cauze exterioare poate diminua culpa, dar aceasta trebuie să fie o influență semnificativă. Funcția sancționatoare a fost prezentă în dreptul roman timpuriu prin acțiunea noxală. Funcțiile punitive și preventive predomină în cazul răspunderii punitive, iar cea reparatorie în cazul celei reparatorii, dar acestea acționează adesea împreună.

Funcția reparatorie a răspunderii civile și administrative asigură compensarea integrală a prejudiciilor suferite de victimă. Funcția reparatorie are un caracter relativ, acesta rămâne chiar dacă prejudiciul este reparat în întregime ca și quantum, fiind posibil, ca din punct de vedere social, să rămână o pierdere.

Cuantumul despăgubirilor se bazează pe întinderea prejudiciului, indiferent de gradul de vinovăție. Această funcție este caracteristică răspunderii delictuale și administrative, fiind strâns legată de obligația de dezdăunare. Funcția reparatorie primează în fața celei sancționatoare, și în cazul răspunderii administrative, inclusiv în contextul evoluțiilor legate de răspunderea fără culpă și de asigurare a acoperirii prejudiciului. Etica responsabilității implică compensarea integrală a victimelor fără a permite îmbogățiri, astfel încât despăgubirea să nu depășească prejudiciul suportat.

Răspunderea punitivă se referă la formele de răspundere juridică care au un caracter personal strict și implică sancțiuni cu scopul de a determina schimbarea comportamentului persoanei sancționate pentru a preveni săvârșirea ulterioară a faptelor ilicite. Aceste forme

---

³ C. Stătescu, C. Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Hamangiu 2008, p.127.

de răspundere se bazează pe existența pericolului social și săvârșirea faptei cu vinovăție. Răspunderea punitivă include răspunderea disciplinară, răspunderea contravențională și răspunderea penală. În contrast cu răspunderea cu scop reparator, care poate implica răspundere obiectivă, răspunderea punitivă exclude răspunderea în lipsa vinovăției și se concentrează pe prevenirea pericolului social prin aplicarea de sancțiuni.

Pentru a se evita prelungirea stării de incertitudine a situației raportului de serviciu al funcționarului public suspendat, situația acestuia trebuie clarificată într-un termen de maxim patru luni, la expirarea cărora funcționarul va fi reintegrat. În ceea ce privește salariul, acesta este păstrat, cu excepția situației în care este acuzat de săvârșirea unei infracțiuni de drept comun, când se poate reduce salariul cu cel mult jumătate, însă sunt păstrate integral o serie de avantaje salariale, precum suplimentul pentru sarcini familiale⁴.

Gradele culpei în răspunderea juridică se referă la diferitele niveluri de vinovăție care pot fi atribuite unei persoane în funcție de gradul de culpabilitate al faptei sale.

În cadrul răspunderii civile delictuale, se disting trei grade de culpă: culpa simplă, culpa gravă și faptele nescuzabile.

Spre deosebire de răspunderea penală, răspunderea civilă delictuală instituie obligația de a se repara prejudiciul cauzat victimei indiferent de gradul culpei cu care autorul faptei a săvârșit fapta și indiferent dacă a acționat cu intenție, din neglijență sau imprudență. Ideea centrală a răspunderii civile este restabilirea situației anterioare în care se afla victima la momentul producerii evenimentului prejudiciat. Privită din această perspectivă, răspunderea are un principiu fundamental, cel al unității culpei civile⁵.

Culpa simplă se referă la neglijența sau imprudența care ar putea fi evitată de un bun părinte de familie. Culpa gravă implică o culpă mai mare decât cea simplă și poate include intenția de a cauza prejudicii

---

⁴ Preda, M, B. Vasilescu, *Drept administrativ. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București 2007, p. 233

⁵ Apostol Tofan, D. *Instituții administrative europene*, Editura C.H. Beck, București 2006, p. 67

sau a încălca normele sociale. Faptele nescuzabile sunt cele de o gravitate excepțională, care pot pune în pericol grav victima și sunt săvârșite cu cunoștință de cauză și fără o cauză justificativă.

În ceea ce privește răspunderea administrativă, gradul de culpă este luat în considerare în funcție de dificultățile întâmpinate în exercitarea misiunii administrative. În anumite cazuri, se poate aplica o răspundere patrimonială pentru faptele săvârșite cu vinovăție, în timp ce în altele se poate cere o culpă mai gravă pentru a antrena răspunderea administrativă.

De asemenea, se poate observa o tendință spre eliminarea exigențelor de culpă gravă, chiar și în cazurile în care statul are sarcina de supraveghere. În dreptul administrativ românesc, răspunderea personală a funcționarului public poate fi extinsă la oricare dintre faptele săvârșite, indiferent dacă acestea sunt legate de activitatea de serviciu sau sunt personale.

În concluzie, gradarea culpei este o abordare importantă în răspunderea juridică, fiind utilizată pentru a evalua nivelul de culpabilitate al unei persoane în funcție de circumstanțele și natura faptei sale.

Noțiunea de cauză în contextul răspunderii juridice se referă la relația de legătură dintre o acțiune sau un eveniment și consecințele acestuia. Termenul de „cauză” se aplică într-o varietate de situații și acoperă diverse acțiuni, de la cele care provoacă consecințe până la cele care favorizează sau influențează rezultatele.

Cauzalitatea poate fi definită ca o legătură care unește faptul generator cu prejudiciul sau efectul. Este esențială pentru stabilirea răspunderii juridice, inclusiv a răspunderii civile și administrative. Această legătură de cauzalitate implică faptul că fapta trebuie să fie cauza directă și imediată a prejudiciului suportat de victimă.

Cauza poate fi clasificată în diverse grade, de la cauza simplă până la cauza gravă sau nescuzabilă, în funcție de gradul de culpabilitate și impactul său asupra consecințelor. Uneori, legătura de cauzalitate poate fi intermediată prin condiții exterioare, care contribuie la realizarea efectului prejudiciabil.

În cadrul responsabilității civile, ideea de cauzalitate este vitală pentru stabilirea legăturii dintre fapta culpabilă și prejudiciu. Este

important să se demonstreze că fapta a fost cauza directă a prejudiciului suferit de victimă.

În concluzie, noțiunea de cauză este fundamentală în dreptul răspunderii juridice, determinând legătura dintre fapta sau acțiunea care a generat prejudiciul și consecințele care rezultă din aceasta. Cauza poate avea grade variate și poate fi subiect de analiză în diferite contexte legale, în scopul stabilirii răspunderii și reparării prejudiciilor.

Greșeala de serviciu reprezintă o tulburare în funcționarea normală a serviciului public, cauzată de acțiunea sau inacțiunea unuia sau mai multor funcționari, care nu poate fi detașată de serviciu. Aceasta implică responsabilitatea administrației în fața jurisdicției administrative, bazată pe principiile dreptului public. Trăsăturile greșelii de serviciu includ faptul că este o noțiune funcțională, independentă de caracterul material sau juridic al actului prejudiciat, nu este imputabilă agenților personal și poate fi gradată. Culpabilitatea gravă a fost considerată o condiție limitativă pentru a implica răspunderea autorităților publice, însă această abordare a fost contestată, deoarece nu este în concordanță cu interesele victimelor și tendințele juridice actuale.

Cauzalitatea este definită ca relația între două fenomene în care unul determină sau condiționează existența celuilalt. Conceptul de cauzalitate are un consens în doctrina franceză, dar și dificultăți în definire. Fenomenele apar ca înlănțuiri de cauze și efecte, iar principiul universal al cauzalității afirmă că fenomenele sunt rezultatul altor fenomene. Raportul de cauzalitate este obiectiv, există chiar dacă nu este întotdeauna evident în conștiința umană. De asemenea, se discută despre legătura imediată și directă dintre faptă și prejudiciu în cazul angajării răspunderii.

În literatura de specialitate, la o analiză mai aprofundată, se face distincție între noțiunile de răspundere și responsabilitate. Aceasta din urmă constă într-o activitate pe care autorul ei o efectuează din inițiativă proprie „și în cunoștință de cauză, pe baza alegerii obiectului dintre mai multe situații posibile.”

Responsabilitatea implică o acțiune inițiată din proprie inițiativă, bazată pe alegere conștientă, în timp ce răspunderea se referă la raportul dintre autor și colectivitate. Aceste concepte sunt analizate în cadrul

dreptului administrativ și sunt parte a unui sistem complex de norme care includ conduita ilicită, condițiile, sancțiunile și procedurile. Responsabilitatea juridică se autoreglează prin sancționarea faptelor ilicite pentru a restabili ordinea de drept. Răspunderea administrativă este diferită și a fost identificată cu răspunderea contravențională. Această problemă are un impact mai larg asupra relației dintre individ și colectivitate în dreptul statului și necesită considerarea normelor, conștiinței cetățenești și jurisprudenței pentru a dezvolta o teorie a răspunderii juridice.

Responsabilității îi corespunde semnificația „de asumare conștientă și deliberată, în fața colectivității și a propriei conștiințe, a unei atitudini active și militante față de colectivitate, a grijii pentru succesul sau riscul, rezultatul și eficiența, consecințele și valoarea activității pe care agentul o desfășoară sau o conduce în beneficiul colectivității din care face parte și care este afectată de rezultatul acestei acțiuni.” În această ordine de idei, răspunderii îi este atribuită o altă semnificație, constituind un raport între autorul acțiunii și societatea din care face parte, adică un raport între făptuitor și autoritatea colectivității.⁶

Funcționarul public european poartă răspundere civilă în două situații principale:

1. Pentru pagubele cauzate cu vinovăție patrimoniului autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea. Această răspundere poate rezulta din acțiuni administrative sau fapte cu semnificație administrativă desfășurate în cadrul activității sale, care pot cauza direct prejudicii patrimoniului entității în care lucrează.
2. Pentru emiterea actelor administrative nelegale. În cazul în care funcționarul public emite acte administrative care sunt în contradicție cu legea sau regulamentele, el poate fi ținut responsabil din punct de vedere civil pentru consecințele negative generate de aceste acțiuni.

---

⁶ Vedinaș, V. *Codul administrativ. Annotat*, Editura Universul Juridic, București, 2020, p. 240.

Astfel, responsabilitatea civilă a funcționarului public european poate fi angajată atunci când produce prejudicii patrimoniului instituției sau când emite acte administrative nelegale.

Studiu de caz

1. Salariata P.I. a contestat în instanță deciziile de concediere emise de angajatorul său, Fundația S.C.B., pe baza unei cereri depuse la data de 20.04.2015. Ea a solicitat anularea Deciziei de concediere nr. 280/16.03.2015 și nr. 181/09.03.2015 și reintegrarea sa în posturile deținute anterior desfacerii contractelor de muncă. Contestatoarea a susținut că deciziile de concediere au fost emise în mod nelegal și că procedura de cercetare administrativă a salariaților nu a fost respectată, ceea ce a generat nulitatea deciziilor de concediere. De asemenea, contestatoarea a susținut că a fost acuzată nefondat de furt și nerespectarea obligațiilor de serviciu, aducându-i prejudicii morale și profesionale semnificative. În motivația sa, P.I. a invocat dispozițiile legale relevante din Codul Muncii și Legea nr. 62/2011 și a depus la dosar înscrisuri pentru a susține argumentele sale.

Studiul de caz prezintă o contestare a unei decizii de concediere disciplinară a salariatei P.I., conform articolului 61 lit. a) din Codul Muncii. Contestatoarea susține că desfacerea contractului său de muncă s-a făcut în mod nelegal, fără respectarea procedurii de cercetare disciplinară și pe baza unor fapte nereale. P.I. a fost angajată în cadrul Fundației S.C.B. începând din 18.06.2013, având contract de muncă pe durată nedeterminată și a ocupat poziția de îngrijitor bătrâni. Contestatoarea a primit două „avertismente scrise” ca sancțiuni disciplinare în trecut. În data de 04.03.2015, conducerea fundației a fost informată cu privire la dispariția unor bunuri și sume de bani, iar P.I. a fost indicată drept posibilă făptuitoare. În urma unei ședințe și anchete disciplinare, a fost emisă decizia de concediere nr. 181/09.03.2015, iar ulterior, în data de 16.03.2015, decizia nr. 280/16.03.2015, ambele pentru aceleași fapte. Contestatoarea a argumentat că procedura legală nu a fost urmată în acest caz, iar emiterea a două decizii de concediere pentru aceeași faptă este neobișnuită și nelegală. În final, studiul de caz subliniază importanța respectării procedurilor legale în cazul sanc-

ționării disciplinare și reiterarea necesității unei cercetări corespunzătoare înainte de luarea deciziei de concediere.

În acest caz, Fundația S.C.B., prin intermediul avocatului său, a formulat o întâmpinare la acțiunea depusă de contestatoarea P.I. în instanță. În această întâmpinare, angajatorul a invocat excepția tardivității acțiunii, argumentând că cererea de chemare în judecată a fost depusă după expirarea termenului legal de 30 de zile prevăzut în Codul Muncii. Intimatul a menționat că decizia de concediere nr. 280/16.03.2015 a fost comunicată contestatoarei pe data de 17.03.2015, iar cererea de chemare în judecată a fost înregistrată la data de 20.04.2015, depășind termenul legal.

În ceea ce privește fondul cauzei, angajatorul a solicitat respingerea acțiunii contestatoarei ca fiind neîntemeiată. A evidențiat că contestația a avut în trecut un comportament necorespunzător, încălcând regulile impuse de regulamentul intern, fișa postului și Codul etic al profesioniștilor, fapt ce a condus la aplicarea a două „avertismente scrise”. Angajatorul a susținut că s-a respectat procedura legală în cazul emiterii deciziei de concediere nr. 280/16.03.2015, deoarece au fost întocmite procese-verbale de anchetă disciplinară, iar rezultatele au fost consemnate într-un proces-verbal, la care contestația a luat cunoștință semnând.

Contestația a răspuns la întâmpinarea angajatorului prin intermediul avocatului său, afirmând că acțiunea a fost introdusă în termenul legal de 30 de zile. A prezentat o fotocopie a recipisei din data de 17.03.2015, în care a depus contestația împotriva deciziei de concediere. Astfel, contestația a infirmat argumentul angajatorului privind tardivitatea acțiunii.

În concluzie, angajatorul a formulat o întâmpinare susținând excepția tardivității acțiunii, iar contestația a răspuns la această excepție prezentând dovada depunerii contestației în termenul legal. Aceste aspecte au fost evidențiate în răspunsul contestatoarei la întâmpinarea angajatorului.

Acțiunea salariatei P.I. ridică mai multe aspecte semnificative. În primul rând, este evident că angajatorul a încălcat prevederile legale referitoare la procedura disciplinară. În conformitate cu articolul 251 alineatul (2) din Codul Muncii, este obligatorie convocarea în scris a

salariatului în cazul efectuării cercetării disciplinare. Contestatoarea susține că această procedură nu a fost respectată, iar absența unei notificări scrise a afectat dreptul ei de a se pregăti pentru apărare. Această abatere de la procedură ar putea afecta legalitatea deciziei de concediere disciplinară.

În ceea ce privește solicitarea de reparare a prejudiciului moral suferit, este important de menționat că, în principiu, este justificată. Totuși, pentru a valida această cerere, contestatoarea trebuie să prezinte dovezi concrete ale prejudiciului moral pe care l-a suferit. Este posibil ca acuzațiile nefondate și mincinoase aduse contestatoarei să fi avut un impact negativ asupra reputației și perspectivei sale profesionale. Această latură a cazului ar necesita prezentarea de dovezi specifice pentru a valida cererea de reparare a prejudiciului moral.

Este demn de remarcat că, având asistență legală prin intermediul avocatului, contestatoarea ar fi putut solicita și cheltuieli de judecată pentru a acoperi costurile legale legate de procesul în instanță.

În concluzie, acțiunea salariatei P.I. ridică probleme semnificative legate de respectarea procedurilor disciplinare de către angajator și de prejudiciul moral suferit. Contestatoarea trebuie să furnizeze dovezi concludente pentru a susține cererile sale, iar prezența unui avocat ar putea consolida poziția sa în instanță.

2. Prin hotărârea nr. 966/25.09.2015 a Tribunalului Bacău, s-a admis în parte contestația formulată de către salariată P.I. împotriva Fundației S.C.B. Hotărârea a constatat nulitatea absolută a deciziei de concediere nr. 280/16.03.2015 și a dispus reintegrarea salariatei pe postul deținut anterior concedierii. Tribunalul a respins cererea referitoare la repararea prejudiciului moral, dar a constatat că decizia de sancționare anterioară, decizia nr. 181/09.03.2015, a devenit implicit revocată de emiterea celei de-a doua decizii de concediere. De asemenea, instanța a respins excepția tardivității contestației în legătură cu decizia nr. 280/16.03.2015, considerând că termenul legal a fost respectat. Tribunalul a argumentat că procedura de cercetare disciplinară prealabilă nu a fost respectată de angajator, iar decizia de sancționare disciplinară este lovită de nulitate din acest motiv.

În esență, hotărârea a confirmat nerespectarea procedurii legale de către angajator în ceea ce privește cercetarea disciplinară prealabilă și a anulat decizia de concediere ca urmare a acestei nereguli. De asemenea, hotărârea a subliniat că decizia anterioară de sancționare a devenit fără efecte din momentul emitării celei de-a doua decizii de concediere.

3. Fundația S.C.B. a declarat apel împotriva sentinței nr. 966/25.09.2015 pronunțată de Tribunalul Bacău. În motivele de apel, angajatorul a solicitat schimbarea hotărârii de fond, susținând că instanța de fond a respins greșit excepția tardivității și a admis acțiunea în favoarea salariatului. Angajatorul a argumentat că contestația împotriva deciziei de concediere nr. 280/16.03.2015 a fost formulată în afara termenului legal și că procedura de cercetare disciplinară a fost corect efectuată, iar decizia de concediere a fost justificată din cauza comportamentului necorespunzător repetat al salariatului.

În apel, angajatorul susține că termenul pentru contestarea deciziei de concediere a fost depășit și că procedura de cercetare disciplinară a fost corectă. De asemenea, subliniază că comportamentul necorespunzător al salariatului a dus la sancțiuni repetate și că decizia de concediere a fost luată în conformitate cu prevederile legale. Astfel, angajatorul cere schimbarea hotărârii de fond și respingerea acțiunii formulate de salariat.

Fundația S.C.B. a formulat apel împotriva hotărârii de fond, contestând respingerea excepției tardivității și admiterea acțiunii formulate de salariat. Angajatorul susține că termenul legal pentru contestație a fost depășit și că procedura de cercetare disciplinară a fost corect efectuată.

Comentariul privind hotărârea instanței evidențiază mai multe aspecte critice cu privire la decizia pronunțată:

1. **Termenul de depunere a contestației:** Comentatorul susține că instanța de fond a interpretat greșit data depunerii contestației și consideră că termenul legal a fost depășit. Chiar dacă instanța a luat în considerare data de 17.04.2015 pentru depunerea contestației, comentatorul argumentează că termenul legal de 30 de zile calendaristice s-a încheiat la data de 16.04.2015, iar contestația a fost depusă prea târziu.

2. **Decizia de sancționare anterioară:** Comentatorul contestă decizia instanței referitoare la revocarea implicită a deciziei de sancționare anterioare (decizia nr. 181/09.03.2015). Acesta consideră că decizia nr. 181/09.03.2015 ar fi trebuit anulată, la fel ca și decizia nr. 280/16.03.2015, în ciuda faptului că angajatorul a susținut că prima decizie a fost doar o „decizie internă”.
3. **Repunerea în situația anterioară:** Comentatorul susține că hotărârea instanței de a constata nulitatea deciziei de concediere nr. 280/16.03.2015 și de a repune părțile în situația anterioară emiterii acestei decizii este justificată. Acest lucru se datorează faptului că angajatorul nu a dovedit vinovăția salariatului și procedura de cercetare disciplinară nu a fost realizată conform prevederilor legale.
4. **Cercetarea disciplinară prealabilă:** Comentatorul subliniază că procedura de cercetare disciplinară prealabilă nu a fost efectuată corespunzător de către angajator. Acesta consideră că angajatorul nu a respectat cerințele legale referitoare la invitarea explicită și neechivocă a salariatului la ședința de cercetare disciplinară și la comunicarea directă a acuzațiilor.

Comentariul critică interpretarea termenului de depunere a contestației și argumentează că acesta a fost depășit. De asemenea, comentatorul contestă decizia instanței referitoare la revocarea implicită a unei decizii anterioare de sancționare și susține corectitudinea hotărârii de a repune părțile în situația anterioară emiterii deciziei de concediere. Critica se concentrează, de asemenea, pe nerespectarea cerințelor legale în ceea ce privește procedura de cercetare disciplinară prealabilă.

În întâmpinarea la apel, Popescu Ioan, reclamantul, solicită respingerea apelului angajatorului. El argumentează că excepția tardivității introducerii acțiunii nu are temei, referindu-se la explicațiile detaliate dintr-un punct anterior. Pe fondul cauzei, el susține că procedura disciplinară nu a fost respectată de angajator și că acesta nu a prezentat dovezi suficiente pentru acuzațiile de furt aduse salariatei. Referitor la excepția tardivității, el susține că data de 17.04.2015 trebuie considerată drept termen legal de contestare, în conformitate cu dispozițiile legale.

Consider că nu există temeii legal pentru emiterea a două decizii de concediere cu același conținut, dar cu numere și date diferite, mai ales că ambele au fost comunicate salariatului. Argumentul angajatorului că prima decizie este un act intern nu este valid, deoarece aceasta conține elementele necesare unei decizii de sancționare. Sugerez că angajatorul a emis a doua decizie pentru a acoperi neconformitatea primei decizii și pentru a respecta termenul legal de comunicare. De asemenea, se respinge afirmația că salariatul și-a însușit conținutul procesului-verbal din 06.03.2015 și susține că dialogul cu salariatul ar fi trebuit să fie mai detaliat în cadrul cercetării disciplinare.

Concluziile din textul prezentat subliniază importanța răspunderii în contextul funcționarilor publici.

Răspunderea este un element esențial în menținerea ordinii și a sistemului social, fiind întotdeauna un aspect legal și instituționalizat. În cadrul funcționarilor publici, aceștia sunt responsabili pentru îndeplinirea atribuțiilor lor specifice și pentru acțiunile lor delegate.

Condițiile și reglementările pentru funcționarii publici sunt detaliate într-un statut special, care exprimă situația juridică a acestora. Acest statut special stabilește drepturile și obligațiile funcționarilor publici, precum și regimul de ocupare și exercitare a funcției publice. În acest context, drepturile funcționarilor publici sunt concepute în principal pentru a facilita exercitarea corectă și eficientă a funcției lor în interesul public.

În ceea ce privește răspunderea disciplinară a funcționarilor publici, aceasta este legată de încălcarea cu vinovăție a îndatoririlor de serviciu. Răspunderea disciplinară se aplică în cazul abaterilor disciplinare, care sunt definite ca încălcări cu vinovăție ale îndatoririlor și normelor de conduită profesionale prevăzute de lege. Abaterea disciplinară afectează statutul socio-profesional și moral al funcționarului public.

Încheierea subliniază că răspunderea juridică a funcționarului public este angajată doar în cazul ilegalităților comise, iar acțiunile legale și conforme cu procedurile administrative specifice nu atrag răspundere. Astfel, se subliniază importanța acțiunilor conforme cu legea și procedurile în evitarea răspunderii.

Bibliografie:

- Preda, M, B. Vasilescu, *Drept administrativ. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București 2007.
- Stătescu, C. C. Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Hamangiu 2008.
- Tofan Apostol, D. *Instituții administrative europene*, Editura C.H. Beck, București 2006.
- Vedinaș, V, *Drept administrativ*, Editura UNiversul juridic, București 2015.
- Vedinaș, V. *Codul administrativ*. Adnotat, Editura Universul Juridic, București, 2020.

IMPACTUL BREXIT-ULUI ASUPRA LIBEREI CIRCULAȚII A LUCRĂTORILOR

Autor: Popa Anamaria Georgiana¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept European

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: Acest articol examinează impactul Brexit-ului asupra liberei circulații a lucrătorilor între Regatul Unit și UE.

Înainte de Brexit, lucrătorii din UE beneficiau de libera circulație pe teritoriul Regatului Unit. Cu toate acestea, după Brexit, Regatul Unit a câștigat mai multă autonomie în politica sa de imigrație și a introdus un sistem de imigrare bazat pe puncte. Această schimbare a avut consecințe semnificative în cadrul juridic și politicilor de imigrație. Sistemul bazat pe puncte a implicat cerințe stricte pentru cei care doresc să lucreze în Regatul Unit, cum ar fi: calificări, salarii minime și oferte de muncă confirmate. Aceasta a limitat accesul pentru lucrătorii cu calificări reduse din UE, generând deficite de forță de muncă în sectoare precum agricultura, ospitalitatea și asistența socială. Pe piața muncii, aceste schimbări au condus la creșterea concurenței pentru posturile disponibile și, în unele cazuri, la creșterea salariilor. Cu toate acestea, au apărut și costuri suplimentare pentru întreprinderi și incertitudini cu privire la piața forței de muncă.

Impactul Brexitului a fost resimțit și în operațiunile de afaceri, companiile fiind nevoite să se adapteze la noile politici de imigrație și să investească în formarea personalului pentru a acoperi deficitele de forță de muncă.

Cuvinte-cheie: Brexit, libera circulație, politica de imigrare, piața muncii.

---

¹ Adresă de email autor: anamariag.popa@ulbsibiu.ro

Introducere

Într-o lume globalizată și interconectată, libera circulație a cetățenilor europeni reprezintă un pilon fundamental al Uniunii Europene și un element esențial al integrării politice, sociale și economice a statelor membre.

Brexit, termenul folosit pentru a descrie decizia Regatului Unit de a părăsi Uniunea Europeană (UE), a avut consecințe de amploare asupra diferitelor aspecte ale peisajului economic, social și politic, nu numai în Regatul Unit, ci și în întreaga Europă. Unul dintre cele mai importante domenii afectate de Brexit este libera circulație a lucrătorilor.

Situația înainte de Brexit

Unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene este acordarea dreptului cetățenilor din statele membre de a circula liber între țările acestora în vederea angajării, stabilirii rezidenței sau urmării unor activități educaționale, fără a fi supuși discriminării pe baza naționalității. Prin aplicarea acestui principiu, a fost facilitată interacțiunea între cetățenii din întreaga Europă, permițându-le să împărtășească cunoștințe, expertiză și resurse într-un mod nediscriminatoriu. Acest fenomen a generat o creștere a activității economice în cadrul continentului.²

Datorită faptului că libera circulație a lucrătorilor reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene (UE), cetățenilor statelor membre, precum și familiilor acestora, li se conferă dreptul de a locui și de a lucra liber în întreaga UE. Acest principiu este consacrat în Articolul 45 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care se referă la „libera circulație a persoanelor” în cadrul UE. Astfel, cetățenii non-UE, ai statelor din Spațiul Economic European (Islanda, Norvegia și Liechtenstein) și non-elvețieni au dreptul la libera circulație în UE.

---

² M. Kahanec & K. F. Zimmermann, *Migration in an enlarged EU: A challenging solution? European Economy*, Economic Papers 2008-2015, p. 363, Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission, 2015.

Orice individ care este cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene este considerat automat cetățean al UE și beneficiază de libertatea de a călători și de a lucra în orice țară a blocului comunitar, așa cum este stabilit în legislația UE. Până la momentul finalizării notificării intenției de retragere din UE, Regatul Unit este supus legilor privind libera circulație a persoanelor, adoptate de Uniunea Europeană, datorită calității sale de stat membru.³ Procedura de retragere din UE trebuie finalizată într-un termen de doi ani începând cu data notificării oficiale. Până atunci, atât cetățenii britanici, cât și cetățenii din UE au în continuare libertatea de a călători și de a munci în cadrul Uniunii Europene conform prevederilor existente.

Articolul 45 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) consolidează principiul liberei circulații, garantând că cetățenii Uniunii Europene sunt protejați împotriva discriminării pe criteriul naționalității în contextul ocupării forței de muncă. Prin această prevedere, cetățenii UE au dreptul de a intra în Regatul Unit fără a fi supuși cerințelor de viză și pot locui acolo pentru o perioadă nelimitată, în conformitate cu libertatea de circulație garantată de legislația europeană. Acest drept de circulație este împărțit în mod egal cu cetățenii britanici.

Directiva 2004/38/CE reglementează drepturile de ședere ale cetățenilor UE într-un alt stat membru. Potrivit acestei directive, toți cetățenii UE au dreptul inițial de a sta într-un alt stat membru timp de până la trei luni, fără a fi necesar un motiv specific pentru această prezență. Dacă aceștia lucrează, caută un loc de muncă, sunt studenți sau lucrează pe cont propriu (sau sunt membri ai familiei unuia dintre aceștia), ei pot continua să rămână în statul gazdă pentru o perioadă mai lungă de trei luni, fără a fi obligați să demonstreze cunoașterea limbii engleze sau a altor cerințe specifice.

După cinci ani de rezidență continuă în statul membru gazdă, cetățenilor UE li se acordă dreptul de ședere permanentă, oferindu-le posibilitatea de a rămâne legal în țara respectivă pe o perioadă nedeterminată. Această garanție juridică consolidează drepturile cetățenilor UE de a locui și de a lucra într-un alt stat membru, consolidând astfel

---

³ OJ L 158, 30.4.2004, p. 78.

principiul liberei circulații în cadrul Uniunii Europene.⁴ Restricții privind ordinea publică, securitatea publică sau sănătatea publică pot fi impuse pentru a limita aceste libertăți. Cazul Antonissen al UE a stabilit că persoanele care caută un loc de muncă au dreptul de a circula și a rămâne liber în orice țară pentru a-și căuta de lucru, fără a epuiza celelalte libertăți menționate.⁵ Cetățenii britanici care trăiesc în alte state membre ale Uniunii Europene și cetățenii UE care trăiesc în Regatul Unit se vor confrunta cu schimbări în statutul juridic și în drepturile lor ca urmare a intenției de ieșire din UE.

După decizia Marii Britanii de a părăsi UE prin referendum, mai multe aspecte ale dreptului au rămas în incertitudine. Impactul Brexit-ului asupra afacerilor, angajaților și oficialilor guvernamentali este un subiect amplu discutat. În prezent, legea UE asigură majoritatea drepturilor de muncă în Regatul Unit, incluzând dreptul angajaților de a nu fi discriminați la locul de muncă, dreptul lor de a nu fi concediați sau transferați în mod injust, precum și dreptul la un program de lucru rezonabil și protecții în caz de transfer sau faliment.⁶ Astfel, Brexitul va avea implicații semnificative asupra mobilității forței de muncă, ocupării forței de muncă în cadrul UE, impozitării, securității sociale și pensiilor. În urma Brexitului, cetățenii Uniunii Europene și ai Regatului Unit ar putea fi obligați să obțină un permis de muncă sau un permis de ședere pentru a lucra sau a locui legal fie în UE, fie în Regatul Unit. Durata șederii anterioare în Marea Britanie va influența tratamentul aplicat lucrătorilor din UE; cei care au trăit în Marea Britanie mai mult de cinci ani vor fi tratați diferit față de cei cu o ședere mai scurtă, deoarece primii sunt eligibili să solicite rezidența permanentă.

În cazul în care un angajat din UE are o ședere în Marea Britanie mai mică de cinci ani, angajatorul britanic trebuie să depună o cerere separată pentru permisul de muncă, sau angajatul ar trebui să se întoarcă în țara sa de origine. Întrucât procesul de obținere a vizelor de

---

⁴ V. Miller et al., *Brexit: impact across policy areas*, Briefing Paper Number 07213. UK: House of Commons library 2016, p. 104.

⁵ HCJ, Queen's Bench Division – UK. 26.02.1991, Case C292/89 R. v Immigration Appeal Tribunal, ex parte Antonissen, 1991, ECR I-745, p. 17.

⁶ QC, M., *The Effect of Brexit on Workers' Rights*. King's Law Journal, 27(3), 2016, p. 399.

muncă poate fi complicat, mai ales pentru lucrătorii slab calificați sau prost plătiți, acest aspect ar putea reprezenta o provocare pentru aceștia în vederea obținerii unui loc de muncă în Regatul Unit sau în cadrul Uniunii Europene.

După Brexit, se pot produce modificări ale legilor și politicilor referitoare la pensii. Un aspect potențial de îngrijorare este transferul pensiilor peste granițe. În prezent, birourile de pensii din toate statele membre UE schimbă informații referitoare la istoricul de angajare al solicitantului în UE, pentru a calcula pensia completă a acestuia pe baza acestor date combinate. Aceste practici sunt conforme cu legislația actuală a UE privind pensiile.

Impactul Brexit asupra liberei circulații a lucrătorilor

1. Impactul asupra cadrului juridic și politicilor de imigrație

După Brexit, Regatul Unit a dobândit libertatea de a institui un sistem de imigrație care să servească în cea mai bună măsură intereselor sale. Au avut loc modificări semnificative în legislația care guvernează libera circulație a lucrătorilor între Regatul Unit și UE, odată cu implementarea sistemului de imigrare bazat pe puncte.⁷

Cele patru elemente-cheie ale sistemului de imigrare bazat pe puncte sunt: viza pentru lucrători calificați, viza pentru transferuri intracompanie, viza globală pentru talente și viza pentru lucrători temporari. Solicitanții trebuie să obțină o ofertă de muncă confirmată de la un angajator recunoscut, să îndeplinească cerințele specifice de educație și ocupație și să fie dispuși să accepte un salariu egal sau mai mare decât salariul minim național.⁸

---

⁷ Home Office, *The UK's Points-Based Immigration System: Policy Statement*, 2020. <https://www.gov.uk/government/publications/the-uks-points-based-immigration-system-policy-statement/the-uks-points-based-immigration-system-policy-statement>, pagină accesată la data de 28.07.2023.

⁸ Home Office, *The UK's Points-Based Immigration System: Policy Statement*, 2020. <https://www.gov.uk/government/publications/the-uks-points-based-immigration-system-policy-statement/the-uks-points-based-immigration-system-policy-statement>, pagină accesată la data de 28.07.2023.

Pentru obținerea vizei de muncitor calificat, se impune atingerea unui prag minim de 70 de puncte, calculat pe baza criteriilor legate de calificări, cunoștințe de limba engleză și niveluri salariale. Această viză este destinată lucrătorilor calificați care au oferte de muncă în domenii considerate eligibile. Pe de altă parte, viza Global Talent a fost concepută pentru a atrage profesioniști de înaltă calificare din domeniile știință, tehnologie, inginerie și matematică, precum și din domeniile artei și culturii. În același timp, viza de transfer intra-companie facilitează transferul angajaților între sucursalele companiilor multinaționale situate în Regatul Unit. În final, viza de lucrător temporar este destinată celor care doresc să ocupe locuri de muncă pe termen scurt, cum ar fi în industria agricolă sezonieră sau în domeniul artelor spectacolului.⁹

Politica de imigrare a fost supusă atât la laude, cât și la critici. Susținătorii au argumentat că aceasta promovează un sistem bazat pe merit și facilitează atragerea de muncitori calificați în Marea Britanie. În schimb, criticii au susținut că aceasta accentuează dezechilibrele pe piața muncii și pune în pericol capacitatea Regatului Unit de a se integra economic în cadrul Uniunii Europene. Aceste modificări evidențiază compromisurile subtile pe care Marea Britanie a trebuit să le facă în efortul de a atinge un nou echilibru între prioritățile sale interne și obligațiile și relațiile internaționale în contextul post-Brexit.

2. Impactul asupra pieței muncii

În urma încetării liberei circulații a lucrătorilor între Regatul Unit și Uniunea Europeană, piața muncii din Regatul Unit a fost afectată semnificativ. Noul sistem de imigrare bazat pe puncte din Regatul Unit a avut un impact atât asupra ofertei, cât și a cererii de forță de muncă.

În perioada post-Brexit, s-au observat deficiențe majore de forță de muncă în sectoarele agricol, ospitalitate și asistență socială, care se bazau anterior pe lucrători slab calificați din UE.¹⁰ Reducerea accesului la forța de muncă din UE a complicat capacitatea acestor sectoare de a satisface nevoile de muncă, conducând la creșterea costurilor și

---

⁹ Idem

¹⁰ Jafari, Y., & Britz, W., *Brexit: an economy-wide impact assessment on trade, immigration, and foreign direct investment*. Empirica, 47(1), 2020, pp. 17-52.

la scăderea productivității în diverse domenii. De exemplu, industria agricolă a avut dificultăți în a angaja lucrători temporari în perioada recoltelor, ceea ce a dus la pierderi în recolte și la creșterea prețurilor la alimente.¹¹

Competiția pentru locurile de muncă disponibile a înregistrat o creștere ca rezultat al scăderii numărului de muncitori slab calificați, fenomen ce a condus la majorarea salariilor pentru unii lucrători. Cu toate acestea, creșterea salariilor a fost contrabalansată de costuri mai ridicate suportate de întreprinderi și consumatori, precum și de diminuarea stabilității locurilor de muncă din cauza volatilității pieței muncii. Pe lângă aceasta, în fața deficitului de forță de muncă, unii angajatori au început să adopte măsuri ce implică reducerea drepturilor și protecțiile lucrătorilor, ceea ce poate conduce în viitor la deteriorarea condițiilor de muncă și a calității muncii.

Modificările în cadrul politicii de imigrație au avut un impact semnificativ, mai ales asupra industriilor cu calificări mai reduse, în comparație cu cele specializate, cum ar fi tehnologia, finanțele și învățământul superior. Datorită reputației Regatului Unit ca lider global în aceste industrii, acesta a continuat să atragă talente calificate din UE și din afara sa, parțial datorită sistemului de imigrare bazat pe puncte. Deși Brexitul poate avea efecte pe termen scurt asupra capacității acestor industrii de a recruta și menține lucrători calificați, consecințele sale pe termen lung rămân incerte și vor depinde de factori precum concurența globală, alinierea reglementărilor și accesul la finanțare și resurse.

Efectele Brexit-ului asupra pieței muncii din Regatul Unit au fost caracterizate de variații semnificative, atât la nivel regional, cât și demografic. În zone precum Londra și Sud-Estul Regatului Unit, unde proporția lucrătorilor din UE este mai ridicată decât în alte regiuni, perturbările pe piața muncii au fost mai pronunțate. Grupurile de lucrători mai tineri și/sau cu nivel scăzut de educație au resimțit efectele schimbărilor de pe piața forței de muncă într-un mod mai accentuat,

---

¹¹ J. Wadsworth, S. Dhingra, G. Ottaviano, & J. Van Reenen, *Brexit and the impact of immigration on the UK*, Centre for Economic Performance, London School of Economics and Political Science, 2016.

datorită prezenței lor disproporționate în industriile cu cerințe reduse de calificare, care s-au confruntat cu deficit de forță de muncă.

3. Impactul asupra operațiunilor de afaceri

Restricțiile post-Brexit privind libera circulație a lucrătorilor au avut un impact semnificativ asupra afacerilor din Marea Britanie, în special asupra celor care se bazează pe mobilitatea transfrontalieră a forței de muncă. Aceste companii au fost nevoite să ajusteze strategiile legate de forța de muncă, inclusiv în ceea ce privește recrutarea, formarea și relocarea, pentru a face față noilor politici de imigrare și schimbărilor de pe piața muncii.¹²

Întreprinderile au fost obligate să ajusteze politicile lor de angajare pentru a se conforma cerințelor noi și stricte ale sistemului de imigrare bazat pe puncte, care este utilizat pentru a aduce angajați din Uniunea Europeană. Această adaptare implică ca angajatorul să fie autorizat, să se efectueze teste pe piața muncii pentru anumite poziții și verificarea eligibilității pentru o viză de muncă.¹³ În lumina sarcinilor administrative suplimentare, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) se confruntă cu dificultăți în adaptarea cu succes la noul sistem. Ca o consecință a Brexit-ului, companiile au un acces redus la piața forței de muncă din UE, ceea ce va determina majorarea cheltuielilor acestora pentru a-și forma și dezvolta angajații, cu scopul de a compensa decalajele de forță de muncă și competențele rezultate. Astfel, întreprinderile au fost nevoite să depună eforturi sporite pentru a-și pregăti personalul curent cu competențe relevante, prin inițiative precum programe de ucenicie și parteneriate cu instituții de învățământ. Cu toate că aceste acțiuni pot aduce beneficii pe termen lung, ele implică investiții semnificative de timp și resurse financiare și, în același timp, s-ar putea să nu rezolve imediat deficitul de forță de muncă.

---

¹² T. Sampson, 'Brexit: The Economics of International Disintegration'. *Journal of Economic Perspectives*, 31(4), 2017, pp. 163-184.

¹³ Home Office., *The UK's Points-Based Immigration System: Policy Statement*, 2020. [https://www.gov.uk/government/publications/the-uks-points-based-immigration-sytem-policy-statement](https://www.gov.uk/government/publications/the-uks-points-based-immigration-system-policy-statement/the-uks-points-based-immigration-sytem-policy-statement), pagină accesată la data de 28.07.2023.

Anumite întreprinderi au optat pentru relocalizarea activităților lor din Regatul Unit în Uniunea Europeană, luând în considerare recente modificări aduse liberei circulații a lucrătorilor și incertitudinea privind relația dintre Regatul Unit și UE. Industrii precum finanțele, produsele farmaceutice și producția de automobile, care se bazează în mare măsură pe alinierea reglementărilor și accesul la piața unică a UE, au fost puternic afectate. Acest proces de relocalizare a dus la pierderea locurilor de muncă și la încetinirea investițiilor în Regatul Unit, având un impact semnificativ asupra creșterii economice și stabilității țării.¹⁴

Efectele Brexit-ului asupra liberei circulații a lucrătorilor au avut implicații semnificative asupra afacerilor, cu un impact deosebit asupra lanțurilor de aprovizionare și logisticii. Costurile operaționale ale întreprinderilor au crescut ca urmare a modificărilor în procedurile vamale și a intensificării controalelor la frontiere, ceea ce a generat complicații suplimentare. De asemenea, potențialele întâzieri în circulația mărfurilor și a persoanelor au adăugat presiune asupra afacerilor. În fața acestor provocări, unele companii au răspuns printr-o revizuire a lanțurilor de aprovizionare existente și au implementat investiții în soluții logistice inovatoare, în efortul de a face față noilor condiții și de a minimiza impactul negativ asupra activităților lor comerciale.¹⁵

Concluzii

În concluzie, Brexit-ul a avut un impact semnificativ asupra liberei circulații a lucrătorilor între Regatul Unit și UE, aducând schimbări majore în cadrul politicilor de imigrație. Introducerea sistemului de imigrare bazat pe puncte a permis Regatului Unit să își exercite mai multă autonomie și să-și adapteze sistemul la interesele sale naționale. Cu toate acestea, această schimbare a avut consecințe complexe asupra pieței forței de muncă din Marea Britanie.

Sistemul bazat pe puncte a fost laudat pentru promovarea unui sistem bazat pe merite, care atrage lucrători cu înaltă calificare în domeniile cheie.

---

¹⁴ M. Ebell, *Assessing the impact of trade agreements on trade.*, National Institute Economic Review, 238(1), 2016, pp.31-42.

¹⁵ T. Sampson, *Brexit: The Economics of International Disintegration.* Journal of Economic Perspectives, 31(4), 2017, pp. 163-184.

Cu toate acestea, a fost criticat pentru impactul negativ asupra sectoarelor care depindeau în mare măsură de lucrătorii cu calificări reduse din UE, generând deficite de forță de muncă și provocări economice. În special, agricultura, ospitalitatea și asistența socială au fost afectate în mod considerabil de reducerea numărului de lucrători cu calificări scăzute disponibili. În plus, schimbarea pe piața forței de muncă a condus la o creștere a concurenței pentru posturile disponibile și, în unele cazuri, la creșterea salariilor pentru anumiți lucrători. Cu toate acestea, aceste beneficii pot fi anulate de creșterea costurilor pentru întreprinderi și de incertitudinea din jurul pieței forței de muncă.

Brexit-ul a avut un impact variabil în diferite regiuni și asupra diferitelor grupuri demografice din Marea Britanie, regiunile cu proporții mai mari de lucrători din UE și lucrători tineri și mai puțin educați fiind mai afectate. De asemenea, întreprinderile s-au confruntat cu provocări semnificative în adaptarea la noile politici de imigrație și la noile condiții de pe piața forței de muncă.

În concluzie, Brexit-ul a avut un impact profund asupra liberei circulații a lucrătorilor între Regatul Unit și UE, aducând schimbări majore pe piața forței de muncă și în cadrul juridic al țării. În timp ce sistemul bazat pe puncte a adus beneficii și provocări, efectele pe termen lung ale Brexit-ului asupra capacității Regatului Unit de a atrage și de a reține talente rămân nesigure și vor depinde de evoluția pieței și de deciziile viitoare de politică. Înțelegerea acestor implicații este crucială pentru dezvoltarea de politici adecvate și pentru sprijinirea sectoarelor și comunităților afectate.

Consecințele pe termen lung ale Brexit-ului asupra liberei circulații a lucrătorilor rămân nesigure, deoarece Regatul Unit continuă să navigheze pe peisajul post-Brexit și să negocieze viitoarea sa relație cu UE. Cercetarea ulterioară va fi crucială pentru a înțelege implicațiile evolutive ale acestor schimbări asupra economiei și societății din Marea Britanie și pentru a informa viitoarele decizii de politică legate de imigrație, dinamica pieței forței de muncă și colaborarea internațională.

Bibliografie:

- *** *The EU provisions on social security – your rights when moving within the European Union*, Luxembourg, Publications Office of the European Union, Belgium, 2011.
- Jonathan Wadsworth, Swati Dhingra, Gianmarco Ottaviano, & John Van Reenen, *Brexit and the impact of immigration on the UK*, Centre for Economic Performance, London School of Economics and Political Science, 2016.
- Martin Kahanec & Klaus F. Zimmermann, *Migration in an enlarged EU: A challenging solution? European Economy*, Economic Papers 2008-2015, Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission, 2015.
- Michael Ford QC, *The Effect of Brexit on Workers' Rights*, King's Law Journal, 27(3), 2016.
- Monique Ebell, *Assessing the impact of trade agreements on trade*, National Institute Economic Review, 238(1), 2016.
- Thomas Sampson, *Brexit: The Economics of International Disintegration*, Journal of Economic Perspectives, 31(4), 2017.
- Vaughne Miller et al., *Brexit: impact across policy areas*, Briefing Paper Number 07213, UK: House of Commons library, 2016.
- Yaghoob Jafari & Wolfgang Britz, *Brexit: an economy-wide impact assessment on trade, immigration, and foreign direct investment*, Empirica, Springer, Austrian Institute for Economic Research, Austrian Economic Association, vol. 47(1), 2020.
- Home Office., *The UK's Points-Based Immigration System: Policy Statement*, 2020.
- HCJ, Queen's Bench Division – UK. 26.02.1991, Case C292/89 R. v Immigration Appeal Tribunal, ex parte Antonissen, 1991, ECR I-745.

CULTURA ORGANIZAȚIONALĂ ÎN ORGANIZAȚIA S.C. ROWE S.R.L. STUDIUL APLICATIV

Autor: Dobrin Lavinia Petruța¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Administrație Publică

Coordonator: Lector univ. dr. Ioana Hulpuș

Rezumat: *În cadrul acestei lucrări am urmărit prezentarea aspectelor teoretice ale conceptului de cultură organizațională, dar și identificarea unor caracteristici ale culturii organizaționale la nivelul unei organizații private din România, prin aplicarea unui chestionar.*

Chiar dacă firma este la început de drum și cifrele nu pot demonstra încă performanța, diferența o face cultura firmei.

Acesta este factorul motivant al alegerii temei acestei lucrări, care consider că se încadrează perfect în contextul reliefat de realitatea din afaceri a zilelor noastre.

Scopul lucrării este de a evidenția managementul performant al unei companii, factor important în formarea și dezvoltarea culturii organizaționale, dar și rolul pe care îl are aceasta pentru performanța firmei.

Fiind o lucrare de cercetare, metoda de studiu pe care am folosit-o este analiza atentă a culturii organizaționale prin aplicarea unui chestionar pentru a identifica elementele culturii organizației și a preferințelor proprii angajaților la firma S.C. ROWE S.R.L. Aplicarea acestui chestionar ne ajută să identificăm acele elemente ale culturii organizaționale care permit menținerea motivației angajaților.

---

¹ Adresă de email autor: lavy_d90@yahoo.com

Cuvinte-cheie: *cultură organizațională, performanță, elementele culturii organizaționale, managementul firmei.*

Introducere

Factor determinant al succesului activității desfășurate de firmă, cultura organizațională este elementul esențial, indispensabil pentru progresul social al acesteia. Faptul că personalul organizațiilor cunoaște legile, normele, procedurile informale conduce la crearea unor condiții pentru realizarea etapelor din lanțul tehnologic. Totalitatea valorilor, procedeele, normelor de comportament acceptate într-o organizație ca bază comună de acțiune, ajunge o dominantă a gândirii colective a grupului uman, prin intermediul căreia el își rezolvă problemele de adaptare la mediul extern și de integrare internă.

În afaceri, este obligatorie concentrarea pe ceea ce simt angajații atunci când vin la serviciu, dar și pe ceea ce simt clienții atunci când derulează afaceri cu organizația sau atunci când consumatorii cumpără produsele și serviciile oferite de firmă. Adevăratul capital al unei instituții publice îl constituie un personal cu înaltă calificare și expertiză, iar eficiența serviciilor publice din administrație este determinată îndeosebi de nivelul de pregătire al funcționarilor publici care sunt implicați în desfășurarea activităților.

Scopul lucrării este de a evidenția managementul performant al unei companii, factor important în formarea și dezvoltarea culturii organizaționale, dar și rolul pe care îl are aceasta pentru performanța firmei.

O parte din materialul documentar folosit este public, întrucât unele informațiile sunt preluate de pe site-ul S.C. ROWE S.R.L, site-ul Ministerului de Finanțe, restul documentației fiind disponibil online (legi, formulare și documente), iar datele economico-financiare și juridice ale organizației pe care se bazează studiul sunt reale, fiind preluate de pe platforma site-ului Termene.ro.

Activitatea de cercetare s-a bazat pe studierea diferitelor lucrări de specialitate și analizarea unor chestionare privind cultura organizațională.

Conceptul de cultură organizațională

Potrivit studiilor de specialitate, majoritatea antreprenorilor, în încercarea de identificare a competențelor antreprenoriale și a factorilor de succes sau eșec în afaceri, consideră că principala cauză a scăderii cererii și interesului pentru produsele și serviciile oricărei organizații este cultura firmei.

Pentru a avea succes și pentru eliminarea eșecului unei afaceri intervine cultura organizațională, deoarece afacerile sunt realizate cu oameni. Datorită interacțiunilor repetate între membrii organizației, a aducerii în comun a valorilor și credințelor persoanelor se formează cultura organizațională.

Factorii modelatori puternici care o particularizează sunt:

- stilul de conducere și modul în care sunt luate deciziile;
- nivelul de formalism;
- structura de organizare a firmei, politicile și know-how-ul, într-un cuvânt, toate sistemele care conferă valoare și suport muncii sau comportamentului uman.

Autorii Thomas J. Peters și Robert H. Waterman, în lucrarea „In Search of Excellence”, au definit cultura organizațională ca fiind „un set dominant și coerent de valori împărtășite de către membrii organizației”².

E. Schein o consideră „un sistem de elemente materiale, valori, norme și credințe împărtășite de membrii unui grup”³. Schein definește cultura organizațională, ca fiind tot ceea ce o organizație a învățat de-a lungul istoriei sale, ea nu este doar felul în care oamenii se simt, este, de asemenea, modul în care oamenii gândesc și răspund la lucruri ca grup⁴.

Caracteristicile culturii organizaționale sunt:

- se transmite de la o generație la alta, fiind rezultatul unui proces îndelungat, născut odată cu organizația, cu efecte în viitor;
- se învață și depinde de gradul de accesibilitate al normelor și valorilor ei;
- în mare parte este invizibilă și inconștientă;

---

² <https://handoutset.com>, pagina accesată la data de 1.06.2023.

³ http://www.untag-smd.ac.id_pagina accesată la data de 1.06.2023.

⁴ <https://expertprogrammanagement.com>, pagina accesată la data de 1.06.2023.

- se poate adapta, ea nefiind constantă de la nașterea organizației, fiind influențată de mediul socio-economic și evoluând continuu, dar fără a-și pierde identitatea;
- este multiplă, adică este alcătuită din mai multe subculturi care au o forță și importanță diferite;
- depășește limitele individului, fiecare persoană din organizație putând avea un impact puternic asupra ei, dar cultura nu se poate limita la un individ, ea reprezentând o comunitate întreagă⁵.

Factorii care influențează cultura organizațională sunt atât factori externi, cât și interni⁶, iar pentru organizație este o necesitate cunoașterea acestora.

Cultura organizațională cuprinde atât elemente materiale, cât și spirituale, elemente care sunt constituite din bunuri obiectuale, valori, credințe, comportamente, simboluri, documente, sentimente și idealuri care se completează, determinându-se și condiționându-se reciproc.

Cultura organizațională este factorul ce definește o organizație, fiind de importanță majoră identificarea și cunoașterea factorilor ce determină cultura unei organizații de către manageri pentru a interveni, dacă este cazul, pentru optimizarea activității acesteia. Ea poate avea un impact major asupra funcționării și performanței organizației prin practicarea unui management bazat pe cunoașterea organizației în ansamblul său.

Potrivit lui Nancy Adler (1986) cultura organizațională, în cadrul organizației, îndeplinește patru funcții principale:

1. Integrarea angajaților, funcție continuă care nu se restrânge doar la noii angajați.
2. Direcționarea angajaților și a grupurilor de angajați în vederea îndeplinirii obiectivelor previzionate de către organizație.
3. Protecția angajaților față de potențialele amenințări ale mediului ambiant.
4. Păstrarea și transmiterea valorilor și tradițiilor organizației.

---

⁵ <https://www.scrigroup.com>, pagină accesată la data de 1.06.2023.

⁶ T Zorlentan, Burdus, E., Căprărescu, Gh., Managementul Organizației, Editura Economică, București, 1998, p. 159.

Cultura organizațională a unei firme este nemăsurabilă și nu se poate vedea, este, de fapt, un sistem de valori agreate la nivelul firmei, reguli nescrise după care se conduc în fiecare zi angajații acesteia⁷. Atât condițiile mediului extern, cele create de furnizori, de consumatori, dar mai ales de mediul concurențial se schimbă permanent și cu rapiditate, cât și cele ale mediului intern, condiții care îndeamnă la stimularea implicării salariaților produc într-un ritm alert reconfigurarea și evoluția culturii organizaționale⁸.

Provocarea managerilor este aceea de a crea un climat optim, stimulativ de muncă pentru salariați, respectând cultura managerială și cea organizațională⁹.

Cultura organizațională își pune amprenta și pe performanța firmei. Conform studiilor de specialitate există mai multe viziuni despre efectele pe care aceasta le are asupra performanței firmei.

Prin definiție performanța¹⁰ reprezintă o acțiune cu un efect ce depășește nivelul comun, tinzând spre limite înalte care se pot constitui chiar ca recorduri. În practică sunt apreciate ca performanțe toate rezultatele valoroase ale activității individuale sau colective.

Cele mai importante elemente ale culturii organizaționale sunt: comunicarea transparentă și constantă, atât pe orizontală, cât și pe verticală, echipele de lucru bine încheigate și stabilitatea mediului de lucru, iar o cultură organizațională solidă poate oferi toate aceste elemente, fiind un factor motivator pentru angajați¹¹. Deci putem spune că, pe lângă alți factori relevanți ai organizației, cultura organizațională reprezintă una dintre cele mai importante condiții de la care pleacă succesul și performanța organizației.

---

⁷ <https://www.wearehr.ro/cultura-organizationala>, pagină accesată la data de 26.06.2023.

⁸ Ș., C., Popa, *Cultura organizațională*, Editura Pro Universitaria, București, 2022, p. 56.

⁹ V. Dumitrașcu, *Leadership și cultura organizațională*, Editura Universitară, București, 2013, p.89.

¹⁰ F.C., Macarie, *Politica de gen în organizațiile publice*, Editura Eikon, București, 2011, p.63.

¹¹ <https://jobs.michelin.ro>, pagină accesată la data de 26.06.2023.

Cultura organizațională în organizația S.C. ROWE S.R.L – studiu aplicativ

Scopul studiului aplicativ este de a identifica trăsăturile culturii organizaționale existente în cadrul firmei S.C. ROWE S.R.L, prin aplicarea unui chestionar care permite evidențierea acestor trăsături.

Obiectivele cercetării sunt:

O1 Realizarea unui studiu de caz al firmei S.C. ROWE S.R.L.

O2-Aplicarea unui chestionar pentru identificarea culturii organizației și a preferințelor proprii ale angajaților.

O3-Aplicarea analizei SWOT pentru identificarea punctelor tari și a punctelor slabe ale culturii organizaționale ale firmei S.C. ROWE S.R.L.

Pentru realizarea cercetării am folosit următoarele metode și tehnici de cercetare:

a. *Studiul documentelor* pentru realizarea cercetării am analizat diferite studii realizate de către specialiști în domeniu, cărți, articole și publicații online online, diferite site-uri care ne-au permis obținerea de informații prețioase. În scopul realizării studiului de caz al firmei alese am urmărit evoluția acesteia prin studierea unor documente ale organizației sau site-uri care prezintă societatea în cauză.

b. *Studiul de caz* este o metodă de cercetare care nu poate generaliza constatările obținute în alte situații și am ales-o deoarece ne permite să înțelegem relațiile, structurile elementele culturii organizaționale ale firmei S.C. ROWE S.R.L, dar și pentru faptul că, rezultatele obținute permit generarea unor noi cercetări pe această temă.

c. *Analiza SWOT* este o metodă folosită în controlul planificării și evaluării diferitelor riscuri de către firmă, dar și o modalitate prin care am dorit să descoperim elementele culturii organizaționale care pot fi eficientizate în beneficiul firmei sau elementele specifice care pot determina avantaje competiționale. Primele două privesc firma, reflectând situația acesteia, iar următoarele două privesc mediul de afaceri și proiectează impactul acestuia asupra activității firmei. Analiza SWOT permite evaluarea elementelor de cultură organizațională pentru a optimiza performanța acesteia și a alege o metodă potrivită de minimizare a riscurilor.

d. *Chestionarul* este metoda care permite colectarea datelor, într-un timp scurt. În cercetarea noastră am utilizat un chestionar pentru a

obține informații utile de la angajați ai S.C. ROWE S.R.L. Chestionarul aplicat este format din șase secțiuni. Prima secțiune cuprinde valorile organizației, pe care respondenții trebuie să le prioritizeze; iar cea de-a doua secțiune cuprinde sursele de informații privind valorile organizației, pe respondenții le consideră ca fiind cele mai frecvent utilizate în activitatea de zi cu zi a firmei. Secțiunea a doua a chestionarului cuprinde 9 surse. A treia secțiune cuprinde valorile organizaționale, care în opinia lor sunt cele mai intens împărtășite în practica din cadrul organizației, a patra secțiune prezintă frecvența unor situații din activitatea firmei și care se referă la managementul firmei, secțiunea a cincea se referă la cultura managerială pentru identificarea punctelor tari; iar a șasea secțiune ajută la identificarea punctelor slabe ale culturii manageriale.

În lucrarea de cercetare a fost analizată S.C. ROWE S.R.L., societate cu răspundere limitată, înființată în anul 2010, cu asociat unic, care este în același timp și administratorul societății, cu capital social integral privat, autohton, în valoare de 200 lei, având ca obiect principal de activitate: comerț cu ridicata de componente și echipamente electronice și de telecomunicații.

Sediul companiei este în București, Str. Viitorului nr. 112. Sugestiv este și faptul că ROWE deține și propriul lanț de centre SPA și beauty – Keiko SlimSpa. ROWE este lider pe piața echipamentelor de estetică și aparatură profesională, peste 60% din cabinetele de remodelare din România fiind dotate cu aparatura profesională ROWE.

Am încercat să analizăm organizația doar ca punct de pornire al preocupării noastre privind cultura organizațională și factorului uman pentru dezvoltarea managementului de resurse umane al unei firme.

Considerăm că variabilele care determină apariția și evoluția culturii organizaționale sunt cel puțin următoarele:

- proprietarii firmei, managerii și salariații;
- obiectivele organizației și faza ciclului de viață al firmei;
- tehnica și tehnologia utilizate, precum și gradul de informatizare a activității;
- dimensiunea și istoria firmei;
- situația economică a firmei și sistemul de management;

- mediul economic, juridico-instituțional, național și cultura națională implicate¹²

În cadrul firmei este promovată o cultură organizațională orientată spre oameni și bazată pe echitate, angajații fiind valorificați pentru contribuția pe care o aduc în vederea realizării obiectivelor și misiunii firmei, deoarece este cunoscut faptul că obiectivele și interesele personale, alături de abilitățile au o importanță deosebită pentru o carieră de succes.

Firma are o orientare spre cooperare, fiind adaptată schimbărilor din toate punctele de vedere, dacă luăm în considerare că a făcut față provocărilor crizei din 2010, perioadă în care a reușit să se reinventeze, iar rolul managerilor își lasă amprenta asupra culturii organizaționale.

Cultura organizațională este reprezentată de scop, valori și principii, iar pentru a păstra continuitatea lor, ROWE promovează membrii echipei, aceasta permițând realizarea de relații puternice în echipă.

Punctele forte ale ROWE fac ca organizația să fie competitivă pe piața de desfacere a produselor și serviciilor, capacități care duc la atingerea obiectivelor stabilite. Cultura organizațională este o cultură pozitivă, flexibilă, adaptabilă, stabilită pe valori puternice, iar managementul este performant, adaptabil schimbărilor mediului de afaceri.

Punctele slabe ale organizației sunt o limitare în cadrul firmei, limite care o împiedică să se dezvolte, iar identificarea acestora îngreunează realizarea obiectivelor. Cunoașterea punctelor slabe este o cerință fundamentală pentru minimalizarea sau eliminarea acestora.

Oportunitățile se referă la orice situație actuală sau viitoare favorabilă dezvoltării organizației care poate conduce la îmbunătățirea poziției firmei pe piața afacerilor. Aceste oportunități apar din evoluția mediului social, oamenii dorindu-și o viață mai bună, sănătoasă, rețehnologizare, datorită apariției unei tehnologii performante în conformitate cu produsele și serviciile firmei, dezvoltarea portofoliului firmei prin lansarea de programe de finanțare care sprijină antreprenorialul, cursuri pentru clienții noi în domeniul de specializare a firmei sau

---

¹² O., Nicolescu, Verboncu, I., *Management*, Editura Economică, București, 1997, p. 42.

schimbări ale legislației în vigoare, legislație care afectează domeniul în care activează firma.

Amenințările sunt pericolele care pot apărea datorită unei evoluții nedorite a firmei și care pot produce pagube în activitatea ei. Aceste amenințări pot veni atât din mediul intern, cât și din cel extern. Managementul finanțelor defectuos poate conduce la deteriorarea situației financiare a firmei, lipsa sau retragerea de pe piață a clienților duce la dezechilibru financiar, dar și la scăderea reputației firmei în mediul de afaceri și scăderea cotei de piață.

După aplicarea chestionarului putem observa că:

- la nivel organizațional există o competitivitate ridicată, oamenii investind mult în încercarea de a dovedi că sunt performanți; în ceea ce privește convenționalismul, se observă o doză mare de angajare în respectarea regulilor și procedurilor, astfel, regulile sunt mai importante decât ideile și se mențin și sunt respectate, chiar și atunci când ele nu își mai îndeplinesc rolul de a ajuta în muncă.
- la nivelul culturii organizaționale existente, creșterea gradului de satisfacție este favorizată de scăderea dominației puterii și controlului, precum și de creșterea dominanței culturii orientale spre reușită și sprijin, adică a prezenței într-o mai mare măsură a spiritului de echipă, a colaborării între angajați, a clarității obiectivelor și sarcinilor, aderării la viziunea, misiunea și obiectivele organizației.

Concluzii

În elaborarea propunerilor am pornit de la premisa că în condițiile unei piețe tot mai saturate de produse de înfrumusețare și remodelare corporală, în care competiția este mai acerbă, organizațiile cu o cultură organizațională puternică vor fi cele care vor progresa, fiind capabile să exploateze avantajele și oportunitățile create.

În urma realizării studiului de caz putem concluziona că S.C. ROWE S.R.L. are o cultură organizațională puternică, o echipă bine încheată, angajați mulțumiți, iar dovada este creșterea profitului în fiecare an, chiar dacă firma a trecut și prin perioada de criză. Organizația a reușit să depășească granițele țării, reușind să deruleze afaceri pe plan internațional.

Din analiza datelor obținute putem scoate în evidență valorile comune exprimate de către membrii echipei:

- coerența care facilitează integrarea în echipă și determină ca lucrul alături de colegi să fie mai ușor și mai plăcut;
- eficiența mărită, astfel că membri echipei cooperează pentru rezolvarea situațiilor ivite și pentru realizarea sarcinilor, înțelegând nevoile celorlalți și având încredere reciprocă mai mare decât indivizii care nu au aceleași valori;
- stabilitatea, împărtășirea valorilor între membrii echipei crește nivelul de încredere al indivizilor față de echipă și de obiectivul acesteia, ceea ce determină o creștere a motivației de a reduce fluctuația la nivelul membrilor. Persoanele din echipă care stau mai mult timp în cadrul acesteia sunt mai probabile să se angajeze în activități și decizii care sunt benefice pentru echipă în ansamblu, decât individual.
- cultura echipei reprezintă suma valorilor tuturor membrilor echipei, fapt care va conduce spre o înaltă performanță, obținută de către niște angajați satisfăcuți și de o echipă productivă, rezultatele financiare ale firmei demonstrând acest lucru;
- din parcurgerea chestionarului care face obiectul studiului nostru de caz, ies în evidență cele cinci principii de bază pentru managementul schimbării practicat de către S.C. ROWE S.R.L., din dorința organizației de a beneficia de echipa sa extraordinară și a dezvolta prin cultura sa organizațională un management performant cu o cultură managerială puternică:
  1. Oamenii reacționează diferit la schimbare;
  2. Toată lumea are nevoi fundamentale care trebuie satisfăcute;
  3. Schimbarea implică deseori o pierdere și oamenii trec prin „curba pierderii”;
  4. Așteptările trebuie să fie realiste;
  5. Temerile oamenilor trebuie abordate cu seriozitate.

Angajații, în general, suferă de teama efectelor schimbării produse la locul de muncă, de aceea managerii trebuie să găsească o modalitate de liniștire a nesiguranțelor lor față de schimbare. Dacă oamenii nu beneficiază de aspecte pozitive de pe urma schimbării, pot deveni

nemulțumiți, ceea ce nu este deloc de dorit. Una dintre regulile respectate cu „sfințenie” de către conducerea ROWE este: „Oamenii nu sunt roboți.” Rezultatul acestui mod special de abordare în managementul schimbării se poate cu ușurință observa în anul 2014, când cifra de afaceri a început să crească simțitor, când au fost recuperate pierderile anilor anteriori și organizația a înregistrat profit.

Pentru a dezvolta un asemenea sistem compania a început cu stabilirea unor obiective, pornind de la nevoile companiei, cultura organizațională și integrarea celorlalte funcții ale managementului resurselor umane și a continuat pe această linie promovând implementarea corectă a sistemului de management al performanței, calibrat pe nevoia și cultura organizațională a companiei, care aduce începând cu anul 2014 un profit important organizației, managerilor și angajaților. Acest lucru a fost posibil datorită stabilirii unor obiective clare, sistemul de management al performanței implementat de către companie susține standarde de comportament care descriu ce se așteaptă de la angajați în zonele de competență-cheie, managerii discută aceste standarde de comportament cu angajații, acest aspect fiind important, căci anagerii trebuie să se asigure că angajații înțeleg cum relaționează aceste standarde cu poziția pe care fiecare o ocupă în organizație.

În stabilirea obiectivelor acestui sistem de management al performanței sunt avute în vedere și nevoile de dezvoltare ale angajaților, obiective care vizează fie îmbunătățirea performanței pe poziția ocupată de angajat, fie promovarea sa. La începutul punerii în practică a sistemului de management al performanței, managerii S.C. ROWE S.R.L. au considerat că este important să discute cu angajații despre percepția pe care aceștia o au față de conceptul de performanță, în principal și datorită calității extraordinare a aparaturii pe care o promovează societatea. S-a ajuns la o înțelegere clară privind comportamentele performante ale angajaților așteptate de companie și care au condus la rezultate pozitive (profitabilitate) urmare a parcurgerii etapelor acestui sistem. Comportamentul dorit, performant este important, deoarece el semnifică înțelegerea angajatului în îndeplinirea corectă a sarcinilor. Spre exemplu: cum își ajută echipa, cum comunică, cum îi îndrumă pe ceilalți. Poate că ar fi oportun ca așteptările privind comportamentele și rezultatele să fie incluse în lista obiectivelor strategice ale oricărei

organizații. De aceea obiectivele trebuie să fie clare și să definească rezultatele finale. Chiar dacă au un anumit grad de dificultate, să fie accesibile pentru a motiva performanța.

După analizarea culturii organizaționale, putem spune că aceasta este pozitivă, bazată pe distribuirea sarcinilor în funcție de rolurile deținute, de potențial și de competența angajaților. Aceștia dispun de o autonomie de decizie, dată de faptul că ei sunt responsabili pentru orice acțiune pe care o întreprind. În funcție de riscurile acceptate de firmă și de feedback-ul obținut, cultura organizațională este o cultură cu risc redus, cu reacții imediate la schimbările pieței.

ROWE nu alege cantitatea înaintea calității, satisfacția clienților fiind unul dintre principiile după care se ghidează firma. De asemenea, este o cultură de tip ideologic-birocratic, deoarece criteriile de recompensare ale angajaților se fac conform performanței și potențialului angajaților, iar luarea deciziilor în organizație se face în conformitate cu valorile și principiile acesteia.

ROWE cunoaște utilitatea și importanța culturii organizaționale și impactul pe care aceasta îl are asupra dezvoltării afacerii.

Bibliografie:

Dumitrașcu Vadim, *Leadership și cultura organizațională*, Editura Universitară, București, 2013.

Macarie Felicia Cornelia, *Politica de gen în organizațiile publice*, Editura Eikon, București, 2011.

Nicolescu Ovidiu; Verboncu Ion, *Management*, Editura Economică, București, 1997.

Popa Ștefan Cătălin, *Cultura organizațională*, Editura PRO UNIVERSITARIA, București, 2022.

Zorlențan Tiberiu, Burdus Eugen, Căprărescu, Gheorghîța, *Managementul Organizației*, Editura Economică, București, 1998.

<https://handoutset.com>.

<http://www.untag-smd.ac.id/>

<https://expertprogrammanagement.com>.

<https://www.wearehr.ro/cultura-organizationala>.

<https://jobs.michelin.ro>.

PERFEȚIONAREA FUNCȚIONARILOR PUBLICI DIN CADRUL PRIMĂRIEI COMUNEI SÂNDOMINIC

Autor: Zoldi Tunde¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică Europeană
Coordonator: Lector univ. dr. Laurențiu Șoneriu*

Rezumat: *Tema pentru lucrarea mea de disertație „Perfecționarea funcționarilor publici din cadrul primăriei comunei Sândominic” am ales-o din dorința de a demonstra că administrația publică din România depune toate eforturile pentru a face față așteptărilor Uniunii Europene privind standardele și normele de înaltă calitate, și pentru a ține pasul cu ritmul rapid al schimbărilor din domeniu și cu provocările ce revin din dezvoltarea și modernizarea continuă a sistemului administrativ. Totodată doresc să prezint că acest efort este prezent și la nivel local prin străduința demnitarilor aleși și al angajaților din aparatului de specialitate al primarului comunei Sândominic, care se confruntă zi de zi cu modificări legislative, cu digitalizarea sistemului și cu modernizarea serviciilor publice.*

În partea teoretică voi menționa referințele din domeniul legislativ cu privire la reglementările aflate în vigoare care stau ca bază legală – dar totodată determină și delimitează – funcția publică și atribuțiile, obligațiile și drepturile funcționarilor publici din România.

Cuvinte-cheie: *funcționar public, îndatori, formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici, Agenția Națională a Funcționarilor Publici, Institutul Național de Administrație, planul de perfecționare profesională a funcționarilor publici.*

---

¹ Adresă de email autor: paulalexandru.bucur@ulbsibiu.ro

Introducere

După 1 ianuarie 2007, când România a devenit stat membru al Uniunii Europene, autoritățile s-au confruntat cu faptul, că sistemul administrației publice din țară necesita o reformă profundă și o modernizare, deoarece conceptul din era comunistă și principiul care governa administrația publică nu puteau face față noilor cerințe și așteptărilor care stăteau la ușă ca o presiune din partea Uniunii Europene. Schimbările priveau mai întâi îmbunătățirea calității serviciilor publice, care implica evident și comportamentul personalului, conduita angajaților din sfera administrației publice, cu privire la imparțialitatea, neutralitatea lor față de tendința politică în îndeplinirea atribuțiilor, schimbarea atitudinii față de munca, profesia și poziția ocupată.

Nu este deloc de neglijat faptul, că eficiența autorităților administrației publice în rezolvarea atribuțiilor și realizarea sarcinilor depinde într-o mare măsură de capacitatea profesională a angajaților, de calitatea umană a funcționarilor publici, adică de calitatea resurselor umane, pe lângă structura instituțională și resursele financiare.

Indiferent de tipul și dimensiunea organizației publice, rezultatele și performanțele organizaționale depind în cea mai mare măsură, dacă nu crucial, de calitatea muncii și de modul de îndeplinire a sarcinilor executate de funcționarii publici în vederea atingerii obiectivelor organizaționale propuse.²

„Modernizarea funcției publice reprezintă un criteriu important pentru Comisia Europeană în evaluarea performanțelor țărilor membre ale Uniunii Europene și de aceea este atent examinată legislația elaborată de aceste țări din punctul de vedere al compatibilității cu normele europene și capacitatea țărilor respective de a pune în aplicare politicile comune și de a respecta dreptul european.”³

Tema nr. 11 a politicii de coeziune a **Comisiei Europene** pentru perioada 2014-2020 are ca și obiectiv ce trebuie respectat și aplicat și

---

² Horia Raboca, Formarea profesioanală a funcționarilor publici din cadrul instituțiilor publice locale din regiunea de Nord-Vest, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2 (26)/2010, p. 68.

³ Diana Marilena Popescu Petrovszki, *Statutul funcționarilor publici din România și din Uniunea Europeană*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2011, p. 7.

de către autoritățile române, deoarece li s-au alocat sume semnificative, dacă nu chiar cel mai mare procent din suma totală, față de celelalte state membre al Uniunii Europene, prin urmare îmbunătățirea eficienței administrației publice și este formulat în felul următor:

„Obiectivul este acela de a crea instituții stabile și predictibile, dar și suficient de flexibile pentru a reacționa în fața nenumăratelor provocări societale, deschise dialogului cu publicul, capabile să instituie noi soluții de politică și să furnizeze servicii mai bune. Investițiile în structurile, capitalul uman, sistemele și instrumentele sectorului public vizează eficientizarea proceselor organizaționale, modernizarea gestionării și sporirea motivării și a competențelor funcționarilor publici și ale magistraților. Sprijinul alocat reformelor din administrația publică prin intermediul politicii de coeziune este corelat cu recomandările specifice fiecărei țări, cu programele de ajustare economică (după caz) și cu programele naționale de reformă.”⁴

Văzând importanța pregătirii profesionale a angajaților din sfera administrației publice, atitudinea lor față de instituția pe care o reprezintă și funcția pe care o dețin, seriozitatea cu care îndeplinesc atribuțiile și prestează serviciile publice către cetățeni în vederea creșterii satisfacției cerințelor și îmbunătățirii nivelului de trai, am ales ca temă de disertație subiectul perfecționării funcționarilor publici.

Funcționarul public

Pentru ca serviciile publice să-și îndeplinească misiunea și rolul pentru care au fost înființate și organizate, este necesar ca funcțiile publice din cadrul unităților și instituțiilor publice să fie ocupate de persoane fizice cu o pregătire profesională de specialitate, cu aptitudini adecvate postului, cum ar fi moralitatea, responsabilitatea, cinstea, profesionalismul și voința de perfecționare continuă.

Definiția funcționarului public

Funcționarul public a fost definit în literatura de specialitate *„ca reprezentând persoana fizică ce face parte dintr-o autoritate sau instituție publică aflată în raporturi ierarhice și care a fost legal investită cu*

---

⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/themes/better-public-administration/, pagină accesată la data de 26.05.2023.

exercițiul unei funcții publice executive, de regulă pentru o perioadă de timp nedeterminată, fiind salarizată pentru activitatea depusă.⁵

Juristul și profesorul Antonie Iorgovan a definit funcționarul public ca persoana fizică investită în mod legal, prin actul de voință unilaterală al unei autorități publice sau al cetățenilor, cu sarcina îndeplinirii pe un timp limitat sau nedeterminat a unei funcții publice, în vederea realizării competenței organului din structura căreia face parte funcția respectivă.⁶

Noțiunea de funcționar public a fost definită pentru prima dată în legislația română, în Legea pentru Statutul funcționarilor publici din 19 iunie 1923 – unul dintre primele statute ale funcționarilor publici din Europa. Articolul 1 avea următorul cuprins: „*Sunt funcționari publici cetățenii români, fără deosebire de sex, care îndeplinesc un serviciu permanent (civil și ecleziastic) la stat, județ, comună sau la instituțiile al căror buget este supus aprobării Parlamentului, Guvernului sau Consiliilor județene și comunale*”. Articolul 5 prevedea că „*Funcționarii publici, fără deosebire de sex, trebuie să fie cetățeni români majori, de 21 ani împliniți, să fie apți pentru serviciu din punct de vedere al sănătății și să nu fi suferit vreo condamnare infamantă. Bărbații trebuie să fi satisfăcut legea recrutării și să se bucure de toate drepturile civile și politice.*”

În dicționarul juridic găsim mai multe definiții pentru noțiunea de funcționar, trăsăturile comune acestora fiind evidențiate în faptul că funcționarii sunt persoane care exercită o însărcinare în serviciul interesului public în cadrul unei organizații de stat ori a unei autorități de drept public.

- **funcționar**, persoană care exercită, permanent sau temporar, cu orice-titlu, indiferent dacă și cum a fost investit, o însărcinare în serviciul unui organ sau instituții de stat, ori a unei întreprinderi sau organizații economice de stat.
- **funcționar** – persoană care exercită, permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de

---

⁵ A. Iorgovan, V. Gilescu, *Drept administrativ și știința administrației. Partea introductivă. Funcția publică din administrația de stat*, Tipografia Universității din București, 1986 p. 224.

⁶ A. Iorgovan, *Tratat de drept administrativ* Ediția a IV-a, Editura All Beck, 2 vol., 2005, p. 587.

*orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei autorități publice, a unei instituții publice sau altei persoane juridice de drept public.*⁷

Definiția statutară a funcționarului public se găsește în Ordonanța de urgență nr. 57 din 2019, privind Codul administrativ, la art. 371, alin. (1), completat cu atribuțiile și principiile de comportament care guvernează activitatea acestora, la alin. (2) și (3).

”(1)Funcționarul public este persoana numită, în condițiile legii, într-o funcție publică.

(2)În funcție de categoria din care fac parte, funcționarii publici iau decizii și/sau desfășoară activități cu caracter tehnic, pentru a asigura continuitatea funcționării în interes public general a autorităților și instituțiilor publice.

(3)Prin întreaga lor activitate, funcționarii publici acționează în condiții de obiectivitate, profesionalism, legalitate și imparțialitate pentru îndeplinirea de către autoritățile și instituțiile publice a atribuțiilor prevăzute de lege.”

Luând în considerare particularitățile definițiilor formulate de-a lungul timpului, se poate spune că noțiunea de funcționar public are trăsături specifice, care le diferă de un angajat ori salariat, în sensul concret al cuvântului.

Profesorul universitar Rodica Narcisa Petrescu enumeră trăsăturile caracteristice ale funcționarului public, bazându-se pe elementele specifice din legislația în vigoare și pe definițiile din literatura de specialitate din domeniu. Astfel:

- funcționarul public este o persoană fizică desemnată în funcție conform legii sau actelor juridice emise pe baza legii;
- este investit în mod legal în funcție printr-un act de voință unilaterală, urmat de depunerea jurământului prevăzut de lege;
- funcționarul public exercită o funcție cu caracter permanent;
- îndeplinește atribuțiile funcției în scopul realizării competenței autorității publice din care face parte acea funcție.⁸

⁷ <https://legeaz.net/dictionar-juridic/functionar>, accesată la data de 05.05.2023

⁸ Rodica Narcisa Petrescu, *Drept administrativ, ed. revăzută și adăugită*, Ed. Cordial Lex, Cluj-Napoca, 2001, pag. 439

Îndatoririle funcționarilor publici

Deoarece funcțiile publice sunt create pentru prestarea serviciilor în domeniul administrației publice, pentru realizarea competențelor ce revin autorităților centrale și locale pentru deservirea populației în gestionarea treburilor, persoanele care ocupă aceste funcții au îndatoriri specifice față de angajații din sectorul privat. Cea mai mare provocare poate fi exercitarea funcției în așa fel ca, pe lângă loialitatea față de autoritatea sau instituția publică în care își desfășoară activitatea să asigure un serviciu de calitate în beneficiul cetățenilor. Funcționarii publici au îndatorirea să manifeste un comportament echilibrat între interesul autorității sau instituției și cel al cetățenilor.

Potrivit art. 433 din Ordonanța de urgență nr. 57 din 2019, privind Codul administrativ „*Funcționarii publici au obligația de a asigura un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor autorităților și ale instituțiilor publice. În exercitarea funcției deținute, funcționarii publici au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă pentru a câștiga și a menține încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea autorităților și instituțiilor publice.*”

Pentru a face față acestor cerințe complexe și de multe ori provocatoare, este esențial și indispensabil ca persoanele angajate în domeniul administrației publice să participe la cursuri de formare și perfecționare profesională, în vederea extinderii cunoștințelor privind domeniul de activitate, dezvoltarea abilităților și de a fi la zi cu cele mai noi informații și cunoștințe tehnice. Art. 458 din Codul administrativ prevede modalitatea de participare de astfel de cursuri, atât pentru funcționarii publici de execuție cât și pentru funcționarii publici de conducere. „*Funcționarii publici au dreptul și obligația de a-și îmbunătăți în mod continuu abilitățile și pregătirea profesională. Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a asigura participarea pentru fiecare funcționar public la cel puțin un program de formare și perfecționare profesională o dată la doi ani (...). Autoritățile și instituțiile publice au obligația să prevadă în buget sumele necesare pentru plata taxelor estimate pentru*

participarea la programe de formare și perfecționare profesională organizate la inițiativa ori în interesul autorităților sau instituției publice”.

Formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici

Formarea profesională reprezintă dezvoltarea personalului din cadrul instituției privind capacitatea de a selecta, combina și utiliza cunoștințe și abilități constând în valori și atitudini, pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor stabilite în exercitarea unei funcții publice, potrivit art. 401, alin (3). din Codul administrativ.

Potrivit studiului Institutului European din România privind Reforma administrației publice în contextul integrării europene, *„perfecționarea resurselor umane reprezintă un ansamblu de procese prin care, în urma parcurgerii unor programe specializate, angajații își îmbogățesc aptitudini, cunoștințe, deprinderi, comportamente și tehnici de lucru în care au deja o calificare de bază, în vederea realizării la un nivel superior a obiectivelor și sarcinilor ce le revin.”*⁹

Obiectivele principale ale formării profesionale sunt prevăzute de art. 192 din Legea 53 din 2003, Codul muncii. Potrivit acestor dispoziții, formarea profesională a salariaților are următoarele obiective principale:

- a) adaptarea salariatului la cerințele postului sau ale locului de muncă;
- b) obținerea unei calificări profesionale;
- c) actualizarea cunoștințelor și deprinderilor specifice postului și locului de muncă și perfecționarea pregătirii profesionale pentru ocupația de baza;
- d) reconversia profesională determinată de restructurări socioeconomice;
- e) dobândirea unor cunoștințe avansate, a unor metode și procedee moderne, necesare pentru realizarea activităților profesionale;
- f) prevenirea riscului șomajului;
- g) promovarea în muncă și dezvoltarea carierei profesionale.

---

⁹ http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais3_studiu_3_ro.pdf, accesat la data de 07.05.2023

Horia Raboca afirmă următoarele: *„Formarea profesională a funcționarilor publici se definește ca fiind un proces planificat de modificare a atitudinilor, comportamentului sau a cunoștințelor și deprinderilor angajaților din instituțiile publice, care are drept scop dezvoltarea abilităților profesionale individuale pentru a satisface nevoile prezente și viitoare ale organizației”*.¹⁰

Potrivit art. 431 din Codul administrativ, funcționarii publici au îndatorirea să-și exercite treburile cu profesionalism și imparțialitate. *„Funcționarii publici trebuie să exercite funcția publică cu obiectivitate, imparțialitate și independență, fundamentându-și activitatea, soluțiile propuse și deciziile pe dispoziții legale și pe argumente tehnice și să se abțină de la orice faptă care ar putea aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice ori prestigiului corpului funcționarilor publici. În activitatea profesională, funcționarii publici au obligația de diligență cu privire la promovarea și implementarea soluțiilor propuse și a deciziilor, în condițiile prevăzute anterior. În exercitarea funcției publice, funcționarii publici trebuie să adopte o atitudine neutră față de orice interes personal, politic, economic, religios sau de altă natură și să nu dea curs unor eventuale presiuni, ingerințe sau influențe de orice natură. Principiul independenței nu poate fi interpretat ca dreptul de a nu respecta principiul subordonării ierarhice”*.

Condiția indispensabilă reușitei în profesie este profesionalismul. Specialiștii în domeniu consideră că termenul „profesionalism” se referă la exigențele necesare pentru realizarea cu succes a sarcinilor de muncă într-o anumită profesie. Profesionalismul este exercitarea conștiinței profesionale. Profesionalism, înseamnă totodată și împlinirea până la cele mai mici detalii ale exigențelor unei meserii. De asemenea, cunoștințe specializate, competențe, onestitate și integritate, muncă de calitate, respect – față de sine și față de ceilalți – și dorința permanentă de dezvoltare.¹¹

---

¹⁰ Horia Raboca, *Formarea profesională a funcționarilor publici din cadrul instituțiilor publice locale din regiunea de Nord-Vest*, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2 (26)/2010, p. 69.

¹¹ <https://www.contabilitate-timis.ro/caracterul-si-profesionalismul-elemente-necesare-in-activitatea-profesionala/> pagină accesată la data 05.05.2023

Agenția Națională a Funcționarilor Publici

În anul 1999 a fost înființată Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP) ca instituție a administrației publice centrale care asigură evidența și managementul funcției publice și ale funcționarilor publici, elaborând cadrele de competență, politicile și strategiile, precum și proiectele de acte normative în domeniu. Agenția funcționează în subordinea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) și are competențe privind evidența și managementul funcției publice și ale funcționarilor publici, elaborarea cadrelor de competență pentru funcționarii publici, acordarea de asistență de specialitate compartimentelor de resurse umane din administrația publică, dezvoltarea unui corp al funcționarilor publici profesionist, bine pregătit, neutru din punct de vedere politic, promovarea performanței în administrația publică, elaborarea politicilor, strategiilor și proiectelor de acte normative în domeniul funcției publice și monitorizarea și controlarea modului de aplicare a legislației specifice funcției publice.¹²

Institutul Național de Administrație

În anul 2002 s-a înființat o altă instituție publică de interes național, cu scopul de a asigura gestionarea unitară la nivelul întregii țări, a activității de formare continuă a personalului din administrația publică având atribuții de organizare și furnizare de programe de perfecționare pentru personalul din administrație.

Institutul Național de Administrație (INA), începând cu anul 2016, a devenit o instituție dependentă, având responsabilitatea implementării direcțiilor strategice ale Guvernului pentru eficientizarea administrației publice prin profesionalizarea personalului din administrația publică centrală și locală. Această instituție are atribuții care includ organizarea și desfășurarea programelor de formare și perfecționare profesională pentru diverse categorii de funcționari publici, elaborarea standardelor de calitate pentru programele de formare, realizarea de analize și cercetări în domeniul administrației publice și participarea

---

¹² <https://ro.linkedin.com/company/agentia-nationala-a-funcionarilor-publici>, pagină accesată la data de 03.05.2023

la activități de cercetare-inovare. De asemenea, INA are responsabilitatea de a actualiza standardele ocupaționale pentru funcțiile din administrația publică și de a demara procedurile necesare pentru autorizarea programelor de formare profesională pe care le organizează conform legii.

Planul de perfecționare profesională a funcționarilor publici

La data de 21 martie 2022 ANFP a emis Instrucțiunile cu privire la elaborarea planului de perfecționare profesională a funcționarilor publici, acest document ce reprezintă baza legală privind reglementările de organizare și derulare a procesului de perfecționare profesională din cadrul instituțiilor publice. Potrivit art. 459 din Codul administrativ autoritățile și instituțiile publice au obligația să elaboreze anual planul de perfecționare profesională a funcționarilor publici, estimarea și evidențierea distinctă a tuturor sumelor destinate formării și perfecționării funcționarilor publici. Autoritățile și instituțiile publice au obligația să comunice Agenției Naționale a Funcționarilor Publici datele solicitate cu privire la formarea și perfecționarea funcționarilor publici.

Planificarea procesului de perfecționare profesională contribuie la caracterul continuu și planificat de perfecționare a salariaților din administrația publică prin aplicarea următoarelor etape:

- identificarea necesarului de perfecționare profesională;
- planificarea procesului de perfecționare profesională prin elaborarea planului anual de perfecționare profesională;
- implementarea planului de perfecționare profesională;
- evaluarea programelor de perfecționare profesională și impactul asupra activității personalului.

Procesul de perfecționare poate fi realizat prin diverse forme, potrivit art. 5 din Hotărârea Guvernului 1066 din 2008 pentru aprobarea normelor privind formarea profesională a funcționarilor publici. Astfel:

- programe de formare și perfecționare organizate și desfășurate de către furnizorii de formare profesională, finalizat cu certificat de participare, execuție sau după caz diplomă de absolvire.

Acestea pot fi desfășurate cu participarea directă a beneficiarilor, la sediul furnizorului, în alte locații sau la sediul beneficiarului, ori prin intermediul mijloacelor electronice, modalitate ce a devenit foarte populară odată cu apariția pandemiei cauzată de coronavirus;

- programe de formare și perfecționare organizate și desfășurate de angajatorii în cadrul autorităților și instituțiilor publice, cum ar fi:
  - specializare la locul de muncă;
  - stagii practice în cadrul autorităților sau instituțiilor publice, la nivel național sau internațional;
  - participarea la conferințe, seminare, ateliere de lucru și alte tipuri de evenimente similare din țară sau din străinătate, în domeniile care se regăsesc în fișa postului.
- programe de formare și perfecționare organizate și desfășurate în cadrul implementării de proiecte de finanțare externă, ca activități de instruire privind implementarea unui proiect cu finanțare externă și care au ca scop asigurarea atingerii obiectivelor acestuia.

Participarea la programele de perfecționare pot fi urmate la inițiativa autorității ori instituției publice, din nevoia de instruire ca urmare a intrării în vigoare a unor modificări ale cadrului normativ sau instituțional, ori la inițiativa funcționarului public, cu acordul conducătorului autorității ori instituției publice, pe baza cererii justificate, cu finanțare integrală sau parțială din bugetul autorității ori instituției publice.

În toate cazurile atestarea participării se face prin adeverință sau certificat de participare, iar funcționarii publici beneficiază de toate drepturile salariale cuvenite pe perioada participării la programele de perfecționare.

Concluzii

Pentru a face față acestor cerințe complexe și de multe ori provocatoare, este esențial ca persoanele angajate în domeniul administrației publice să participe la cursuri de formare și perfecționare profesională,

în vederea extinderii cunoștințelor privind domeniul de activitate, dezvoltarea abilităților și de a fi la zi cu cele mai noi informații și cunoștințe tehnice. Procesul de perfecționare necesită o strategie bine fundamentată și un plan bazat pe evaluarea funcționarilor publici.

Bibliografie:

Iorgovan Antonie, *Tratat de drept administrativ* Ediția a IV-a, Editura All Beck, 2 vol., 2005.

Iorgovan Antonie, V. Gilescu, *Drept administrativ și știința administrației. Partea introductivă. Funcția publică din administrația de stat*, Tipografia Universității din București, 1986.

Petrescu Rodica Narcisa, *Drept administrativ*, ediție revăzută și adăugită, Ed. Cordial Lex, Cluj-Napoca, 2001.

Popescu Petrovszki Diana Marilena, *Statutul funcționarilor publici din România și din Uniunea Europeană*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2011.

Raboca Horia, *Formarea profesională a funcționarilor publici din cadrul instituțiilor publice locale din regiunea de Nord-Vest*, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2 (26)/2010.

<http://ier.gov.ro>.

<https://ec.europa.eu>.

<https://legeaz.net/dictionar-juridic/functionar>.

<https://www.contabilitate-timis.ro>.

O EUROPĂ DIGITALĂ. DIGITALIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICHE ÎN ROMÂNIA

Autor: Ghimbășanu (Cafadaru) Steluța-Maria¹
Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: Prezenta lucrare își propune să evidențieze necesitatea digitalizării în administrația publică din România, pornind de la digitalizarea administrației publice în statele membre ale Uniunii Europene, iar în această direcție vom analiza tendințele europene și influența pe care au avut-o asupra situației naționale.

Atenția acordată acestui subiect este fundamentată de necesitatea dezvoltării unei e-guvernări cu scopul de a eficientiza și de a inova serviciile prin intermediul implementării noilor tehnologii.

Prezentăm și câteva argumente în favoarea introducerii digitalizării și a importanței gradului de informare al cetățenilor cu privire la activitatea administrației publice, digitalizarea relației dintre cetățean și stat în contextul pandemiei COVID-19 și cum poate administrația să faciliteze noi oportunități economice pentru cetățeni și companii.

Lucrarea va sublinia stadiul în care România se află din punct de vedere al digitalizării serviciilor publice, impactul pe care îl au acțiunile întreprinse până în prezent, dar și factorii-cheie de care depinde procesul. Totodată, vor fi trasate posibile direcții de acțiune în vederea continuării și consolidării procesului de digitalizare în administrația publică.

---

¹ Adresă de email autor: stelutamaria.ghimbasanucafadaru@ulbsibiu.ro

Cuvinte-cheie: *digitalizare, drept administrativ, democrație electronică, dialog digital, e-guvernare, voință administrativă.*

Introducere

Contextul actual ne demonstrează din ce în ce mai mult beneficiile tehnologiei și ale digitalizării serviciilor publice, iar prioritățile de dezvoltare ale tuturor statelor în viitorul apropiat va trebui să înglobeze și acest aspect esențial.

Pentru România, digitalizarea serviciilor publice s-a dovedit extrem de utilă în perioada stării de urgență, iar extinderea acestei practici la nivelul instituțiilor a devenit deja o prioritate pe agenda de dezvoltare strategică a României.

Atunci când sunt confruntate cu diverse crize (medicale, economice, dezastre naturale), autoritățile publice pot folosi tehnologia pentru a-și crește capacitatea de adaptare și de transformare astfel încât, nu doar să fie capabile să funcționeze în continuare, dar să și poată oferi servicii de calitate adaptate noilor condiții.

Lucrarea abordează problema digitalizării serviciilor publice, atât din perspectiva cetățeanului – utilizator al acestor servicii – cât și din perspectiva managerilor publici din cadrul instituțiilor administrației publice, responsabile cu implementarea serviciilor menționate.

1. Digitalizarea administrației publice

Trecerea în „era digitală” marchează toate domeniile, acțiunea administrativă și știința juridică aferentă nefăcând excepție de la acest fenomen. Digitalizarea și prezența algoritmilor în sfera administrației publice sunt consecințe ale apariției tehnologiei, ca o tranziție civilizațională de la o societate industrială la o societate tehnică, iar aderarea la societatea digitală semnifică modelarea întregii civilizații prin tehnologie.

Pentru acuratețea analizei, digitalizarea trebuie plasată în contextul transformărilor generate de un amplu curent liberal la nivelul acțiunii administrative și relației administrație-cetățean. Acestea vizează înlocuirea progresivă a imperativelor unilaterale ale legii cu forme mai complete ale legăturii sociale, precum cea contractuală, a caracterului

unilateral al acțiunii administrative cu modele bazate pe dialog și consens și trecerea de la democrația reprezentativă la cea participativă, context în care generalizarea dialogului digital între administrație și cetățeni este un mod de promovare a unor forme de acțiune administrativă noi, colaborative”².

2. Digitalizarea administrației publice în statele membre ale Uniunii Europene

„Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) generează provocări pentru autoritățile fiscale, care trebuie să țină pasul cu cele mai recente evoluții și tendințe. Digitalizarea este esențială pentru furnizarea de servicii mai bune pentru contribuabili, pentru gestionarea volumelor mari de date și pentru identificarea riscurilor. De asemenea, este importantă din perspectiva unei colectări mai eficace și mai eficiente a veniturilor. Comisia Europeană oferă sprijin tehnic pentru conceperea și punerea în aplicare a reformelor TIC în cadrul autorităților fiscale”³.

„Guvernarea electronică (sau **e-guvernare**) este o aplicație a tehnologiei informației pentru oferirea de servicii administrative, schimbul de informație, tranzacțiile comunicaționale, integrarea diferitelor sisteme și servicii autonome între guvern și cetățean (G2C⁴), guvern și mediul de afaceri (G2B⁵), guvern și guvern (G2G⁶) precum pentru procesele și interacțiunile personalului administrativ din întreaga infrastructură a administrației. Prin e-guvernare, serviciile guvernamentale vor fi disponibile cetățenilor într-un mod convenabil, eficient și transparent. Trei concepte esențiale pot fi observate în teoriile legate de guvernare:

---

² A. Stoica, *Digitalizarea dreptului și administrației publice în actualul context pandemic*, Editura Universul Juridic, București, 2021, p.261.

³ https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/digital-transition_ro, pagina accesata la data de 05.05.2023.

⁴ Interacțiuni digitale dintre un cetățean și guvernul său – *Citizen to government*

⁵ Interacțiuni între guvern și întreprinderi/afaceri – *Government to business*

⁶ Interacțiuni între guverne și agenții guvernamentale – *Gouvernement to gouvernement*

administrația, cetățenii și mediul de afaceri / grupurile de interese. În e-guvernare nu există „bariere identificabile”⁷.

Spre deosebire de *e-guvernare*, *e-guvernanta* constă în transformarea internă a unui guvern cu ajutorul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC).

Comisia Europeană întreprinde acțiuni concrete pentru dezvoltarea serviciilor publice digitale transfrontaliere.

Serviciile publice digitale eficiente sau *e-guvernare* pot oferi o mare varietate de beneficii. Acestea includ mai multă eficiență și economii pentru guverne și întreprinderi, o transparență sporită și o participare mai mare a cetățenilor la viața politică.

TIC este deja utilizat pe scară largă de organismele guvernamentale, dar e-guvernarea implică mai mult decât instrumente: implică regândirea organizațiilor și proceselor, dar și schimbarea comportamentului, astfel încât serviciile publice să fie furnizate mai eficient oamenilor.

Bine implementată, e-guvernare permite cetățenilor, întreprinderilor și organizațiilor să-și desfășoare interacțiunile cu guvernul mai ușor, mai rapid și la costuri mai mici.

Serviciile publice digitale transfrontaliere permit oamenilor să se deplaseze liber în UE. Se pot ocupa cu ușurință de serviciile publice din afara țării lor de origine.

Ca parte a strategiei sale, Comisia Europeană întreprinde acțiuni concrete pentru dezvoltarea serviciilor publice digitale transfrontaliere. Acestea includ, dar nu se limitează la, crearea de platforme europene interoperabile, cum ar fi un cadru comun pentru gestionarea identității electronice a cetățenilor.

Sunt disponibile orientări cu privire la modul de utilizare mai bună a standardelor deschise pentru sistemele TIC ale autorităților publice, pentru a evita dependența de anumiți furnizori de sisteme TIC (blocare).

Furnizarea de servicii online

„Serviciile de guvernare electronică bine concepute au potențialul de a influența calitatea și eficiența furnizării serviciilor publice. Raportul

---

⁷ https://ro.wikipedia.org/wiki/guvernare_electronic%C4%83, pagină accesată la data de 05.05.2023.

de analiză comparativă pe 2017 privind guvernarea electronică evidențiază, totuși, existența unor variații ample la nivelul performanței guvernării electronice în Europa.

Cel mai performant grup este format din Țările Nordice, Țările Baltice, Țările Iberice, Germania, Malta, Țările de Jos și Austria. Grupul cu cele mai slabe rezultate cuprinde țările din Europa de Sud-Est. Performanța este măsurată ca medie a punctajelor pentru cele patru criterii de referință de nivel superior: abordarea centrată pe utilizator, transparența, mobilitatea transfrontalieră, factorii determinanți”⁸.

Administrația publică face parte din cadrul mai larg al guvernărilor publice. Prin urmare, contextul politic trebuie să fie luat în considerare la elaborarea și la punerea în aplicare a reformelor administrative.

„Succesul primelor țări clasate este adus de:

- Accesul uniform la infrastructura digitală al cetățenilor, atât în mediul rural, cât și în cel urban;
- Proiecte de creștere a gradului de educație digitală de bază (în ciuda faptului că 81% dintre europeni accesează internetul cel puțin o dată pe săptămână, 43% nu au competențe digitale de bază);
- Crearea centrelor de excelență digitale pentru dezvoltarea de competențe avansate;
- Asigurarea unui singur punct de acces pentru toate informațiile administrative necesare pentru cetățeni;
- Prioritizarea securității informatice în procesul de dezvoltare a aplicațiilor/platformelor digitale;
- Implementarea unui sistem de validare a informațiilor și asigurarea calității datelor utilizate în platformele digitale.

La doi dintre indicatorii principali ai serviciilor publice digitale (completarea formularelor online și servicii administrative online) primele poziții sunt ocupate de aceleași țări: Malta, Estonia, Lituania, Austria. În Estonia, Finlanda, Suedia, Olanda, Irlanda și Lituania,

---

⁸ European-semester_thematic-factsheet_quality-public-administration_ro.docx, pagină accesată la data de 05.05.2023.

peste 80% din utilizatorii de internet trimit formulare administrative folosind portalurile guvernamentale”⁹.

Structuri și procese instituționale

„Peisajul instituțional al unei țări este format, de regulă, dintr-o multitudine de organizații diferite, sub formă de ministere, agenții și alte autorități publice care acționează la nivel național, regional sau local. Calitatea interacțiunii dintre aceste organisme influențează în mod semnificativ eficacitatea sau ineficiența performanței unei țări.

Următoarele **oportunități** ar putea contribui la îmbunătățirea sistemului general:

- îmbunătățirea productivității sistemice, prin creșterea calității relațiilor și a colaborării;
- consolidarea guvernancei pe mai multe niveluri, inclusiv utilizarea cartografierii funcționale și a evaluărilor menite să clarifice responsabilitățile și să reducă suprapunerile;
- asigurarea corelării competențelor/responsabilităților cu resursele de la toate nivelurile administrative;
- încurajarea cooperării intermunicipale, inclusiv punerea în comun a resurselor și crearea de rețele între nivelurile administrației publice și în cadrul acestora;
- eficientizarea și simplificarea proceselor și promovarea conceptului și a practicii de interoperabilitate în cadrul administrațiilor și între acestea;
- utilizarea unor soluții TIC concepute în mod holistic, care să poată transforma interacțiunea și comunicarea inter și intra-instituțională și astfel să îmbunătățească performanța administrațiilor publice”¹⁰.

---

⁹ Studiu privind implementarea guvernării digitale în România, guvernarea digitală în România, septembrie 2018, www.pwc.com, pagină accesată la data de 05.05.2023.

¹⁰ European-Semester_Thematic-Factsheet_Quality-Public-Administration_Ro.Docx

Managementul resurselor umane

Autoritățile publice ar trebui să optimizeze utilizarea cunoștințelor, competențelor de evaluare, inovației și integrității personalului lor în vederea generării unei valori publice sporite. Personalul reprezintă un activ esențial în cadrul organizațiilor publice. Pe măsură ce angajații îmbătrânesc și automatizarea proceselor rutiniere devine tot mai prominentă, devine imperativ să se acorde o mai mare atenție capacității de anticipare a problemelor strategice și de reacționare la acestea. Această necesitate impune imperativul unei conduceri competente, care să asigure angajarea și implicarea deplină a întregului personal. Printre oportunitățile notabile de dezvoltare organizațională prin intermediul managementului resurselor umane se remarcă:

1. Planificarea forței de muncă pentru îmbunătățirea performanței. Această abordare implică asigurarea disponibilității la momentul oportun a personalului potrivit, echipat cu competențele necesare pentru a sprijini obiectivele organizației.
2. Atragerea de noi talente. Administrațiile publice pot atrage și reține talente noi prin dezvoltarea unei reputații solide ca angajatori atractivi și prin gestionarea eficientă a resurselor umane cu potențial ridicat.
3. Promovarea mobilității și schimbului de cunoștințe. Mobilitatea personalului între instituții, schimbul de cunoștințe și dezvoltarea capacității de adaptare sunt esențiale, dar trebuie gestionate cu atenție pentru a menține stabilitatea și coerența organizațională.
4. Dezvoltarea managerilor ca facilitatori și suporteri ai echipei. Trecerea de la un rol de control și luare a deciziilor la cel de facilitator și susținător al echipei este fundamentală. Utilizarea sistemelor de management al calității pentru îmbunătățirea continuă este un aspect important aici.
5. Promovarea lucrului în echipă și a colaborării. Munca în echipă și facilitarea colaborării, precum și gestionarea eficientă a cunoștințelor, inclusiv dezvoltarea rețelelor de învățare și a schimbului intergenerațional de cunoștințe, sunt aspecte cruciale.
6. Recrutarea, promovarea și dezvoltarea bazate pe competențe. Adoptarea unui proces de recrutare, promovare și dezvoltare care să se axeze pe competențe, merit și promovarea învățării

- continue este esențială pentru menținerea personalului motivat și productiv.
7. Crearea unor medii stimulative de lucru. Ofertarea unor locuri de muncă stimulative și dezvoltarea încrederii în personal sunt esențiale pentru motivarea și responsabilizarea angajaților, valorificând în același timp diversitatea forței de muncă. Sondaje și evaluări ale satisfacției personalului pot contribui la acest proces.
  8. Gestionarea performanței într-un context schimbător. Este necesar să se dezvolte un cadru de gestionare a performanței care să țină seama de natura în continuă schimbare a mediului, de nevoia de flexibilitate și asumare a responsabilității, precum și de importanța învățării continue pentru obținerea de rezultate consistente.

Aceste practici reflectă un angajament continuu către dezvoltarea și eficientizarea resurselor umane în cadrul organizațiilor publice, contribuind astfel la creșterea calității și a eficacității serviciilor publice.”¹¹.

3. Digitalizarea administrației publice în România

Raportul de țară pentru România. Indicele economiei și societății digitale.

„România se situează pe locul 27 din cele 27 de state membre ale UE în ediția din 2022 a Indicelui economiei și societății digitale (DESI). Este important de remarcat faptul că creșterea sa anuală relativă este inferioară celei a țărilor similare, ceea ce indică faptul că nu este convergentă cu restul statelor membre.

Țara a rămas în urmă în ceea ce privește o serie de indicatori ai dimensiunii capitalului uman, cu un nivel foarte scăzut de competențe digitale de bază în comparație cu media UE, dar își menține locurile fruntașe în ceea ce privește proporția femeilor specialiste în domeniul TIC din forța de muncă (locul 2) și în ceea ce privește numărul absolvenților în domeniul TIC (locul 4).

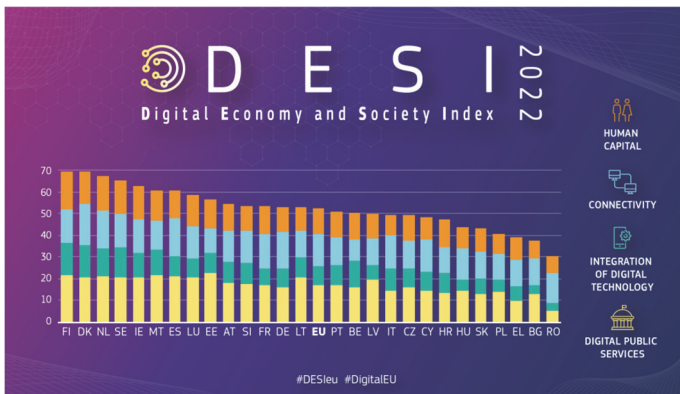
---

¹¹ European-Semester_Thematic-Factsheet_Quality-Public-Administration_Ro.Docx

România are rezultate relativ bune în ceea ce privește conectivitatea, aceasta reprezentând dimensiunea pentru care obține cel mai bun punctaj. Proporția utilizării serviciilor de acoperire de bandă largă fixă de cel puțin 100 Mbps (57%) și prin rețelele fixe de foarte mare capacitate (87%) depășește media UE. Acest lucru este, de asemenea, important având în vedere obiectivul deceniului digital de acoperire în proporție de 100% a tuturor gospodăriilor prin rețelele de giga biți până în 2030.

Cu toate acestea, performanțele țării în ceea ce privește integrarea tehnologiilor digitale și a serviciilor publice digitale sunt slabe comparativ cu ale celorlalte state membre ale UE. Ponderea IMM-urilor care au cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală (22%) și procentajul întreprinderilor care fac schimb electronic de informații (17%) sunt cele mai scăzute din UE.

Nivelul scăzut de digitalizare și progresele relativ lente împiedică economia României să profite pe deplin de oportunitățile oferite de tehnologiile digitale. Această situație este agravată și mai mult de nivelul foarte scăzut al serviciilor publice digitale, atât pentru cetățeni, cât și pentru întreprinderi”¹².

Figura 2: Indicele compozit DESI 2022
Sursa: Comisia Europeană

¹² Raportul de țară pentru România; indicele economiei și societății digitale, 2022

Deși România a înregistrat o creștere a numărului de servicii oferite online față de anii precedenți, se clasează pe ultimul loc din cauza:

- Cadrului legislativ deficitar în domeniul digitalizării;
- Infrastructurii tehnologice neuniformizate în cadrul instituțiilor publice;
- Lipsei unei preocupări în ceea ce privește dezvoltarea competențelor digitale necesare în aparatul administrativ;
- Întârzierii semnificative în implementarea Agendei Digitale 2014-2020;
- Lipsei de încredere a populației în utilizarea platformelor online.

Dimensiunea digitală în cadrul Planului de redresare și reziliență al României (PNRR)

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, art.4. prevede dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și urmărește atragerea fondurilor puse

la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții”¹³.

PNRR propune o adevărată revoluție în sistemul de recrutare și cel de promovare a funcționarilor publici, în cadrul **componentei C14. Buna guvernanță**. Sunt 9 reforme și 4 tipuri de investiții majore pe aceste sectoare, care vor răspunde provocărilor. Bugetul total propus este de 165,6 mil. euro.

În administrația publică, detaliile reformei vor include:

- Un sistem de recrutare pilot pe modelul EPSO¹⁴ european pentru administrația centrală, în 2022, urmat de replicarea la nivel național pe baza lecțiilor învățate, începând cu 2023;
- Un sistem nou multi-anual de planificare pentru nevoile de recrutare din sectorul public;
- Introducerea unui sistem de recrutare nou pentru înalții funcționari publici care interzice politizarea funcțiilor;
- În domeniul justiției, sunt incluse în PNRR, pe lângă reformele asumate în cadrul MCV¹⁵, o serie de măsuri:
  - Adoptarea noii Strategii Naționale Anticorupție și implementarea acestora;
  - Adoptarea strategiei privind dezvoltarea sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025;
  - Adoptarea legii de modificare a competențelor ANABI;

---

¹³ Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR); <https://mfe.gov.ro/wpcontent/uploads/2021/10/facada6fdd5c00de72eecd8ab49da550.pdf>, pagină accesată la data de 26.05.2023.

¹⁴ Oficiul European Pentru Selecția Personalului (European Personnel Selection Office)

¹⁵ Când au aderat la UE, la 1 ianuarie 2007, România și Bulgaria mai aveau încă probleme legate de nefinalizarea reformei judiciare, de corupție și, în cazul Bulgariei, de criminalitatea organizată. de aceea, comisia a instituit mecanismul de cooperare și de verificare (MCV), o măsură tranzitorie prin care să poate ajuta cele două țări să remedieze aceste probleme.

- Adoptarea „Legilor justiției” (statutul magistraților din România, organizarea judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii);
- creștere cu aproximativ 50% a valorii bunurilor indisponibilizate și administrate de ANABI;
- Reformarea sistemului național de achiziții prin eficientizarea procesului de achiziții – un nou formular standard electronic va fi disponibil.”¹⁶.

Prin alocarea sumei de **1,884 miliarde de euro** în cadrul PNRR, aferentă Componentei 7 – Transformare digitală, România își propune realizarea unei infrastructuri digitale coerente, integrate la nivelul **administrației publice**, care să ofere servicii digitale de înaltă calitate atât cetățenilor, cât și companiilor.

Raportat la celelalte 14 componente ale PNRR, peste 31% din totalul de 5,976 miliarde de euro, sunt puși la dispoziția administrației și mediului economic din România, pentru digitalizarea și transformarea digitală.

Obiectivele C7. Transformare digitală

„Realizarea unei infrastructuri digitale coerente, integrate la nivelul administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate atât cetățenilor, cât și companiilor.

Prin realizarea acestui obiectiv sunt create condițiile pentru adoptarea tehnologiilor digitale în toate sectoarele și domeniile de activitate ale instituțiilor statului și pentru creșterea numărului de cetățeni și companii care vor putea beneficia și fructifica oportunitățile oferite de digitalizare.

Implementarea pe scară largă a soluțiilor digitale va contribui, la creșterea gradului de transparentizare a activității autorităților statului și la reducerea barierei birocratice, dar și la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă”¹⁷.

---

¹⁶ Planul Național de Redresare și Reziliență al României (Pnrr); Facada6fdd5c00de72eec8ab49da550.Pdf

¹⁷ Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR);

Necesitatea digitalizării

„Criteriile de referință în UE în ceea ce privește monitorizarea serviciilor publice de tip e-Government ale țărilor membre sunt grupate în patru categorii:

- a) **centricitatea pe utilizator** – indică nivelul până unde (informații despre) un serviciu public este livrat online și cum este perceput acesta de cetățeni;
- b) **transparența** – indică până la ce nivel autoritatea publică este transparentă în ceea ce privește: performanța și responsabilitatea proprie asumată, procesul de livrare al serviciului și protecția datelor personale;
- c) **mobilitatea trans-frontalieră** – indică nivelul până la care serviciile publice pot fi accesate și utilizate de către contribuabilii rezidenți (persoane fizice și/sau juridice) dacă le accesează/utilizează de pe teritoriul altei țări membre UE;
- d) **indicatori-cheie de facilitare** – indică nivelul până la care următoarele pre-condiționalități tehnice sunt disponibile online pentru cetățeni: identificare electronică (eID), documente electronice (eDoc), surse de informare oficială, ale autorității și folosirea poștei electronice. Procedural, toți acești indicatori de top sunt măsurați în comparație cu opt „*evenimente de viață*” operațiuni cotidiene și periodice care aparțin mediului de afaceri, mutarea/relocarea dintr-un loc în altul (fie în interiorul aceleiași țări, fie în altă țară membră din spațiul UE), deținerea și conducerea unui autovehicul, inițierea unei cereri/proceduri de solicitare, deschiderea unei afaceri, pierderea și găsierea unui loc de muncă, viața de familie și studiile.

Se observă că toate „*evenimentele de viață*” prin care se măsoară performanța sistemelor digitale ale autorităților publice depind direct sau au o legătură de cauzalitate puternică cu serviciile digitale aflate, potrivit legii, în sfera de competență a administrației publice locale.

Prin dezvoltarea, asumarea și implementarea unei strategii de transformare digitală, direcțiile de impozite și taxe locale, ca părți componente deosebit de importante ale administrației publice locale, vor putea oferi toată gama de servicii publice specifice exclusiv în mediul

online, în condiții de siguranță totală în ceea ce privește securitatea informatică, de transparență decizională completă, de protecție a datelor personale, de incluziune socială, de creare a unui context propice dezvoltării mediului de afaceri local, contribuind astfel decisiv la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor din comunitatea administrativ-teritorială”¹⁸.

Gradul de informare al cetățenilor cu privire la activitatea administrației publice, precum și programele și serviciile oferite acestora

Relația dintre administrația publică și cetățeni a fost întotdeauna una destul de controversată, ambele părți având destul de multe lucruri de reproșat. În plus birocrăția excesivă, mersul greoi al procedurilor administrative, lipsa de profesionalism în relațiile cu publicul, lipsa de informare în rândul publicului, lipsa comunicării între instituții constituie principalele probleme întâmpinate la nivelul instituțiilor și autorităților publice din România care intervin în relația administrație-cetățeni. De aceea, cetățenii joacă un rol esențial în furnizarea de informații care să determine creșterea calității serviciilor publice și a gradului de performanță și eficiență a sectorului public. Este benefică atât pentru organizațiile publice cât și pentru cetățeni, aplicarea periodică a instrumentelor de evaluare a serviciilor din perspectiva cetățenilor, astfel încât să se poată identifica **principalele probleme** întâlnite de către cetățeni în demersurile soluționărilor cererilor venite din partea acestora și identificarea principalelor măsuri de soluționare a problemelor întâlnite.

„Schimbările sociale, tehnologice și economice actuale creează noi așteptări în privința serviciilor publice. Mulți utilizatori se așteaptă la servicii personalizate, simplificate sau automatizate, care să fie furnizate prin intermediul canalelor preferate, care devin din ce în ce mai mobile”¹⁹. Prin urmare, pentru a transforma și îmbunătăți serviciile publice, este crucial să se acorde atenție mai multor oportunități. Acestea includ înțelegerea nevoilor și așteptărilor utilizatorilor prin

---

¹⁸ A. Stoica, *op. cit.* p. 217.

¹⁹ Comisia Europeană, Raportul de Analiză Comparativă pe 2017 privind Guvernarea Electronică, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/a-8-2017-0178_ro.html, pagină accesată la data de 26.06.2023.

intermediul unor metode precum anchetele și analiza evenimentelor de viață, furnizarea serviciilor la momentul și locul potrivit, combinând abordarea digitală implicită cu multiple canale de acces, simplificarea procesului de înregistrare și furnizarea automată a serviciilor bazată pe drepturi prin sisteme cloud, revizuirea și eliminarea serviciilor redundante sau învechite, adoptarea de servicii comune pentru a spori eficiența și atenția acordată clienților interni, și implicarea cetățenilor și a societății civile în dezvoltarea și producția colaborativă a serviciilor publice, inclusiv prin colaborare financiară. Aceste măsuri vizează îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice, adaptându-le la nevoile și așteptările utilizatorilor.

Digitalizarea relației dintre cetățean și stat în contextul pandemiei COVID-19

Deși inițiative și politici publice în direcția digitalizării au existat și în trecut, pandemia COVID-19 a dat României un imbold să digitalizeze relația dintre cetățean și stat în stare de urgență, de la nivel local, începând cu primăriile, până la nivel național (sistem de sănătate, evidența populației, taxe și impozite, etc).

În contextul pandemiei COVID-19, programul de digitalizare a sectorului public a devenit o prioritate națională a Guvernului, dar și a instituțiilor locale, care sunt nevoite să se adapteze noului context, să reducă aglomerația din instituții, să debirocratizeze fluxurile operaționale și să reducă costurile totale de funcționare.

Conform clasificării unităților administrativ-teritoriale din România, există în acest moment 103 primării de municipii, 216 primării de orașe și 2.862 primării de comune care trebuie să parcurgă procesul de reducere a sarcinilor administrative, de digitalizare a serviciilor furnizate pe plan local, de facilitare a accesului la informații prin portaluri online, website-uri sau alte instrumente.

Cum poate administrația publică să faciliteze noi oportunități economice pentru cetățeni și companii?

Digitalizarea administrației publice locale reprezintă o strategie ce utilizează tehnologiile informației și comunicațiilor pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii și informații către cetățeni, promovând în același

timp transparența și implicarea acestora în procesul de luare a deciziilor. Obiectivele proiectelor de digitalizare pot include îmbunătățirea accesului rapid și eficient la servicii și informații publice, reorganizarea și simplificarea proceselor administrative, consolidarea schimbului de informații între instituțiile publice, îmbunătățirea calității serviciilor oferite, și promovarea responsabilității, eficienței și transparenței în sectorul public.

Beneficiile aduse de digitalizarea administrației publice locale sunt multiple. Aceasta contribuie la sporirea competitivității economice prin eficientizarea activităților și serviciilor publice, atrăgând astfel investiții și optimizând resursele umane și materiale. De asemenea, contribuie la reducerea evaziunii fiscale prin crearea unui sistem modern, transparent și eficient. Totodată, dezvoltarea infrastructurii informaționale electronice și reducerea costurilor operaționale conduc la creșterea productivității muncii și facilitează colaborarea cu agenții economici. Digitalizarea administrației publice locale reprezintă, așadar, un demers esențial pentru modernizarea și eficientizarea serviciilor publice și pentru stimularea dezvoltării economice.

Digitalizarea administrației fiscale reprezintă un proces care implică atât provocări pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile fiscale. Această tranziție necesită adoptarea unor programe ample de pregătire profesională și instruire a personalului în cadrul administrației fiscale. În ceea ce privește contribuabilii, aceștia ar trebui să aibă acces facil la asistență tehnică pentru a face față noilor cerințe generate de digitalizare. Implementarea unei administrații fiscale moderne necesită, de asemenea, un cadru tehnologic adecvat. Utilizarea exclusivă a mijloacelor de comunicare la distanță pentru depunerea declarațiilor fiscale sau pentru comunicarea deciziilor de impunere trebuie să fie abordată cu atenție, având în vedere implicațiile juridice ulterioare. Administrația fiscală poate beneficia semnificativ de pe urma digitalizării prin reducerea costurilor administrative, combaterea evaziunii fiscale și facilitarea unui dialog mai eficient cu contribuabilii. Mai mult, se poate anticipa o creștere a respectării voluntare a obligațiilor fiscale.

În concluzie, tranziția către o administrație fiscală digitalizată trebuie să fie susținută de o strategie bine definită, care să cuprindă

atât planuri de implementare eficiente, cât și sisteme de monitorizare adecvate pentru a asigura succesul acestui proces complex..

Concluzii

Prezenta lucrare se concentrează pe analiza impactului tehnologiilor informaționale și comunicaționale asupra administrației publice, subliniind schimbările rapide și complexe implicate în acest proces. Un obiectiv fundamental al acestui studiu este evidențierea rolului crucial al digitalizării în contextul guvernării, în calitate de factor generator de valoare publică. Acest concept de e-guvernare, exploatat în cadrul lucrării, își propune modernizarea atât a administrațiilor publice centrale, cât și a celor locale, cu scopul de a furniza servicii publice cetățenilor și mediului de afaceri într-un mod integrat, transparent și sigur.

În vederea analizei, studiul abordează Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI). Digitalizarea instituțiilor publice nu mai este considerată o opțiune, ci o obligație și o necesitate imperioasă. Evaluarea performanței administrative a oricărei instituții publice este din ce în ce mai influențată de gradul de debirocratizare și digitalizare. Cetățenii, în ultimul timp, au crescut exigențele cu privire la serviciile oferite de administrația publică, căutând, în primul rând, servicii rapide, simple și transparente. Integrarea tehnologiei digitale poate transforma interacțiunea dintre cetățeni și administrație într-o experiență pozitivă și constructivă.

Pentru a realiza o digitalizare eficientă a administrației publice, se impune voință și adaptabilitate din partea instituțiilor publice, precum și din partea cetățenilor. Acest proces necesită dezvoltarea unei culturi organizaționale noi, dezvoltarea de competențe și abilități noi, investiții în tehnologie avansată și interacțiune continuă cu cetățenii, pentru a ajusta și dezvolta procedurile digitale în funcție de nevoile lor. Transformarea nu ar trebui să se limiteze doar la digitalizarea birocrăției administrative, ci ar trebui să includă și revizuirea și simplificarea procedurilor administrative. Prin promovarea transparenței, accelerarea proceselor, eliminarea birocrăției și facilitarea utilizării instrumentelor digitale poate crește semnificativ încrederea cetățenilor în instituțiile publice.

Bibliografie

Stoica A., *Digitalizarea dreptului și administrației publice în actualul context pandemic*, Editura Universul Juridic, București, 2021.

Studiu privind implementarea guvernării digitale în România, guvernarea digitală în România, septembrie 2018.

Raportul de țară pentru România; indicii economiei și societății digitale, 2022.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR). Comisia Europeană, Raportul de Analiză Comparativă pe 2017 privind Guvernarea Electronică.

<https://reform-support.ec.europa.eu>.

<https://ro.wikipedia.org>.

PERSPECTIVE PRIVIND MOTIVAREA PERSONALULUI ÎN CADRUL ORGANIZAȚIILOR PUBLICE. STUDIU DE CAZ PRIMĂRIA ORAȘULUI AVRIG

Autor: Pușcașiu Alexandra¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Lector univ. dr. Ioana Hulpuș*

Rezumat: *Motivația muncii este un concept important în managementul resurselor umane. Motivația în muncă se referă la influența exercitată de anumiți factori asupra angajaților și determină acțiunile pozitive sau negative ale acestora pentru îndeplinirea sarcinilor de muncă.*

Pornind de la argumente din literatura de specialitate ne-am propus ca obiectiv al cercetării evaluarea sistemului de motivare existent în administrația publică locală.

Ipoteza: „Funcționarii publici din cadrul Primăriei orașului Avrig prezintă diferite niveluri de motivație corespunzătoare factorilor motivatori legați de teoria lui Maslow” a fost testată cu ajutorul unui instrument de chestionar pe care l-am aplicat întregii unități..

Cuvinte-cheie: *organizație publică, motivare, management public, managementul resurselor umane.*

Introducere

Succesul unei organizații depinde de competitivitatea angajaților săi. Resursele umane pot crește și se pot dezvolta datorită atuurilor lor unice: au potențialul de a depăși limitele lor și de a învăța lucruri noi.

---

¹ Adresă de email autor: alexandramaria.puscasiu@ulbsibiu.ro

Managerii trebuie să înțeleagă potențialul special al departamentului de resurse umane și să îl încorporeze în deciziile lor. Acest lucru se datorează faptului că resursele umane contribuie la obiectivele organizației prin trăsăturile și personalitatea lor distinctă.

Din perspectiva managementului resurselor umane, oamenii sunt angajați nu doar pentru a ocupa posturile deschise, ci trebuie să fie motivați pentru a juca rolul important pe care îl pot avea într-o organizație. Acest lucru este cu atât mai evident cu cât în mediul socio-economic actual caracterizat de incertitudine, dinamism și interdependență, multe dintre dificultățile sau succesele organizațiilor se bazează pe resursele umane și managementul acestora.²

Eficacitatea utilizării de către o organizație a tuturor celorlalte resurse disponibile depinde din ce în ce mai mult de eficacitatea utilizării resurselor umane³. Resursele umane sunt esențiale și specifice. Esențiale pentru că fără aceste resurse organizația nu ar exista efectiv, iar cei care îi dau dinamism dau nu doar „viața” altor resurse, ci și „dorința” de a reuși. Competența dobândită prin experiență în probleme practice întâmpinate de oameni dă adevărata valoare a organizației.

Funcția de resurse umane a devenit una dintre funcțiile principale ale întreprinderii, iar dezvoltarea acesteia este susținută în prezent de pătrunderea puternică a managementului acesteia în sectorul public. Managementul resurselor umane nu este doar un set de practici și instrumente aplicabile domeniului, ci o disciplină științifică extrem de individualizată în cadrul științei managementului. Accentul pus pe managementul resurselor umane este relativ recent, funcția de personal a evoluat, și-a schimbat numele pentru a deveni funcția de resurse umane și are caracterul strategic care este astăzi⁴.

---

² M.V. Bedrule-Grigoruță, *Managementul serviciilor publice*, Editura Tehnopress, Iași, 2008, p. 85.

³ A. Manolescu, V. Lefter, A. Deaconu, *Managementul resurselor umane*, Editura Economică, București, 2007, pp. 26-27.

⁴ C. Roșca, M. Vârzaru, I. Gh. Roșca, *Resurse umane. Management și gestiune*, Editura Economică, București, 2005, p. 47.

Importanța motivării personalului. Teoria ierarhiei nevoilor umane

Înțelegerea motivelor comportamentului angajaților poate da sens activităților de management din cadrul oricărei organizații. Cunoașterea acestor cauze poate îmbunătăți eficiența operațională, poate ajuta la prezicerea și înțelegerea comportamentului uman și la descifrarea valorilor sale morale.

A motiva oamenii în muncă înseamnă a le răsplăti contribuția la progresul organizației, inițiativa, efortul, dar și a dezvolta, pentru aceștia utilitatea dată de dimensiunea subiectivă a muncii⁵.

Motivarea angajaților implică un efort constant și ar trebui să fie obiectivul principal al fiecărui manager, deoarece ultimii ani au adus schimbări majore în așteptările angajaților de la noi din țară. Dacă în trecut, motivația financiară era văzută ca singura modalitate de creștere a productivității, astăzi angajații caută mai mult și nu mai văd în bonurile salariale singura motivație pentru atingerea obiectivelor personale și profesionale.

Abordarea problemelor motivaționale complexe a fost subiectul multor activități profesionale. Oricum, indiferent de opiniile diverșilor experți, factorul comun în analiza motivației îl reprezintă nevoile angajaților.

În domeniul motivației, ceea ce am putea numi o teorie clasică este modelul publicat de Abraham Maslow încă din 1943; acesta a pornit de la ideea că oamenii au cinci seturi de nevoi dispuse într-o ierarhie (taxonomie) de importanță. Piramida lui Maslow evidențiază importanța îndeplinirii fiecăreia dintre aceste nevoi, pornind de la nevoile elementare la cele de siguranță, de apartenență, până la cele superioare, nevoile de stimă și cele de autorealizare, care implică împlinirea potențialului cuiva în fiecare aspect al vieții⁶.

Motivarea angajaților nu este o sarcină ușoară pentru manager, deoarece acesta trebuie să își adapteze eforturile la caracteristicile

---

⁵ D. Ursu, *Managementul resurselor umane*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2005, p. 86

⁶ G. Pânișoară, I. P. Pânișoară, *Managementul resurselor umane. Ghid practic*, Ediția a-II-a, Editura Polirom, Iași, 2005, p. 172

fiecărui individ care este fundamental diferit cu alți indivizi (din punct de vedere al atitudinilor, comportamentelor, obiectivelor, mediilor) și în mod particular la nevoile specifice lui.

Există multe teorii și metode de motivare a oamenilor. Totuși, acestea nu funcționează pentru fiecare situație, motiv pentru care trebuie luate în considerare variabile atât din interiorul, cât și din exteriorul unei organizații. Acest lucru se datorează faptului că managementul nu oferă o soluție ideală pentru fiecare situație în parte, ci se impune adaptarea tehnicilor și metodelor motivaționale pentru fiecare situație în parte.

Este important ca managementul să țină seama de rutinele zilnice ale angajaților și să observe ce funcții ocupă aceștia. Acest lucru permite conducerii să-și determine satisfacția în muncă prin interpretarea atentă a comportamentului și a cuvintelor lor. Poate fi deosebit de utilă studierea nivelurilor de satisfacție profesională a grupurilor de angajați prin interviuri și chestionare.

Studiu de caz: Primăria orașului Avrig

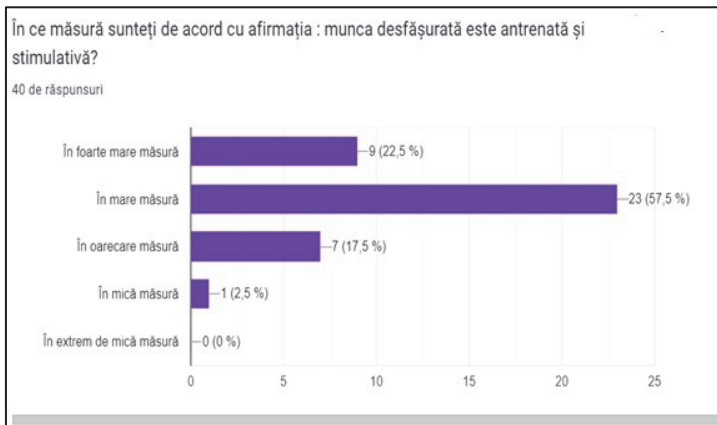
Obiectivul propus pentru cercetarea ce am demarat-o îl reprezintă evaluarea sistemului motivațional al angajaților din cadrul Primăriei orașului Avrig.

Ipoteza: Angajații din cadrul Primăriei orașului Avrig prezintă niveluri de motivație diferite corespunzătoare factorilor motivatori asociați Teoriei lui Maslow.

Prin aplicarea acestui chestionar ne-am dorit să aflăm dacă nevoile descrise de Maslow sunt factorii motivatori pentru angajații Primăriei orașului Avrig. Pe baza răspunsurilor celor intervievați, ne propunem să oferim o interpretare care să evidențieze ce i-ar motiva cel mai tare pe angajații instituției. Cercetarea s-a desfășurat în două etape: prima etapă, presupune administrarea efectivă a chestionarului în cadrul unității iar a doua etapă se ocupă cu interpretarea rezultatelor analizei.

Personalul unității este format din 50 salariați, cu vârste cuprinse între 28 de ani și 60 de ani, cu o vechime în muncă ce variază de la 2 la 35 de ani. Media de vârstă preponderentă în cadrul entității este cuprinsă în intervalul 28-60 de ani. Dintre cei 50 de angajați ai instituției, doar 40 au ales să parcurgă etapele chestionarului, un număr de 10

dintre aceștia alegând să se abțină, fie din lipsa de motivație și timp, fie din lipsa de preocupare.

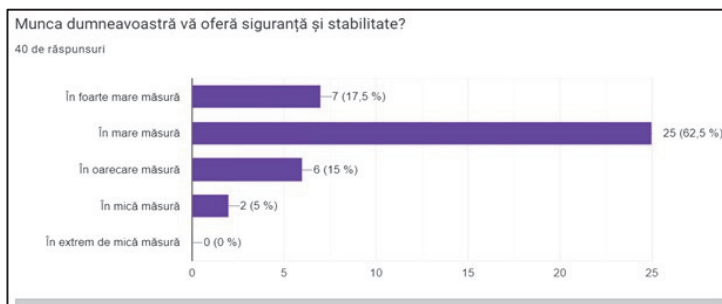

Figura 1. Aprecierea privind munca desfășurată

La prima întrebare din cadrul chestionarului un procent semnificativ al celor intervievați, 22,5% respectiv 57,5% au considerat că munca lor este stimulantă și antrenantă în timp ce un procent de doar 2,5% au declarat că sunt destul de nemulțumiți. Mai există și un procent de 17,5% care consideră că se pot aduce îmbunătățiri pentru ca munca lor să fie și mai stimulantă și antrenantă. În concluzie, se poate spune că în cea mai mare măsură, angajații Primăriei orașului Avrig consideră că munca lor este stimulantă și antrenantă.

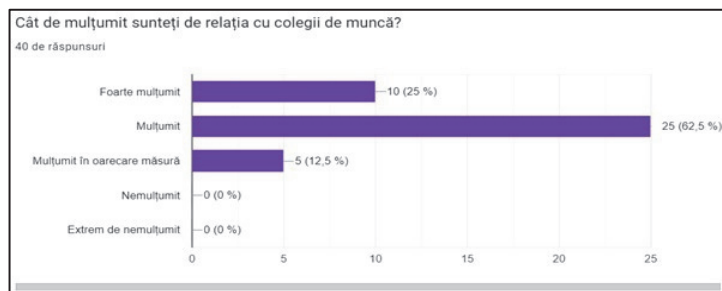
Conform teoriilor motivaționale nevoia de siguranță are un rol important, aflându-se pe primele trepte ale piramidei nevoilor, sens în care am încercat să investigăm acest aspect la nivelul organizației studiate.

În ceea ce privește stabilitatea și siguranța, un procent de 62% din personalul Primăriei orașului Avrig a arătat faptul că locul lor de muncă oferă aceste avantaje. În cadrul chestionarului un procent de 17,5% din personalul instituției s-a arătat pe deplin încrezător față de gradul de siguranță și stabilitate, iar un procent de 15% a apreciat într-o oarecare măsură siguranța și stabilitatea în cadrul instituției.

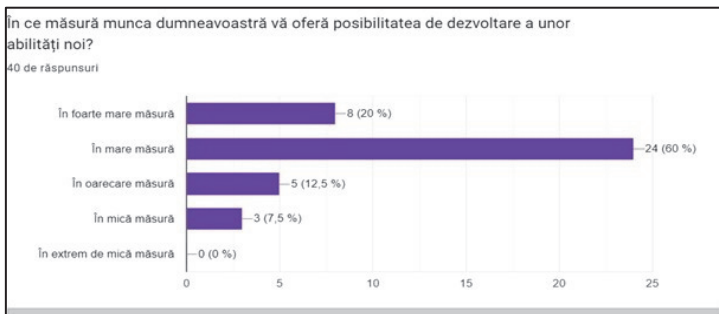
Figura 2. Siguranță și stabilitate.

În procent redus, de 5%, angajații au afirmat faptul că instituția nu le inspiră siguranță și stabilitate, lucru care poate fi legat de personalul proaspăt angajat care nu își poate forma momentan o părere despre munca pe care o va îndeplini în cadrul unității. În ciuda acestor răspunsuri concluzia generală este că Primăria orașului Avrig oferă personalului său siguranță și stabilitate.

Figura 3. Relația cu colegii de muncă.

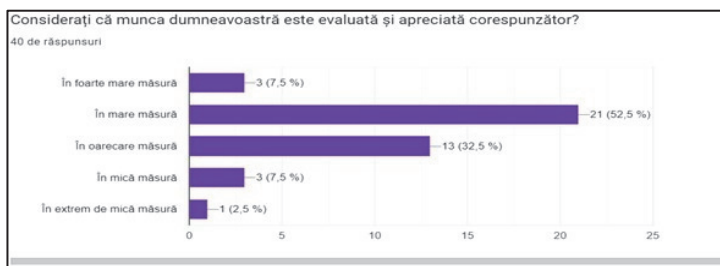
Putem observa faptul că legătura dintre angajații Primăriei orașului Avrig este una foarte strânsă, deoarece mai mult de jumătate au declarat că sunt mulțumiți de relațiile cu colegii, în timp ce un procent de 12,5%, reprezentând un număr de 5 angajați, au apreciat că legătura cu colegii de muncă îi mulțumește doar în oarecare măsură, rezumându-se cel mai probabil la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Dat fiind faptul că atribuțiile angajaților se bazează foarte mult pe colaborarea între compartimentele instituției, este foarte important că aceștia să fie mulțumiți de climatul și relațiile dintre aceștia.

Figura 4. Posibilitatea de dezvoltare a unor abilități noi.

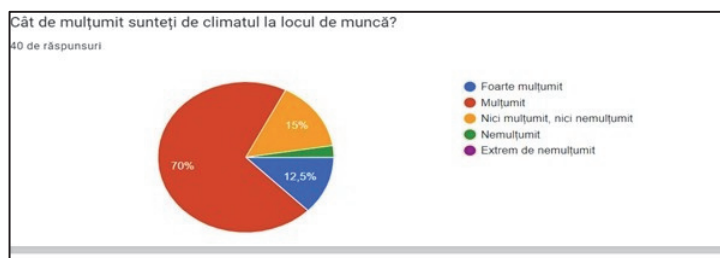
Mai mult de jumătate din personalul intervievat, respectiv 60%, a răspuns că funcția lor le oferă posibilitatea de a dezvolta noi abilități, iar un procent de 20% au apreciat că funcția lor a avut o creștere graduală în cadrul instituției, fiind pe deplin mulțumiți cu privire la deprinderea unor noi abilități. Un procent de 12,5% au dat un răspuns de mijloc și au declarat că există posibilitatea ca funcția lor să le dezvolte noi abilități, iar 7,5%, reprezentând un număr de 3 angajați, au apreciat că din prisma funcției lor în cadrul instituției pot dezvolta cu dificultate abilități noi.

În ceea ce privește evaluarea și aprecierea corectă a muncii, angajații Primăriei orașului Avrig au oferit diferite răspunsuri în cadrul chestionarului, cea mai mare parte, de 52,5%, spunând că munca lor este apreciată și evaluată corect, iar 7,5% precizând că munca lor este pe deplin apreciată. Un procent de 32,5% consideră că munca lor este evaluată și apreciată într-o oarecare măsură de către șefii ierarhici, neexistând o modalitate clară prin care să le fie apreciată munca de către conducere. Printre angajații care au răspuns la chestionar se regăsește un procentaj de 10%, reprezentând 4 angajați, care au apreciat că munca lor nu este apreciată și evaluată corect de către conducere.

Figura 5. Evaluarea și aprecierea corectă a muncii.

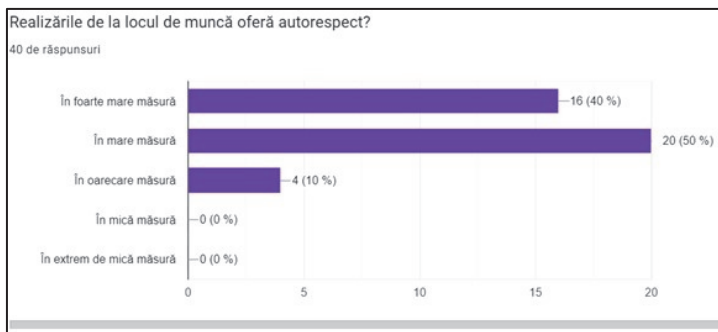
Analizând răspunsurile angajaților ajungem la concluzia că evaluarea și aprecierea corectă a muncii personalului Primăriei orașului Avrig este incertă, existând păreri pro și contra pe tema acestui subiect.

Figura 6. Climatul la locul de muncă

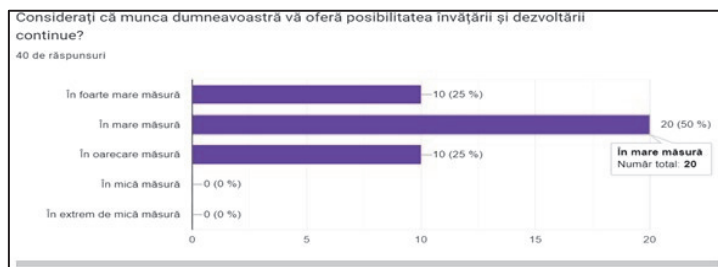
Dat fiind faptul că atmosfera la locul de muncă constituie un aspect care influențează motivația, am întrebat lucrătorii Primăriei orașului Avrig cum este atmosfera lor la locul de muncă și am primit în procent de 70%, răspunsul că atmosfera este una normală. Un alt procent de 12,5% au apreciat că sunt pe deplin mulțumiți de atmosfera la locul de muncă, iar un procent de 15% au declarat că nu sunt nici mulțumiți, nici nemulțumiți de atmosfera din cadrul instituției.

În chestionar a fost adăugat și un răspuns potrivit căruia munca în cadrul instituției este una tensionată însă nimeni nu s-a regăsit în aceste două categorii. Concluzia este că lucrătorii Primăriei orașului Avrig nu se simt constrânși de faptul că trebuie să vină la muncă.

Figura 7. Realizările la locul de muncă

Interpretând acest grafic este foarte ușor să deducem faptul că rezultatele și realizările pe care le dobândesc lucrătorii Primăriei orașului Avrig le oferă acestora autorespect. În procent de 40% aceștia sunt total de acord că respectul de sine crește odată cu realizările și rezultatele lor. Cealaltă parte de 50% spune că această afirmație este adevărată în mare măsură, iar 10% au apreciat-o ca fiind parțial adevărată. În concluzie într-o mare măsură realizările aduc un respect de sine suplimentar, însă este adevărat că la unii mai mult, iar la alții mai puțin.

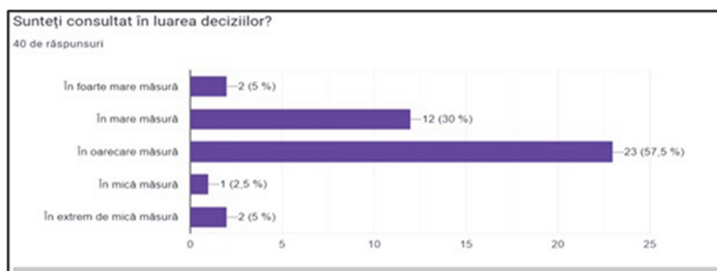

Figura 8 Importanța muncii în procesul de învățare și dezvoltare continuă.

Din ce putem observa, un procent de 50% din persoanele intervievate susțin că o munca lor le oferă posibilitatea de învățare și dezvoltare continuă. La acestea se adaugă un procent de 10% format din angajații care au apreciat că munca lor le oferă într-o foarte mare măsură oportunitatea de a se dezvolta și de a învăța continuu. Un procent de 25% susțin însă că munca lor îi ajută doar într-o oarecare măsură în a se dezvolta în viitorul carierei.

Este foarte important de reținut faptul că munca în cadrul unei instituții are un caracter de învățare și dezvoltare continuu, întrucât la diferite perioade de timp legislația în domeniu se poate schimba și pot interveni alte practici de aplicare a noilor reglementări.

Personalul Primăriei orașului Avrig a fost întrebat dacă părerile lor sunt luate în considerare atunci când se iau decizii în instituție.

Figura 9. Importanța părerilor în luarea deciziilor.

Un procent de 5% au declarat faptul că „mereu” sunt luate în considerare părerile lor, iar 30% au apreciat că în mare măsură părerile lor contează. Pe de altă parte 2,5% spun că „rareori” părerea lor este luată în considerare de către conducere, existând și angajați care spun că părerea lor nu este luată în considerare.

Concluzia este că în mare parte se încearcă să se țină cont de fiecare părere în cadrul compartimentelor, promovându-se un stil de management participativ.

Figura 10. Factori ce ar putea duce la creșterea motivațională

În ceea ce privește creșterea motivației, cea mai mare parte dintre angajații Primăriei orașului Avrig, respectiv 42,5%, spun că prin creșterea salariului ar crește totodată și motivația. De asemenea, un procent de 22,5% au apreciat că participarea la o formă de pregătire profesională ar putea duce la creșterea motivației la locul de muncă. Un procent de 27,5% au răspuns că o mai mare apreciere din partea conducerii i-ar motiva și mai mult în desfășurarea activităților. Un procent de 7,5% dintre angajați au ales să aleagă ca variantă de răspuns „Alți factori”, la această rubrică regăsindu-se argumentarea răspunsului. Printre răspunsurile oferite aceștia au apreciat că o mai bună comunicare între departamente și oferirea de către angajator a altor facilități pe lângă cele salariale ar putea ajuta la creșterea motivației în muncă. Alte opinii au afirmat că în cadrul instituției „managementul resurselor umane ar trebui fie bazat pe nevoi reale”, astfel încât munca desfășurată de fiecare angajat să fie apreciată la adevărata ei valoare, iar acest considerent ar ajuta la creșterea motivațională a personalului.

Concluzia este că au existat și alte puncte de vedere ale angajaților pentru sporirea motivării, în afară de cele legate de remunerație, putându-se constata că în cadrul acestei instituții, mai mult de 50% sunt mulțumiți de salariul primit.

Concluzii

Motivația unei persoane de a munci înseamnă convingerea sa că lucrând în condiții date va obține elementele pentru satisfacerea propriilor nevoi. Sistemele de valori implică stimulente, atribuie un sens precis consecințelor acțiunilor angajaților și influențează gradul în care indivizii sunt liberi să adere la anumite valori.

Când vorbim de administrație publică, ne referim la un sistem a cărui funcționare este guvernată de legi, reguli și proceduri care definesc roluri, competențe, responsabilități, dar și limitările acestora.

Funcționarii publici sunt principalul mijloc prin care administrația funcționează și își atinge scopurile. Ei reprezintă actori care creează o legătură între „scena administrativă” și public. Pentru a desfășura o activitate eficientă, funcționarii publici au nevoie de entuziasmul lor și, de asemenea, de simțul responsabilității.

Chestionarul redactat și aplicat în cadrul instituției Primăriei orașului Avrig a dus la concluzia finală că, în cadrul acesteia funcționării publice prin munca pe care o desfășoară își satisfac nevoile descrise în Teoria lui Maslow. Am constatat că, deși angajații consideră munca în cadrul unității ca fiind una solicitantă, unii dintre ei o consideră și satisfăcătoare. Pot dobândi abilități noi și funcția lor le oferă siguranță și stabilitate. Un procent foarte mare ne-a declarat faptul că sunt foarte concentrați pe îndeplinirea atribuțiilor de serviciu și atmosfera la locul de muncă este una primitoare.

Sistemul de promovare nu este foarte atrăgător, însă funcționarii publici din cadrul primăriei consideră respectul primit ca fiind un factor cu o putere mai mare de motivare.

În urma analizării lucrării redactate se poate deduce faptul că managementul resursei umane și motivarea angajaților sunt aspecte cruciale în cadrul instituțiilor publice, deoarece o abordare eficientă a acestor aspecte poate conduce la creșterea productivității și performanței în cadrul acesteia. Prin gestionarea eficientă a personalului se pot asigura angajații potriviți în locurile potrivite, drept urmare aceștia își pot dezvolta abilitățile și competențele pentru a contribui la obiectivele instituției.

Astfel, prin oferirea unui mediu de lucru stimulant, prin mărirea salariului și prin recunoașterea adecvată din partea conducerii, în rândul angajaților poate crește satisfacția și implicit se pot stimula eforturile acestora în cadrul instituției. În esență, o abordare eficientă a celor două concepții poate conduce la buna funcționare a instituției și implicit la creșterea încrederii oferite de către instituție în rândul cetățenilor.

Bibliografie

- Bedrule-Grigoruță, Maria Viorica, *Managementul serviciilor publice*, Editura Tehnopress, Iași, 2008.
- Manolescu Aurel, Lefter Viorel, *Deaconu Alexandrina, Managementul resurselor umane*, Editura Economică, București, 2007.
- Pânișoară, Georgeta, Pânișoară, Ion Ovidiu, *Managementul resurselor umane. Ghid practic*, Ediția a-II-a, Editura Polirom, Iași, 2005.

Roșca Constantin, Vărzaru Mihai, Roșca, *Resurse umane. Management și gestiune*, Editura Economică, București, 2005
Ursu, Dorel, *Managementul resurselor umane*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2005.

TRANSPORTUL ÎN COMUN ÎN VIENA. UN EXEMPLU DE EFICIENTIZARE A TRANSPORTULUI URBAN

Autor: Bucur Paul Alexandru¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Administrație Publică

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: *Deși Uniunea Europeană investește considerabil în îmbunătățirea mobilității urbane, responsabilitatea principală revine statelor membre și autorităților locale, care trebuie să gestioneze transportul urban într-un mod durabil. Îmbunătățirea mobilității necesită eforturi comune și strategii care să promoveze transportul public și cel nemotorizat ca alternative viabile la transportul cu mașina personală.*

Viena servește ca un exemplu de succes, dezvoltând infrastructura pentru transportul public și cel nemotorizat, convingând cetățenii să lase mașinile acasă și să opteze pentru mijloacele alternative de transport. Integrarea acestor opțiuni în viața urbană a reușit să reducă traficul rutier și să îmbunătățească calitatea vieții în oraș, în timp ce contribuie la reducerea emisiilor și a congestiei. Cu toate acestea, planificarea mobilității urbane rămâne o provocare complexă pentru orașele actuale, care trebuie să gestioneze nevoile variate ale cetățenilor și să atingă obiectivele legate de mediu și eficiență energetică. Implicarea și responsabilizarea cetățenilor pot juca un rol cheie în implementarea cu succes a unor soluții de transport mai sustenabile.

Cuvinte-cheie: *mobilitate urbană, durabil, transport în comun, infrastructură, responsabilizare.*

---

¹ Adresă de email autor: paulalexandru.bucur@ulbsibiu.ro

Introducere

Transportul în comun a devenit o componentă esențială pentru economia Uniunii Europene și calitatea vieții societății. Uniunea Europeană se angajează să transforme transportul într-un sistem mai durabil, eficient și ecologic în întregul spațiu comunitar. Pentru economia Uniunii Europene și pentru societate în general transportul a devenit esențial, permițând atât persoanelor, cât și mărfurilor să tranziteze întreg spațiul unic. Din acest motiv Uniunea Europeană își propune ca transporturile să devină cât mai sustenabile, eficiente și ecologice în tot spațiul comunitar.

Mobilitatea urbană durabilă este una dintre principalele provocări cu care se confruntă orașele UE și o chestiune de îngrijorare pentru mulți cetățeni². Aceștia sunt tot mai afectați în primul rând din cauza timpului petrecut în trafic, dar și a cheltuielilor aferente transportului.

Deși UE investește masiv pentru a ajuta orașele să își îmbunătățească mobilitatea și să o facă mai durabilă, marea responsabilitate revine însă statelor membre și orașelor care sunt direct responsabile pentru gestionarea durabilă a transportului urban. Este de la sine înțeles că astfel de îmbunătățiri sunt greu de realizat fără implicarea și angajamentul tuturor statelor membre.

Combinarea mai multor tipuri de transport ar putea fi soluția pentru a redresa și rentabiliza și celelalte sectoare a transportului de marfă și persoane ca alternativă la transportul rutier³.

Astăzi în lume traficul rutier constituie una dintre principalele cauze ale poluării aerului și ale emisiilor de gaze cu efect de seră în zonele urbane, iar costul social al congestionării traficului se ridică la aproximativ 270 de miliarde de euro pe an.⁴

Poluarea urbană primește atenție deosebită din partea Comisiei Europene.

Obiectivul urgent ale UE în această privință este scăderea emisiilor prin reducerea sau redirectionarea transportului rutier către alte sectoare,

---

² Liviu Ilieș, Emil Crișan, *Transportul de Mărfuri-concepte, internaționalizare și management*, Editura Risoprint, București, 2010, pp. 93-95.

³ B.S. Georgescu, *Curs Dreptul Transporturilor*, Lugoj, 2016, p.1.

⁴ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/urban-mobility-6-2020/ro/>, pagina accesata la data de 06.08.2023

atât la nivel de Uniune, cât și la nivel urban și interurban. Până în 2050 se dorește eliminarea din transportul urban a vehiculelor alimentate cu combustibil convențional și direcționarea a 50% din transportul urban și interurban din sectorul rutier către sectorul feroviar sau chiar fluvial⁵.

Pentru a putea reduce emisiile de CO₂, traficul tot mai aglomerat, dar și blocajele din transportul urban este necesară dezvoltarea de strategii și soluții care să promoveze deplasarea în interiorul orașelor cu transportul public, cum ar fi deplasarea cu autobuzul, tramvaiul, metroul, trenul său chiar cu mijloace de transport nemotorizate, ca alternativă la transportul cu vehiculul personal.

În acest scop este nevoie ca infrastructura necesară transportului public și a celui nemotorizat (bicicletă, trotinetă sau transport electric) să fie la cel mai înalt nivel pentru a face din transportul auto convențional unul cât mai neatrăgător⁶. Pentru a-i convinge pe oameni să își lase mașinile personale acasă ei au nevoie de alternative viabile, eficiente și care să funcționeze.

Transportul în comun în Viena

Un bun exemplu în acest sens este rețeaua de transport urban public din Viena, unde deplasarea cu transportul în comun a fost gândit, perfect proiectat și confortabil. Este compus din rețele de metrou, tramvai, autobuz și tren suburban, completate și de rețeaua foarte bine dezvoltată de biciclete a orașului.

În Viena, odată cu creșterea traficului auto și creșterea gradului de conștientizare a societății cu privire la protecția mediului, transportul public a primit o atenție deosebită și a devenit unul dintre elementele importante ale planificării transportului, alături de mersul cu bicicleta și mersul pe jos.

În ceea ce privește bicicletele, autoritățile austriece vin în întâmpinarea celor care merg cu bicicleta, recreativ sau în interes de serviciu, cu o serie de facilități. Astfel:

---

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex%3A52011DC0144>, pagină accesată la data de 12.03.2023

⁶ <https://www.goethe.de/prj/fok/ro/akt/21503379.html>, pagină accesată la data de 12.03.2023.

- pentru achiziționarea unei biciclete electrice cetățenii vor primi subvenții de până la 1.200 euro. Statul acordă până la 700 euro, iar restul sunt acordați de către distribuitor⁷;
- subvenții mai primesc și acele persoane fizice care au reședința principală în Viena și achiziționează o bicicletă nouă. Se rambursează maximum 50% din prețul de achiziție⁸;
- pentru achiziționarea unei bicicletele de transport fără motor electric, subvenția maximă este de 800 euro;
- austriecii care vor alege achiziția unei biciclete pliabilă pot primi o subvenție de până la 600 euro, aceasta făcând legătura între mersul pe bicicletă și călătoria cu trenul, bicicleta pliabilă fiind considerată bagaj de mână în trenurile ÖBB;
- totodată, cu ajutorul unei confirmări din partea angajatorului, din care rezultă că au nevoie de o bicicletă pentru a îndeplini sarcinile de serviciu, austriecii își pot deduce din taxe – în baza programului „Kilometergeld Fahrrad” – costuri fixe de călătorie cu bicicleta, și anume pot obține o deducere de 0,38 € pe kilometru, cu un maxim de 1500 km pe an, deci în total 570 €⁹.

În privința transportului public, este evident că astăzi acesta are o importanță deosebită, fiind parte integrantă a vieții de zi cu zi a orașului, chiar și în dezvoltarea lui pe termen lung.

Astfel extinderea orașului nu se realizează fără ca în prealabil să nu fie construite noi linii de metrou și de tramvai care să facă legătura cu noile cartiere.

Prin faptul că au reușit să racordeze toată Viena la rețeaua de transport în comun, cu o rețea complet conectată între diferitele tipuri de

---

⁷ <https://www.agerpres.ro/economic-extern/2020/06/29/austria-majoreaza-subventiile-pentru-achizitionarea-de-masini-si-biciclete-electrice--531719>, pagină accesată la data de 10.08.2023

⁸ <https://ziarulromanesc.at/subventie-transport-viena-1000-euro-bicicleta-cargo/>, pagină accesată la data de 10.08.2023

⁹ https://www.oesterreich.gv.at/themen/freizeit_und_strassenverkehr/rad_fahren/Seite.610700.html#:~:text=Wird%20das%20Fahrad%20f%C3%BCr%20berufliche,beruflichen%20Einsatz%20von%201.500%20Kilometern, pagină accesată la data de 10.08.2023

transport și prin faptul că se caută să se dezvolte constant infrastructura necesară deplasării nemotorizate, primăria din Viena a reușit să îi convingă pe cetățenii ei să lase mașina personală acasă.

Transportul în comun în Viena în perioada 2014-2022

Transportul public in Viena 2014 - 2019						
Wiener Linien	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pasageri în milioane	931,2	939,1	954,2	961,7	965,9	960,7
Subteran	439,8	440	440,1	453,6	463,1	459,8
Tramvaie	304,8	298	305,8	305,8	305,5	304,8
Autobuze	186,6	201,1	208,3	202,3	197,3	196,1
Lungimea rețelei în kilometri	1,127,7	1,147,8	1,133,8	1,149,1	1,151,5	1168,9
Subteran	78,5	78,5	78,5	83	83	83
Tramvaie	222,7	222,7	222,8	220,4	220,5	225,4
Autobuze	826,5	846,6	832,5	845,7	848	860,5
Număr de linii	149	161	161	161	162	164
Subteran	5	5	5	5	5	5
Tramvaie	29	29	29	28	28	28
Autobuze	115	127	127	128	129	131
Număr de stații	4,301	5,452	5,392	5,359	5,389	5,476
Subteran	104	104	104	109	109	109
Tramvaie	1,065	1,065	1,067	1,053	1,05	1,076
Autobuze	4,132	4,283	4,221	4,197	4,23	4,291

(<https://www.wien.gv.at/english/administration/statistics/public-transport.html>)

Specialiștii vienezi au ajuns la concluzia că este mai eficient să alocați o bandă specială pentru deplasarea autobuzelor sau tramvaielor decât pentru deplasarea mașinilor.

Conform datelor primăriei din Viena, în 2022, peste 30% din cetățenii orașului au călătorit cu transportul în comun, în ușoară creștere față de anul 2021, sistemul fiind încă în revenire după perioada de pandemie, când transportul în comun a avut o scădere semnificativă la nivelul întregii planete¹⁰. Prin comparație, în perioada 2014-2019 procentul era de peste 40%¹¹. Alte statistici ne demonstrează că pentru cetățenii Vienei este mai confortabil să călătorească cu mijloace

¹⁰ <https://www.wien.gv.at/english/administration/statistics/index.html>, pagină accesată la data de 12.03.2023.

¹¹ <https://www.wien.gv.at/english/administration/statistics/public-transport.html>, pagină accesată la data de 12.03.2023.

alternative de transport decât cu propria mașină, în Viena fiind înregistrate doar 725.100 de mașini la o populație de aproape 2 milioane de locuitori, o medie de 375,4 mașini/la mia de locuitori, comparativ cu un oraș ca Bucureștiul unde media este de aproximativ 575 mașini/ la mia de locuitori. La aceste date mai putem adăuga faptul că alți 35% dintre vienezi preferă deplasarea cu bicicleta, trotineta sau mersul pe jos¹². Astfel se poate observa că doar o treime din vienezi au preferat să calătorească în interiorul orașului cu propria mașină.

Deși multe țări dezvoltate reușesc să aplice metodele aplicate de austrieci, planificarea mobilității urbane rămâne totuși o provocare complexă pentru orașele de astăzi. Orașele se confruntă cu provocarea de a gestiona nevoile și cerințele locale adesea contradictorii, pentru a-și îmbunătăți atractivitatea și calitatea vieții și, de asemenea, pentru a îndeplini obiectivele europene privind schimbările climatice și eficiența energetică.

Consider că responsabilizarea și implicarea cetățenilor pot fi soluția pentru a reuși să vedem implementate aceste proiecte și la noi în țară.

Austriei au reușit, pentru că și-au responsabilizat populația, i-au făcut pe cetățeni să înțeleagă care sunt avantajele pe termen lung ale folosirii unui transport cât mai prietenos cu mediul.

Transportul alternativ poate crește calitatea vieții urbane, calitatea mediului/aerului din orașe, și, cu siguranță, va preveni aglomerarea traficului și a timpului pierdut necesar transportului dintr-un punct într-altul.

Bibliografie:

Georgescu B.S., *Curs Dreptul Transporturilor*, Lugoj, 2016.

Ilieș Liviu, Crișan Emil, *Transportul de Mărfuri-concepte, internaționalizare și management*, Editura Risoprint, București, 2010.

<https://op.europa.eu>.

<https://eur-lex.europa.eu>.

---

¹² <https://www.mobilitaetsagentur.at/>, pagină accesată la data de 12.03.2023.

<https://www.goethe.de>.
<https://www.agerpres.ro>.
<https://ziarulromanesc.at>.
<https://www.oesterreich.gv.at>.
<https://www.wien.gv.at>.
<https://www.mobilitaetsagentur.at>.

INSTITUȚIA PREFECTULUI ȘI SERVICIILE PUBLICE DECONCENTRATE

Autor: Muntean Denisa Andreea¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș*

Rezumat: *Prezentul studiu este de natură administrativă iar scopul acestuia este de a înțelege mai bine modul în care funcționează Instituția Prefectului, de a afla care sunt atribuțiile Prefectului, în ce constă mai exact activitatea acestuia și, totodată, în cuprinsul articolului vor fi abordate și explicate legăturile Prefectului cu celelalte „componente,, ale aparatului administrativ.*

Administrația publică din România se poate clasifica în prezent ca fiind una dintre ustensilele esențiale în ceea ce privește buna funcționare a statului. După părerea mea, aceasta poate fi considerată o piramidă înaltă și solidă care s-a consolidat de-a lungul timpului, prin intermediul părților care o alcătuiesc.

Printre sumedenia de funcționari publici și autorități publice, în marea familie a administrației publice se află și categoria la care face referire acest articol, respectiv funcția de demnitate publică, funcție care i se atribuie Prefectului.

În cele ce urmează va fi abordată Instituția Prefectului, rolul acesteia în trecutul, prezentul și viitorul administrației publice, aceasta ocupând fără doar și poate un loc important, deoarece reprezintă o instituție de mare prestigiu și are o însemnătate deosebită.

Cuvinte-cheie: *Prefect, instituție, administrație, funcție publică.*

---

¹ Adresă de email autor: denisamuntean73525@yahoo.com

Introducere

Instituția Prefectului este una dintre instituțiile care completează și definește în întregime administrația publică din România având totodată un impact direct asupra desfășurării activității administrației publice.

Deoarece tema abordată este o temă de actualitate iar Instituția Prefectului face parte din aparatul administrativ al României, am decis să îmi amplific cunoștințele și să mă documentez mai mult în legătură cu acest subiect.

Titlul temei abordate este un element introductiv, având rolul de a indica motivele centrale și anticipând totodată întregul conținut. Obiectivul principal al temei abordate este înțelegerea elementelor esențiale menționate în titlu și, simultan, deslușirea anumitor aspecte de ordin teoretic.

Instituția Prefectului se regăsește într-o formă destul de asemănătoare și în majoritatea celorlalte state membre ale Uniunii Europene, iar progresul și evoluția acestei Instituții au condus la conturarea și șlefuirea administrației publice.

În ceea ce privește înțelegerea noțiunii de Prefect, putem menționa următoarea definiție: Prefectul este acel delegat în teritoriu, care se ocupă cu verificarea și supravegherea modului de desfășurare și executare a atribuțiilor administrației locale.

Înainte de a face referire la serviciile publice deconcentrate, consider important a menționa faptul că noțiunea de serviciu public este mai mult decât importantă pentru dreptul administrativ. Această noțiune reprezintă una dintre componentele esențiale ale aparatului administrativ și asigură buna funcționare a acestuia.

În altă ordine de idei, unul dintre principiile de bază ale administrației publice este deconcentrarea. Deconcentrarea reprezintă „redistribuirea de competențe administrative și financiare de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale către propriile structuri de specialitate din teritoriu.”²

Conform art. 278 din O.U.G. 57/2019 privind Codul administrativ, Serviciile publice deconcentrate pot îndeplini atribuții de control,

---

² Art.2 lit. J) din Legea cadru nr. 195/2006

inspecție și monitorizare în domeniul de specializare al ministerului de resort, respectiv al organului de specialitate al administrației publice centrale competente.

Considerații generale privind Instituția Prefectului

„Legalitatea constituie regula de aur a fiecărei democrații” pornind de la acest citat, menționez faptul că această instituție are rolul de a asigura respectarea în concret a legii, iar în cazul în care se constată contrariul, are abilitatea și competența necesară pentru a interveni.

În trecut, Prefectul era denumit demnitar politic, iar mai apoi a avut loc așa numitul proces de profesionalizare a funcțiilor de Prefect și SubPrefect, urmarea acestui proces fiind apariția unei noi calificări, și anume: Înalt funcționar public.

Potrivit dispozițiilor art. 251 alin. (1) din O.U.G. nr.57/2019 privind Codul Administrativ condițiile care trebuie îndeplinite de către persoana care urmează a fi numită în funcția de Prefect, respectiv de subprefect, sunt:

- a) Să fie cetățean român și să aibă domiciliul în țară.
- b) Se bucură de exercițiul drepturilor electorale.
- c) Să aibă capacitate deplină de exercițiu.
- d) Să nu fi suferit condamnări penale, cu excepția situației în care a intervenit reabilitarea.
- e) Să aibă studii universitare de licență absolvite cu diploma de licență sau echivalentă.
- f) Să fi absolvit programe de formare specializată în vederea numirii într-o funcție de Prefect sau subprefect, organizate de Institutul Național de Administrație, în condițiile legii.

Ultima condiție se consideră a fi îndeplinită în situația în care persoana care poate fi numită în funcția de Prefect sau subprefect a absolvit programe de formare specializată pentru ocuparea unei funcții publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici, precum și dacă persoana a ocupat cel puțin un mandat întreg funcția de senator sau deputat.

Prin excepție de la prevederile alineatului anterior, poate fi numită în funcția de Prefect, respectiv de subprefect o persoană care nu a

absolvit programele de formare specializată, cu condiția ca în termen de maximum 2 ani de la data emiterii actului de numire în funcție să absolve un astfel de program.

La încetarea termenului de un an de la numire, persoana numită în funcția de Prefect, respectiv subprefect în condițiile alineatului anterior, și care nu a absolvit programul de formare specializată este eliberată de drept din funcția de demnitate publică deținută.

La numirea în funcție, Prefectul și subprefectul trebuie să depună jurământul în fața Guvernului, respectiv a prim-ministrului sau a unui ministru desemnat,

Refuzul depunerii jurământului atrage revocarea actului administrativ de numire în funcție.

Aspecte esențiale privind activitatea Prefectului și a subprefectului

„După cum se apreciază în doctrina de specialitate, activitatea Prefectului se poate concretiza atât în emiterea unor acte juridice, cât și în efectuarea unor fapte și operațiuni materiale sau administrative.”³

Actele juridice sunt actele prin intermediul cărora se stabilesc drepturi și obligații în sarcina unor subiecte de drept determinate sau nedeterminate.

Potrivit informațiilor asimilate, actele administrative sunt actele unilaterale cu caracter individual sau normativ, emise de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dau naștere, modifică sau sting raporturi juridice.

Faptele și operațiunile materiale, cu caracter administrativ sau fapte materiale concrete, pot îmbrăca la rândul lor mai multe forme, cum ar fi:

- a) Avizele Prefectului.
- b) Propuneri privind comisia de concurs pentru ocuparea funcției de șef al serviciului deconcentrat.
- c) Alte fapte și operațiuni materiale concrete, cum ar fi convocarea colegiului Prefectural, primirea în audiență a cetățenilor etc.

---

³ V. Vedinaș, *Drept Administrativ*, ed. A XIII-a, Editura Universul Juridic, 2022, p.296.

În ceea ce privește activitatea subprefectului, putem spune că este foarte asemănătoare cu cea a Prefectului, deoarece subprefectul este considerat înlocuitorul de drept al Prefectului și îi este subordonat acestuia din urmă.

Potrivit dispozițiilor art. 252 din O.U.G. nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Prefectul îndeplinește mai multe categorii de atribuții, acestea fiind:

- a) atribuții privind asigurarea implementării la nivel local a politicilor guvernamentale și respectării ordinii publice;
- b) atribuții în exercitarea rolului constituțional de conducere a serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale;
- c) atribuții privind verificarea legalității actelor administrative ale autorităților administrației publice locale și atacarea actelor administrative ale acestor autorități pe care le consideră ilegale;
- d) atribuții de îndrumare, la cererea autorităților administrației publice locale, privind aplicarea normelor legale din sfera de competență;
- e) atribuții în domeniul situațiilor de urgență.

De asemenea, Prefectul:

- a) „asigură monitorizarea aplicării unitare și respectării Constituției, a legilor, a ordonanțelor și a hotărârilor Guvernului, precum și a celorlalte acte normative de către autoritățile administrației publice locale și serviciile publice deconcentrate, la nivelul județului, respectiv al municipiului București;
- b) analizează modul de îndeplinire în județ, respectiv în municipiul București a obiectivelor cuprinse în Programul de guvernare și informează Guvernul, prin intermediul ministerului care coordonează Instituția Prefectului, cu privire la stadiul realizării acestora, în conformitate cu atribuțiile ce îi revin potrivit legii;
- c) monitorizează activitatea de implementare în mod coerent și integrat în județ, respectiv în municipiul București a politicilor publice promovate de către ministere și celelalte autorități ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului și

- informează Guvernul, prin intermediul ministerului care coordonează Instituția Prefectului asupra stadiului de realizare a acestora;
- d) acționează pentru menținerea climatului de pace socială și a unei comunicări permanente cu toate nivelurile instituționale și sociale, acordând o atenție constantă prevenirii tensiunilor sociale;
  - e) monitorizează acțiunile de prevenire a infracțiunilor și de apărare a drepturilor și a siguranței cetățenilor, desfășurate de către organele legal abilitate;
  - f) verifică modul de aplicare a normelor legale care reglementează folosirea limbii minorității naționale în raporturile dintre autoritățile administrației publice locale și serviciile publice deconcentrate, pe de o parte, și cetățenii aparținând minorităților naționale, pe de altă parte, în unitățile administrativ-teritoriale în care aceștia au o pondere de peste 20%, conform ultimului recensământ.

În cuprinsul Ordonanței de urgență nr.57/2019 privind Codul Administrativ, regăsim reglementate drepturile Prefectului.

Atunci când este numit în funcție atât Prefectul cât și subprefectul care nu deține o locuință personală în localitatea în care își are sediul Instituția Prefectului au dreptul la o locuință de serviciu corespunzătoare sau la decontarea cheltuielilor de cazare. Cheltuielile privind această locuință de serviciu, cheltuielile de cazare, precum și cele privind deplasarea dus-întors între municipiul în care are sediul instituția Prefectului și localitatea în care își au domiciliul Prefectul și subprefectul sunt suportate din bugetul instituției Prefectului și se decontează în limita unui plafon maxim, stabilit anual, prin hotărâre a Guvernului.

Ca reprezentant al Guvernului, Prefectul mai beneficiază de un drept, și anume i se acordă onorul militar cu ocazia ceremoniilor militare organizate la nivelul județului, potrivit prevederilor Regulamentului onorurilor și ceremoniilor militare.

Prefectul emite acte administrative cu caracter individual sau normativ, iar acestea poartă denumirea de ordine. Ordinele Prefectului sunt contrasemnate de către secretarul general al instituției Prefectului.

Totodată, pentru emiterea ordinelor este necesară consultarea prealabilă a conducătorilor serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor

și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului.

Ordinele Prefectului cu caracter individual devin executorii de la data comunicării către persoanele interesate, iar cele cu caracter normativ devin executorii doar după ce au fost aduse la cunoștința publică.

Ordinul reprezintă un act administrativ, mai exact o manifestare unilaterală și expresă de voință juridică, prin intermediul căreia iau naștere, se modifică sau se sting efectele juridice.

Noua structură a Colegiului Prefectural conform ordonanței de urgență nr. 4/2021

Potrivit Ordonanței de urgență nr. 4/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul oficial nr. 117 din 3 februarie 2021, structura Colegiilor Prefecturale a suferit modificări față de legislația anterioară, în sensul că în fiecare județ, respectiv în municipiul București funcționează un colegiu Prefectural compus din Prefect, subprefect, secretarul general al Instituției Prefectului și conducătorii serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale, care sunt organizate sau au sediul în județul respectiv sau în municipiul București, după caz.

Totodată, din colegiul Prefectural în care sunt în funcție mai mulți subprefecți face parte subprefectul desemnat prin ordin al Prefectului. La lucrările colegiului Prefectural pot fi invitate și alte persoane a căror prezență este considerată necesară, iar Colegiul Prefectural se convoacă de către Prefect cel puțin o dată pe lună și oricând se consideră că este necesar și este condus de Prefect.

În privința serviciilor publice deconcentrate, acestea au obligația de a prezenta anual colegiului Prefectural sau la solicitarea Prefectului informații privind modul de realizare a atribuțiilor care le revin.

În ceea ce privește atribuțiile colegiului Prefectural, acestea au în vedere armonizarea activității serviciilor publice deconcentrate care au sediul în județul respectiv, precum și implementarea programelor, politicilor, strategiilor și planurilor de acțiune ale Guvernului la nivelul județului sau al localităților acestuia, respectiv la nivelul municipiului București, după caz, și sunt reglementate prin hotărâre a Guvernului.

Serviciile publice deconcentrate

Noțiunea de serviciu public este mai mult decât importantă pentru dreptul administrativ. Această noțiune reprezintă una dintre componentele esențiale ale aparatului administrativ și asigură buna funcționare a acestuia.

Conform Titlului II, denumit în O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Serviciile Publice deconcentrate, respectiv art. 277, serviciile publice deconcentrate se pot afla în subordinea Ministerelor și a altor organe de specialitate ale administrației publice centrale, ca structuri de specialitate în unitățile administrativ-teritoriale.

Actul de înființare a ministerului, respectiv a organului de specialitate al administrației publice centrale competent în subordinea cărora aceste servicii își desfășoară activitatea, este cel care stabilește înființarea sau desființarea serviciilor publice deconcentrate, obiectul de activitate și competențele acestora.⁴

Conform art. 278 din O.U.G. 57/2019 privind Codul administrativ, Serviciile publice deconcentrate, pot îndeplini atribuții de control, inspecție și monitorizare în domeniul de specializare al ministerului de resort, respectiv al organului de specialitate al administrației publice centrale competent.

Relația dintre Instituția Prefectului și autoritățile administrației publice

Articolul 3 din O.U.G. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare, enumeră autoritățile administrației publice locale după cum urmează: consiliile locale, primarii și consiliile județene. Definiția noțiunii de „administrație publică locală”, este redată de articolul 5 punctul 4 litera d) din același act normativ ca fiind totalitatea activităților desfășurate, în regim de putere publică, de organizare a executării și de executare în concret a legii și de prestare de servicii publice, în scopul satisfacerii interesului public local.

---

⁴ Art.277 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 116 din Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 face referire la ședințele privind ceremonia de constituire a consiliului local. Ședința privind ceremonia de constituire a consiliului local are loc atunci când Prefectul convoacă consilierii locali, mai exact în cel mult 5 zile de la comunicarea încheierii judecătoreii prevăzute la art. 114 alin. (5) ori a comunicării hotărârii tribunalului în condițiile art. 114 alin. (6) și (7), după caz, în situația în care numărul mandatelor de consilier local, validate, este mai mare decât primul număr natural strict mai mare decât jumătate din numărul membrilor consiliului local stabilit potrivit art. 112 din respectiva ordonanță.

Prefectul va comunica secretarului general al unității sau subdiviziunii administrativ-teritoriale data și ora stabilite pentru ședință, iar la ședință va fi prezent Prefectul, subprefectul sau un reprezentant al Instituției Prefectului desemnat prin ordin de către Prefect. În anumite situații care pot fi motivate, Prefectul poate stabili o altă data, respectiv o altă oră.

În situația în care consiliul local nu este legal constituit, în termen de 3 zile de la împlinirea termenului prevăzut la art. 116, Prefectul emite un ordin privind constatarea neîndeplinirii condițiilor legale de constituire a consiliului local, în care se menționează motivele neconstituirii acestuia.

Acest ordin al Prefectului prevăzut în rândurile de mai sus, prevede, dacă este cazul, și situațiile în care este necesară validarea mandatelor supleanților. Ordinul Prefectului care cuprinde situațiile în care este necesară validarea mandatelor supleanților se comunică judecătoreii în a cărei rază teritorială se află circumscripția electorală pentru care au avut loc alegeri, partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au propus candidați și secretarului general al unității sau subdiviziunii administrativ-teritoriale.

De asemenea, Prefectul este cel care, dacă este necesară adoptarea măsurilor imediate pentru gestionarea situațiilor de criză sau de urgență, poate să solicite primarului sau președintelui consiliului județean, respectiv Primarului General al Municipiului București convocarea, după caz, a unei ședințe extraordinare a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului București ori a consiliului local.

În situația declarării stării de alertă, în condițiile legii, pentru rezolvarea intereselor locuitorilor unităților administrativ-teritoriale, Prefectul poate solicita convocarea de îndată a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului București ori a consiliului local, după caz.

Studiu de caz privind Instituția Prefectului din județul Cluj

„Instituția Prefectului – Județul Cluj este organizată și funcționează sub conducerea Prefectului, în temeiul Constituției României, a Ordonanței de Urgență nr. 57 din 2019 privind codul administrativ cu modificările și completările ulterioare și a Hotărârii Guvernului nr. 906/2020 pentru punerea în aplicare a unor prevederi ale O.U.G. nr. 57/2019”.⁵

După cum am arătat în rândurile de mai sus, Instituția Prefectului este o instituție publică cu personalitate juridică, cu buget propriu, aflată în subordinea Guvernului.

Activitatea Instituției Prefectului este finanțată de la bugetul de stat, prin bugetul ministerului care coordonează, îndrumă și dirijează Instituția Prefectului, precum și din alte surse prevăzute de lege.

Instituția Prefectului poate beneficia de proiecte și programe cu finanțare externă rambursabilă și/sau nerambursabilă.

Instituția Prefectului – Județul Cluj își propune să consolideze statutul de instituție publică de prestigiu, lider legal și activ în dezvoltarea socio-economică a județului Cluj.

Misiunea Instituției Prefectului – Județul Cluj este aceea de a garanta respectarea legii, de a oferi cetățenilor servicii de calitate, cu promptitudine și profesionalism, în deplină transparență, politici publice care să răspundă nevoilor reale ale acestora pentru o dezvoltare durabilă și echilibrată a județului Cluj. Instituția Prefectului Județului Cluj alege vizibilitatea, transparența față de cetățeni și își propune să ofere transpunerea totală a activităților acesteia, cum ar fi în: planificare, organizare, direcționare, coordonare, monitorizare și evaluare prin introducerea indicatorilor de performanță și buget.

---

⁵ <https://cj.Prefectura.mai.gov.ro.>, pagină accesată la data de 16.06.2023.

Concluzii

Între ideea de a percepe rolul și locul Prefectului în sistemul organelor administrației publice din România și din alte state și ideea de a percepe mecanismul prin care se realizează administrația publică și principiile care o guvernează, există o strânsă conexiune.

O primă concluzie este aceea că Prefectul, fără doar și poate reprezintă o instituție tradițională în ceea ce privește administrația publică românească, deoarece se regăsește încă din 1864 în prima Lege din 20 aprilie pentru organizarea consiliilor județene.

Pe de altă parte, putem afirma faptul că, Prefectul, din interpretarea coroborată a tuturor principiilor prevăzute de Constituție și de Codul administrativ, este o autoritate care se supune legii și care are ca obiectiv realizarea unei administrații eficiente, responsabile, asumate, vizibile.

În urma argumentelor aduse, rezultă că Prefectul, în viziunea legiuitorului, în sistemul constituțional și în cadrul legal românesc, este organ deconcentrat al administrației publice centrale în unitățile administrativ-teritoriale, este conducătorul serviciilor publice deconcentrate și acționează pentru respectarea legii în activitatea autorităților administrației publice autonome locale.

Bibliografie

Vedinaș Verginia, *Drept Administrativ. Doctrină, practică, jurisprudență. ed. A XIII-a*, revăzută și adăugită. Editura Universul Juridic, București, 2022.

Constituția României și legislație conexasă, 2023. Editura Universul Juridic.

O.U.G. nr.57/2019 privind Codul Administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 555 din data 03.07.2019, cu modificările și completările ulterioare.

www.prefectura.mai.gov.ro

SECȚIUNEA 2.
DREPT PUBLIC

POSSIBILITATEA DE INTRARE ÎN LEGALITATE A CONSTRUCȚIILOR REALIZATE FĂRĂ AUTORIZAȚIE DE CONSTRUIRE SAU CU NERESPECTA- REA AUTORIZAȚIEI DE CONSTRUIRE, ÎN CONFORMITATE CU PREVEDERILE ART. 37 DIN LEGEA NR. 50/1991

Autor: Consilier juridic Ruxandra Dateș¹
Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică Europeană
Coordonator: Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș

Rezumat: Respectarea legii de lucrări de construcții este o instituție de administrare legală stabilită prin reglementări speciale adoptate în domeniul autorizării și executării lucrărilor de construcții, dar și în domeniul gospodăririi terenurilor și a urbanismului. Totuși, pe lângă faptul că este o instituție care a rezistat de-a lungul timpului, s-au produs o serie de modificări legislative, care deși puse în practică, nu tind să-și explice pe deplin sensul. Instanțele de judecată, văzute ca autorități finale îndreptățite de lege pentru a decide asupra legalității executării silite din această formă juridică, fac, la rândul lor, ca evaluările să fie neunitare și diferite.

În legislația noastră, regula generală este aceea că fiecare proprietar este obligat să-și autorizeze lucrările construite, conform art. 1 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții.

---

¹ Adresă de email autor: d.ruxandra@yahoo.com

Sintagma „Legalitate”, reprezintă principiul fundamental de drept potrivit căruia autoritățile publice, cele avizatoare și cetățenii sunt obligați să respecte legea.

Intrarea în legalitate, reprezintă o premisă majoră la nivel legislativ, dar și la cel jurisprudențial al unei categorii juridice, a cărei semnificație diferă, după cum este abordată în dreptul administrativ.

Problematika autorizării lucrărilor de construire, respectiv de intrare în legalitate, a prezentat și va prezenta mereu o importanță semnificativă nu doar din perspectiva evoluției doctrine asociate, ci și din perspectiva exercitării complete a dreptului de proprietate aferent de către titularul acestuia.

Cuvinte-cheie: *respectarea legii, autorizația de construire, legalitate, proprietate, autorități publice.*

Introducere

Prezentul articol pune în vedere mai multe aspecte legate de limpezirea unor norme din domeniul urbanismului și a exercitării lucrărilor de construcții, cu scopul de a conduce la o punere în aplicare a acestor dispoziții la nivelul întregului teritoriu administrativ al țării de către autoritățile administrative competente în domeniu, dar și la cel al instanțelor judecătorești ținute să interpreteze și să soluționeze cauze care decurg din nerespectarea prevederilor legale.

Legea la care fac referire normele metodologice, Legea nr. 50/1991, folosește sintagma *intrare în legalitate* abia în forma sa modificată din 2004. Actul normativ care a introdus această terminologie este Legea nr. 453/2001², care, prin pct. 25 al art. I, modifică art. 25 din Legea nr. 50/1991, introducând alin. (3), cu următorul conținut: „*Măsura desființării construcțiilor se aplică și în situația în care, la expirarea termenului de intrare în legalitate stabilit în procesul-verbal de constatare a contravenției, contravenientul nu a obținut autorizația necesară*”.

La această data, Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările

---

² Legea nr. 453/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 5/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții și unele măsuri pentru realizarea locuințelor, actul normativ a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 1 august 2001.

ulterioare, menționează intrarea în legalitate exact în aceeași construcție lexicală, în cuprinsul art. 28 din, în același context al expirării termenului de intrare în legalitate stabilit în procesul-verbal de constatare a contravenției având ca obiect fie executarea sau desființarea totală ori parțială fără autorizație, fie executarea sau desființarea, cu respectarea prevederilor autorizației și a proiectului tehnic, sau continuarea executării lucrărilor autorizate fără solicitarea unei noi autorizații de construire.

Prin urmare, intrarea în legalitate, conform legii prevăzute în cele două acte normative deja enumerate, intervine în două situații și anume:

- există autorizație de construire/desființare, dar lucrările nu se încadrează în prevederile autorizației;
- lucrările sunt executate fără obținerea în prealabil a unei autorizații în acest sens.

Dacă vorbim despre primul caz, procedura de intrare în legalitate este aceea de plată a unei amenzi, în conformitate cu legea, oprirea continuării executării lucrărilor și luarea măsurilor de încadrare a acestora în prevederile autorizației și cu respectarea reglementărilor urbanistice.

Dacă vorbim despre cel de al doilea caz, putem preciza că sunt posibile două forme de intrare în legalitate, în amândouă cazurile fiind necesară plata amenzii conform legii.

Desființare. Încadrare. Menținere. Distincții terminologice

În România, în prezent, procedura-remediu de intrare în legalitate și de menținere a lucrărilor de construcție realizate fără autorizație de construire, este Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, care prin art. 28³, reglementează o procedură de intrare în legalitate a lucrărilor care au fost executate fără să fi existat anterior o autorizație de construire. În acest sens, persoanele care execută sau desființază, în tot sau în parte, astfel de lucrări, vor răspunde contravențional prin plata unei amenzi. Pe lângă această sancțiune, se poate dispune suplimentar, conform termenului prevăzut în procesul-

---

³ A se vedea art.28 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

verbal de constatare a contravenției, luarea măsurilor de încadrare a lucrărilor în prevederile legale.

Respectiv, putem spune că prin procedura de intrare în legalitate se oferă, celor care au ridicat sau au desființat construcții în mod ilegal, șansa să rămână cu situația de fapt dorită fără să mai aibă loc repunerea în situația anterioară, dacă, în temeiul mai sus menționat, s-ar fi obținut autorizația de construire sau ar fi avut loc modificări ale lucrării pentru a se încadra în textul reglementărilor în vigoare.

Redactarea deficitară a art. 28 din Legea nr. 50/1991, mai precis lipsa de proprietate a termenelor lipsa de corelare a alin. (1), (2) și (3), ridică probleme de interpretare și de aplicare a celor trei modalități posibile de intrare în legalitate: desființarea lucrărilor, încadrarea lucrărilor în prevederile autorizației și menținerea lucrărilor prin autorizarea lor post factum.

Există, în litigiile de drept civil român, o dilemă care a determinat soluții judiciare neunitare a privit consecința produsă de nerezolvarea în acest termen a neregulilor, și anume în cazul în care demersurile de încadrare în prevederile legale nu s-ar fi realizat la timp, exista riscul ca desființarea construcției să intervină în mod automat la expirarea termenului stabilit în procesul-verbal de constatare a contravenției.

Prin Decizia nr. 10/2021⁴, dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la următoarea problemă de drept: „*Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv dacă în ipoteza în care partea nu a demarat sau nu a finalizat, în termenul acordat, procedura de intrare în legalitate, iar autoritatea nu a obținut o hotărâre de demolare a construcției, prevederile art. 28 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 50/1991 trebuie interpretate în sensul că termenul stabilit în procesul-verbal de constatare a contravenției este unul imperativ sau de recomandare?*”, problema a fost soluționată, deoarece a oferit o interpretare a legii devenită obligatorie la data intrării în vigoare a deciziei, 29 octombrie

---

⁴ Decizia nr. 10 din 28 iunie 2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

2021, respectiv s-a hotărât că termenul menționat în procesul-verbal de constatare a contravenției este unul de recomandare, iar nu un termen imperativ, astfel încât măsurile de încadrare în prevederile legale pot fi luate chiar și ulterior acestui termen.

Astfel, partea interesată poate solicita autorităților publice sau instanței de judecată, în cazul refuzului acestora, să complinească aceste reguli, astfel încât lucrarea dorită de cel interesat să nu fie desființată.

Modalitatea și condițiile legale pentru intrare în legalitate

În cazul în care nu se respectă normele privind autorizația de construire, după ce acestea au fost modificate la începutul anului 2020, procedura de intrarea în legalitate se poate realiza în funcție de situația în care se regăsește investitorul sau constructorul la momentul constatării faptului ca acesta din urmă nu a respectat normele privind autorizația de construire, și anume, în timpul perioadei de aplicare a sancțiunii contravenționale, respectiv după prescripția acesteia.

Se pot discuta două posibilități, respectiv, o primă posibilitate ar fi cum se poate obține autorizația de intrare în legalitate, în etapa de aplicare a sancțiunii contravenționale, și anume pe durata celor 3 ani de prescripție a răspunderii contravenționale, și cea de a doua ipoteză, cum se poate intra în legalitate prin întabularea în cartea funciară a construcției realizate fără autorizație de construire, după aplicarea termenului de aplicare a sancțiunii contravenționale.

Potrivit art. 28 alin. (3) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, Inspectoratul de Stat în Construcții, constată săvârșirea unei contravenții, cum ar fi efectuarea lucrării fără autorizație de construcție, iar procesul-verbal stabilește menținerea construcțiilor realizate fără autorizație și acordă un termen pentru obținerea unei autorizații de intrare în legalitate. În acest caz, persoana care a săvârșit contravenție va depune documentația necesară la autoritatea competentă în vederea emiterii autorizației de intrare în legalitate.

În situația în care construcția realizată fără autorizație de construire îndeplinește condițiile urbanistice de integrare în cadrul construit pre-existent, autoritatea administrației publice locale competente poate emite autorizația de construire în vederea intrării în legalitate, numai

în baza unei expertize tehnice pentru cerința esențială de calitate privind starea structurii de rezistență în stadiul fizic în care se află construcția, precum și pentru cerința esențială de calitate securitate la incendiu, numai după emiterea Acordului de Mediu.

În altă ordine de idei, instanțele de judecată au reținut că măsura complementară prevăzută la art. 28 din Legea nr. 50/1991, constă în intrarea în legalitate, care poate fi efectuată astfel: dacă lucrările au fost efectuate fără autorizație de construire, prin obținerea unei autorizații de construire în situația în care construcția realizată fără autorizației de construire îndeplinește condițiile urbanistice de integrare în cadrul construit preexistent sau desființare a construcției, dacă nu se poate obține autorizația de construire. Ulterior, obținerea unei autorizații de construire presupune parcurgerea mai multor etape, începând cu obținerea certificatului de urbanism de intrare în legalitate, întocmirea unor documentații tehnice, obținerea de avize sau acorduri, se poate vedea Decizia civilă nr. 1459/2020, pronunțată de Tribunalul Cluj-Napoca⁵.

Spre exemplu, autoritatea competentă va putea refuza emiterea autorizației de intrare în legalitate, dacă nu sunt îndeplinite condițiile din documentațiile urbanistice existente, cum ar fi nerespectarea normelor privind înălțimea maximă stabilită prin P.U.Z.. Dacă respectiva construcție nu respectă indicatorii urbanistici, autoritatea competentă poate dispune chiar la desființarea construcției.

Contravenientul, în această situație, poate lua măsuri prin formularea unei plângeri contravenționale pe temeiul OUG nr. 2/2001⁶.

O altă limitare pentru obținerea autorizației de intrare în legalitate, reiese și din art. 56¹ din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului – „*Nu pot fi inițiate și aprobate documentații de urbanism care au ca scop intrarea în legalitate a unor construcții edificate fără autorizație de construire sau care nu respectă prevederile autorizației de construire*”, – care stabilește că nu pot fi inițiate documentații de urbanism pentru intrarea în legalitate. Astfel, intrarea

---

⁵ A se vedea Decizia civilă Nr. 1459/2020, pronunțată de Tribunalul Cluj-Napoca.

⁶ Ordonanța nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor, emisă de Guvernul României și publicată în Monitorul Oficial al României nr. 140 din 25 iulie 2001.

în legalitate nu se poate realiza prin obținerea unui P.U.Z. sau a unui P.U.D. nou, care să deroge de la indicatorii urbanistici existenți pentru zona de amplasament respectivă.

Dacă ne referim la cea de a doua ipoteză, de a intra în legalitate prin întăbularea în cartea funciară a construcției realizate fără autorizație de construire, după aplicarea termenului de aplicare a sancțiunii contravenționale, proprietarul construcției mai poate beneficia și de prevederile art. 37 alin (6) din Legea nr. 50/1991, care presupune îndeplinirea a două condiții, respectiv împlinirea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale care curge de la data terminării în fapt a construcției potrivit Deciziei RIL nr. 16/20.07.2020⁷ și obținerea unei documentații tehnice, cum ar fi expertiza tehnică cu privire la respectarea cerințelor fundamentale aplicabile privind calitatea în construcții, inclusiv cu încadrarea în reglementările de urbanism aprobate, care să confirme situația actuală a construcțiilor.

Art. 37 alin. (6) din Legea nr. 50/1991, pare să vizeze doar întăbularea construcțiilor realizate fără autorizație de construire, nu și a celor executate cu nerespectarea autorizației de construire, și care nu pot beneficia de recepția finală, deși o astfel de interpretare ridică semnificative rezerve față de spiritul reglementării.

Așadar, având în vedere cele două ipoteze dezvoltate mai sus, ne punem întrebarea dacă un proprietar al unei construcții poate să obțină intrarea în legalitate, dacă a expirat termenul de aplicare a sancțiunii

---

⁷ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție (Complet RIL) nr. 16/2020, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, a stabilit că: „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 31, coroborate cu cele ale art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, termenul de prescripție a răspunderii contravenționale pentru contravențiile prevăzute de art. 26 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 50/1991, republicată, constând în executarea, fără autorizație de construire, a unei construcții ce cuprinde toate elementele structurale necesare pentru a fi considerată terminată la data constatării contravenției, curge de la data terminării în fapt a construcției.

contravenționale și construcția este înscrisă în cartea funciară? Răspunsul este că, potrivit art. 28 alin (3) din Legea nr. 50/1991, permite emiterea unei autorizații de intrare în legalitate, doar în ipoteza constatării contravenției în termenul de prescripție de 3 ani.

În concluzie, intrarea în legalitate s-a dorit a fi un act indulgent din partea legiuitorului privind rezolvarea problemei construcțiilor ce au fost efectuate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia, având ca scop securitatea circuitului civil. Cu toate acestea, pentru ca acest proces de intrare în legalitate să fie unul complet, ar fi utilă simplificarea procedurilor și clarificarea textelor legale aplicabile.

Raportul dintre soluția menținerii lucrărilor și sancțiunea amenzii contravenționale

Executarea lucrărilor de construcții fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia este calificată de lege ca fiind o contravenție, iar în anumite cazuri, chiar drept infracțiune, sancționându-se după caz cu amendă contravențională, conform art. 26 alin (2) din Legea nr. 50/1991⁸, sau cu închisoare sau amendă penală⁹.

Legea nr. 50/1991, pe lângă aceste forme principale de sancționare, mai prevede și aplicarea unor măsuri complementare, respectiv, se pot lua măsuri de desființare a lucrărilor executate fără autorizație de construire sau se pot lua măsuri de încadrare a lucrărilor executate în prevederile autorizației de construire.

Instanța penală va fi cea care va dispune aceste măsuri pentru fapta ce constituie infracțiune, potrivit art. 24.1 din Legea nr. 50/1991, care prevede că ori instanța poate dispune încadrarea lucrărilor în prevederile autorizației sau desființarea construcțiilor realizate nelegal sau cu nerespectarea autorizației de construire, ori aceste măsuri pot fi luate de către inspectorii din cadrul departamentelor de control ale autorității locale, atunci când fapta constituie o contravenție, prin același proces-verbal prin care s-a dispus și sancțiunea amenzii contravenționale, așa cum este prevăzut la art. 28 alin (1) din Legea nr. 50/1991. În cazul răspunderii contravenționale, sancțiunea principală aplicabilă este

⁸ A se vedea art. 26 alin. (2) din Legea nr. 50/1991.

⁹ A se vedea art. 24 din Legea nr. 50/1991.

amenda, care variază între 1.000 și 100.000 lei, iar pe lângă aceasta se poate dispune și luarea măsurilor de încadrare a lucrărilor în prevederile autorizației sau de desființare a acestora.

Cu toate că Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții nu le reglementează în mod special ca fiind sancțiuni, se consideră că această calificare reiese în primul rând din natura lor, aplicabilitatea lor fiind condiționată, potrivit art. 28 alin (1) din Legea nr. 50/1991, sancționarea în prealabil cu amendă, dar și din dispozițiile art. 5 alin. (3) lit. g) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor, care deși se referă doar la scenariul în care se construiesc clădiri întregi fără autorizație de construire, califică expres măsura desființării lucrărilor și aducerii terenului la starea inițială drept sancțiune contravențională complementară.

Având în vedere cele mai sus menționate, concluzia ar fi că atât măsura desființării lucrărilor neautorizate, cât și cea a încadrării în prevederile autorizației sunt sancțiuni contravenționale complementare.

Temeiul juridic al termenului privind obținerea autorizației de intrare în legalitate atunci când această măsură se dispune cu amenda contravențională

Așa cum prevede alin.3 al art. 28 din Legea nr. 50/1991, se poate spune ca redactarea este una deficitară, deoarece creează probleme de interpretare din perspectiva modului de apreciere a culpei contravenientului, pentru că acesta din urmă, conform termenului stabilit prin procesul-verbal de contravenție, este obligat să obțină autorizația de intrare în legalitate, însă aceasta nu se poate obține în termen din mai multe motive, fie pentru că autoritățile întârzie cu termenul privind eliberarea certificatului de urbanism sau a avizelor solicitate prin acesta, fie că termenul stabilit este prea scurt.

Tribunalul Cluj, prin Decizia nr. 2417/05.09.2018¹⁰, menționează faptul că termenul ar fi unul de recomandare și argumentează în felul următor: „*Cele 150 de zile pentru intrarea în legalitate au expirat deja.*

---

¹⁰ A se vedea în acest sens și Decizia civilă nr. 2417/05.09.2018 a Tribunalului Cluj, secția mixtă de contencios administrativ și fiscal.

În speță, doar procedura de obținere a avizului Ministerului Culturii a durat 3 luni și jumătate. Apoi, reclamanții au depus documentația completă în vederea obținerii autorizației de construire, dar dosarul a fost respins de 3 ori, solicitându-se completarea dosarului cu documente care deja existau la dosar, dar nu au fost observate, sau cu documente noi, ce nu se cereau prin certificatul de urbanism. Prin urmare, depunerea cererii și a documentației de autorizare cu depășirea termenului de 150 zile nu poate atrage respingerea cererii în vederea obținerii autorizației, pe motivul depășirii termenului. În același sens, s-au pronunțat și alte instanțe, natura de recomandare a termenului de intrare în legalitate fiind consacrată pe calea practicii judiciare.”

Potrivit unei alte opinii în acest sens, termenul ar fi unul de grație, însă acest aspect este discutabil, deoarece este preferabilă calificarea termenului ca unul de recomandare.

Într-altă ordine de idei, instanțele de judecată par a fi de acord că, din moment ce contravenientul și-a făcut toate demersurile necesare și utile privind obținerea autorizației în termenul acordat, acestuia neputându-i fi imputată nicio culpă, măsura desființării construcției nu poate fi aplicată, chiar dacă autorizația nu a fost obținută în termen și nici eliberarea autorizației pentru intrarea în legalitate nu trebuie refuzată, chiar dacă documentația necesară a fost depusă peste termen.

Pe lângă aceasta, termenul trebuie să fie unul convenabil sarcinii contravenientului, așa cum Curtea de Apel Timișoara prin Decizia nr. 1271/16.05.2012¹¹ a pronunțat: „*Curtea constată însă că termenul stabilit de autoritate pentru intrarea în legalitate, nefiind arătat expres de lege (în ce privește întinderea lui), este unul administrativ și el trebuie să fie adecvat sarcinii impuse intimatului (trebuie să fie suficient pentru îndeplinirea obligației). Curtea constată că intimata a fost sancționată la data de 06.11.2007 și i s-a acordat un termen foarte scurt de intrare în legalitate, respectiv 30.12.2007, insuficient pentru îndeplinirea obligației de întocmire completă a documentației. În aceste condiții, Curtea apreciază că intimata, depunând documentația la data de 02.07.2008, și-a îndeplinit în timp rezonabil obligația de intrare în legalitate.”*

---

¹¹ A se consulta Decizia civilă nr. 1271/16.05.2012 a Curții de Apel Timișoara.

Este o obligație sau o facultate, menținerea lucrărilor executate nelegal?

Autorizația pentru intrare în legalitate este doar mijlocul prin care se realizează măsura de clemență privind menținerea lucrărilor executate cu nerespectarea autorizației de construire, aceasta putând fi emisă doar dacă au fost îndeplinite toate condițiile prevăzute de lege, însă apare întrebarea dacă aceasta este o obligație sau o facultate a autorităților avizatoare. În primul rând, ar trebui stabilit dacă autoritatea constatatoare este obligată sau nu să ia această măsură, înainte de a recurge la una din sancțiunile prevăzute de art. 28 din Legea nr. 50/1991, sau acest lucru este doar o facultate.

În aceeași ordine de idei, din momentul în care, prin procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției, autoritatea a dispus luarea măsurii complementare, este totodată obligată să elibereze autorizația de intrare în legalitate.

În ceea ce privește menținerea lucrărilor executate, dispunerea măsurii prin procesul-verbal privind sancționarea contravenției este o atribuție și nu o obligație a autorității, indiferent dacă lucrările executate respectă reglementările urbanistice.

Decizia este de oportunitate, oricare dintre sancțiunile prevăzute de alin. (1) al art. 28 din Legea nr. 50/1991, pot fi aplicate de către autoritatea de control cu condiția de se respecta principiul proporționalității, iar refuzul acordării măsurii de clemență privind menținerea lucrărilor este justificat din considerente obiective pe lângă cele urbanistice.

Un exemplu ar fi unele încălcări ale cerințelor de calitate în construcții, ce pot duce la consecințe grave, cum ar fi prăbușirea construcției; un alt exemplu ar fi conduita contravenientului, respectiv, în cazul nerespectării mai multor autorizații de construire, când acesta din urmă, a încălcat prevederile autorizațiilor, executând lucrări ilegale cum ar fi: voalarea înălțimii reale a subsolului printr-un tavan fals astfel încât suprafața acestuia să nu fie luată în calcul la suprafața coeficientului de utilizare a terenului, ascunderea construirii unui etaj tehnic care să nu fie luat în calcul la suprafața coeficientului de utilizare a terenului, mascarea construirii unui etaj tehnic care să nu fie luat în calcul la suprafața coeficientului de utilizare a terenului, deși acesta în realitate

este utilizat în alte scopuri etc. Nerespectarea autorizației de construire îmbracă forme diverse. O parte dintre încălcări sunt datorate folclorului pseudo-juridic prezent în domeniul construcțiilor și care contaminează inclusiv activitatea autorităților publice locale din unele UAT-uri, respectiv credința că sunt posibile modificări ale proiectului autorizat prin mecanismul „Dispoziției de șantier”. Ori acest mecanism, prevăzut de legiuitor la Art 67 Alin 2 din OM 829/2009 privind aprobarea Normelor de Aplicare ale Legii 50/1991, reprezintă o excepție doar pentru soluțiile tehnice a căror necesitate nu putea fi prevăzută în etapa de proiectare.

În categoria lucrărilor menționate anterior putem exemplifica: modificarea cotei 0.00 cu ridicarea construcției, modificări ale fațadei, golurilor, balcoanelor, tipului de tâmplărie, a soluțiilor de încălzire / ventilare, adăugarea de firme luminoase, totemuri, etc.

O altă categorie de nerespectări ale autorizației de construire implică un grad mai mare de sofisticare și complicitatea arhitectului care întocmește documentația, a inspectorului care întocmește autorizația de construire, a dirigintelui de șantier etc. Aceste modificări față de proiectul autorizat se execută, de obicei, ulterior recepției și vizează eludarea unor reglementări urbanistice, cum ar fi manevrele dolosive pentru încadrarea în CUT, respectiv realizarea de tavane false fără un motiv temeinic pentru a coborî cota liberă la mai puțin de 1,80 m, declararea unor încăperi ca spații tehnice ele având în mod evident altă destinație, declararea demisolurilor ca subsoluri, neincluderea podurilor amenajabile în calculul CUT etc.

Toate aceste exemple sunt aspecte ce pot să justifice refuzul autorităților de a acorda contravenientului, șansa de menținere a lucrărilor, cu toate că acestea se încadrează în reglementările urbanistice.

În momentul când refuzul este ilegal, potrivit art. art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 544/2004¹² a contenciosului administrativ, acesta este considerat un act emis cu exces de putere, fiind încălcate drepturile și libertățile cetățenilor. Art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 544/2004¹³ a

¹² Legea nr. 544/2004, Legea contenciosului administrativ, emisă de Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 1154 din 7 decembrie 2004.

¹³ Legea nr. 544/2004, Legea contenciosului administrativ, emisă de Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 1154 din 7 decembrie 2004.

contenciosului administrativ, prevede că excesul de putere reprezintă: *exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea limitelor competenței prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor*”, care poate fi exclus de către instanță, la cererea contravenientului, formulate conform art. 35 alin. (2) din Legea nr. 50/1991.

În cazul în care, cel care a comis ilegalitatea, prin procesul-verbal de sancționare a contravenției, primește șansa din partea autorității de control, de a menține lucrările, demersul privind eliberarea autorizației de intrare în legalitate nu poate fi un demers automat, iar autoritatea avizatoare are în continuare o marjă de apreciere legată de îndeplinirea cerințelor legale privind autorizarea.

Autoritatea avizatoare poate stabili doar la momentul depunerii documentației în vederea obținerii autorizației dacă lucrările s-au respectat conform planurilor de urbanism și a cerințelor de calitate și siguranță în construcții.

Autorizația pentru intrare în legalitate este emisă de către primar sau de către președintele consiliului județean. Decizia luată de către aceștia de a emite autorizația nu poate fi ținută de o decizie luată de inspectorii din cadrul compartimentelor de control ale consiliilor județene sau ale primăriilor, competenți să constate săvârșirea ilegalităților și să aplice sancțiunile conform legii

Cele menționate mai sus, rezultă și din interpretarea gramaticală a alin. (3) al art. 59 din Norme, respectiv *„în situația în care construcția realizată fără autorizație de construire întrunește condițiile urbanistice de integrare în cadrul construit preexistent, autoritatea administrației publice locale competente poate proceda la emiterea unei autorizații de construire în vederea intrării în legalitate”*.

Hotărârea dată prin procesul-verbal de contravenție a intrării în legalitate, este doar o măsură provizorie, care îl protejează temporar pe contravenient de măsura desființării lucrărilor executate sau de cea a încadrării lucrărilor în prevederile autorizației și care se vor definitiva doar la momentul emiterii autorizației de intrare în legalitate. Aplicarea acestei măsuri este condiționată și de încadrarea lucrărilor în reglementările urbanistice, așa cum prevede art. 28 alin. (2) din Legea nr. 50/1991. Instanța sau autoritatea de control are în acest sens un criteriu

obiectiv pe baza căruia poate amâna într-o măsură oarecare fondul problemei până la consolidarea tuturor informațiilor necesare în vederea luării unei decizii privind emiterea autorizației de intrare în legalitate.

Atunci când autoritatea de control sau de instanță a dispus această măsură provizorie, respectiv ca autorizația de construire să fie eliberată de autoritatea locală competentă, va aprecia, în baza documentației depuse, dacă au fost îndeplinite toate cerințele prevăzute de Legea nr. 50/1991 pentru eliberarea autorizației de construire clasice, în conformitate cu art. 7 alin. (9) din Legea nr. 50/1991 și a cerințelor prevăzute de Normele metodologice pentru eliberarea autorizației pentru intrarea în legalitate.

Pentru emiterea autorizației pentru intrarea în legalitate, nu este suficientă doar simpla îndeplinire a cerințelor stabilite de alin. (3) al art. 59 din Normele metodologice, fiind irațional să se considere că procedura de autorizare post factum ar fi una mai favorabilă decât cea clasică și că cel care nu a respectat legea poate beneficia de un tratament favorabil.

În concluzie, se poate aprecia că cerințele stabilite în Normele metodologice sunt suplimentare cerințelor aplicabile în cazul autorizațiilor clasice, autorizația de intrare în legalitate nefiind altceva decât o categorie a autorizației de construire clasice, iar în caz pozitiv, va proceda la emiterea autorizației. Dacă, totuși, autoritatea locală competentă, în ciuda îndeplinirii acestor cerințe, refuză emiterea autorizației de intrare în legalitate, din nou este vorba de excesul de putere care poate fi cenzurat de către instanța de contencios administrativ.

Construcții neautorizate. Posibilitatea întăbulării în Cartea Funciară a construcțiilor fără autorizație de construire

Prin Legea nr. 7/2020¹⁴ pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții și pentru modificarea și

---

¹⁴ Legea nr. 7/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții și pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, în vigoare de la 11 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. Din 08 ianuarie 2020.

completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, s-au făcut modificări importante în privința procedurilor legale de înscriere în cartea funciară și implicit a dobândirii dreptului de proprietate asupra construcțiilor edificate fără autorizație de construire sau fără respectarea acesteia, prevederi ce au intrat în vigoare în data de 11.01.2020.

Această modificare legislativă, oarecum recentă, ridică unele semne de întrebare, și anume dacă va încuraja o practică nelegală, respectiv construirea fără autorizație, fără proiecte urbanistice și de specialitate, cu impact asupra fondului construit și a siguranței publice, atâta vreme cât construcțiile nu ar respecta cerințele de calitate impuse de legea la vigoare.

Condițiile impuse de art. 37 alin. (6) din Legea nr. 50/1991, în forma modificată, privind înscrierea în cartea funciară a construcțiilor edificate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia sunt destul de restrictive, rezultând o aplicabilitate destul de restrânsă a acestui text legal. Analizând aceste condiții, putem aprecia că îngrijorarea nu este justificată, dat fiind textul de lege suficient de restrictiv, poate totuși să fie un remediu pentru cei care au construit ilegal și pot intra în legalitate.

Una dintre modificările aduse Legii nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții reprezintă cea adusă textului art. 37 alin. (6) legată de posibilitatea întăbulării construcțiilor edificate fără autorizație de construire, atunci când este îndeplinit termenul de prescripție a răspunderii contravenționale, iar sancțiunile prevăzute nu mai pot fi aplicate.

Textul art. 37 alin (6) anterior modificării avea următoarea formă:

„Dreptul de proprietate asupra construcțiilor se înscrie în cartea funciară în baza unui certificat de atestare, care să confirme că edificarea construcțiilor s-a efectuat conform autorizației de construire și că există proces-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, sau, după caz, a unui certificat de atestare a edificării construcției, eliberate de autoritatea administrației publice locale competente, care să confirme situația juridică actuală a construcțiilor și respectarea dispozițiilor în materie și a unei documentații cadastrale”.

În prezent, ca urmare a modificării care a intrat în vigoare la data de 11 ianuarie 2020, are următorul conținut:

„Dreptul de proprietate asupra construcțiilor se înscrie în cartea funciară în baza unui certificat de atestare, care să confirme că edificarea construcțiilor s-a efectuat conform autorizației de construire și că există proces-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, sau, după caz, a unei adeverințe/unui certificat de atestare a edificării construcției.

În cazul construcțiilor pentru care execuția lucrărilor s-a realizat fără autorizație de construire, iar împlinirea termenului de prescripție prevăzut la art. 31 nu mai permite aplicarea sancțiunilor, certificatul de atestare/adeverința privind edificarea construcției va fi emis/emisă în baza unei expertize tehnice cu privire la respectarea cerințelor fundamentale aplicabile privind calitatea în construcții, inclusiv cu încadrarea în reglementările de urbanism aprobate, care să confirme situația actuală a construcțiilor și respectarea dispozițiilor în materie și a unei documentații cadastrale.

În situația în care în expertiza tehnică se constată neîndeplinirea tuturor cerințelor fundamentale și a celor relative la încadrarea în reglementările de urbanism, nu se eliberează certificatul de atestare/adeverința privind edificarea construcției”.

Până astăzi, construcțiile edificate fără autorizație de construire erau catalogate ca fiind nefinalizate, consecința fiind imposibilitatea întăbulării în cartea funciară.

Nici măcar instanța nu putea invoca mecanismul accesii imobiliare artificiale, conform Deciziei nr. 13/08.04.2019¹⁵, emisă de Înalta Curte de Casație și Justiție care a reținut că: *„lipsa autorizației de construire sau nerespectarea prevederilor acesteia, precum și lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor constituie impedimente pentru recunoașterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate de către proprietarul terenului, cu materialele proprii”.*

Începând cu data 6 ianuarie 2020, în vederea corelării acestei modificări aduse art. 37 alin. (6) din Legea nr. 50/1991 cu Norma Metodologică de aplicare a Legii nr. 50/1991 aprobată prin Ordinul

---

¹⁵ Decizia nr. 13/08.04.2019, emisă de Înalta Curte de Casație și Justiție pe calea recursului în interesul legii promovat de colegiul de conducere al Curții de Apel București.

Ministrului Dezvoltării Regionale și Locuinței nr. 839/2009¹⁶, a fost abrogat și singurul text care reglementa expres instituția autorizației de construire pentru intrarea în legalitate, respectiv alin. (3) al art. 59 din Normă, și anume „*În situația în care construcția realizată fără autorizație de construire întrunește condițiile urbanistice de integrare în cadrul construit preexistent, autoritatea administrației publice locale competente poate proceda la emiterea unei autorizații de construire în vederea intrării în legalitate, în coroborare cu luarea măsurilor legale care se impun, numai în baza concluziilor unui referat de expertiză tehnică pentru cerința esențială de calitate, rezistență mecanică și stabilitate, privind starea structurii de rezistență în stadiul fizic în care se află construcția, precum și pentru cerința esențială de calitate, securitatea la incendiu, numai după emiterea Acordului de mediu, în condițiile legii*”.

Condițiile avute în vedere de către legiuitor pentru a permite înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate asupra acestor construcții ridicate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia, sunt următoarele:

- împlinirea termenului de prescripție prevăzut la art. 31 nu mai permite aplicarea sancțiunilor;
- emiterea unui certificat de atestare sau o adeverință privind edificarea construcției ce va fi emis/emisă în baza unei expertize tehnice cu privire la respectarea cerințelor fundamentale aplicabile privind calitatea în construcții și totodată încadrarea în reglementările de urbanism aprobate, care să confirme situația actuală a construcțiilor și respectarea dispozițiilor în materie și a unei documentații cadastrale, în cazul în care termenul de prescripție a răspunderii contravenționale este împlinit.

Având în vedere cele două condiții menționate, iau naștere următoarele observații:

Referitor la împlinirea termenului de prescripție art. 31 din Legea nr. 50/1991 precizează că: „*Dreptul de a constata contravențiile și de*

---

¹⁶ Ordinul nr. 839/2009, pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr/ 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

a aplica amenzile prevăzute la art. 26 se prescrie în termen de 3 ani de la data săvârșirii faptei”.

Momentan, nu există o jurisprudență constantă privind data de la care curge acest termen de prescripție, iar în practica instanțelor nu există un acord dacă această dată este constituită de ultimul act de executare a lucrărilor ilegale sau de data încheierii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor.

Conform dispozițiilor art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 care menționează că, în lipsa recepției valabil efectuate, lucrările nu se consideră finalizate, și în coroborare cu dispozițiile art. 13 alin. (2) teza a II-a din O.G. nr. 2/2001 potrivit căroră contravenția este continuă în situația în care încălcarea obligației legale durează în timp, în unele instanțe¹⁷, printre care și Tribunalul Cluj prin Decizia nr. 879/29.05.2019 care menține Sentința civilă nr. 5216/17.07.2018 a Judecătoriei Cluj-Napoca, s-a hotărât că, în lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu începe să curgă.

În aceeași ordine de idei, prin Decizia nr. 806/16.05.2019¹⁸, Tribunalul Cluj a hotărât că *„termenul special de prescripție nu curge de la data săvârșirii faptei, ci de la data terminării construcției, situație ce nu se reduce la faptul material al încetării actelor de construire, ci presupune și recepția lucrărilor de construire. În această situație se aplică în continuare sancțiunile prevăzute de lege, respectivul imobil trebuie considerat ca fiind încă în curs de executare având în vedere că, în speță, nu a fost efectuată recepția, motiv pentru care data săvârșirii contravenției este data constatării acesteia de către agentul constator”.*

În cazul construcțiilor edificate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia, unele instanțe apreciază că termenul de prescripție pentru aplicarea amenzilor contravenționale începe să curgă de la data finalizării lucrărilor și în niciun caz de la data întocmirii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor.

---

¹⁷ A se vedea în acest sens și Decizia civilă nr. 772/14.05.2019 a Tribunalului Cluj, Decizia civilă nr. 2224/03.12.2019 a Tribunalului Dolj.

¹⁸ A se vedea în acest sens și Decizia nr. 806/16.05.2019, a Tribunalului Cluj.

Prin Încheierea civilă nr. 1328/24.09.2019¹⁹, Tribunalul Cluj reține că *„fapta contravențională în materie de construcții are o anumită specificitate fiind comparată cu alte fapte contravenționale, respectiv că nu se consumă instantaneu, ci are o desfășurare în timp, pe etape de lucrări, contravenientul săvârșind fapta de la momentul începerii construcției și până la finalizarea acesteia, sau, în raport cu această modalitate specifică de săvârșire a faptei, care îi imprimă un caracter continuu, astfel cum prevede art. 13 alin (2) din OG nr. 2/2001, contravenția trebuie considerată că se comite pe întregul parcurs al edificării construcției, astfel că ea poate fi sancționată din momentul începerii lucrărilor și până la finalizarea lor, iar în cazul construcțiilor deja finalizate, până la împlinirea termenului de prescripție înscris în art. 31 din Legea 50/1991.”*

Având în vedere cele mai sus menționate și conform Deciziei nr. 7/2000 a Înaltei Curți de Casație și Justiție²⁰, instanța reține că în cazul construcțiilor ce sunt în curs de executare, data săvârșirii faptei este data constatării contravenției, iar în cazul construcțiilor deja finalizate, fapta se consideră săvârșită la data la care construcția este terminată.

Prevederile art. 37 alin (5) din Legea nr. 50/1991, republicată, ne impun să avem în vedere și o interpretare logică și sistematică, și anume că sancțiunile pot fi aplicate în cazul construcțiilor care nu se consideră finalizate și de asemenea nu pot fi întăbulate în cartea funciară, doar pe durata termenului de prescripție, conform prevederilor art. 31 din același act normativ.

În legătură cu sintagma „terminare a construcției”, prin Decizia civilă nr. 2032/05.12.2018²¹, Tribunalul Cluj a reținut că *„data la care o construcție este terminată nu este aceea la care faptic dobândește utilitatea pentru care a fost edificată, ci doar atunci când a fost ridicată cu respectarea condițiilor de legalitate, constatate prin recepția finală. În sprijinul acestei concluzii este și reglementarea din art. 37*

---

¹⁹ A se vedea în acest sens și Încheierea civilă nr. 1328/24.09.2019 a Tribunalului Cluj.

²⁰ A se vedea în acest sens și Decizia nr. 7/2000 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

²¹ A se vedea în acest sens și Decizia civilă nr. 2032/05.12.2018 a Tribunalului Cluj.

alin. 2 din Legea nr. 50/1991, conform căreia lucrările de construcții autorizate se consideră finalizate dacă s-au realizat toate elementele prevăzute în autorizație și dacă s-a efectuat recepția la terminarea lucrărilor. Efectuarea recepției la terminarea lucrărilor este obligatorie pentru toate tipurile de construcții autorizate, inclusiv în situația realizării construcțiilor provizorii. Recepția la terminarea lucrărilor se face cu participarea reprezentantului administrației publice, desemnat de emitentul autorizației de construire. Prin urmare, termenul special de prescripție de 3 ani nu curge de la data săvârșirii faptei, ci de la data terminării construcției, situație însă ce nu se reduce la faptul material al încetării actelor de construire, ci presupune și recepția lucrărilor de construire.”

O astfel de interpretare, și anume prin faptul că instanța de judecată a considerat că momentul finalizării construcției nu poate fi legat de cel al recepției lucrărilor de către reprezentanții administrației publice locale, nu ar respecta prevederile art. 31 din Legea nr. 50/1991 care precizează că „*Dreptul de a constata contravențiile și de a aplica amenzile prevăzute la art. 26 se prescrie în termen de 3 ani de la data săvârșirii faptei*”, deoarece recepția lucrărilor nu poate avea loc fără autorizația de construire, ceea ce înseamnă că săvârșirea faptei contravenționale va putea fi constatată oricând, devenind astfel o contravenție care nu se prescrie niciodată, lipsind de efecte juridice dispozițiile privind prescrierea din Legea nr. 50/1991 și din O.G. nr. 2/2001.

Se poate distinge că practica judiciară este împărțită între instanțele naționale, dar între completele de judecată ale aceleiași instanțe.

Luând în considerare cea de a doua abordare, și anume că data săvârșirii faptei trebuie să fie analizată prin raportare la data executării lucrărilor, respectiv a încetării executării lucrărilor de construire și nu la data încheierii procesului-verbal de recepție, și dat fiind faptul că procesul-verbal de recepție a lucrărilor se poate încheia doar cu participarea unui reprezentant din partea autorității publice locale și este posibilă numai în prezența unei autorizații de construire valabile, în situația construcțiilor edificate fără autorizație de construire acesta nu ar putea fi niciodată încheiat, ceea ce ar duce la imprescriptibilitatea contravenției.

Având în vedere aceste condiții, prevederile art. 37 alin. (6) recent introduse în Legea nr. 50/1991 potrivit cărora „*În cazul construcțiilor*

pentru care execuția lucrărilor s-a realizat fără autorizație de construire, iar împlinirea termenului de prescripție prevăzut la art. 31 nu mai permite aplicarea sancțiunilor” ar fi total neaplicabile.

Prin stabilirea unui termen de prescripție a contravențiilor conform art. 31 din Legea nr. 50/1991, se urmărește totuși și o sancționare a lipsei de interes din partea autorităților de control, care acceptă edificarea unor construcții fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia și totodată nu ia măsuri privind sancționarea contravențiilor.

Dacă facem referire la prima abordare, ar rezulta că și infracțiunile la art. 24 din Legea nr. 50/1991 vor putea fi constatate în orice moment în lipsa procesului-verbal de recepție, imposibil de obținut în lipsa autorizației de construire.

Și ne putem pune întrebarea dacă pericolul social al faptei mai subsistă după trecerea unui număr de ani de la data finalizării executării lucrărilor.

În ceea ce privește emiterea unui certificat de atestare sau o adeverință privind edificarea construcției ce va fi emis/emisă în baza unei expertize tehnice cu privire la respectarea cerințelor fundamentale aplicabile privind calitatea în construcții și încadrarea în reglementările de urbanism aprobate, care să confirme situația actuală a construcțiilor și respectarea dispozițiilor în materie și a unei documentații cadastrale, în cazul în care termenul de prescripție a răspunderii contravenționale este împlinit, rezultă faptul că pentru obținerea acestora în vederea edificării construcției, trebuie elaborată o expertiză tehnică prin care să se menționeze că au fost respectate cerințele fundamentale privind calitatea în construcții și reglementările de urbanism, iar pe lângă aceasta mai este necesară întocmirea unei documentații cadastrale.

În caz contrar, dacă reiese din expertiza tehnică faptul că nu au fost respectate toate cerințele esențiale, mai mult decât și cele din reglementarea de urbanism, certificatul de atestare sau adeverința privind edificarea construcției nu vor putea fi eliberate.

Totodată, în cazul în care construcția respecta toate reglementările de urbanism, proprietarul acesteia ar fi făcut demersuri pentru a intra în legalitate și pentru a-și înscrie imobilul în cartea funciară.

În cele mai multe cazuri, proprietarii sunt cei care încalcă legea și execută lucrări fără autorizație de construire, deoarece în anumite zone este imposibil de obținut autorizația de construire.

Cu siguranță, dispozițiile legale își vor găsi aplicare în situația unor modificări ale regulilor de urbanism privind documentații de urbanism, cum ar fi urmare a actualizării planurilor urbanistice generale ale localităților.

Expertiza tehnică trebuie întocmită de un expert tehnic autorizat, însă nu este clar și nu este menționat nicăieri, dacă expertiza tehnică trebuie realizată doar de către un singur expert sau este necesar să se facă mai multe expertize pe diferite specialități (de arhitectură, de rezistență etc.).

Mai apare aici și întrebarea, ce experți sau personae pot face această expertiză, orice urbanist înscris în Registrul Urbaniștilor din România sau orice arhitect înscris în Ordinul Arhitecților din România sau doar experții judiciari în aceste specialități, având în vedere că pentru respectarea cerințelor de calitate în construcții se are în vedere lista experților atestați de către Ministerul Lucrărilor Publice și Administrației, în privința respectării normelor de urbanism.

În acest moment la nivel național există 70 de experți judiciari în specialitatea arhitectură, iar în specialitatea de urbanism, încă și la această dată ne întrebăm dacă respectarea normelor ar putea fi analizată de către un expert judiciar în specialitatea de arhitectură sau numai în specialitatea de urbanism, dat fiind faptul că nu mai există în acest moment niciun expert judiciar în specialitatea urbanism.

În consecință, se consideră că aplicarea dispozițiilor art. 37 alin. (6) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții va fi destul de complexă, deoarece în funcție de analiza sintagmei „data săvârșirii faptei” și a modalității de calcul al termenului de prescripție, pe lângă faptul că va fi extrem de restrânsă, datorită neobținerii certificatului de atestare sau a adevărinței privind edificarea construcției pentru nerespectarea tuturor reglementărilor urbanistice.

Concluzii

Construirea fără autorizație de construire sau cu nerespectarea acesteia atrage consecințe nefaste pentru timpul și bugetul proprietarilor, iar pe lângă acestea, există și riscul desființării construcției.

Pornind de la ideea că procedura intrării în legalitate primează față de desființarea construcției, constatăm totuși că modalitatea de intrare

în legalitate prezintă numeroase dificultăți în ceea ce privește punerea în practică; drept urmare autoritatea competentă de cele mai multe ori refuză emiterea unor documentații în vederea obținerii autorizației pentru intrare în legalitate, uneori pe considerente legale, iar în alte situații refuzul fiind emis cu exces de putere.

În contextul jurisprudenței instanțelor noastre, se poate constata că logica aplicată în evaluarea autorității necesită o abordare de excludere. Cu alte cuvinte, autoritatea responsabilă de acordarea autorizației de construire ar trebui să aibă posibilitatea de a refuza eliberarea acestei autorizații în situația în care construcția propusă nu poate fi, în niciun caz, realizată în conformitate cu prevederile planului urbanistic existent. În plus, este esențial ca autoritatea să identifice în mod clar și specific aspectele sau criteriile în baza cărora lucrările de construcție nu se conformează planului urbanistic, astfel încât să se asigure că solicitantul are posibilitatea de a-și exercita în mod adecvat dreptul la apărare în fața acestei decizii.

Mecanismul intrării în legalitate s-a dorit a fi un act de clemență din partea legiuitorului pentru rezolvarea problemei acelor construcții neconforme, având ca scop securitatea circuitului civil. Intrarea în legalitate se poate face numai cu respectarea cerințelor legale și a termenelor instituite de lege.

Bibliografie

- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, Editura Hamangiu, București, 2021.
- Ordinul nr. 839/2009, pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr/ 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.
- Legea nr. 453/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 5/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții și unele măsuri pentru realizarea locuințelor.
- Legea nr. 544/2004, Legea contenciosului administrativ.
- Legea nr. 7/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții și pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

Ordonanța nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor.

Decizia nr. 10 din 28 iunie 2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

Decizia civilă Nr. 1459/2020, pronunțată de Tribunalul Cluj-Napoca.

Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție (Complet RIL) nr. 16/2020, cu privire la momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a răspunderii contravenționale pentru contravențiile prevăzute de art. 26 alin (1) lit. a) din Legea nr. 50/1991.

Decizia civilă nr. 2417/05.09.2018 a Tribunalului Cluj.

Decizia civilă nr. 1271/16.05.2012 a Curții de Apel Timișoara

Decizia nr. 13/08.04.2019, emisă de Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991, în sensul dacă acestea constituie sau nu un impediment legal la dobândirea dreptului de proprietate asupra construcției prin efectul accesunii imobiliare artificiale.

Decizia civilă nr. 772/14.05.2019 a Tribunalului Cluj.

Decizia civilă nr. 2224/03.12.2019 a Tribunalului Dolj.

Decizia nr. 806/16.05.2019, a Tribunalului Cluj.

Încheierea civilă nr. 1328/24.09.2019 a Tribunalului Cluj.

Decizia nr. 7/2000 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Decizia civilă nr. 2032/05.12.2018 a Tribunalului Cluj.

<https://lege5.ro/>

<https://legislatie.just.ro/>

<https://www.universuljuridic.ro/>

DREPTUL LA EDUCAȚIE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Autor: Chirilă Ștefania¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Drept
Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir*

Rezumat: *Educația reprezintă felul în care ne „educăm” viitorii conducători și societatea. Conform afirmației „ Un popor fără istorie, este un popor fără viitor”, fiecare eveniment care a pus la încercare pregătirea sistemului educațional, a oferit șansa evoluției din diverse puncte de vedere. Urmărind cronologic aceste evenimente, putem observa evoluția și procesul prin care dreptul la educație a fost nevoit să treacă pentru a ne bucura astăzi de suma libertăților pe care le subclasifică.*

Baza legală din domeniul educațional nu a putut garanta însă, de fiecare dată, o respectare impecabilă a acestui drept. Întâlnim în foarte multe situații, când dreptul la educație este pus pe plan secund, procesul de învățare suferind suspendări îndelungate sau chiar întreruperi, afectând dezvoltarea individului.

Fiind într-o continuă dezvoltare, autoritățile împreună cu organizațiile specializate și constituite în acest scop sprijină și realizează constant demersuri pentru ca fiecare individ să se bucure de exercițiul drepturilor garantate, o dezvoltare sănătoasă și continuă, în conformitate cu declarațiile, convențiile și legile în vigoare.

Cuvinte-cheie: *educație, Uniunea Europeană, drepturi sociale, Declarația de la Salamanca, educație digitală.*

---

¹ Adresă de email autor: stefania.chirila@ulbsibiu.ro

Introducere

La baza unui viitor reușit se află o educație completă și corect oferită, însă cum putem aprecia dacă acest procedeu de transmitere a conținutului informațional s-a desfășurat cu succes? Articolul 14 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, reglementează dreptul oricărei persoane de a avea acces la educație, formare personală și formare continuă. Pe lângă acestea, în alineatul 3 ne sunt exemplificate câteva acțiuni care sunt incluse în acest drept, mai exact libertatea de a înființa instituții de învățământ, dar cu respectarea principiilor democratice și dreptul părinților de a asigura o educație și o instruire a propriilor copii, în conformitate cu propriile convingeri (din punct de vedere al religiei, filozofiei și pedagogiei). Acțiunile menționate în alineatul 3, sunt însoțite de mențiunea că respectivele drepturi trebuie să fie în acord cu legile interne care stabilesc felul de exercitare al acestora.

În ciuda reglementărilor legislative pe care le avem în acest domeniu, neprevăzutul mereu a pus la încercare pregătirea autorităților.

1. Reglementarea dreptului la educație

Printre izvoarele care reglementează acest drept, „Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene” a consacrat în art. 14 „Dreptul la educație”, conform căruia:

1. „Orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formare profesională și formare continuă.
2. Totodată,
3. Acest drept include posibilitatea de a urma gratuit învățământul obligatoriu.”

Observăm faptul că Titlul în care este cuprins acest articol se intitulează „Libertățile”, așadar putem afirma că „educația” nu poate fi caracterizată drept „obligatorie”, orice persoană având posibilitatea astfel de a acționa după propria voință sau dorință privind dezvoltarea sa pe plan educațional.

În opinia mea, educația reprezintă baza pe care și-o construiește fiecare individ, de la naștere până la moarte. Conform acestei ipoteze bazele pot fi astfel foarte diferite, de la un individ la altul, unele fiind foarte solide și altele care pot prezenta lacune. Există totuși o problemă

când factorul care cauzează acele lacune nu mai este unul intern, care ține de alegerea fiecărui individ, devenind unul extern cu o influență foarte puternică asupra acestui proces.

Pe parcursul istoriei putem observa că, fiecare problematică în acest domeniu a fost concretizată într-o Convenție, un Document, o Declarație sau prin legi.

Astfel, problematica privind „excluziunea”, reprezentând neintegrarea socială și excluderea din colectivul din care copilul dorește să facă parte, a condus la crearea unor posibilități de integrare pentru toți cetățenii, indiferent de caracteristicile sociale sau economice ale acestora, prin „Declarația de la Salamanca” din 7-10 iunie 1994². Analizând delicatetea unor posibile situații care ar putea fi generate în urma acestei incluziuni, Declarația nu omite să confirme faptul că în unele cazuri ar fi necesară repartizarea acestora în „școli speciale”.

O altă declarație importantă, a fost rezultată din Conferința Mondială de la Jomtien³, care susținea „educația pentru toți”. Astfel „educația pentru toți” reprezintă o viziune extinsă care cuprinde programe, activități și servicii din sectoarele public sau privat, care vizează satisfacerea nevoilor necesare în cadrul procesului de învățare. Totodată, prin această Conferință a fost adus în discuție conceptul de „lifelong learning”, care se referă la un tip de educație pe toată durata vieții, oferind, prin elaborarea unor sisteme educaționale, șansa concentrării pe o dezvoltare completă pentru fiecare copil în parte.

Reprezentând o extindere a protecției enunțată în „Declarația de la Geneva privind Drepturile Copilului” din anul 1924, la data de 20 noiembrie 1959, în cadrul Adunării Generale ONU a luat naștere dreptul la educație al copilului, în urma adoptării Declarației Drepturilor Copilului⁴. Conform acesteia „Copilul are dreptul să beneficieze de învățământ gratuit și obligatoriu, cel puțin în cadrul ciclului primar.

---

² „Declarația de la Salamanca”, 7-10 iunie 1994.

³ „Conferința Mondială de la Jomtien, 1990, https://bice.org/app/uploads/2014/10/unesco_world_declaration_on_education_for_all_jomtien_thailand.pdf, pagină accesată la data de 28. 08. 2023.

⁴ Adunarea Generală ONU, Declarația Drepturilor Copilului, 1959, Principiul nr. 7.

Copilul va primi o educație care să îi stimuleze cultura generală și să-l ajute, pe baza unor șanse egale, să își dezvolte capacitățile, judecata individuală și simțul de responsabilitate morală și socială și să devină un membru util al societății”.

Totodată, Comisia Europeană împreună cu statele comunitare, lucrează pentru a-și realiza viziunea colectivă pentru un Spațiul european al educației⁵, acordând atenție în special:

1. Modalităților de îmbunătățire a calității și echității educației;
2. Profesorilor, formatorilor și directorilor de școli;
3. Educației digitale;
4. Educației ecologice;
5. Spațiului european al educației la nivel mondial.

Toți cetățenii europeni au dreptul de a avea acces la serviciile educaționale, de formare și învățare, de calitate și incluzive, pe toată durata vieții. Importanța acestora este susținută de Pilonul European al Drepturilor Sociale, fiind esențiale pentru a crea și susține o societate europeană bazată pe coeziune, pentru o creștere durabilă.

În ciuda progresului întâmpinat, izvoarele nu sunt întotdeauna pe deplin aplicate sau cunoscute și înțelese pe scară largă. Există și în momentul de față, milioane de copii care întâmpină încălcări ale drepturilor la îngrijire medicală, nutriție, educație și protecție împotriva violenței. Perioada copilăriei este afectată, copiii din multe zone defavorizate fiind forțați să părăsească școala pentru a munci, pentru a se căsători sau pentru a lupta în războaie.

Evenimente cu impact asupra dreptului la educație

Putem observa, chiar în perioada actuală, cum educația a fost pusă uneori pe plan secund în cadrul diverselor evenimente apărute recent, asemenea Pandemiei COVID-19 sau războiul dintre Rusia și Ucraina. În urma fiecărui eveniment, putem observa că autoritățile au încercat să se adapteze situației critice, însă prin nepregătirea suficientă au fost aduse atingeri grave procesului de educare a indivizilor.

---

⁵ <https://education.ec.europa.eu/ro/about-eea/the-eea-explained>, pagină accesată la data de 28.08. 2023.

Având în vedere creșterea numărului acestora în fiecare an, migrații și refugiații prezintă interes pentru dreptul la educație. Ca și specie, oamenii s-au mutat și au migrat constant dintr-un loc în altul. Motivul poate fi de natură voluntară sau forțată, însă adaptarea nu a fost niciodată ușoară, mai ales pentru copii. Refugiații au unele caracteristici asemănătoare cu migrații, însă diferența majoră dintre aceștia este motivul părăsirii locului natal. Astfel, migrația se datorează unui factor intern, care îl motivează pe individ să se stabilească peste frontieră, pe cât timp refugiul este cauzat de un factor extern care îi obligă să își părăsească țara natală din motive de siguranță. În cadrul ambelor situații, adaptarea individului aflat în proces de dezvoltare poate întâmpina greutăți privind noul mediu, limba străină sau chiar un nou sistem educațional.

Un aspect foarte important pe care trebuie să îl avem în vedere este că sistemul educațional se află într-o continuă dezvoltare. În opinia mea, una dintre îndatoririle principale ale autorităților privind sistemul educațional, ar trebui să fie acordarea unei atenții sporite privind accesul la educație, în special în zonele defavorizate, unde rata abandonului școlar se află într-o creștere continuă. Pentru aceștia, libertatea de a putea avea acces la educație este înlocuită cu abandonul sau maturizarea prin muncă, având ca scop supraviețuirea.

Având un impact puternic asupra fiecărui individ, dreptul la educație trebuie să primească o mai mare atenție, reprezentând mult mai mult decât o simplă „libertate”.

Concluzii

Faptul că există o serie de izvoare și jurisprudență în cadrul domeniului educațional, demonstrează că există persoane care luptă pentru formarea unui sistem cât mai durabil.

Conform mențiunilor anterioare, fiecare eveniment cu care s-a confruntat societatea ne-a ajutat să ne reevaluăm reglementările și pregătirea. Astfel, pandemia COVID-19 a dovedit autorităților necesitatea unei pregătiri mult mai atente din punct de vedere informatic. Această pregătire a fost de ajutor ulterior, în cadrul războiului dintre Rusia și Ucraina, elevii și profesorii având deja cunoștințe de bază în materie informatică, deprinse în perioada pandemică.

Analizând și observând evenimentele care au marcat dreptul la educație pe parcursul istoriei, consider că o societate educată va putea avea capacitatea să fie pregătită în cadrul oricărei provocări neprevăzute, respectând toate drepturile garantate.

Bibliografie:

Declarația de la Salamanca, 7-10 iunie 1994

Adunarea Generală ONU, Declarația Drepturilor Copilului, 1959,
Principiul nr. 7.

<https://bice.org>.

<https://education.ec.europa.eu>.

REGIMUL JURIDIC AL ACTELOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN MATERIA URBANISMULUI

Autor: Márton Miklós Timea¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Administrație Publică

Coordonator: Lector univ. dr. Laurențiu Șoneriu

Rezumat: În prezenta lucrare am tratat aspectele legale privind regimul juridic al actelor administrației publice locale și în special actele administrative în domeniul urbanismului. Am încercat de asemenea să descriu și cazuri concrete cu care se confruntă unitatea administrativ teritorială, cu ocazia punerii în practică a adoptării, precum și a eliberării actelor administrative în domeniul urbanismului.

Cuvinte-cheie: urbanism, autorizație de construire, certificat de urbanism, act administrativ.

Introducere

Am optat pentru această temă deoarece din anul 2014 ocup funcția de referent de specialitate – responsabil cu probleme de urbanism în aparatul de specialitate al primarului comunei Brădești, județul Harghita. Acest domeniu este interesant și divers, dar cu toate acestea în munca mea întâmpin impedimente cu punerea în aplicare și executarea legilor. Sunt multe situații în care mă confrunt cu probleme complexe și greu de rezolvat.

Consider că cercetările efectuate cu redactarea lucrării mă vor ajuta să acumulez mai multe cunoștințe teoretice și practice care vor fi de mare folos pentru activitatea mea în domeniul urbanismului.

---

¹ Adresă de email autor: marton.timea.miklos@ulbsibiu.ro

Prezenta lucrare abordează tema regimului juridic al actelor administrației locale, în special în materia urbanismului.

Prin regimul juridic al actelor administrative înțelegem totalitatea condițiilor, de fond și de formă, care comparativ cu alte instituții particularizează această instituție.

Actele administrației publice locale în materia urbanismului

Conform art.10 din Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10.07.2001, „Urbanismul are ca principal scop stimularea evoluției complexe a localităților, prin realizarea strategiilor de dezvoltare pe termen scurt, mediu și lung².“

Dreptul urbanismului reprezintă ansamblul regulilor, tehnicilor, instituțiilor juridice care contribuie la reglementarea, amenajarea și controlul terenurilor și spațiilor localităților.

Art. 45 din Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10.07.2001, stabilește următoarele documentații de urbanism:

- Planul urbanistic general și regulamentul local aferent acestuia PUG,
- Planul urbanistic zonal și regulamentul local aferent acestuia PUZ,
- Planul urbanistic de detaliu PUD.

Planul urbanistic general (PUG) este un act administrativ de autoritate cu caracter normativ care reprezintă un instrument de planificare a utilizării terenurilor și ocupării acestora în localitățile rurale și urbane. PUG, fiind un act administrativ cu caracter normativ, își produce efectele de la publicarea lui în condițiile legii, pentru a putea fi luat la cunoștință de cetățeni și a se contesta dacă este cazul.

---

² Legea 350/2001 Art. 10 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10.07.2001.

Unitățile administrativ-teritoriale au obligația să-și întocmească propriul PUG, care se adoptă prin hotărâre a consiliului local împreună cu Regulamentul Local de Urbanism și se actualizează la maxim 10 ani.³

Studiile de fundamentare se fac pe domenii, pentru situații ce necesită analize de specialitate și ale căror concluzii pot interveni hotărâtor în enunțarea reglementărilor privind dezvoltarea localităților.

Importante în elaborarea PUG-ului sunt sursele de documentare, fiind necesare culegerea și interpretarea unui volum mare de informații din diverse domenii de activitate.

În ceea ce privește etapa desemnării elaboratorului, a solicitării avizelor și acordurilor, UAT-urile se confruntă în practică cu o serie de impedimente, care pot întârzia realizarea procesului de elaborare.

Mai jos voi relata un exemplu în acest sens, un caz întâlnit în Comuna Brădești. Deși unitatea administrativ teritorială a început procedura elaborării PUG în anul 2016 (Contractul de servicii nr. 1875/23.09.2016 încheiat între Comuna Brădești și SC Vellim SRL), nici până în prezent nu a reușit finalizarea acestuia, deoarece aprobarea prin hotărâre a consiliului local este posibilă doar după ce sunt obținute toate acordurile și avizele.

Problema cu care ne confruntăm este etapa obținerii diverselor avize, care presupun documentații și studii tehnice noi, care nu sunt prevăzute de la început și care necesită cheltuieli în plus, inițial neprevăzute în bugetul local⁴. Includerea acestor cheltuieli în bugetul local necesită mult timp în plus, ca urmare procesul adoptării este întârziat semnificativ.

În concluzie, cu toate eforturile depuse și chiar dacă am început din timp, (din anul 2016) elaborarea PUG al comunei, datorită acestor impedimente am fost în imposibilitate de a finaliza procesul elaborării.

Plan Urbanistic Zonal- PUZ este un act administrativ de autoritate cu caracter normativ, iar conform definiției date de art. 47 al Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, publicat

---

³ Legea 350/2001 Art. 46.

⁴ Rectificarea bugetului local se aprobă pe baza Legii 273/2006 privind finanțele publice locale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18.07.2006.

în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10.07.2001, este „instrumentul de planificare urbană de reglementare specifică, prin care se coordonează dezvoltarea urbanistică integrată a unor zone din localitate, caracterizate printr-un grad ridicat de complexitate sau printr-o dinamică urbană accentuată.”

Mai jos voi prezenta printr-un studiu de caz procedura întocmirii PUZ la Primăria Comunei Brădești:

La data de 13.05.2020 a fost depusă o cerere⁵ la Primăria Comunei Brădești de A.A., reprezentant al SC Kofar SRL, pentru lucrarea „Elaborarea PUZ privind construire spălătorie auto în satul Târnovița”. Terenul aferent obiectivului se află în intravilanul localității Târnovița conform PUG aprobat cu Hotărârea Consiliului Zetea nr. 13/2001 și Procesul Verbal de Predare-Primire nr. 63 din 2016 privind delimitarea cadastrală a hotarului administrativ dintre comuna Zetea și comuna Brădești, județul Harghita. După verificarea documentației și în urma consultării cu arhitectul-șef, s-a ajuns la concluzia că pentru terenurile în cauză, în urma modificării hotarului, este necesară elaborarea unui PUZ.

Ca urmare, a fost trimisă la Consiliul Județean Harghita în atenția doamnei Arhitect-Șef Formularul F4- Cerere aviz favorabil, împreună cu anexele necesare conform legii. După obținerea avizului favorabil Primăria comunei Brădești a emis certificatul de urbanism solicitat cu nr. 31 din 25.05.2020 menționând avizele și studiile pe care în mod obligatoriu trebuie să le conțină documentația aprobării PUZ prin Hotărâre a Consiliului Local.

La data de 17.08.2021 A.A., reprezentant al SC Kofar SRL, a depus la Primăria Comunei Brădești documentația elaborată de proiectant general SC HB Structure SRL, împreună cu cererea privind aprobarea PUZ prin Hotărâre a Consiliului Local. Referentul de specialitate în domeniul urbanism din cadrul Biroului financiar, contabilitate și urbanism al aparatului de specialitate al primarului comunei Brădești, după verificarea documentației, a întocmit Raportul informării și consultării publicului cu privire la elaborarea PUZ – Construire spălătorie. Acest raport cuprinde detalii privind tehnicile și metodele utilizate de solicitant pentru a informa și consulta publicul, un rezumat al problemelor,

---

⁵ Formular F1

observațiilor și rezervelor exprimate de public pe parcursul procesului de informare și consultare, actele autorităților publice solicitate în certificatul de urbanism, piese scrise (foaie de capăt, pagina de titlu, lista de semnături, borderou, memoriu justificativ), piese desenate (Plan de încadrare în zonă, Situația existentă, Reglementări urbanistice, Reglementări edilitare).

Având în vedere faptul că documentația a fost legal întocmită, cererea pentru elaborarea PUZ al solicitantului a fost pusă pe ordinea de zi a ședinței Consiliului Local din data de 26 august 2021.

Consiliul Local Brădești cu ocazia aprobării a adoptat Hotărârea nr. 46 prin care a aprobat documentația de urbanism „PUZ – Construire spălătorie auto cu amplasament comuna Brădești, sat Târnovița, jud. Harghita, identificată prin CF nr. 51157 Brădești”.

Documentația a fost aprobată cu respectarea următoarelor condiții:

- construcțiile propuse, cât și cheltuielile aferente respectării condițiilor impuse de avizatori, racordurile la utilitățile existente în zonă și infrastructura aferentă – drumuri de acces, ziduri de sprijin, consolidări ale terenului și alte lucrări de infrastructura necesare punerii în funcțiune a acestor construcții – se vor efectua pe cheltuiala investitorului;
- pentru emiterea autorizației de construire se vor solicita acordul/acordurile vecinilor, în conformitate cu prevederile art. 27 din Normele Metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, aprobate prin Ordinul MDRL nr. 839/2009 și prevederile Codului Civil, după caz;
- termenul de valabilitate al documentației aferentă „PUZ – Construire spălătorie auto cu amplasament comuna Brădești, sat Târnovița, jud. Harghita, identificată prin CF nr. 51157 Brădești”, inițiator A.A., aprobată conform alin.(1), este de 2 (doi) ani de la data aprobării acesteia.

În concluzie, cu respectarea strictă a condițiilor impuse de lege și ținând cont de etapele parcurse, enumerate mai sus, s-a putut finaliza într-un mod pozitiv cererea solicitantului și ca urmare s-a putut iniția cererea de autorizare a construirii spălătoriei auto, prin solicitarea certificatului de urbanism.

Plan Urbanistic de Detaliu- PUD Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10.07.2001, în art. 48 prevede că Planul Urbanistic de Detaliu are caracter de reglementare specifică pentru o parcelă în relație cu terenurile învecinate, prin care se asigură condițiile de amplasare, dimensionare, servire edilitară a unuia sau mai multor amplasamente, în corelare cu vecinătățile.

Autorizația de construire. Autorizația de desființare

Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea exercitării lucrărilor de construcții – publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 933 din 13.10.2004, (Republicare cu modificările și completările ulterioare), executarea lucrărilor de construcții este permisă numai pe baza unei autorizații de construire sau de desființare.

Autorizația de construire este actul final al autorității administrației publice locale pe baza căruia este permisă executarea lucrărilor de construcții.

Autorizația de construire este un act individual, simplu (presupune un singur act de voință de la o singură autoritate administrativă), subiectiv (creează o situație juridică individuală), efectul ei se epuizează (are termen de valabilitate⁶).

În anul 2017 a fost emisă de comuna Brădești Autorizația de construire nr. 6/06.03.2017, ca urmare a cererii domnului M.A.M., în vederea executării lucrărilor de construire casă de locuit pe imobilul situat în comuna Brădești, sat Brădești nr. Fn, jud. Harghita, înscris în CF.

Această autorizație a fost emisă cu lățimea la front de stradă a lotului construit de 8,04 m. Conform dispozițiilor art 3.4 din Volumul II-Memoriu General al PUG Brădești privind Fondul locuibil.

---

⁶ Lege nr. 50 din 29 iulie 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, Art. 7 Alin. (5) coroborat cu Art. 7 Alin. (7), publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 933 din 13.10.2004, (Republicare cu modificările și completările ulterioare lucrările).

Ulterior s-a dovedit că autorizația s-a eliberat fără respectarea minimumului de lățime 12 m la front de stradă.

Având în vedere că există posibilitatea revocării autorizației de construire, înainte de a produce efecte juridice și înainte de a fi pusă în executare, lucrările de construcție nefiind începute de solicitant (conform legii 554/2004 a contenciosului administrativ art. 1 alin. 6), publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1154 din 07 decembrie 2004, (cu modificările și completările ulterioare) primarul prin dispoziție a dispus revocarea Autorizației de construire nr. 6/06.03.2017. După revocarea autorizației de construire anterioare s-a emis o altă autorizație de construire cu respectarea prevederilor art 3.4 din Volumul II-Memoriu General al PUG Brădești privind Fondul locuibil, conform căruia suprafața loturilor construibile trebuie să aibă minim 700 mp cu lățimea la front de stradă de minim 12 m.

Prin prezentarea acestei proceduri am ilustrat un caz în care s-a putut înlătura în timp nelegalitatea care s-ar fi putut produce prin eliberarea eronată a unei autorizații de construire.

Certificatul de urbanism

Certificatul de urbanism este actul de informare prin care se fac cunoscute solicitantului elementele privind regimul juridic, economic și tehnic al imobilului, caracteristicile zonei în care se găsește imobilul (amplasamentul), cerințele urbanistice care urmează să fie îndeplinite, precum și lista avizelor și acordurilor necesare în vederea autorizării executării lucrărilor de construcții.

Conform art. 30 alin. (1) din Ordinul 839/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice din 2009 de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, certificatul de urbanism este emis în vederea începerii procedurii de autorizare a executării lucrărilor de construcții, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 23.11.2009.

Studii de caz la nivelul unității administrativ teritoriale cu probleme privind eliberarea actelor administrative în domeniul urbanismului

În cele ce urmează voi prezenta câteva situații problematice întâlnite în practică la UAT comuna Brădești:

Prima împrejurare dificilă cu care se confruntă atât autoritatea publică, cât și persoanele solicitante privește situația terenurilor aflate la hotarul administrativ între două localități, respectiv comunele Zetea și Brădești. Aceste terenuri figurează ca și terenuri intravilane conform Planului Urbanistic General, aprobat cu Hotărârea Consiliului Local Zetea Nr. 13/2001.

În temeiul Procesului-Verbal de Predare-Primire Nr. 63 din 2016 privind delimitarea cadastrală a hotarului administrativ dintre comuna Zetea și comuna Brădești, Județul Harghita, în anul 2016 s-au efectuat modificări cu privire la hotarele administrative dintre cele două comune. Ca urmare a acestor modificări terenurile intravilane aflate anterior la Unitatea Administrativ Teritorială Zetea – nefiind incluse în Planul Urbanistic General al comunei Brădești – au devenit terenuri aflate în zone extravilane.

Ținând cont de faptul că în comuna Brădești nici până în momentul de față nu s-a reușit aprobarea noului Plan Urbanistic General, acest lucru a avut ca rezultat îngreunarea situației proprietarilor de terenuri din această zonă, care solicită autorizație de construire. Autoritatea publică locală, pentru a putea elibera în acest caz o autorizație de construire, este obligată să solicite proprietarilor de terenuri elaborarea unui Plan Urbanistic Zonal.

A doua situație practică, pe care doresc să o prezint în lucrare, se referă la o împrejurare privind recepția lucrărilor de construcții.

În trecut, până în anul 2013, la nivelul UAT Brădești nu au fost întocmite Procese-verbale de recepție la terminarea lucrărilor pentru toate construcțiile autorizate, deoarece mulți solicitanți nu s-au prezentat la sediul primăriei.

Conform art. 37 alin. (1) Legea 7/1996 cadastrului și a publicității imobiliare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 720

din 24 septembrie 2015, (republicată) înscrierea dreptului de proprietate asupra construcțiilor în Cartea Funciară pentru clădirile edificate după 1 august 2001 se efectuează în baza unui Certificat de atestare a edificării construcției eliberat de autoritatea locală emitentă a autorizației de construire, care conține numărul autorizației de construire și numărul procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor.

Ne-am aflat în fața situației în care au rezultat zeci de cazuri, când nu s-au întocmit procese-verbale de recepție la terminarea lucrărilor și ca urmare nu s-au eliberat nici certificate de atestare a edificării construcțiilor. Situația beneficiarilor s-a complicat, deoarece pentru a reuși înscrierea ulterioară în cartea funciară a construcțiilor, au fost nevoiți să achite o taxă de regularizare destul de mare (cota de 0,5% aplicate valorii finale a lucrării executate) la Inspectoratul de Stat în Construcții.

Pentru evitarea acestor situații, consider că persoana responsabilă din cadrul unității administrativ-teritoriale ar fi trebuit să urmărească mai atent și în mod corespunzător realizarea și finalizarea construcțiilor, indiferent dacă proprietarii au comunicat sau nu finalizarea lucrărilor de construcții.

Concluzii

În calitatea mea de funcționar public la o unitate a administrației publice locale, în munca mea de zi de zi mă confrunt cu o serie de greutăți cu privire la punerea în executare a legii și aceasta este consecința faptului că legiuitorul a modificat de prea multe ori legea de bază în domeniul urbanismului, adică Legea nr. 50 din 29 iulie 1991 privind autorizare executării lucrărilor de construcții, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 933 din 13.10.2004, (republicare cu modificările și completările ulterioare).

Într-un stat de drept, în care ar trebui să domine stabilitatea juridică, este de neacceptat ca legislația să sufere atâtea modificări, care au ca rezultat îngreunarea muncii de zi de zi a funcționarilor publici. De asemenea de foarte multe ori nici instanțele de judecată nu au soluții unitare asupra numeroaselor cazuri deduse judecătii.

Consider, că ar fi necesară și oportună aprobarea unui cod de urbanism care să conțină toate actele normative cu aplicabilitate în

domeniul autorizării, executării construcțiilor, urbanismului și amenajării teritoriale. Astfel ar putea rezulta un sistem coerent, o siguranță în aplicare și o practică unitară.

Bibliografie:

Dușu Andrei, *Dreptul urbanismului*, Ediția a V-a, Editura Universul Juridic, București, 2010.

Podaru Ovidiu, *Drept administrativ Vol.I Actul administrativ, Repere noi pentru o teorie altfel*. Tomul I. Noțiune, Ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2022.

Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

Lege nr. 50/1991 privind autorizare executării lucrărilor de construcții.

RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU NEGLIJENȚĂ MEDICALĂ ÎN SISTEMUL CEDO ȘI ÎN DREPTUL INTERN

Autor: Cercea Tiberia¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Științe Penale

Coordonator: Lector univ. dr. Daniela Czika

Rezumat: *În privința nobilei profesii pe care o exercită medicul, elaborarea și sistematizarea unui cadru normativ se profilează drept imperioasă în contextul relevanței deosebite a asistenței medicale atât pentru fiecare persoană, cât și pentru întreaga comunitate. Luând în considerare dimensiunea trihotomică a responsabilității medicale – penală, civilă și disciplinară, prezenta lucrare se concentrează asupra celei mai de însemnătate ca urmare a consecințelor produse – răspunderea penală.*

Infrațiunile asociate neglijenței în actul medical selectate – uciderea din culpă, vătămarea corporală din culpă și vătămarea fătului comisă în mod culpabil au fost analizate prin prisma dreptului intern, comparat și a sistemului CEDO, efectuând și propuneri de lege ferenda.

Cuvinte-cheie: *răspundere penală medicală; jurisprudență malpraxis medical; infrațiuni medicale din culpă.*

Aspecte generale privitoare la răspunderea penală pentru neglijență în actul medical

Paradigma de gândire a fiecărei epoci a avut un rol diriguitor în ceea ce privește evoluția concepțiilor privind faptele caracterizate de pericolozitatea socială implicată de săvârșirea acestora, sancționate în

---

¹ Adresă de email autor: tiberia.cercea@ulbsibiu.ro

cadrul diverselor spații geografice și a diferitelor societăți în scopul reducerii comportamentelor antisociale și a combaterii fenomenului infracțional.

Legătura dintre medic și pacient dăinuie încă de la nașterea vremii, grefându-se pe dihotomia drept-obligație. Orice nerespectare a drepturilor pacientului îmbracă fie forma imprudenței, fie pe cea a intenției. Neglijența medicală este frecvent regăsită în cazul infracțiunilor deucidere din culpă, vătămare corporală din culpă și vătămarea fătului comisă cu forma de vinovăție a culpei, acestea prezentând o relevanță deosebită.

Unul dintre documentele internaționale de o importanță fundamentală în apărarea drepturilor ființei umane – Convenția Europeană a Drepturilor Omului – prezintă în articolele 2, 6, 8 și 14, dispoziții aplicabile în sfera malpraxisului medical.

§1. Aspecte de ordin istoric și precedente legislative privind răspunderea penală pentru neglijență medicală în legislația națională

În spațiul românesc,uciderea din culpă apare inclusiv în cele dintâi codificări legislative – Pravila lui Vasile Lupu (Glava 8), Pravila lui Matei Basarab (Glava 243, „zăcerea” 8), iar în Legiuirea Caragea, pe lângă această faptă, apare și vătămarea corporală din culpă (Adaos, pct. 1, lit. c și pct. 3). Ulterior, astfel de prevederi sunt întâlnite în primul Cod penal românesc, din 1864 (art. 248 și 249) și în Codul penal din 1936 (art. 467 și 478), în care neglijența profesionistului constituie variantă agravată a uciderii din culpă. Rolul de pionierat în consacrarea culpei profesionale drept variantă agravată a infracțiunii de vătămare corporală din culpă îi aparține Codului penal din 1969,² art. 178 și 184 fiind dedicate infracțiunilor menționate. Proiectul de Cod penal din 2004 păstra în art. 181 și 189 conținutul și formularea din textul anterior, însă modifica regimul sancționator și încadra vătămarea corporală din culpă în categoria delictelor (potrivit divizării uzitate în C. pen. din 1936). În actualul Cod penaluciderea din culpă

---

² Octavian Loghin, Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, ediția a III-a, Editura Șansa, 1997, p. 126.

și vătămarea corporală din culpă apar sub aceleași denumiri marginale utilizate în vechiul C. pen.

Noul Cod Penal a simplificat prevederea anterioară a uciderii din culpă, art. 192 conținând patru modalități agravate ale infracțiunii, incriminând, pe lângă fapta tipică, doar două forme agravate, absență ce poate fi suplinită dându-se efect normelor în materia concursului de infracțiuni.³ Legiuitorul a optat pentru instituirea unei reglementări complexe a vătămării corporale din culpă prin care a fost adusă o atingere sănătății sau integrității corporale mai multor persoane în aceeași împrejurare, prin aceeași inacțiune sau acțiune, urmând regulile unității legale de infracțiune pentru varianta agravată incriminată de art. 196, alin. (4), spre deosebire de C. pen. ant., care reținea incidența concursului de infracțiuni într-o atare situație.⁴ Astfel, obținea o pedeapsă mai mare cel care vătăma mai multe persoane din culpă (operând regulile pluralității de infracțiuni), decât cel care ucidea din culpă o pluralitate de victime⁵ (se aplicau regulile unității infracționale)⁶. S-a procedat la dezincriminarea vătămării corporale din culpă care avea ca urmare deteriorarea stării de sănătate a persoanei sau provocarea leziunilor traumatiche care au necesitat, pentru vindecare, cel mult 90 de zile de îngrijiri medicale, excepție făcând situația în care făptuitorul consumase băuturi alcoolice sau substanțe psihoactive, ori se afla în derularea unei ocupații care alcătuiește conținutul constitutiv al unei alte infracțiuni.⁷

---

³ Marcel Ioan Rusu, *Drept penal. Partea specială. Vol. I Infracțiuni contra persoanei și patrimoniului*, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 79.

⁴ Mihai Adrian Hotca, *Noul Cod penal și Codul penal anterior. Aspecte diferențiate și situații tranzitorii*, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 187.

⁵ Valerian Cioclei, *Infracțiunile contra persoanei în Noul Cod penal – principalele modificări față de reglementarea actuală*, în *Curierul Judiciar*, nr. 11/2012, Ed. C. H. Beck, București, p. 680.

⁶ Vintilă Dongoroz și colaboratorii, *Explicații teoretice ale Codului penal român. Vol. III. Partea specială*, Ed. Academiei RSR, București, 1971, p. 211.

⁷ Valerian Cioclei, *Infracțiunile contra integrității corporale sau sănătății în noul Cod penal – principalele modificări față de reglementarea actuală*, în *Analele Universității București, Seria Drept, Supliment*, Ed. C.H. Beck, 2014, p. 129.

Vătămarea fătului e prezentată la nivel național în premieră în actualul C. pen., cu scopul asigurării protecției unei „vieți în devenire” împotriva faptelor comise pe durata sarcinii, ori pe parcursul perioadei cuprinse între declanșarea nașterii și finalizarea acestui proces, care au condus la lezarea fătului.⁸

§2. Răspunderea penală pentru neglijență medicală în dreptul penal comparat

Codul penal francez și cel italian, având ca piatră de temelie prevederi din Dreptul roman, au influențat numeroase codificări în materie penală, putând fi amintite codurile penale din România, Turcia și India.

Dând efect necesității de materializare a respectului cuvenit ființei umane, legiuitorul român a ierarhizat în mod adecvat valorile pe care le protejează legislația penală, așezând în debutul Părții speciale a Codului penal categoria infracțiunilor contra persoanei, în Titlul I. Spre deosebire de legea penală națională, Codul penal francez a consacrat mai întâi infracțiunile împotriva umanității în primul titlu, cel de-al doilea fiind dedicat celor contra persoanei, la fel ca în Codul penal turc (crimele contra umanității ocupând primul capitol, urmând infracțiunile împotriva persoanei), iar Codul penal indian plasează faptele penale care afectează organismul uman abia în Capitolul XVI, infracțiunile împotriva statului regăsindu-se primele (Cap. VI), întocmai ca și în Codului penal italian (Titlul I aparține delictelor contra statului și Titlul XII delictelor împotriva persoanei).

Legislația indiană nu conține prevederi specifice în materia răspunderii penale a personalului medical în legătură cu infracțiunile comise în exercitarea profesiei, urmând a se aplica regulile de drept comun. Dreptul național, precum dreptul francez, italian și turc, conține stipulații aparte în materia culpei profesionale, în sfera căreia se circumscrie conduita personalului medical în exercitarea profesiei. Dintre aceste legislații, în C. pen. indian regăsim și cele mai scăzute limite de pedeapsă la uciderea din culpă și vătămarea corporală din culpă, pentru niciuna

---

⁸ Valerian Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ed. C. H. Beck, București, 2020, p. 115.

dintre aceste fapte neputând fi aplicată pedeapsa închisorii de peste doi ani, iar amenda e fie o sancțiune complementară, fie alternativă.

În materia riscului prevăzut și a omisiunii de a acționa în vederea înlăturării acestuia, în ipoteza punerii în pericol a unei alte persoane, dreptul francez identifică o formă de vinovăție purtând denumirea de *faute délibérée* („culpă deliberată”), neavând corespondent în dreptul național. Această culpă a fost ilustrată printr-o speță a Curții franceze de Casație în care medicul anestezist al unui cabinet particular a fost condamnat pentru săvârșirea faptei de vătămare corporală, deoarece a anesteziat șase pacienți, în mod repetat, cu serul provenit din aceeași seringă și același flacon, anterior efectuării investigațiilor endoscopice, în lipsa realizării unei consultații preanestezice, după cum se cuvine în cazul folosirii substanței respective, autorizată exclusiv în unitățile ce pot asigura reanimarea și asistența respiratorie, și nu a supravegheat pacienții ulterior conducerii intervenției.⁹

Atât în privința uciderii din culpă, cât și a vătămării corporale din culpă, C. pen. italian atrage atenția asupra gravității comiterii infracțiunilor în legătură cu actul medical, stipulând variante agravate la art. 589, alin. 3 și la art. 590 alin. 4. O atare prevedere este dezirabilă în orice legislație penală dată fiind recurența contemporană a malpraxisului în domeniul sanitar.

Spre deosebire de dreptul nostru, dreptul francez, italian și turc nu includ în accepțiunea de „persoană” și fătul. Astfel, nici embrionului și nici fetusului nu le sunt recunoscute dreptul la viață sau integritate corporală, personalitatea juridică fiind recunoscută de la naștere. În plus, este esențial aspectul că fătul nu are o existență juridică separată de cea a mamei, deoarece e imposibilă dezvoltarea și viețuirea sa în absența organismului mamei, observându-se în mod adecvat că fătul, nefiind o ființă umană, nu este îndrituit la vreo protecție care ar putea afecta sau limita drepturile femeii însărcinate. Așadar, se oferă protecție femeii însărcinate a cărei viață, integritate corporală sau sănătate

---

⁹ Morgane Daury-Fauveau, *La responsabilité pénale du médecin. Les principales infractions contre les personnes*, Ed. LEH, Bordeaux, 2003, p. 30, *apud* Irina Kuglay, *Răspunderea penală pentru malpraxis medical*, Ed. C.H. Beck, București, 2021, p. 130.

au fost vătămate, nu și produsului de concepție, iar în situația în care se comite o astfel de faptă împotriva unui nou-născut viu și viabil, nu există o categorie specială de infracțiuni (precum în C. pen. român), subiectul activ urmând a răspunde pentru fapta tipică – ucidere din culpă/ vătămare corporală din culpă. Nici legislația indiană nu a înțeles să pedepsească vătămarea culpabilă a fătului, corespondentă infracțiunii descrise în dreptul național în art. 202, raportat la alin. (5) C. pen. român, alegând să sancționeze în secț. 315 CPI, cu închisoare până la 10 ani sau/și amendă penală, doar vătămarea intenționată a fătului în timpul sarcinii, având ca rezultat moartea copilului – echivalentă faptei cuprinse în teza a II-a a alin. (3) a art. 202 NCP.

Fără a fi adepta creșterii limitelor de pedeapsă, având în vedere criteriul pericolozității sociale, apreciez că o atare majorare ar fi oportună și necesară în legea penală indiană, tocmai din cauza ratei sporite a uciderilor/vătămărilor din culpă, iar în privința vătămării mortale a nou-născutului s-ar impune scăderea limitei maxime de pedeapsă de 10 ani de închisoare. O altă modificare imperioasă este legiferarea întreruperii sarcinii de către mamă în toate cazurile în care sănătatea acesteia nu ar fi periclitată. Tot în considerarea dreptului de a dispune de sine însăși, condiția consimțământului soțului femeii măritate/părinților fetei minore ar trebui eliminată din legea turcă.

§3. Cauze relevante alte Curții de la Strasbourg privitoare la neglijență medicală

O cauză ilustrativă în sfera neglijenței medicale este *Mehmet Şentürk și Bekir Şentürk împotriva Turciei*, privitoare la încălcarea materială a art. 2 al Convenției, decesul femeii însărcinate survenind ca efect al refuzului medicilor de a efectua, în regim de urgență, o operație de extirpare a fătului decedat, din cauza incapacității de plată a cheltuielilor necesare.¹⁰ În legătură cu încălcarea dimensiunii procesuale a art. 2, în *Zafer Öztürk î. Turciei*, *Cavit Tınarlıoğlu î. Turciei*, *Oyal î. Turciei* și *Scripnic î. Republicii Moldova*, CtEDO a apreciat că procedurile penale s-au întins pe o durată de timp

---

¹⁰ <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-225290>, pagină accesată la data de 29 august 2023.

excesivă,¹¹ iar în *Baldovin î. României*¹² și în *Ioniță î. României*¹³ anchetele au fost ineficiente.

Într-o altă cauză, *G.N. ș.a. î. Italiei*, infectarea pacienților cu HIV, respectiv hepatită C în contextul efectuării de transfuzii sanguine a determinat constatarea încălcării art. 2, coroborat cu art. 14 din CEDO, reclamantii fiind discriminați, fiindcă sufereau de talasemie, alți pacienți (precum cei cu hemofilie) beneficiind de soluționarea extrajudiciară a prejudiciului, de către minister.¹⁴

Însă, Curtea, investită cu cereri privitoare la încălcarea art. 2 din Convenție, a apreciat că nu poate fi angajată răspunderea statelor în cauzele *Vo. î. Franței* (vizând întreruperea involuntară a sarcinii), *E. M. ș. a. î. României* (pacientul decedase ca urmare a unei infecții bacteriene postoperatorii), *Besen î. Turciei* (decesul prin stop cardiac a pacientei cu cancer la stomac a avut loc ulterior finalizării ultimei dintre cele cinci operații),¹⁵ *M.P. ș.a. î. României* (deși medicul i-a asigurat pe soți că nu va continua înseminarea artificială dacă există riscul handicapului primului copil al reclamantei, băiețelul s-a născut cu acea malformație).¹⁶

O altă cerere considerată a fi inadmisibilă este *Gabriela Hortenzia Rădulescu î. României*, fundamentată pe pretinsa încălcare a prevederilor art. 3 din CEDO, privind amputarea antebrațului reclamantei suferind de ischemie ireversibilă, cu acordul acesteia, pentru evitarea necrozării întregului membru; cu toate că nu a fost solicitat avizul

---

¹¹ https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_2_ROM.pdf, pagină accesată la data de 29 august 2023.

¹² <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-122531>, pagină accesată la data de 29 august 2023.

¹³ <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-170052>, pagină accesată la data de 29 august 2023.

¹⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-149207>, pagină accesată la data de 29 august 2023.

¹⁵ *Cit. supra* n. s. 10, pagină accesată la data de 29 august 2023.

¹⁶ <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/cedo/M.P.-si-altii-impotriva-Romaniei.pdf>, pagină accesată la data de 29 august 2023.

medicului-șef, intervenția a fost considerată necesară și s-a efectuat în mod adecvat.¹⁷

Instanța europeană a afirmat în *İbrahim Keskin î. Turciei* că statelor le revine obligația de a pune la dispoziția victimelor neglijenței medicale proceduri prin intermediul cărora să poată fi obținute despăgubiri pentru prejudiciile suferite, îndatorirea reieșind din aplicarea art. 8 al CEDO (în situația în care vătămările nu au vizat viața persoanei, când e aplicabil art. 2).¹⁸

Concluzii și propuneri de lege ferenda

În lumina ideilor diriguitoare ale eticii deontologice prefigurate în cursul neîntrerupt al vremii, personalul medical, ghidat de năzuința profundă de a ajuta semenii, expresie supremă a empatiei, este chemat a-și întrebuița cunoștințele dobândite în anii de studiu și practică pentru a menține echilibrul bioritmului uman, a ameliora stările de sănătate și a trata maladiile pacienților.

Apreciez că s-ar impune, *de lege ferenda*, reglementarea separată a modalității preponderente de comitere a infracțiunilor analizate – culpa profesională medicală. Ar putea fi introduse art. 192¹, cu denumirea marginală „Uciderea din culpă săvârșită din culpă medicală” și art. 196¹ – „Vătămarea corporală săvârșită din culpă medicală”, care, în acord cu amploarea pe care o prezintă acest fenomen în România, să prevadă o pedeapsă mai mare, de la 7 luni la 5 ani de închisoare în cazul vătămării corporale din culpă și între 3 și 7 ani, pentru uciderea, din culpă, comise din neglijență de personalul medical, în exercitarea profesiei.

Conchid că acest demers ar fi oportun în scopul conștientizării gravității consecințelor pe care le presupune săvârșirea acestor infracțiuni, având menirea de a sporii atenția personalului de specialitate în îndeplinirea actelor medicale.

---

¹⁷ <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/cedo/Gabriela-Hortensia-Radulescu-impotriva-Romaniei.pdf>, pagină accesată la data de 29 august 2023.

¹⁸ https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_8_ROM.pdf, pagină accesată la data de 29 august 2023.

Bibliografie

- Ciolei Valerian, *Drept penal. Partea specială I. Infrațiuni contra persoanei și infrațiuni contra patrimoniului*, Editura C. H. Beck, București, 2020.
- Daury-Fauveau Morgane, *La responsabilité pénale du médecin. Les principales infractions contre les personnes*, Ed. LEH, Bordeaux, 2003.
- Dongoroz Vintilă și colaboratorii, *Explicații teoretice ale Codului penal român. Vol. III. Partea specială*, Ed. Academiei RSR, București, 1971.
- Hotca Mihai Adrian, *Noul Cod penal și Codul penal anterior. Aspecte diferențiate și situații tranzitorii*, Ed. Hamangiu, București, 2009.
- Kuglay Irina, *Răspunderea penală pentru malpraxis medical*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- Loghin Octavian, Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, ed. a III-a, Ed. Șansa, 1997.
- Rusu Marcel Ioan, *Drept penal. Partea specială. Vol. I Infrațiuni contra persoanei și patrimoniului*, Ed. Hamangiu, București, 2016.
- Ciolei Valerian, *Infrațiunile contra integrității corporale sau sănătății în noul Cod penal – principalele modificări față de reglementarea actuală*, în *Analele UniBuc, Drept, Supliment*, Ed. C.H. Beck, 2014.
- Ciolei Valerian, *Infrațiunile contra persoanei în Noul Cod penal – principalele modificări față de reglementarea actuală*, în *Curierul Judiciar*, nr. 11/2012, Ed. C. H. Beck., 2012.
- Convenția Europeană a Drepturilor Omului (03.09.1953);
Codul penal din 1864 (intrat în vigoare în 30.04.1865);
Codul penal din 1936 (în vigoare de la 18.03.1936; republicat și modificat pe 01.02.1948);
Codul penal din 1969 (în vigoare de la 01.01.1969);
Codul penal, publicat în Monitorul Oficial nr. 510/24.07.2009, în vigoare din 01.02.2014;

Codul penal francez (Code pénale français) din 1994 (în vigoare din 01.03.1994);

Codul penal indian (भारतीय दण्ड संहिता – Bhāratīy daṇḍ sanhitā) din 1860 (în vigoare din 06.10.1860);

Codul penal italian (Codice penale italiano) din 1930 (în vigoare din 01.07.1931);

Codul penal turc (Türk Ceza Kanunu) din 2004 (în vigoare din 01.06.2005).

Baldovin î. României (nr. 11385/05);

Besen î. Turciei (nr. 48915/09);

Cavit Tınarlıoğlu î. Turciei (nr. 3648/04);

E.M. ș. a. î. României (nr. 20192/07);

G.N. ș. a. î. Italiei (nr. 43134/05);

Gabriela Hortensia Rădulescu î. României (nr. 29158/05);

İbrahim Keskin î. Turciei (nr. 10491/12);

Ioniță î. României (nr. 81270/12);

M.P. î. României (nr. 39974/10);

Mehmet și Bekir Şentürk î. Turciei (nr. 13423/09);

Oyal î. Turciei (nr. 4864/05);

Scripnic î. Republicii Moldova (nr. 63789/13);

Vo î. Franței (nr. 53924/00);

Zafer Öztürk î. Turciei (nr. 25774/09).

<https://hudoc.echr.coe.int>.

JURISPRUDENȚA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Autor: Grădinaru Ana Maria¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept european

Coordonator: Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș

Rezumat: *În cadrul sistemului instituțional al Uniunii Europene, Curtea de Justiție reprezintă o creație unică, cea mai înaltă și importantă autoritate de jurisdicție în probleme ce țin de dreptul Uniunii, având ca principal rol asigurarea respectării dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor. Prin hotărârile pronunțate, precum și prin interpretarea pe care o elaborează, Curtea de la Luxemburg a contribuit atât la formarea cât și la îmbunătățirea dreptului unional, consacrand necesitatea aplicării directe a dreptului unional, dar și supremația acestuia asupra dreptului național. În acest sens, s-au pus bazele unui spațiu juridic condus de principiul răspunderii statelor membre pentru încălcarea dreptului și protejarea drepturilor cetățenilor europeni.*

Așadar, pe lângă sarcina sa principală de a se asigura că dreptul unional este aplicat uniform în toate statele membre ale Uniunii, Curtea s-a implicat extrem de activ în promovarea și apărarea drepturilor fundamentale întrucât acestea sunt garantate de constituțiile statelor membre, făcând parte totodată din principiile generale de drept ale Uniunii.

Utilizarea internetului și evoluția tehnologiei au făcut ca accesul la informații și schimbul de informații să aibă o creștere substanțială, dezvoltând posibilitatea transferului de date prin mijloace automatizate dar aducând totodată

---

¹ Adresă de email autor: ana.gradinaru@ulbsibiu.ro

cu o serie de riscuri care pot duce la ingerințe în acest drept al persoanelor. Astfel, prezentul articol pune în lumină implicarea Curții de Justiție în apărarea și promovarea drepturilor omului, în special în domeniul protecției datelor cu caracter personal și analizarea unor cauze din jurisprudența instanței de la Luxemburg.

Cuvinte-cheie: *Curtea de Justiție a Uniunii Europene, drepturile omului, date cu caracter personal, jurisprudența.*

Introducere

„Curtea de Justiție a Uniunii Europene reprezintă un pilon stabil și solid al proiectului european, lucrând neîncetat la păstrarea și consolidarea valorilor fundamentale inerente unei Uniuni de drept, care nu pot face obiectul niciunei forme de concesiuni sau de compromis, fiind evidentă contribuția acesteia la restabilirea încrederii în construcția europeană a tuturor cetățenilor extrem de vizibilă printr-o justiție de calitate, clară, eficientă și transparentă”.²

Unul dintre pilonii de susținere pe care se bazează Uniunea Europeană este reprezentat de înființarea Comunităților Europene, o construcție inedită și originală, caracterizată printr-o structură instituțională unică, în cadrul căreia rolul Curții de Justiție este de o importanță deosebită.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene simbolizează termenul generic pentru a reprezenta sistemul instanțelor judecătorești europene, înființate și împuternicite cu competențe specifice, în baza prevederilor tratatelor de bază și de modificare. Astfel, potrivit tratatelor, sistemul jurisdicțional al Curții de Justiție a Uniunii Europene poate fi format din trei instanțe: Curtea de Justiție, Tribunalul și tribunalele specializate.

Poziția importantă a Curții în cadrul sistemului instituțional se află în strânsă legătură cu caracterul Uniunii, care se prezintă ca o comunitate a dreptului. În acest sens, Uniunea îndeplinește funcții legislative prin intermediul organelor sale, iar elaborarea și aplicarea actelor sale normative intră atât în competența și obligația organelor cât și ale statelor membre. În paralel, aplicarea normelor unionale este supusă

---

² C.E. Marinică, *The Impact Of Brexit On A Series Of European Union Institutional Actors*, Law Review, vol X, issue 2, 2020, pp.26-36

unui control jurisdicțional independent, realizat de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Așadar, având menirea de a asigura interpretarea unitară a dreptului unional pe tot teritoriul Uniunii, Curtea se înfățișează în calitate de organ jurisdicțional unional.³

Împreună cu celelalte instituții ale Uniunii, Curtea asigură îndeplinirea obiectivelor unionale, încredințate în temeiul tratatelor. Astfel, pentru realizarea misiunii și a obiectivelor stabilite prin tratatele constitutive, Curtea de Justiție îndeplinește următoarele funcții:

- asigură îndeplinirea de către statele membre a obligațiilor rezultate din tratate;
- controlează legalitatea actelor emise de către instituțiile Uniunii Europene;
- interpretează dreptul unional la solicitarea instanțelor naționale.

Printre principiile consacrate în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene se numără principiul respectării drepturilor omului. În ceea ce privește regimul juridic al drepturilor omului, acesta evidențiază sistemul dispozițiilor de drept internațional și european care dau individului permisiunea și facilitatea de a se bucura de drepturile și libertățile sale. De la bun început, Curtea de Justiție a arătat că respectă și asigură apărarea drepturilor fundamentale, întrucât acestea sunt garantate de constituțiile statelor membre, făcând parte totodată din principiile generale de drept ale Uniunii.⁴

Tratatul de la Lisabona a adus cu sine o serie de elemente de nouitate în domeniul protecției drepturilor omului, respectiv dobândirea valorii juridice a Cartei Drepturilor Fundamentale, dobândind aceeași forță juridică cu cea a tratatelor și intrând în blocul de constituționalitate al Uniunii, asupra căruia Curtea de la Luxemburg se poate pronunța.⁵ Textul Cartei pune în lumină un tur de forță, constând în

---

³ F. Gyula, *Drept instituțional al Uniunii Europene*, Editura Hamangiu, București, 2012, p. 237.

⁴ I. Diaconu, *Protecția drepturilor omului în cadrul Uniunii Europene*, în Revista română de drept comunitar nr.1/2009, pp.56-57.

⁵ A.D. Bobaru, *Protecția drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană în lumina Tratatului de la Lisabona*, în Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice, Nr. 2/2011, pp. 164-166.

formularea într-o manieră relativ mai clară a unor principii incluse până la momentul adoptării ei în tratatele fondatoare, în directive sau în numeroasele decizii ale Curții de Justiție. De asemenea, Carta înglobează, pentru prima dată în istoria Europei, în cuprinsul unui singur document întreaga arie a drepturilor, respectiv drepturi civile, sociale, economice și politice.

Articolul 8 din Carta drepturilor fundamentale reglementează dreptul la protecția datelor cu caracter personal, iar potrivit acestuia toate persoanele au dreptul la protecția datelor personale care le privesc, asemenea date trebuind să fie tratate în mod corect, în scopuri concret precizate și cu consimțământul persoanei interesate sau în baza unor alte motive legitime prevăzute de lege.⁶

Cadrul legislativ european privind protecția datelor cu caracter personal

În Uniunea Europeană, acest drept este recunoscut prin art. 8 din Cartă dar și prin art. 16 TFUE. Acesta reprezintă un drept fundamental, fiind indisolubil legat de dreptul la viață privată. Deși distincția dintre cele două drepturi nu este, nici în literatura juridică, nici în jurisprudență destul de clară, există prevederi separate pentru fiecare dintre acestea, în art.7 și 8 din Cartă. Directiva 95/46/CE utilizează în art. 1 noțiunea de drept la viață privată în ceea ce privește prelucrarea și protecția datelor personale, fapt pentru care putem înțelege că dreptul prevăzut la art. 8 este un element al dreptului la viață privată.⁷

Legătura dintre aceste două drepturi este justificată prin aceea că ambele urmăresc protejarea unor valori similare, cum ar fi respectarea demnității și autonomiei umane a persoanelor, oferindu-le în acest fel un spațiu personal în care să își poată dezvolta personalitatea, să poată să gândească și să își formeze propriile opinii în mod liber.

Așadar cadrul legislativ european privind protecția datelor cu caracter personal este reprezentat de art.8 și, implicit art. 7 din Carta

---

⁶ Art. 8 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene

⁷ C.T. Ungureanu, *Protecția datelor cu caracter personal în contractele internaționale*, în *Analele Științifice ale Universității „AL.I. CUZA” Iași TOMUL LXIII, Științe juridice*, 2017, Nr. II, p.139.

drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 16 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, Convenția 108 a Consiliului Europei, fosta Directivă 95/46/CE⁸ privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date. Mai mult, art.8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului stabilește că orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

Din mai 2018 a devenit aplicabil în toate statele membre ale Uniunii Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date, care a abrogat fosta Directivă 95/46/CE. Regulamentul cuprinde norme ce au scopul de a proteja cetățenii Uniunii de eventualele ingerințe în viața privată și a datelor într-o lume care se bazează tot mai mult pe date, creând totodată un cadrul mult mai coerent pentru întreprinderi.⁹

În ceea ce privește definiția datelor cu caracter personal, Regulamentul păstrează definiția dată de Directivă și se referă la elementele de identificare a persoanei fizice, specificându-se numele acesteia, un număr de identificare, date de localizare, un identificator online, sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, genetice, psihice, economice, culturale sau sociale.¹⁰

În sensul Regulamentului, prelucrarea se referă la orice operațiune sau set de operațiuni efectuate asupra datelor cu caracter personal sau asupra seturilor de date cu caracter personal, cu sau fără utilizarea de mijloace automatizate, cum ar fi: colectarea, înregistrarea, organizarea,

---

⁸ Publicată în J.O. nr.L 281, 23.11.1995.

⁹ Site-ul Parlamentului European, *Protecția datelor cu caracter personal*, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/157/protectia-datelor-cu-caracter-personal>, pagină accesată în data de 12.04.2023.

¹⁰ Conform art. 4.1. din Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

structurarea, stocarea, divulgarea prin transmitere, diseminarea sau punerea la dispoziție în orice alt mod.¹¹

Principiile și normele referitoare la protecția datelor cu caracter personal ar trebui să se aplice oricăror informații cu privire la o persoană fizică identificată sau identificabilă și să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale acesteia, în special dreptul la protecția datelor cu caracter personal. Art. 5 din Regulament enumeră principiile care guvernează prelucrarea datelor cu caracter personal, referindu-se în special la legalitatea prelucrării, transparență, echitate, exactitatea datelor, confidențialitate, integritate. Astfel, datele personale trebuie să fie colectate în scopuri determinate, legitime și să nu fie ulterior prelucrate în moduri incompatibile cu aceste scopuri, trebuie să fie prelucrate într-un mod transparent și echitabil față de persoana vizată, să fie păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pentru o perioadă care nu depășește perioada necesară îndeplinirii scopurilor în care acestea sunt prelucrate. De asemenea, datele trebuie prelucrate într-un mod prin care se asigură securitatea adecvată a acestora, inclusiv protecția împotriva prelucrării ilegale sau neautorizate și împotriva deteriorării, pierderii, prin luarea unor măsuri organizatorice sau tehnice corespunzătoare.¹²

Așa cum am menționat, unul dintre principiile care reglementează acest domeniu este cel al legalității. Pentru ca prelucrarea să fie legală, aceasta trebuie să îndeplinească o serie de condiții printre care: consimțământul persoanei vizate, prelucrarea să fie necesară pentru îndeplinirea unei obligații legale care îi revine operatorului, să fie necesară pentru executarea unui contract la care este parte persoana vizată și pentru protejarea intereselor vitale ale acesteia sau ale altei persoane fizice.¹³

---

¹¹ Conform art. 4.2. din Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

¹² Conform art. 5 din Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

¹³ Conform art. 6 din Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE

În scopul diminuării dezechilibrului de putere dintre operatori și persoanele vizate, acestora din urmă li se acordă o serie de drepturi, pentru a putea avea un control mult mai mare asupra informațiilor lor. În accepțiunea Regulamentului UE 2016/679 persoanele vizate au în principal următoarele drepturi: dreptul la rectificarea datelor, dreptul de acces la aceste date, dreptul la ștergerea datelor, dreptul la restricționarea prelucrării, dreptul la opoziție și dreptul la portabilitatea datelor.¹⁴

Jurisprudența în materie a Curții de Justiție a Uniunii Europene

Dreptul la protecția datelor cu caracter personal poate fi invocat în oricare dintre situațiile în care persoana vizată este implicată în relații care apar în procesul de prelucrare a datelor personale, date care fac parte dintr-un sistem de evidență sau urmează să fie incluse într-un asemenea sistem și efectuate prin mijloace automatizate sau neautomatizate.¹⁵

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să stabilească dacă un stat membru și-a îndeplinit obligațiile ce îi revin în baza dispozițiilor legale privind protecția datelor și să se asigure că legislația Uniunii este aplicată uniform și eficace în toate statele membre.

Încă din anul 1995, de la adoptarea Directivei 95/46/CE, a fost analizat și soluționat un număr considerabil de litigii, care au clarificat principiile protecției datelor personale și domeniul de aplicare al dreptului la protecția datelor cu caracter personal, drept fundamental consacrat la art. 8 din Carta drepturilor fundamentale. Deși acum este în vigoare Regulamentul general privind protecția datelor, care a abrogat Directiva, totuși jurisprudența preexistentă a Curții rămâne relevantă în interpretarea și aplicarea normelor și principiilor unionale privind prelucrarea datelor cu caracter personal, ținând cont de faptul că acestea au fost păstrate în noul Regulament astfel cum au fost explicate de Directivă.

---

¹⁴ <https://www.iccj.ro/informatii-publice/prelucrarea-datelor-cu-caracter-personal/>, pagină accesată la data de 13.04.2023.

¹⁵ V. Mocanu, *Dreptul la protecția datelor cu caracter personal: esență și conținut*, în Revista Institutului Național al Justiției, Nr.3, 2014, p.48.

În continuare, vom analiza o serie de cauze din jurisprudența Curții prin care aceasta s-a pronunțat, de cele mai multe ori prin intermediul procedurii întrebărilor preliminare, cu privire la ingerințele în dreptul persoanelor vizate la protecția informațiilor și datelor cu caracter personal și, implicit la atingerea adusă dreptului la viață privată.

Prima cauză¹⁶ privește prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul supravegherii video de către o asociație de proprietari. Trebuie să știm în primul rând că asociațiile de proprietari, prin prisma atribuțiilor legale și a rolului pe care acestea îl îndeplinesc, au calitatea de operatori de date cu caracter personal și, ca atare trebuie să respecte prevederile Regulamentului general privind protecția datelor cu caracter personal.¹⁷

Starea de fapt din litigiul principal îl privește pe TK care este proprietarul unui apartament situat în imobilul M5A. La cererea anumitor coproprietari ai imobilului respectiv, asociația de proprietari a luat decizia de a monta trei camere de supraveghere în părțile comune ale imobilului, una dintre ele fiind orientată spre fațada imobilului, iar celelalte două în holul de la parter, respectiv în ascensor.

Reclamantul s-a opus instalării sistemului de supraveghere video pe motiv că aceasta constituia o încălcare a dreptului la respectarea vieții private și constatând că, în urma tuturor demersurilor sale, sistemul respectiv continua să funcționeze, a sesizat instanța de trimitere pentru a obliga asociația să demonteze camerele și să fie scoase din funcțiune definitiv.¹⁸

Asociația de proprietari a arătat că decizia de a instala un sistem de supraveghere video a fost luată în scopul de a controla cât mai eficient posibil intrările și ieșirile din imobil, datorită faptului că ascensorul

---

¹⁶ Cauza C-708/18, HOTĂRÂREA CURȚII din 11 decembrie 2019, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=221465&mode=lst&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=RO&cid=4765852>, pagină accesată în data de 15.04.2023.

¹⁷ Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, https://www.dataprotection.ro/?page=Prelucrarea_datelor_personale_de_catre_asociatiile_de_proprietari, pagină accesată în data de 15.04.2023.

¹⁸ Pct. 16, 17 din Hotărârea Curții din 11 decembrie 2019, C-708/18.

fusesse vandalizat în numeroase rânduri și că mai multe apartamente, precum și părțile comune făcuseră obiectul unor spargerii și furturi.¹⁹ Mai mult, aceasta a arătat că anterior a mai luat și alte măsuri, respectiv instalarea unui sistem cu interfon și card magnetic de intrare în imobil, măsuri care însă nu au împiedicat săvârșirea de infracțiuni de aceeași natură.

Instanța de trimitere, respectiv Tribunalul București, a suspendat cauza și a adresat Curții de Justiție patru întrebări preliminare, dorind să afle printre altele dacă:

„(1) Articolele 8 și 52 din Cartă, precum și articolul 7 litera (f) din Directiva 95/46 trebuie interpretate în sensul că se opun unor dispoziții naționale precum cele în discuție în litigiul principal, respectiv articolul 5 alineatul (2) din [Legea nr. 677/2001] și articolul 6 din [Decizia nr. 52/2012 a ANSPDCP], care prevede posibilitatea supravegherii video pentru asigurarea pazei și protecției persoanelor, bunurilor și valorilor și pentru realizarea unor interese legitime, fără consimțământul persoanei vizate?

(2) Articolele 8 și 52 din Cartă trebuie interpretate în sensul că restrângerea drepturilor și libertăților prin supravegherea video respectă principiul proporționalității, cerința de «a fi necesară» și de a «răspunde obiectivelor de interes general sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți», în condițiile în care operatorul are posibilitatea de a lua alte măsuri de protejare a interesului legitim vizat?

(3) Articolul 7 litera (f) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că «interesul legitim» al operatorului trebuie să fie dovedit, precum și să fie născut și actual prin raportare la momentul prelucrării?

(4) Articolul 6 alineatul (1) litera (e) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că o prelucrare (supraveghere video) este excesivă sau nu este adecvată, în condițiile în care operatorul are posibilitatea de a lua alte măsuri de protejare a interesului legitim vizat?»²⁰

Trebuie menționat faptul că, deși Directiva 95/46 a fost abrogată și înlocuită cu Regulamentul UE 2016/679, ținând cont de data faptelor în discuție în litigiul principal, acesta va fi guvernat de prevederile fostei directive.

¹⁹ Pct. 19 din Hotărârea Curții din 11 decembrie 2019, C-708/18.

²⁰ Pct. 27 din Hotărârea Curții din 11 decembrie 2019, C-708/18.

Cele patru întrebări preliminare au fost analizate de către Curte împreună. În primul rând, instanța a arătat că supravegherea video constituie o activitate de prelucrare a datelor, dacă permite bineînțeles identificarea persoanelor fizice și astfel trebuie să respecte principiile prevăzute în legislația privind protecția datelor și să se întemeieze pe cel puțin un temei juridic pentru a putea fi prelucrate.

Apoi, Curtea învederează că obținerea consimțământului persoanei vizate în această situație nu este obligatorie, el reprezentând doar unul dintre condițiile prevăzute la art. 7 din Directivă. Mai mult, în ceea ce privește interesul legitim, Curtea a precizat că trebuie să fie îndeplinite trei condiții cumulative pentru ca o prelucrare a unor date cu caracter personal să fie licită, respectiv urmărirea unui interes legitim de către operator, necesitatea prelucrării datelor cu caracter personal pentru realizarea interesului legitim urmărit și acest interes legitim urmărit să nu prejudicieze drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate.²¹

La pct. 44 și 45 din Hotărâre, Curtea arată că, referitor la prima condiție, interesul legitim trebuie să fie actual și născut la data prelucrării și să nu prezinte un caracter ipotetic la această dată. Într-o situație precum cea pe care o avem în litigiul principal această condiție pare să fie îndeplinită din moment ce instanța de trimitere arată că, înainte de instalarea sistemului de supraveghere video, au avut loc furturi, spargeri și acte de vandalism.

În ceea ce privește cea de-a doua condiție, a necesității, Curtea a precizat că activitatea și derogările de la principiul protecției datelor trebuie să fie efectuate în limitele strictului necesar și că instanța de trimitere este cea care trebuie să verifice dacă interesul legitim al prelucrării datelor urmărit prin supravegherea video în discuție în litigiul principal, interes ce constă în asigurarea securității bunurilor și a persoanelor și în prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, nu putea fi atins prin alte mijloace care să afecteze mai puțin libertățile și drepturile fundamentale ale persoanelor vizate, cu precădere dreptul la respectarea vieții private și dreptul la protecția datelor cu caracter personal.²² Și de această dată cerința pare a fi luată în considerare, având în vedere că inițial au fost luate măsuri alternative, dar care s-au dovedit a fi ineficiente.

²¹ Pct. 40 din Hotărârea Curții din 11 decembrie 2019, C-708/18.

²² Pct. 47 din Hotărârea Curții din 11 decembrie 2019, C-708/18.

Și, în final, cu privire la cerința ca interesul legitim să nu aprecieze drepturile și libertățile fundamentale, Curtea a apreciat că această condiție impune efectuarea unei ponderi a drepturilor și a intereselor opuse în cauză, ținând cont de împrejurările concrete ale cazului respectiv. La aceste lucruri se vor avea în vedere o serie de criterii relevante, precum natura datelor în cauză, gravitatea atingerii drepturilor fundamentale, modalitățile concrete de prelucrare a datelor.

Pentru aceste considerente, Curtea de Justiție a hotărât că dispozițiile invocate din Directivă, citite în lumina art. 8 și 7 din Carta drepturilor fundamentale nu se opun dispozițiilor naționale care autorizează instalarea unui sistem de supraveghere video precum cel din litigiul principal.

O altă cauză²³ din jurisprudența instanței de la Luxemburg privește publicarea pe internet a unor înregistrări video și implicații ale libertății de exprimare prin prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice.

În fapt, în litigiul principal, dl. Buivids a realizat o înregistrare video în cadrul unei secții de poliție în timp ce acesta era audiat într-o procedură contravențională, publicând pe site-ul de internet, „youtube” înregistrarea respectivă în care apăreau agenții de poliție și activitatea acestora în incinta secției. În urma acestei publicări, Agenția națională pentru protecția datelor a apreciat, printr-o decizie, că dl. B. a încălcat legislația națională privind protecția datelor, întrucât acesta nu a comunicat agenților, în calitatea lor de persoane vizate, informațiile privind scopul prelucrării datelor cu caracter personal și nici nu a comunicat Autorității menționate informațiile privind scopul înregistrării și publicării videoclipului pe site-urile de internet, pentru a confirma că obiectivul urmărit de acesta era în concordanță cu legislația în materie.

Domnul Buivids a sesizat Tribunalul Administrativ Letonia cu o cerere având ca obiect constatarea nelegalității acestei decizii a Autorității naționale pentru protecția datelor și repararea prejudiciului pe care acesta consideră că l-a suferit menționând în cererea sa că, prin publicarea înregistrării video în cauză, a încercat să atragă atenția societății

---

²³ Cauza C-345/17, Hotărârea Curții din 14 februarie 2019, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=210766&pageIndex=0&doclang=ro&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=46146>, pagină accesată în data de 28.04.2023.

asupra unei acțiuni a poliției pe care o considera nelegală. Instanța a respins însă această cerere.²⁴

Instanța de trimitere, Curtea Supremă, a fost sesizată cu un recurs prin care a fost invocat dreptul la libertatea de exprimare. Instanța a suspendat cauza și a adresat Curții de Justiție două întrebări preliminare.

Prin întrebările preliminare instanța a urmărit să cunoască dacă domeniul de aplicare al Directivei 95/46 include și această acțiune de înregistrare în cadrul unei secții de poliție a unor agenți și publicarea materialului pe youtube, respectiv dacă aceste acțiuni pot fi considerate prelucrare a datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice, conform art. 9 din Directivă, actualmente art. 85 din Regulamentul general privind protecția datelor cu caracter personal.

Cu privire la prima întrebare, Curtea a apreciat că înregistrarea unei persoane cu o cameră video și imaginea acesteia constituie „date cu caracter personal”, dacă acestea permit identificarea persoanei vizate și, ținând cont că agenții de poliție pot fi văzuți și auziți în înregistrarea respectivă, se consideră că imaginile persoanelor astfel înregistrate constituie date cu caracter personal.²⁵

Prin cea de-a doua întrebare preliminară, instanța de la Luxemburg a răspuns în sensul că „ pot constitui o prelucrare de date cu caracter personal numai în scopuri jurnalistice, în sensul acestei dispoziții, atât timp cât reiese din acest material video că înregistrarea și publicarea menționate au ca unic scop aducerea la cunoștința publicului a unor informații, opinii sau idei, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere”, ori înregistrarea respectivă nu conține nici știri de actualitate care să prezinte un interes pentru societate și nici nu dezvăluie o conduită nelegală a agenților de poliție.²⁶

Mai mult decât atât, Curtea a concluzionat că nu se poate exclude ca înregistrarea și publicarea video-ului, acțiuni care au avut loc fără acordul și fără ca persoanele să fie informate despre această înregistrare, să reprezinte o ingerință în dreptul fundamental la respectarea vieții private a persoanelor vizate.²⁷

²⁴ Pct. 18 din Hotărârea Curții Din 14 Februarie 2019, Cauza C-345/17.

²⁵ Pct. 31, 32 Din Hotărârea Curții Din 14 Februarie 2019, Cauza C-345/17.

²⁶ Pct. 21, 69 Din Hotărârea Curții din 14 februarie 2019, Cauza C-345/17.

²⁷ Pct. 67 din din Hotărârea Curții din 14 februarie 2019, Cauza C-345/17.

Așa cum am menționat, persoanele vizate se bucură de o serie de drepturi care se află în strânsă legătură cu prelucrarea datelor lor personale, printre care și dreptul de ștergere a acestor date sau așa-numitul „drept de a fi uitat”. Curtea de Justiție a asigurat importanța acestui drept la ștergerea datelor în vederea asigurării unui nivel crescut de protecție a datelor.²⁸

De exemplu, în cauza *Google Spain*²⁹, Curtea a pus în discuție problema dacă pentru Google era prevăzută obligația de a șterge din motorul de căutare o serie de informații din trecut privind dificultățile financiare ale reclamantului. Google a contestat faptul că ar fi responsabilă pe motiv că aceasta oferă doar un hyperlink către pagina editorului care publicase informațiile, în speță un ziar care a publicat date referitoare la falimentul societății pe care o deținea reclamantul, și că solicitarea de a șterge datele ar trebui să fie adresată acestei publicații.

Curtea de Justiție a arătat faptul că, având în vedere că Google, în momentul în care caută pe web pagini și informații și apoi indexează conținutul acestora pentru a furniza rezultatele căutării, devine operator de date cu caracter personal și, prin urmare, îi sunt aplicabile obligațiile și dispozițiile prevăzute în legislația Uniunii.³⁰

De asemenea, instanța de la Luxemburg a mai învederat că prin intermediul motoarelor de căutare, cum este și Google, informațiile pe care acestea le oferă ajung să fie omniprezente, ingerința în dreptul persoanei vizate nefiind justificată de un simplu interes economic al operatorului în baza acestei prelucrări. Astfel, trebuie să existe un just echilibru între dreptul utilizatorilor de a avea acces la informații și drepturile fundamentale prevăzute la art. 7 și 8 din Cartă. În perioada în care ne aflăm acum, din ce în ce mai digitalizată, condiția ca datele personale să fie corecte și să nu aibă alt scop decât informarea publicului este primordială în vederea asigurării unui nivel crescut de protecție a datelor.

---

²⁸ https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_data_protection_ROM.pdf, pagină accesată la data de 29.04.2023.

²⁹ C-131/12, Hotărârea Curții din 13 mai 2014.

³⁰ Pct. 28,30 din Hotărârea Curții din 13 mai 2014, C-131/12.

Persoanele vizate au dreptul de a solicita ștergerea datelor atunci când acestea nu mai sunt actuale sau excesive raportat la scopul prelucrării lor, însă acest drept nu este unul absolut, trebuind să se realizeze un echilibru între acest drept și dreptul de acces la informații al utilizatorilor. În situația în care natura informațiilor privește viața privată a unei persoane neexistând un interes public de a pune la dispoziție aceste informații, atunci respectarea vieții private și respectarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal va prevala față de dreptul publicului de a avea acces la informații.³¹

Așadar, dacă ne raportăm la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, putem afirma că și în acest domeniu instanța s-a implicat extrem de activ, promovând și apărând dreptul fundamental la protecția datelor cu caracter personal, ținând cont de implicațiile sale într-o lume din ce în ce mai digitalizată și de legăturile pe care acest drept le are cu alte drepturi fundamentale și libertăți sau interese ale persoanelor, Curtea soluționând litigiile cu care a fost sesizată prin punerea în prim plan a echilibrului și proporționalității dintre acestea.

Concluzii

Din momentul înființării sale și până în prezent, Curtea de Justiție de la Luxemburg și-a exercitat atribuțiile în conformitate cu prevederile tratatelor Uniunii Europene și ale propriului regulament de procedură, dând dovadă de eficiență și, totodată, demonstrând cât de importantă este activitatea desfășurată de aceasta pentru realizarea obiectivelor și asigurarea respectării valorilor Uniunii Europene.

Jurisprudența Curții a avut o influență nu doar asupra activității legislative a Uniunii, dar și asupra vieții fiecărui cetățean în parte, principalele hotărâri ale Curții fiind pronunțate în cadrul procedurii întrebărilor preliminare, adresate de către instanțele naționale. Acest mecanism al hotărârii preliminare reprezintă singurul instrument de cooperare între instanțele naționale ale statelor membre și Curtea de Justiție.³²

---

³¹ Pct. 81 din Hotărârea Curții din 13 mai 2014, C-131/12

³² Ph. Gréciano, *La jurisprudence de la Cour de Justice de l'Union Européenne*, în *Revue française de linguistique appliquée*, 2014/1, Vol. XIX, p.59

În materia drepturilor fundamentale ale omului instanța de la Luxemburg a dezvoltat o jurisprudență vastă, printre aceste drepturi numărându-se și dreptul la protecția datelor cu caracter personal reglementat de art.16 TFUE. Așa cum am menționat, utilizarea internetului la o scară cât mai largă a făcut ca accesul la informații să cunoască o creștere substanțială, însă acest lucru implică și o serie de riscuri ce pot duce la ingerințe în acest drept al persoanelor.

Aici intervine rolul Curții de Justiție care, prin intermediul procedurii trimerelor prejudiciale adresate de către instanțele naționale, a soluționat în nenumărate rânduri o serie de litigii ce aveau ca obiect încălcări ale dreptului fundamental al omului la protecția datelor sale personale, prin care fie a admis existența unei încălcări a acestui drept, fie a considerat că aceasta nu este proporțională cu interesul urmărit și nu realizează un echilibru între dreptul la protecția datelor și drepturile fundamentale ale altor persoane.

Importanța cunoașterii și analizării jurisprudenței Curții în acest domeniu privește două considerente. Pe de o parte, ținând cont de faptul că ne aflăm într-o perioadă din ce în ce mai digitalizată, pe lângă avantajele pe care acest fenomen le aduce, există o serie de pericole și riscuri la care persoanele se expun în special atunci când prelucrarea acestor date se face în mod ilegal. Astfel, este important ca persoanele să cunoască faptul că atunci când suferă o astfel de încălcare se pot adresa instanțelor pentru apărarea acestui drept. Pe de altă parte, în jurisprudența Curții de Justiție, și nu numai, în jurisprudența tuturor instanțelor europene, dreptul la protecția datelor cu caracter personal a fost mereu corelat cu alte drepturi și libertăți, în special cu dreptul fundamental la respectarea vieții private, fapt pentru care consider că i se acordă o atenție cu atât mai mare.

Bibliografie:

Gyula Fabian, *Drept instituțional al Uniunii Europene*, Editura Hamangiu, București, 2012.

Bobaru Ana Daniela, *Protecția drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană în lumina Tratatului de la Lisabona*, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice*, Nr. 2/2011.

Diaconu Ion, *Protecția drepturilor omului în cadrul Uniunii Europene*, în Revista română de drept comunitar nr.1/2009.

Gréciano Philippe, *La jurisprudence de la Cour de Justice de l'Union Européenne*, în Revue française de linguistique appliquée, 2014/1, Vol. XIX.

Marinică Elena Claudia, *The Impact Of Brexit On A Series Of European Union Institutional Actors*, Law Review, vol X, issue 2, 2020.

Mocanu Veronica, *Dreptul la protecția datelor cu caracter personal: esență și conținut*, în Revista Institutului Național al Justiției, Nr.3, 2014.

Ungureanu Carmen Tamara, *Protecția datelor cu caracter personal în contractele internaționale*, în Analele Științifice ale Universității „AL.I. CUZA” Iași TOMUL LXIII, Științe juridice, 2017.

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

Hotărârea Curții De Justiție din 11 decembrie 2019, C-708/18.

Hotărârea Curții De Justiție din 14 februarie 2019, Cauza C-345/17.

Hotărârea Curții De Justiție din 13 mai 2014, C-131/12.

<https://www.europarl.europa.eu>.

<https://www.iccj.ro>.

<https://curia.europa.eu>.

<https://www.dataprotection.ro>.

<https://curia.europa.eu>.

<https://www.echr.coe.int>.

RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIV-DISCIPLINARĂ A FUNȚIONARILOR PUBLICI

Autor: Zoltan Bianca-Maria¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică Europeană
Coordonator: Lector univ. dr. Laurențiu Șoneriu*

Rezumat: *Prezentul studiu urmărește clarificarea problemei răspunderii administrativ-disciplinare prin expunerea evoluției acesteia în contextul modificărilor suferite din punct de vedere legislativ, atât pe plan național, cât și pe plan european. Aspectele de drept comparat reprezintă un fundament solid pentru înțelegerea diferențelor existente în diferitele state europene.*

În prima parte a articolului am analizat trecerea de la prevederile Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici la cele ale Codului administrativ.

În cea de a doua parte am prezentat răspunderea disciplinară a funcționarilor publici europeni în conformitate cu normele unionale.

În ultima parte am ales să prezint răspunderea administrativ-disciplinară raportată la dreptul comparat.

Cuvinte-cheie: *răspundere, drept administrativ, funcționar public, procedură de sancționare, Uniunea Europeană.*

Introducere

Studiul de față își propune să evidențieze atât modificările legislative suferite de răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor

---

¹ Adresă de email autor: biancamaria.zoltan@ulbsibiu.ro

publici la nivel național, cât și compararea acestora în diferite sisteme de drept europene.

În România, răspunderea administrativ-disciplinară a suferit o serie de schimbări, mult timp fiind interpretată în mod „tradițional”, în sensul că nu există reglementări exprese asupra acestui concept. Până și în prezent este limitativ reglementată de către Codul administrativ și este privită ca un aspect controversat, nefiind acceptată de anumiți doctrinari de specialitate.

Este important de menționat că răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici are drept scop asigurarea integrității și bunei funcționări a administrației publice, precum și respectarea normelor de conduită și etică în exercitarea funcțiilor publice.

De asemenea în ceea ce privește Comisia de disciplină aferentă răspunderii administrativ-disciplinare, au existat o serie de schimbări odată cu implementarea Codului administrativ, existând o Decizie a Curții Constituționale în acest sens.

Răspunderea administrativ-disciplinară la nivel comunitar, la fel ca și cea la nivel național, a trecut printr-o serie de schimbări de-a lungul timpului.

În majoritatea țărilor, procedura disciplinară este reglementată distinct în cazul funcțiilor publice, implicând, de regulă, și participarea reprezentanților personalului administrativ.

În acest context, este absolut necesară jurisprudența aferentă acestei forme de răspundere pentru consolidarea aspectelor teoretice evidențiate prin prezentul studiu.

Răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici români

1. Evoluția răspunderii administrativ-disciplinare

În ceea ce privește răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici, în dreptul administrativ aceasta intervine doar pentru abaterile disciplinare, ca formă a abaterii administrative săvârșite, în principal, în raporturile de subordonare ierarhică.

Inițial, răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici, era prevăzută în Legea nr. 188/1999 *privind statutul funcționarilor*

*public*², se referea la răspunderea disciplinară ca fiind conceptul de bază, care se ramifică în: răspunderea disciplinară și cea contravențională, cărora li se adaugă cele deja existente: cea civilă, și cea penală. De aceea nu putem vorbi neapărat despre o conturare oficială a răspunderii administrative la data adoptării Legii nr. 188/1999.

Înainte de adoptarea O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, nu a existat o reglementare privind regimul general al răspunderii denumită „răspunderea administrativ disciplinară” – față de art. 566, care face referire la „răspunderea disciplinară”.

Odată cu adoptarea O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, răspunderea administrativ-disciplinară a fost definită în cuprinsul articolului 568 alin. (1) ca fiind „o formă a răspunderii administrative care intervine în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare, în sensul încălcării de către demnitari, funcționari publici și asimilații acestora a îndatoririlor de serviciu și a normelor de conduită obligatorie prevăzute de lege”.

Conform opiniei doamnei profesor Verginia Vedinaș, nu există personal asimilat funcționarilor, ci mai degrabă termenul de „asimilați” s-ar potrivi în contextul asocierii cu demnitarii, nu cu funcționarii³.

Formularea acestui text de lege este puțin confuză deoarece se referă la „demnitari, funcționari publici și asimilații acestora”, fapt care a ridicat în doctrina de specialitate întrebarea „Care sunt asimilații funcționarilor publici?”, fapt care a dus la propuneri *de lege ferenda* în ceea ce privește reformularea prezentului textului de lege anterior menționat.

În Codul administrativ, mai exact în cuprinsul articolului 568 alin. (2), sunt menționate principiile care sunt aplicabile în cazul răspunderii administrativ-disciplinare, și anume, **principiul contradictorialității**, **principiul dreptului la apărare** și **principiul supunerii controlului instanțelor de contencios administrativ**.

Dispoziții aplicabile în materie se regăseau dispartate în Legea nr. 1888/1999 sau în Legea nr. 393/20004, în părțile consacrate răspunderii administrativ-disciplinare a funcționarilor publici și aleșilor locali.

---

² Abrogată prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ.

³ Verginia Vedinaș, *Drept administrativ, ed. a XII-a revăzută și actualizată*. Editura Universul Juridic, București 2020, p. 570.

Constituția consacră forme ale răspunderii disciplinare a unor categorii de demnitari, respectiv a Președintelui, în art. 95 coroborat cu art. 96 alin. (3), care reglementează răspunderea disciplinară a acestuia sub forma suspendării din funcție, sau în art. 109, care reglementează suspendarea din funcție a membrilor Guvernului, ce reprezintă o formă a răspunderii disciplinare a acestora.⁴

Această formă a răspunderii în dreptul administrativ a fost mult timp asimilată dreptului muncii, odată cu intrarea în vigoare a unor acte normative, a devenit oficială, deși există autori care nu o consideră ca parte componentă a răspunderii administrative.

Interpretarea răspunderii administrativ-disciplinară nu este una facilă, în sensul că nu există o lege-cadru care să cuprindă reglementarea acesteia, iar în Codul administrativ este limitativ reglementată.

2. Comisia de disciplină – Decizia Curții Constituționale a României nr. 737 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.79 alin.(5) din Legea nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici⁵

Obiectul excepției de neconstituționalitate a fost ridicată de Sindicatul Național „Forța Legii” din Craiova cu privire la prevederile art. 79 alin. (5) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, potrivit căroră: „Modul de constituire, organizare și funcționare a comisiilor de disciplină, precum și componența, atribuțiile, modul de sesizare și procedura de lucru ale acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici”, textul de lege abrogat continuând să producă efecte juridice în cauzele în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate.

Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în Dosarele nr.1604D/2018, nr.1088D/2019, nr.2208D/2019, nr.804D/2020, nr.930D/2020 și nr.1296D/2020, pune în discuție, din oficiu, conexarea cauzelor, cauze în care s-a solicitat anularea actelor

---

⁴ V. Vedinaș, *Codul administrativ adnotat. Noutăți. Examinare comparativă. Note explicative*, Editura Universul Juridic, București, 2021, ediția a III-a, revăzută și adăugită, București, 2021, p. 526.

⁵ Publicată în *Monitorul Oficial* nr.1189 din 07.12.2020.

administrative de sancționare disciplinară (ordin sau decizie) sau de destituire din funcția publică.

În motivarea excepției sunt avute în vedere argumente ca: dispoziția legală criticată este neconstituțională, întrucât prevede că procedura de constituire, organizare și funcționare a comisiilor de disciplină, precum și componența, atribuțiile, modul de sesizare și procedura de lucru ale acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, deci printr-o normă de drept administrativ, cu putere juridică inferioară legii organice.

Abia după o perioadă de doi ani de la adoptarea Codului administrativ al României, legiuitorul, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, a pus în acord dispozițiile acestuia cu prevederile constituționale. Drept urmare a fost adoptată Legea nr. 153/2021 de aprobarea a O.U.G. nr. 63/2019 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ¹⁷, abrogă art. 494 alin. (9) care prevedea procedura de constituire, organizare și funcționare a comisiilor de disciplină prin hotărâre de Guvern și este înlocuit de alineatul (8¹) care prevede astfel: „*Normele privind modul de constituire, organizare și funcționare a comisiilor de disciplină, precum și componența, atribuțiile, modul de sesizare și procedura disciplinară sunt prevăzute în anexa nr.7 din Codul administrativ*”.

Tot prin prezenta lege se modifică art. 598, care prevede după cum urmează „*Anexele nr. 1-7 fac parte integrantă din prezentul cod*”.

Răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici europeni

Răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici europeni este reglementată în cadrul instituțiilor Uniunii Europene (UE) și este diferită de sistemul de răspundere aplicat în statele membre ale UE. Funcționarii publici europeni lucrează în diverse instituții ale UE, precum Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și altele.

Regulamentul (UE, Euratom) nr. 31/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 privind statutul funcționarilor Uniunii Europene reglementează aspectele legate de statutul și răspunderea funcționarilor europeni. Acest regulament stabilește regulile și procedurile pentru

gestionarea aspectelor administrative și disciplinare în cazul funcționarilor europeni.

Procedurile disciplinare în cazul funcționarilor publici europeni sunt reglementate cu atenție și prevăd pași clari pentru gestionarea cazurilor de încălcare a normelor și regulilor profesionale. Aceste proceduri sunt menite să ofere oportunitatea funcționarilor de a-și prezenta apărarea și de a fi audiați înainte de a se lua decizii cu privire la sancțiuni. Investigarea și audierile sunt etape obișnuite în cadrul acestor proceduri.

Sancțiunile disciplinare aplicate funcționarilor europeni pot varia în funcție de gravitatea încălcării și de circumstanțe.

Abaterea disciplinară poate consta în neîndeplinirea (o inacțiune) sau îndeplinirea necorespunzătoare (o acțiune) a obligațiilor în raporturile de drept administrativ, abaterile fiind prevăzute în articolul 86 din Statut.

După cum am menționat anterior art. 86 alin. 1 din Statut, abaterea poate fi săvârșită de funcționar, dar și de fostul funcționar, ceea ce înseamnă că răspunderea este o instituție care nu presupune necesitatea existenței unui raport de funcție publică. Ea poate viza nu doar funcționarii în exercițiu, ci și pe foștii funcționari, al căror raport de serviciu a încetat din diferite motive, dar nu a încetat și răspunderea acestora, în cazul în care au comis unele abateri.

Funcționarii europeni sunt supuși unor standarde ridicate de etică profesională și confidențialitate. Aceștia trebuie să evite orice conflict de interese și să respecte regulile stricte privind confidențialitatea informațiilor la care au acces în exercitarea funcției lor.

Statele europene combină aplicarea a patru forme de răspundere a funcționarilor: penală, civilă, financiară, dar, mai ales, disciplinară.

Astfel, peste tot există un sistem de sancțiuni disciplinare aplicabile în cazul abaterilor săvârșite de funcționarii publici, cea mai gravă fiind eliberarea din funcție (uneori chiar suprimarea dreptului la pensie, cum este cazul unei fapte foarte grave, în Franța).

Regimul juridic al răspunderii disciplinare a funcționarilor publici se află într-o relație de determinare, cu garantarea principiului stabilității funcționarilor publici și a dreptului la carieră al acestora. O veritabilă garantare a stabilității funcționarului public presupune crearea cadrului

legal, prin intermediul căruia funcționarul public să fie apărat, în egală măsură, de excesele puterii politice și de cele exercitate de puterea ierarhică, de șeful ierarhic sau, după caz, de conducătorul autorității sau instituției publice respective.⁶

În ceea ce privește sistemul disciplinar din Franța, izvoarele dreptului disciplinar sunt reglementate în Statutul general al funcției publice și în Statutele particulare. În întreaga Uniune Europeană, acest sistem respectă două principii fundamentale: dreptul la apărare, care implică informarea funcționarului și posibilitatea de a fi asistat de un avocat, precum și accesul la recurs în fața unui tribunal independent și imparțial. Pentru a atinge acest obiectiv, regimul de răspundere disciplinară a funcționarului public prezintă particularități semnificative, care includ implicarea unui organism colegial în procesul de tragere la răspundere a funcționarului public.

Majoritatea statelor europene au adoptat un sistem care combină autoritatea ierarhică cu un organism reprezentativ. Autoritatea ierarhică, de obicei o persoană precum un ministru, director sau primar, inițiază cercetarea la începutul procesului și decide asupra sancțiunii la finalul acestuia. Între aceste două etape, trebuie să consulte o comisie compusă în principal din reprezentanți ai administrației și ai personalului, aleși sau desemnați de funcționari sau sindicate. Deși, în general, autoritatea ierarhică nu este obligată legal să urmeze avizul acestei comisii, ea acordă o mare atenție opiniilor acesteia, în practică. De exemplu, în Franța, Consiliul de Stat a hotărât în 1957 că toate sancțiunile, cu excepția avertismentului și a blamului, trebuie pronunțate după obținerea avizului consiliului de disciplină.

În Germania, Constituția prevede că încălcarea obligațiilor din raportul de funcție atrage răspunderea statului sau a autorităților din care funcționarul face parte. Acțiunile în justiție pot fi intentate pentru fapte intenționate sau neglijență gravă și nu excluzând acțiuni în daune-interese. Aici s-a instituit o procedură disciplinară cu caracter jurisdicțional: în afară de sancțiunile minore, decise de autoritatea ierarhică, se apelează la o jurisdicție disciplinară care include magistrați profesioniști

---

⁶ V. Vedinaș, S. Cristea, *Structura funcției publice din România. Studiu comparativ cu Franța*, în *Revista de drept public* nr. 1/2003, p. 328.

și reprezentanți ai personalului. Această instanță stabilește sancțiuni ca un tribunal veritabil și poate fi sesizată și de către un procuror disciplinar federal, având un rol similar cu cel al unui procuror obișnuit în cazurile penale.

Potrivit Constituției **Belgiei** funcționarii publici pot fi trași la răspundere „pentru fapte din administrarea lor.”⁷

Răspunderea administrativ-disciplinară în dreptul comparat

1. Răspunderea administrativ-disciplinară în Spania

În ceea ce privește cadrul normativ al răspunderii administrativ-disciplinare, aceasta este reglementată prin Real Decreto 33/1986⁸. Alte prevederi cu referire la răspunderea disciplinară regăsim în art. 93-98 din Real Decreto Legislativo 5/2015⁹, prevăzut în paragraful 8 din Codul administrativ spaniol.

Articolul 5 din Real Decreto 33/1986 clasifică abaterile disciplinare săvârșite de funcționarii publici ca fiind **foarte grave, grave și abateri minore**.

Procedura disciplinară este reglementată la art. 98 din Real Decreto Legislativo 5/2015. Nu se pot impune sancțiuni pentru săvârșirea unor abateri foarte grave sau grave, cu excepția procedurii stabilite anterior. Impunerea sancțiunilor pentru abateri minore se efectuează printr-o procedură concisă cu audierea persoanei în cauză.

Răspunderea disciplinară încetează odată cu executarea sancțiunii, decesului, limitării sancțiunii, grațierii și amnistiei.

Dacă statutul oficial al funcționarului este pierdut în timpul procedurii de sancționare, se emite o decizie în care, pe baza cazului, procedura de sancționare este declarată încheiată, fără a aduce atingere răspunderii civile sau penale care i se poate cere și arhivarea procedurii se dispune, cu excepția cazului în care partea interesată solicită

---

⁷ *Ibidem*.

⁸ Real Decreto 33/1986, de 10 de enero, por el que se aprueba el Reglamento de Régimen Disciplinario de los Funcionarios de la Administración del Estado.

⁹ Real Decreto Legislativo 5/2015, de 30 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto Básico del Empleado Público.

continuarea dosarului. În același timp, orice măsuri provizorii luate pentru membrul personalului în cauză sunt revocate.

2. Răspunderea administrativ-disciplinară în Italia

Ca parte a reformei prevăzute în Decretul-lege nr. 150 din 27 octombrie 2009, de revigorare a eficienței administrației publice și de revizuire majoră a normelor referitoare la sancțiuni disciplinare și responsabilitatea angajaților, această responsabilitate se stabilește prin capitolul V din titlul IV.

Scopul este de a „spori eficiența funcțiilor publice și pentru a combate fenomenele de productivitate scăzută și de absentism”, precum și încercările făcute de a revitaliza această formă de responsabilitate în sectorul public.

Trebuie remarcat faptul că sistemul italian subliniază în cadrul de reglementare atât aspectele semnificative, prin impunerea ex lege, în natura caracterul obligatoriu a unor sancțiuni specifice în legătură cu anumite abateri disciplinare, sau a procedurii disciplinare.

3. Răspunderea administrativ-disciplinară în Franța

Răspunderea disciplinară îi privește pe toți funcționarii publici. Se poate afirma, în general, că răspunderea disciplinară sancționează abaterile din „legea serviciului public” și regulamentul intern al postului. Expresia desemnează ansamblul regulilor care guvernează organizarea și funcționarea postului, chiar dacă ele nu au fost formulate în nici un text cum este cazul, spre exemplu, obligația de discreție. Sistemul excepțional – este un regim juridic disciplinar. Diferite categorii de personal sunt supuse unor reglementări și situații specifice.

În general, sancțiunea disciplinară este un act juridic, rezultatul unui proces. Judecătorul care controlează legalitatea unei măsuri disciplinare are posibilitatea să declare un recurs pentru abuz de putere, acest recurs este jurisdicțional (apel sau casare). De asemenea, responsabilitatea administrării poate fi angajată pentru eventuale prejudicii cauzate de sancțiuni ilegale (atunci puterea publică este responsabilă pentru exercițiul funcției juridice).

Așadar măsurile disciplinare sunt acte administrative. Sancțiunea disciplinară este o construcție juridică originală și complexă. Ea vine

să pedepsească un comportament greșit, o abatere disciplinară. Urmează un regim juridic precis, care stabilește o scară de sancțiuni. Mai multe acțiuni se succed în evoluția juridică a unei sancțiuni disciplinare, apariția sa, pronunțarea sa, aplicarea sa sau posibila oprire.

Concluzii

După cum se poate observa abordarea temei cu titlul „Răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor publici” nu este una facilă, este o temă complexă, care din punct de vedere legislativ a suferit multe schimbări de-a lungul timpului.

Funcționarul public, indiferent că este național sau internațional, trebuie să-și ducă la bun sfârșit atribuțiile, nu pentru că așa i se impune, ci fiindcă e convins că ele reprezintă rostul său profesional. Pentru el nu există valoare mai importantă decât îndeplinirea, cu o convingere reieșită din înțelegerea rațională a fenomenelor, a sarcinilor sale.

Regimul juridic al funcției publice include și problema răspunderii acestuia, a cărui menire este reprimarea greșelilor comise de agenții publici, aspect care reprezintă doar unul dintre scopurile răspunderii.

Prin intermediul răspunderii se realizează atât scopul preventiv, cât și cel sancționator, cărora ar trebui să li se adauge potrivit doctrinei actuale, și cel educativ.

Deși se face distincția între funcționarii publici comunitari și funcționarii publici ai statelor membre, se fac eforturi pentru a realiza o corespondență între legislația comunitară și cea națională.

Fiecare stat membru reglementează regimul corpului de funcționari proprii în acord cu exigențele sistemului legislativ autohton urmărindu-se punerea în acord a legislației naționale cu reglementările statutului funcționarilor publici adoptate de instituțiile comunitare.

Bibliografie

Vedinaș Virginia, Drept administrativ, ediția a XII-a revăzută și actualizată, Editura Universul Juridic, București 2020.

Vedinaș Virginia, Codul administrativ adnotat. Noutăți. Examinare comparativă. Note explicative, Editura Universul Juridic, București, ediția a IV-a, revăzută și adăugită, București, 2022.

Vedinaș Verginia, Cristea Simona, Structura funcției publice din România. Studiu comparativ cu Franța, *Revista de drept public* nr. 1/2003.

Regulamentul (UE, EURATOM) al Parlamentului European și Consiliului UE nr.1023/23.10.2013, de modificare a Statutului funcționarilor UE.

Constituția Spaniei.

Constituția României.

Codul administrativ spaniol.

Real Decreto 33/1986.

Real Decreto Legislativo 5/2015.

Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici.

O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ.

Decizia CCR. nr. 737 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.79 alin.(5) din Legea nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici.

SECȚIUNEA 3.
ORDINE ȘI SIGURANȚĂ
PUBLICĂ

UTILIZAREA ARMELOR NUCLEARE. SCENARIUL UNUI RĂZBOI „DISTRUGĂTOR DE LUMI”

Autor: Morari (Bayraktar) Ana¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: Legalitatea utilizării armelor nucleare în conformitate cu legislația internațională rămâne foarte contestată. După prima detonare a unei arme nucleare ca rezultat al Proiectului Manhattan, comunitatea internațională a devenit mult mai atentă cu privire la posibilele consecințe. În mod firesc, o întrebare centrală este dacă armele nucleare pot fi folosite vreodată într-un mod care să respecte normele de jus in bello, în special dreptul aplicabil la desfășurarea ostilităților într-o situație de conflict armat. În avizul său consultativ privind armele nucleare, CIJ a concluzionat că orice utilizare a armelor nucleare ar fi în general contrară normelor de drept internațional aplicabile în conflictele armate și, în special, principiilor și normelor de drept umanitar. Cu toate acestea, opinia respectivă nu a fost agreată unanim de toate statele. Organizațiile internaționale manifestă îngrijorare cu privire la acest aspect și continuă să sprijine ideea interzicerii amenințării și utilizării armelor nucleare.

Cuvinte-cheie: arme nucleare, jus in bello, organizații internaționale, neproliferare nucleară.

Introducere

Alegoric vorbind, statele reprezintă o multitudine de particule minuscule care formează un întreg nucleu de o forță incalculabilă, care, atunci când scapă de sub control, este capabilă să se „autodistrugă”.

---

¹ Adresă de email autor: ana.morari@ulbsibiu.ro

Una dintre problemele cele mai actuale care preocupă astăzi arena mondială constă în probabilitatea izbucnirii unui război nuclear. Armele nucleare se află pe lista armamentului exploziv de distrugere în masă, care, comparativ cu munițiile convenționale, determină pagube mult mai mari.

Prima detonare din lume a unei arme nucleare, rezultat al activității Proiectului Manhattan, a avut loc la 16 iulie 1945, cu puțin înainte de ora 5.30 dimineața, într-un oraș din New Mexico. Primul atac cu armă nucleară a avut loc la 6 august 1945 deasupra orașului Hiroshima din Japonia. „Little Boy”, așa cum a fost denumită bomba, a explodat la 580 de metri deasupra solului, având o putere explozivă de aproximativ 16 kilotone de TNT. Trei zile mai târziu, SUA au detonat „Fat Man”, o bombă cu plutoniu cu o putere explozivă mai mare, de 20 de kilotone, la 610 metri deasupra unei suburbii din Nagasaki.

Actualmente, Președintele Putin a apelat din ce în ce mai mult la amenințarea cu folosirea armei nucleare pentru a exercita presiuni asupra Occidentului cu privire la sprijinul său militar și diplomatic acordat Ucrainei în urma invaziei Rusiei din februarie 2022.²

În martie 2023, Rusia a declarat că va trimite arme nucleare tactice pentru Belarus, prima dintre ele sosind în iunie 2023. Aceasta este prima dată când Rusia a „folosit” arme nucleare în afara țării de la prăbușirea Uniunii Sovietice. Deși nu reprezintă o încălcare directă a Tratatului de Neproliferare Nucleară, unii au susținut că, la fel ca și partajarea nucleară a NATO, decizia contravine spiritului NPT³.

---

² Claire Mills, *Russia's use of nuclear threats during the Ukraine conflict*, House of Commons Library, 28.06.2023 – <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9825/CBP-9825.pdf>, accesat la data de 24.07.2023.

³ „NPT reprezintă pilonul esențial al regimului de neproliferare a armelor nucleare la nivel global, temeiul realizării dezarmării nucleare în conformitate cu articolul VI al Tratatului și un element important pentru dezvoltarea viitoare a aplicațiilor energiei nucleare în scopuri pașnice.” – <https://www.mae.ro/node/2010>, accesat la data de 24.07.2023.

Impactul umanitar și riscurile legate de utilizarea armelor nucleare

Conform celor mai noi rapoarte și statistici ale observatorilor, pericolul unui război nuclear la începutul anului 2023 este considerat a fi cel mai ridicat de la sfârșitul Războiului Rece.⁴ Acest risc este în creștere din cauza amenințărilor nucleare proferate în timpul conflictului din Ucraina, al conflictului dintre India și Pakistan, al conflictului coreean și al conflictului din Orientul Mijlociu. Asia de Nord-Est reprezintă unul dintre cele patru potențiale puncte fierbinți în care ar putea fi folosite arme nucleare.

În cadrul conferințelor internaționale organizate în perioada 2013-2014 de guvernele Norvegiei, Mexicului și Austriei, s-a arătat că următorii factori sunt de bază atunci când se analizează riscurile unei detonări, fie că este vorba de un accident, de o greșeală sau de un proiect:⁵

- vulnerabilitatea rețelelor de comandă și control al armelor nucleare în fața erorilor umane și a atacurilor cibernetice;
- menținerea arsenalelor nucleare la un nivel ridicat de alertă, cu mii de arme gata să fie lansate în câteva minute;
- pericolele legate de accesul actorilor nestatali la arme nucleare și la materialele aferente.

Legalitatea și ilegalitatea utilizării armelor nucleare în cadrul unui conflict armat

Cercetătorii naționali susțin afirmația că există trei grupuri de norme juridice internaționale care reglementează relațiile privind protecția în timpul conflictelor armate: normele de drept umanitar cutumiar; normele de drept internațional convențional; normele acordurilor internaționale de mediu și actele cu caracter de recomandare.

Regulile primare din cadrul *jus in bello* se regăsesc în dreptul conflictelor armate, care astăzi este denumit în general drept internațional umanitar (DIU).

---

⁴ NTI Nuclear Security Index, *Falling Short in a Dangerous World*, iulie 2023, p. 28 – https://www.ntiindex.org/wp-content/uploads/2023/07/2023_NTI-Index_Report.pdf, accesat în data de 25.07.2023.

⁵ *Ibidem*, p. 9.

Din perspectiva DIU, principiul fundamental al distincției dintre civili și combatanți și al necesității militare, folosirea unei arme a cărei consecințe nu pot fi prognozate cu exactitate astfel încât să se poată evita decese, răniri sau o combinație a acestora, impune concluzia că armele din categoria celor care au un randament exploziv enorm și care provoacă distrugerii în masă trebuie interzise.⁶

În ceea ce privește aplicarea *jus ad bellum* în utilizarea armelor nucleare, CIJ a declarat că „O amenințare sau o utilizare a forței prin intermediul armelor nucleare care contravine articolului 2, paragraful 4 din Carta Națiunilor Unite și care nu îndeplinește toate cerințele articolului 51⁷, este ilegală.”⁸

În opinia a judecătorului Stephen M. Schwebel cu privire la Avizul Consultativ CIJ din 1996, acesta a compilat mai multe scenarii în care utilizare armelor nucleare ar fi considerată legală. Unul dintre acestea viza utilizarea armelor nucleare tactice împotriva submarinelor care sunt la rândul lor echipate cu arme nucleare ca „ținte militare sau navale discrete, situate astfel încât nu ar rezulta victime civile substanțiale”.⁹

Un al doilea scenariu relatat de acesta se referă la utilizarea unei arme nucleare pentru a distruge o armată inamică situată într-un deșert, făcând referințe la necesitatea pregătirii unei astfel de tactici militare cu respectarea principiului proporționalității, astfel încât să nu determine consecințe superflue, mai ales în ceea ce privește posibilitatea răspândirii radiației din cauza „norului” de explozie.¹⁰

Regulile respective, acceptate ca fiind „umanitare” nu au fost agreate cu unanimitate de toate statele. Protocolul Adițional I al Convențiilor de la Geneva prevede că sunt interzise atacurile împotriva populației civile sau a civililor prin represalii. Cu privire la aceasta,

---

⁶ J.M. Henckaerts, L. Doswald-Beck, *Customary International Humanitarian Law*, Volumul I, ICRC, pp. 25-26.

⁷ Dreptului de autoapărare individuală sau colectivă.

⁸ Avizul consultativ CIJ, *Legalitatea amenințării sau a utilizării armelor nucleare*, par.37-50 – <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/95/7497.pdf>, accesat la data de 29.07.2023.

⁹ Opinia separată a judecătorului Schwebel, Avizul consultativ privind armele nucleare, p. 98. – <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/95/095-19960708-ADV-01-09-EN.pdf>, accesat la data de 29.07.2023.

¹⁰ *Ibidem*, p. 99-100.

Marea Britanie, de exemplu, atunci când a ratificat protocolul în 1998, a atașat o înțelegere prin care, în cazul în care o „parte adversă comite atacuri grave și deliberate ... împotriva populației civile sau a civililor sau împotriva obiectelor civile”, Marea Britanie se va considera „îndreptățită” să ia măsuri, altfel interzise, „necesare unicului scop de a constrânge partea adversă să înceteze să mai comită încălcări ... dar numai după ce avertismentul oficial adresat părții adverse prin care se cere încetarea încălcărilor nu a fost respectat și numai după o decizie luată la cel mai înalt nivel al guvernului”.¹¹

În pofida acestui fapt, CIJ a evidențiat: „pentru ca o anumită utilizare a armelor nucleare să îndeplinească cerințele legale, circumstanțele de utilizare ar trebui să fie cu adevărat excepționale.”

Rolul organizațiilor internaționale în interzicerea utilizării armelor nucleare

Din momentul apariției armelor nucleare consecințele îngrozitoare ale acestora au constituit un obiect de preocupare serioasă pentru comunitatea internațională.

Angajamentul Organizației Națiunilor Unite (ONU) în domeniul utilizării armelor nucleare s-a intensificat tot mai mult, aceasta având un rol crucial în negocierea și implementarea *Tratatului privind neproliferarea armelor nucleare* (1970). Tratatul a fost numit „marea înțelegere”, în care statele care nu dețin arme nucleare renunță la opțiunea nucleară în schimbul unei obligații legale din partea statelor dotate cu arme nucleare de a se abține de la transferul de arme către orice altă țară, precum și de a se dezarma și, în cele din urmă, de a-și elimina arsenalele. În plus față de elementele de neproliferare din articolul I și articolul II, tratatul garantează tuturor părților „dreptul inalienabil” la utilizări pașnice ale tehnologiei nucleare.¹²

---

¹¹ Peacerights Briefing Paper, *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons & International Law* – <https://www.nuclearinfo.org/wp-content/uploads/2020/09/Legality-of-Threat-or-Use-of-Nuclear-Weapons-International-Law.pdf>, accesat în data de 29.07.2023.

¹² O. Balan, L. Manciu, *Rolul organizației națiunilor unite în interzicerea utilizării armelor nucleare*, 2022, p.19 https://www.inj.md/sites/default/files/new/22/16-21_24.pdf, accesat la data de 31.07.2023.

La fel, Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) efectuează inspecții și măsuri de verificare în cadrul TNP și al altor acorduri pentru a se asigura că statele își respectă angajamentele de neproliferare nucleară;¹³ Organizația pentru Interzicerea Totală a Testelor Nucleare (CTBTO) care gestionează o rețea globală de stații de monitorizare pentru a detecta și verifica exploziile de teste nucleare, asigurându-se că Tratatul de interzicere totală a testelor nucleare (CTBT) este respectat de statele părți;¹⁴ din 2009, Mișcarea Internațională de Cruce Roșie și Semilună Roșie s-a reangajat în problema armelor nucleare din perspectivă umanitară etc.

Concluzii

Legalitatea utilizării armelor nucleare constituie un subiect subtil legat de probleme de securitate globală și umanitară. Tratatul precum NPT și TPNW reflectă preocupările legate de proliferarea armelor nucleare și încercările de a obține interzicerea totală a acestora. Progresele organizațiilor internaționale în direcția interzicerii amenințării și utilizării armelor nucleare sunt ambivalente în contextul intereselor divergente ale actorilor mondiali. Cu toate acestea, este indispensabil ca organizațiile internaționale să continue să militeze pentru interzicerea armelor nucleare și să promoveze soluții diplomatice și de securitate în vederea eliminării treptate a acestor arme de distrugere în masă.

Bibliografie

- Crăciuneanu-Tatu Laura-Maria, *Drept internațional umanitar*, ediția a II-a, Editura Hamangiu, 2019.
- Henckaerts Jean-Marie, Doswald-Beck Louise, *Customary International Humanitarian Law: Rules*, Volumul I, ICRC, Cambridge University Press, 2009.

---

¹³ V. Arhiliuc, *Instrumente juridice și activități privind neproliferarea armelor de distrugere în masă*, Studia Universitas Moldaviae, 2019, p. 46 – <https://social.studiamsu.md/wp-content/uploads/2019/01/05.-p.45-50.pdf>, accesat la data de 31.07.2023

¹⁴ Ibidem, p.46.

Onica-Jarka Beatrice, *Drept internațional umanitar*, Ediția a II-a, Editura Universul Juridic, București, 2011.

Zodian Mihai Vladimir, *Proliferarea nucleară și echilibrul strategic central în secolul XXI*. Editura Universității Naționale De Apărare „Carol I”, București, 2020.

Arhiliuc Victoria, *Instrumente juridice și activități privind neproliferarea armelor de distrugere în masă*, Studia Universitas Moldaviae, 2019.

Balan Oleg, Manciu Liliana Alina, *Rolul Organizației Națiunilor Unite în interzicerea utilizării armelor nucleare*, Revista Institutului Național al Justiției, NR. 1 (60), 2022.

Mills Claire, *Russia's use of nuclear threats during the Ukraine conflict*, House of Commons Library, nr. 9825, 2023.

Ministerul Afacerilor Externe, *Neproliferarea armelor nucleare*, 2021.

NTI Nuclear Security Index, *Falling Short in a Dangerous World*, iulie 2023.

Peacerrights Briefing Paper, *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons & International Law*, 2020.

Avizul consultativ CIJ, *Legalitatea amenințării sau a utilizării armelor nucleare*.

Convenția de la Geneva privitoare la protecția persoanelor civile în timp de război din 12 august 1949.

Protocol adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate fără caracter internațional (II).

<https://www.icrc.org/en>

<https://mae.ro/>

MANAGEMENTUL SERVICIILOR DE URGENȚĂ

Autor: Schachner Mihai-Valentin¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Lector univ. dr. Ioana Hulpuș

Rezumat: *Serviciile de urgență, cum ar fi Poliția, Pompierii, Ambulanța și SMURD, sunt cruciale pentru protejarea cetățenilor și a bunurilor în fața amenințărilor variate. Ele sunt strâns reglementate de legislația națională și europeană, la nivelul României existând un Sistem Național de Urgență care integrează majoritatea instituțiilor cu atribuții în gestionarea crizelor, dar și factorii de decizie politică.*

Structura și organizarea serviciilor de urgență sunt analizate, subliniind complexitatea și multidisciplinaritatea managementului în acest domeniu. Planificarea și pregătirea adecvată pentru situațiile de urgență sunt esențiale, iar relațiile de management și cultura organizațională contribuie la eficiența acestor servicii.

Articolul dezbate, de asemenea, încrederea publică în aceste servicii, evidențind variațiile în nivelul de încredere al populației în principalele organizații specifice sistemului de urgență. Este subliniată nevoia de a consolida încrederea publicului în toate serviciile de urgență.

Un studiu de caz al Inspectoratului pentru Situații de Urgență (ISU) ilustrează o organizație bine structurată, cu o cultură organizațională specifică și o comunicare eficientă. ISU reprezintă un exemplu de succes în gestionarea situațiilor de urgență.

În final, articolul discută tragedia de la Colectiv, evidențind deficiențele în managementul situației de urgență. Evenimentul a determinat schimbări

---

¹ Adresă de email autor: mihai.schachner@outlook.com

legislative și a subliniat importanța cooperării internaționale în gestionarea situațiilor de urgență. Se subliniază, de asemenea, nevoia de a accelera măsurile pentru îmbunătățirea serviciilor de urgență în România, inclusiv dotarea corespunzătoare a unităților medicale și pregătirea persoanelor de decizie pentru astfel de situații..

Cuvinte-cheie: *mobilitate urbană, durabil, transport în comun, infrastructură, responsabilizare.*

Introducere

În lumea noastră dinamică și plină de provocări, serviciile de urgență devin un element vital al administrației publice. Aceste entități joacă un rol crucial în protejarea vieților și bunurilor cetățenilor în fața amenințărilor variate cu care ne confruntăm.

Acest articol explorează managementul serviciilor de urgență, structura lor și modul în care fac față situațiilor de criză, prin intermediul unui studiu de caz asupra Inspectoratului pentru Situații de Urgență și a unui studiu aplicativ de tip sondaj care privește nivelul de încredere al populației în aceste servicii.

Definirea și rolul serviciilor de urgență: prevederi legale

Serviciile de urgență sunt instituții publice mandatate să prevină și să răspundă la situațiile de urgență, fiind reglementate strâns de legislația națională și europeană. Aceste servicii includ Poliția, Pompierii, Ambulanța și SMURD, care acționează în mod coordonat pentru a asigura siguranța publică și pentru a limita daunele în caz de urgență.²

Structura și formele de organizare ale serviciilor de urgență în administrația publică

Managementul în serviciile de urgență din România reprezintă o abordare complexă și multidisciplinară, care implică planificarea, coordonarea și organizarea activităților de răspuns în situații de urgență.

---

² Ordonanța Guvernului nr.21 din 15 aprilie 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 361 din 26 aprilie 2004.

Acesta se bazează pe principii și practici specifice, adaptate la nevoile și caracteristicile specifice ale țării. Un aspect important al managementului în serviciile de urgență din România este planificarea și pregătirea adecvată pentru situațiile de urgență. Acest lucru implică elaborarea și actualizarea planurilor de răspuns la situații de urgență, care definesc obiectivele, structurile de comandă, procedurile operaționale și resursele necesare pentru intervenție. Planificarea este strâns legată de evaluarea și gestionarea riscurilor, identificând amenințările potențiale și punând în aplicare măsuri preventive și de protecție adecvate.³

În principal toate elementele organizaționale care fac parte din Sistemul Național de Urgență împărtășesc caracteristici de management asemănătoare, printre cele mai importante fiind: misiunea și viziunea, cultura organizațională, factorii de management și relațiile de management.

Misiunea și viziunea acestor organizații se rezumă la protejarea vieții oamenilor și a mediului înconjurător, asigurând astfel cursul normal al societății.

Elementele generale ale culturii organizaționale sunt: respectul pentru autoritate și ierarhie, etica și integritatea, spiritul de echipă și colaborarea etc. Acestea din urmă contribuie la eficientizarea relațiilor de management, indispensabile în acest domeniu, cu efecte care se vor reflecta atât direct, cât și indirect în calitatea serviciilor de urgență.

Managementul Urgențelor Civile

Managementul situației de urgență – ansamblul activităților desfășurate și procedurilor utilizate de factorii de decizie, instituțiile și serviciile publice abilitate pentru identificarea și monitorizarea surselor de risc, evaluarea informațiilor și analiza situației, elaborarea de prognoze, stabilirea variantelor de acțiune și implementarea acestora în scopul restabilirii situației de normalitate.

Managementul situațiilor de urgență necesită abilități manageriale complexe. Acesta implică activități precum: prevenirea, planificarea,

---

³ Duță M., *Management General – suport de curs* – Editura Universității „Nicolae Titulescu”, București, 2015 – link accesibil online www.academia.edu / (99+) Management general | Mădălin Duță – www.cademia.edu, accesat la data de 25.05.2022

pregătirea pentru răspuns și coordonarea operațiunilor de intervenție. Interoperabilitatea și continuitatea managementului sunt, de asemenea, vitale pentru a gestiona cu succes situațiile de urgență.

În acest „moment” al gestionării unei situații de criză este indispensabil ca persoanele de decizie să fie bine pregătite, dar mai ales să fie dedicate pentru binele public. Aici fac referire și la situația intervenției politice în unele situații, care adesea au agravat efectele situației de urgență.

Un exemplu al unei asemenea situații este incidentul tragic al exploziei din localitatea Crevedia, unde, deși intervenția în urma primei explozii nu era sigură, pompierii au fost trimiși să intervină, iar în urma celei de-a doua explozii au rezultat 26 de victime doar în rândul salvatorilor. Acest efect, din punctul meu de vedere, este datorat în primul rând intervenției politice, necalificate în gestionarea acestor situații, dar mai cu seama al căutării de validare publică a acesteia.

Inspectoratul pentru Situații de Urgență.

Studiu de Caz.

Inspectoratul pentru Situații de Urgență (ISU) reprezintă o organizație crucială în cadrul administrației publice, care trebuie să acționeze rapid și eficient în situații critice, pentru a proteja cetățenii și bunurile acestora. Pentru a atinge aceste obiective, ISU adoptă o cultură organizațională specifică și o formă de organizare bine structurată, bazate pe disciplină și solidaritate.

Cultura Organizațională a ISU

Cultura organizațională a ISU este caracterizată de valori precum disciplina, devotamentul și profesionalismul. Angajații ISU sunt dotați cu un simț puternic al responsabilității, deoarece activitățile lor au un impact direct asupra vieții și siguranței cetățenilor. Această cultură pune accentul pe respectarea procedurilor și regulilor stricte, dezvoltând un mediu în care eficiența și siguranța sunt priorități.

Solidaritatea și spiritul de echipă sunt alte aspecte-cheie ale culturii ISU. Echipajele de intervenție lucrează împreună în situații de urgență, bazându-se pe încrederea reciprocă și pe coordonarea precisă. Această

solidaritate nu se limitează la nivelul angajaților, ci se extinde și la relațiile cu alte entități din domeniul siguranței și serviciilor de urgență, promovând cooperarea în abordarea problemelor complexe.

Forma de Organizare în ISU

ISU adoptă o formă de organizare piramidală, cu o structură bine definită. La vârful acestei piramide se află conducerea, care are responsabilitatea de a stabili strategiile și direcțiile organizaționale. Apoi, organizația se desfășoară pe mai multe niveluri, inclusiv departamente specializate, fiecare având atribuții precise. De exemplu, departamentele de pompieri, poliție și ambulanță se ocupă de domeniile lor specifice.

ISU este organizat în structuri și compartimente specializate, cu înzestrare adecvată și personal specializat în funcție de tipurile de riscuri și de atribuțiile specifice. Printre acestea se numără Centrul Operațional Național, care are rolul de a monitoriza, evalua, înștiința, avertiza, alerta și coordona situațiile de urgență la nivel național. Inspectoratul General mai dispune de inspecția de prevenire, structura de pregătire pentru intervenție și reziliența comunităților, structura de planificare exerciții și management stări excepționale, structura de management logistic, structura financiar-contabilă și alte compartimente specializate.⁴

Centrul Operațional Național asigură și funcționează ca Secretariat tehnic permanent al Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență. Personalul Centrului Operațional este specializat în diferite domenii, cum ar fi comunicațiile și informatica, și desfășoară activitatea în ture, pe schimburi sau cu program normal

Relațiile de Management

Relațiile de management din cadrul ISU sunt caracterizate de o comunicare clară și eficientă. Conducerea asigură transmiterea instrucțiunilor și priorităților către toate nivelele organizaționale. În același timp, angajații sunt încurajați să ofere feedback și să raporteze orice problemă sau îmbunătățire posibilă în procesele de lucru.

---

⁴ T. Gavrilă, V. Lefter, *Managementul organizațiilor*, Editura Economică, București, 2007, p. 45.

Cooperarea și coordonarea sunt fundamentale în relațiile de management din ISU. De exemplu, în timpul intervențiilor de urgență, echipele din diferite departamente lucrează împreună sub comanda centrală, asigurând astfel o abordare bine orchestrată a situațiilor de criză.

În diverse situații ISU operează misiuni în zonele grav afectate de incendii de vegetație, cutremure sau chiar explozii, produse în alte state, ca fiind parte a Mecanismului European de cooperare în Situațiile de Urgență, a ONU etc.

Inspectoratul pentru Situații de Urgență (ISU) este un exemplu de succes al gestionării situațiilor de urgență. Cu o viziune și misiune clară, o structură bine organizată, mijloace și resurse adecvate, precum și printr-o comunicare eficientă cu publicul, ISU demonstrează importanța unui management corespunzător în situațiile critice.

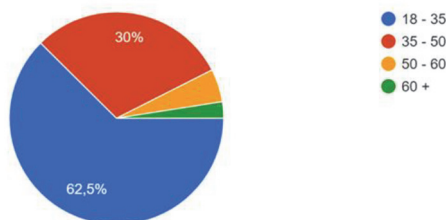
Calitatea Serviciilor de Urgență din România

România se confruntă cu provocări semnificative în furnizarea serviciilor de urgență, iar opinia publică a fost solicitată să-și exprime experiențele și percepțiile cu privire la aceste servicii.

Ca parte a lucrării de licență am realizat un sondaj la care au participat peste 40 de respondenți, care mi-au furnizat o perspectivă valoroasă asupra calității managementului serviciilor de urgență din țară.

Sondajul a constat într-un chestionar google forms distribuite individual și prin intermediul rețelelor sociale.

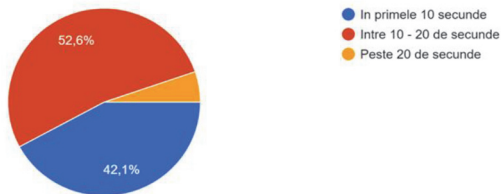
In ce grupa de varsta va incadrati?
40 de răspunsuri

Au participat la acest sondaj 40 de respondenți cu vârste cuprinse între 18 și 60 de ani, cele mai multe răspunsuri provenind de la persoane din grupa de vârstă cuprinsă între 18-35 de ani, reprezentând 62,5% din totalul de 40 de răspunsuri.

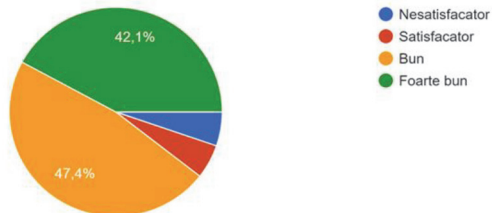
Rezultatele sondajului arată, în general, aspecte pozitive, dar și aspecte care necesită îmbunătățiri. Una dintre cele mai încurajatoare constatări este promptitudinea cu care apelurile la numărul de urgență 112 sunt preluate. Peste jumătate dintre respondenții care au utilizat serviciul au menționat că apelul lor a fost preluat în primele 10 secunde, indicând o reacție rapidă din partea operatorilor 112, o bună infrastructură și resursă umană suficientă a Serviciului pentru Telecomunicații Speciale, instituție gestionară a acestui serviciu.

Cat de repede a fost preluat apelul?
19 răspunsuri

De asemenea, comportamentul operatorilor 112 a fost în general evaluat pozitiv, majoritatea respondenților considerând comportamentul lor drept bun sau foarte bun. Aceasta sugerează o atitudine profesională și un grad ridicat de empatie în interacțiunea cu cei aflați în situații de urgență.

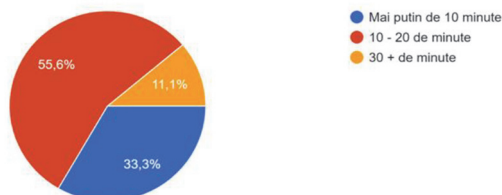
Cum apreciați comportamentul operatorului 112
19 răspunsuri

Cu toate acestea, există și lucruri care necesită îmbunătățiri. Unul dintre aceste aspecte se referă la timpii de reacție a autorităților la locul situațiilor de urgență. Un număr semnificativ de respondenți au menționat că au așteptat mai mult de 30 de minute până la sosirea autorităților, ceea ce arată nevoia de a accelera reacția în astfel de situații critice.

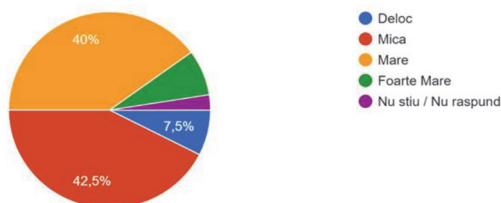
În acest caz este clar nevoie de recrutarea de personal operativ, dar și de dotarea corespunzătoare a întregului ansamblu de servicii.

Cat de repede au ajuns autoritatile la locul situatiei de urgenta?
18 răspunsuri

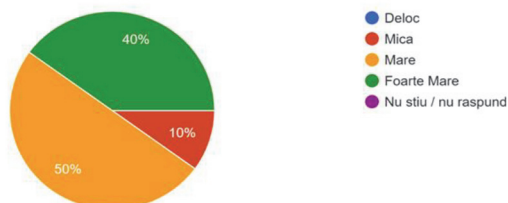
Recent aceste măsuri încep să fie implementate, iar aici pot să mă refer la reînnoirea parcului auto al Poliției Române, însă instituțiile cu cel mai mare progres la capitolul dotare sunt IGSU și SMURD, care prin accesarea de fonduri europene au inclus în dotarea lor: elicoptere de salvare, autospeciale de stingere a incendiilor etc.

In ce masura aveti incredere in serviciul de Politie
40 de răspunsuri

Încrederea în serviciile de urgență variază, cu încredere mare în serviciile de Ambulanță și Pompieri – SMURD, dar cu încredere foarte scăzută în serviciul de Poliție și Poliție Locală. Aceste variații indică nevoia de a consolida încrederea publicului în toate serviciile de urgență.

In ce masura aveti incredere in serviciul de Pompieri - SMURD
40 de răspunsuri

În ansamblu, calitatea managementului serviciilor de urgență din România este o chestiune complexă, cu aspecte pozitive și provocări care necesită atenție.

Pentru a îmbunătăți serviciile de urgență, este important să se conștientizeze eficient aspectele identificate ca fiind problematice, să se investească în pregătirea personalului mai ales în privința contactului cu oamenii (training-uri pe aria comportamentală, psihologice, sociologice etc), echipamente mai performante și o reacție mai rapidă la situații de urgență.

Doar prin eforturi continue și prin colaborare între autorități și comunitate se pot asigura servicii de urgență de calitate.

Concluzia cercetării sociale

Pe baza sondajului privind nivelul de încredere și calitatea serviciilor de urgență din România, se poate trage o concluzie relevantă privind eficiența managementului acestor servicii. Rezultatele sondajului indică o serie de aspecte pozitive și oportunități de îmbunătățire.

Aici putem aminti timpul de recepționare a apelurilor de urgență, comportamentul exemplar al operatorilor 112 și diametral opus timpul de reacție întârziat și neîncrederea percepută de majoritatea respondenților la sondaj.

Mai este de amintit și imaginea bună a ISU, în rândul a 90% dintre respondenți care au enunțat o încredere mare sau foarte mare în serviciul de pompieri.

„Filmul Tragediei de la Colectiv” – Analiza intervenției

Acest eveniment este unul dintre cele mai tragice din România, producând multe victime, iar multe dintre acestea din cauza unui management defectuos și necalificat în situațiile de urgență.

În documentarul realizat în cadrul lucrării de licență am analizat „firul roșu” al intervenției, factorii de decizie, managementul post-eveniment și schimbările aduse legislației ca urmare a cauzelor acestui eveniment.

Un factor major în amplificarea tragediei a fost panica ea răspândindu-se rapid în club. Participanții, speriați și dezorientați, s-au

împiedicat unii pe alții, iar acest haos a făcut dificilă evacuarea și chiar au produs din păcate și victime. Blocarea ușilor de urgență pentru a permite accesul mai multor spectatori în club a limitat și mai mult șansele de salvare.

Evenimentul a dezvăluit insuficiențele în aplicarea și respectarea regulamentelor privind siguranța în locurile publice, în special în ceea ce privește cluburile de noapte și locurile de divertisment. Inspectările periodice și certificările erau adesea nerespectate, iar standardele de siguranță nu erau aplicate corespunzător. Un aspect pe care nu l-am luat în calcul în cuprinsul lucrării de licență, care a influențat efectele acestui incendiu dar și a altor situații de urgență devastatoare este corupția din cadrul instituțiilor de control în domeniul prevenirii acestor evenimente și intervenția factorului politic (sau mai bine spus al politicienilor) în aceste situații.

Un alt aspect crucial a fost nepregătirea sistemului medical pentru tratarea arsurilor și a altor răni grave. Acest lucru a contribuit la numărul crescut de decese, deoarece victimele aveau nevoie de îngrijiri medicale specializate pe care sistemul de sănătate din România nu le putea oferi în măsura necesară.⁵

Incendiul de la Colectiv a evidențiat importanța cooperării internaționale în situații de urgență. Cooperarea Internațională și Ajutorul Global au fost vitale în tratarea răniților și gestionarea crizei. Echipe medicale specializate din străinătate au oferit asistență și expertiză în tratarea arsurilor.

La aproape opt ani de la acest eveniment România nu are pe teritoriul ei nici măcar un spital specializat în tratarea arsurilor grave. Acest aspect denotă slabul interes și managementul defectuos la nivelul sistemului medical din România indispensabil în majoritatea situațiilor de urgență.

Tragedia de la Colectiv a generat un val de proteste în România, cu cerințe ferme de responsabilizare a oficialilor guvernamentali și de reglementare mai aspră în domeniul siguranței publice, cu precădere în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor.

---

⁵ Raport de control al Guvernului României privind intervenția de urgență de la clubul colectiv, nr. 5/1669, 16.03.2016, link accesibil online gov.ro/fisiere/comunicate_fisiere/raport_c.pdf, pagină accesată la data de 15.05.2023

Autoritățile au răspuns prin adoptarea unor măsuri legislative menite să îmbunătățească siguranța în locurile publice, să majoreze sancțiunile pentru nerespectarea normelor și să modernizeze infrastructura de urgență.

O vorbă din popor spune că „Paza bună, trece primejdia rea”, iar cazul incendiului de la „Colectiv” în loc să poată fi prevenit, a produs pe termen scurt niște schimbări în legislația de prevenire a incendiilor, iar apoi acestea au devenit niște pseudoschimbări, deoarece deși legislația este adaptată și prevăzătoare, foarte puține spații publice corespund din punct de vedere al siguranței în caz de incendiu, și să nu mai luăm în considerare și alte situații cum ar fi cutremurul.

Din păcate există foarte multe unități de învățământ, spitale, instituții publice și un număr mare de operatori economici care nu dețin autorizație pentru situațiile de urgență și care reprezintă un pericol pentru populație.

Din punctul meu de vedere însăși autorizarea tuturor obiectivelor publice, conform legislației, reprezintă o situație de urgență și este necesară o strategie unitară la nivelul întregului aparat al administrației publice competente să aplice legislația de prevenire a situațiilor de urgență.

De asemenea, orice organizare de evenimente publice – festivaluri, meciuri sportive etc. – trebuie să aibă și o componentă de strategie și metodologie de prevenire și intervenție în caz de necesitate.

Bibliografie

Duță M., Management General – suport de curs, Editura Universității „Nicolae Titulescu”, București, 2015.

T. Gavrilă, V. Lefter, *Managementul organizațiilor*, Editura Economică, București, 2007.

Ordonanța Guvernului nr.21 din 15 aprilie 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență.

Raport de control al Guvernului României privind intervenția de urgență de la clubul colectiv, nr.5/1669.

RELAȚIILE UE-RUSIA

Autor: Platon Alexandru¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept

CoordoN.A.T.O.r: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: *Articolul abordează tematica relațiilor dintre Uniunea Europeană (UE) și Rusia, evidențiind importanța acestor relații în contextul internațional contemporan. Autorul subliniază că aceste două mari puteri globale au un impact semnificativ asupra relațiilor internaționale și că deciziile lor pot afecta grupuri sociale întregi din mai multe perspective.*

Sunt descrise originile și istoria ambelor entități, precum și evoluția relațiilor lor în timp. Menționăm că UE este o organizație internațională formată din state suverane, care urmărește realizarea unui scop comun, în timp ce Rusia este o Republică Federală. Subliniem că, istoric vorbind, obiectivul inițial al UE a fost menținerea păcii și consolidarea relațiilor internaționale, în timp ce Rusia a avut tendințe expansioniste.

Lucrarea evidențiază evoluția relațiilor dintre UE și Rusia, subliniind momente importante precum semnarea unui acord de comerț și cooperare în 1989 și încercările de consolidare a cooperării economice și energetice. Se menționează că relațiile au fost adesea tensionate, iar anexarea ilegală a Crimeii de către Rusia în 2014 a dus la sancțiuni din partea UE și la suspendarea dialogului bilateral.

De asemenea, articolul abordează Parteneriatul Estic, inițiativa UE de a îmbunătăți relațiile cu țările din estul Europei, inclusiv Ucraina, și promovarea democrației în aceste state.

Cuvinte-cheie: *relații internaționale, Uniunea Europeană, Rusia, cooperare, Parteneriatul Estic.*

---

¹ Adresă de email autor: alexandru.platon@ulbsibiu.ro

Introducere

Tematica de față reprezintă unul dintre cele mai discutate, și, poate, cele mai importante raporturi de drept internațional din politica externă contemporană. Actorii, sau subiecții acestui raport, sunt două mari puteri la nivel global care constituie centre de interes pentru funcționarea relațiilor internaționale. Din cele spuse anterior, putem deduce cu exactitate că oricare decizie sau mutare pe planul politicii externe, a oricăruia dintre acești „actori” poate avea efecte asupra unor întregi grupuri sociale, din mai multe perspective.

Preliminar analizei efective a relațiilor UE-Rusia, la momentul actual și nu numai, trebuie să identificăm datele conexe legate de rolul, organizarea, și aspectele generale ale acestor doi actori ai jocului politic. În primă instanță, UE (Uniunea Europeană) este o organizație internațională, iar Rusia este o republică federală. Odată stabilite aceste detalii, consider că trebuie clarificate anumite aspecte pentru a descoperi datele necesare pentru înțelegerea problemei de față. Pentru început, constituie o necesitate explicarea conceptului de „*organizație internațională*”. Astfel putem afirma că este o asociație liberă de state suverane, care urmărește realizarea unui scop comun, constituită printr-un tratat, dotată cu un statut, cu organe proprii, cu personalitate juridică distinctă de cea a statelor membre. Din definiția oferită anterior extragem date referitoare la organizare, mai exact „*o asociație liberă de state suverane*”, „*constituită printr-un tratat*”, „*dotată cu un statut, cu organe proprii*”.

În privința rolului UE amintim aspecte generale precum amplificarea cooperării între state în domenii de interes comun, armonizarea intereselor comune naționale cu cele internaționale, menținerea păcii și a securității internaționale, reglementarea unui cadru decizional comun.

Istoric vorbind, încă de la primele discuții legate de crearea unei astfel de grupări de state s-a avut în vedere menținerea păcii pe o arie cât mai întinsă și solidificarea relațiilor internaționale. Motivele ce au stat la baza unei astfel de înțelegeri reies din contextul internațional creat de finalul celui de Al Doilea Război Mondial, care a constat în „invazii ale unor puteri străine, mișcări social-politice de tot felul, revoluții, războaie de lungă durată cu zeci, sute de mii și milioane de morți și invalizi de toate gradele, foamete, furtul unor bogății ale solului

și subsolului, dezmembrarea și furtul utilajelor din întregi întreprinderi, naționalizări, colectivizări, evacuări forțate bazate pe false principii etnice și rasiale, tot felul de acte cu caracter antisocial ce se finalizau prin chinuirea oamenilor în gulagurile comuniste impuse de marea „prietenă”, și „mamă” Uniunea Sovietică, și concluzionate în pușcăriile naționale comuniste.”² Din istoria Uniunii Europene se pot deprinde atitudinile statelor ce au „triumfat” la finalul celui de-Al Doilea Război Mondial. Astfel, în jurul anului 1950, prin crearea unor comunități printre care era și cea a Cărbunelui și Oțelului (CECO) fondată prin Tratatul de la Paris, a debutat o oarecare formă de cooperare. Înțelegerea dintre Franța, Germania de Vest, Italia, Belgia, Luxemburg și Olanda avea drept scop partajarea resurselor de oțel și cărbune ale statelor membre, prevenind astfel un nou război european în vederea asigurării materiilor prime destinate refacerii și dezvoltării economice. Astfel s-a format așa numitul „Grup al celor șase”.³

Pe de altă parte, când ne orientăm atenția spre Rusia, ținem să menționăm date despre organizarea administrativă a acesteia și despre fundalul istoric al său. Din punct de vedere istoric, povestea a ceea ce cunoaștem astăzi drept Rusia începe din secolul al XII-lea sub numele de Principatul Moscovei care a izbutit să iasă de sub dominația mongolă, fapt ce a permis cucerirea și stăpânirea treptată a principatelor din jur. Prin secolul al XVII-lea, sub conducerea lui Petru I s-a realizat extinderea până la Marea Baltică, iar țara a fost redenumită Imperiul Rus. În secolul XIX a continuat extinderea spre Europa și Asia. Cu toate acestea, la începutul secolului XX, în 1905, valul de cuceriri s-a oprit din pricina războiului ruso-japonez (1904-1905), care a dus și spre o revoluție ce a avut ca efect constituirea unui parlament și a altor reforme.

Astfel, dintr-o perspectivă istorică putem observa că tendința expansionistă a Rusiei își are originile încă de pe vremea principatelor. Însă, legat de relațiile internaționale punctăm că Statele Unite nu recunosc anexarea de către Rusia a Republicii Autonome Crimeea și municipiul Sevastopol, nici redenumirea lor drept „Republica Crimeea” și „Orașul federal Sevastopol”. În altă ordine de idei, adăugăm și faptul că Rusia

---

² Alex Berca, *Uniunea Europeană trecutul și viitorul considerat în contextul geopolitic, geostrategic și geoeconomic actual*, 2015, p. 43.

³ Alex Berca, *Op. cit.*, p. 44.

nu a depus o declarație de jurisdicție la CIJ (Curtea Internațională de Justiție) și nici nu este inclusă în ICCT (International Council on Clean Transportation).

Cei doi „actori”

În urma analizei generale a fiecăruia dintre cei doi „actori” politici menționați anterior am observat ideologiile, mecanismele, obiectivele pe care aceștia le au în relațiile internaționale, fapt ce constituie un punct de plecare relevant pentru analiza relațiilor dintre UE și Rusia.

Pentru început dorim să aducem în discuție primele evenimente ce au marcat acest cadru relațional al celor două mari puteri. În 1989, Comunitatea Europeană a semnat un Acord de comerț și cooperare cu Uniunea Sovietică, interpretat la vremea respectivă ca un prim pas, modest și prudent, în direcția clădirii unei relații economice și politice, care a fost apoi urmat de deschiderea Delegației Comisiei la Moscova în a doua jumătate a anului 1991.⁴ Debutul relațiilor dintre Uniunea Europeană și Rusia a fost încadrat și într-un context internațional tensionat cauzat de desfășurarea „războiului rece” care a fost marcat de tensiunea acumulată ca urmare a reprimării aspirațiilor de independență ale Țărilor Baltice. Cronologic vorbind a urmat o normalizare a relațiilor politice, însă perioada 1992-1998 a reprezentat un cumul de evenimente ce a complicat cooperarea internațională. Anul 1993 a marcat încheierea unui acord la Bruxelles de parteneriat de colaborare, care a fost semnat ulterior la Corfu în 1994. Totuși, obstacolele ratificării acestui acord au apărut odată cu retensionarea relațiilor, din cauza mai multor dispute comerciale și a războiului din Cecenia, lucru ce a dus la ratificarea acestui acord în 1998. Apreciind obiectiv evenimentele prezentate anterior suntem îndreptățiți să spunem că începutul colaborării internaționale dintre cele două mari puteri a fost marcat de incertitudine și de zăbucium la nivel organizatoric.

Aceeași incertitudine a resimțit-o și Rusia în același an, începând să își reevalueze relațiile cu Uniunea Europeană. Venirea la Kremlin a președintelui Vladimir Putin, care a fost însoțită și de accentuarea

---

⁴ Nicolae Păun, *Finalitatea Europei*, Editura Fundației pentru studii europene, Cluj-Napoca, 2005, p.355.

resentimentelor față de Statele Unite, a dus la o reorientare spre Europa a vieții politice, sociale și economice, cât și a politicii externe. Din acel moment, se afirmă, vehement putem spune, nevoia de revendicare a identității europene de către Federația Rusă ce rezultă din afirmațiile președintelui. Președintele Putin a afirmat constant că Rusia este o putere europeană, care, trebuie să își ocupe locul în Europa, că pentru Rusia modernizarea înseamnă în fapt europenizare, că nu se pune problema integrării Rusiei în Europa, ci cu Europa, prin aceasta înțelegându-se transformarea Rusiei de-alungul unor linii directoare specific europene.⁵ Efectele acestei ideologii s-au resimțit rapid, în anul 1999 când Rusia și Uniunea Europeană au semnat o serie de documente privind numeroase măsuri strategice.

Un prim punct al acestui acord a fost începerea cooperării economice și monetare ce s-a concretizat în 2001, la summit-ul Rusia – Uniunea Europeană care a avut loc la Moscova în luna mai unde s-a anunțat interesul pentru crearea unei zone economice europene comune. Această propunere avea ca fundament inițiativa adusă în 1999 de a crea o zonă de comerț liber, asemănătoare cu cea a Americii de Nord și Americii de Sud. Cu toate acestea, nu au fost comunicate expres măsuri ce aveau să clarifice felul în care va funcționa o astfel de zonă, în schimb s-a anunțat întemeierea unui grup de înalți funcționari publici care să înainteze propuneri în acest sens. Cunoscând aceste aspecte avem dreptul de a presupune că intenția reală a acestor demersuri a fost de a desființa barierele tarifare și de a aduce fluiditate circuitului economic ruso-european, mai exact constituirea unei zone exclusive, asemănătoare cu Zona Economică Europeană.

Al doilea obiectiv a vizat crearea de infrastructuri europene. Măsurile luate în acest sens au constat în construcția de coridoare pan-europene și de rețele de transport a energiei cu sprijin financiar din partea Uniunii Europene (prin intermediul Băncii Europene de Investiții), precum și din partea altor instituții financiare internaționale, FMI și Banca Mondială, având în vedere influența țărilor Uniunii Europene în cadrul acestor organisme. De asemenea, cele două părți

---

⁵ Nicolae Păun, *Op. cit.*, p.356.

au fost de acord să desemneze proiecte specifice în domeniul infrastructurii ca fiind de interes european comun.⁶

Alte măsuri discutate în cadrul acestui summit au mai fost: cooperarea în probleme de mediu și crearea „Dimensiunii Nordice” care a reprezentat o propunere a Finlandei pentru întărirea cooperării regionale între Rusia, Uniunea Europeană, Norvegia, Islanda, Polonia și Țările Baltice. Summit-ul din 2001 a marcat doar începutul unui dialog politic dintre Rusia și Uniunea Europeană, ce avea să se desfășoare sub forma summit-urilor, ce în prezent au loc de două ori pe an, în paralel cu organizarea de întâlniri ministeriale în domenii specifice de activitate sub forma unor consilii de cooperare ale directorilor politici din ministerele de externe.

Alături de măsurile socio-economice amintite anterior, ce semnifică un strat al relațiilor ruso-europene, suntem de părere că nu trebuie restrânsă analiza doar la acestea, deoarece cooperarea amintită se extinde în domenii mai vaste. Problemele de securitate sunt o latură ce prezintă un centru de interes pentru relațiile ruso-europene. Până în septembrie 2001 acest subiect era încă subdezvoltat, însă după această dată cooperarea în probleme legate de combaterea terorismului tinde să devină o dimensiune promițătoare a cooperării bilaterale, fapt dovedit de frecvența cu care trimerile la terorism o au în documentele politice. Putem înțelege că motivul principal care a dus la orientarea strategiei colaborării spre aria terorismului a fost și contextul internațional al vremii provocat de atacul terorist din New York pe data de 11 septembrie 2001 asupra „Turnurilor gemene”. Drept efect al acestui context, sub-domeniile terorismului au fost o ramură ce a parteneriatului strategic ce a primit atenție suplimentară. Astfel s-a propus consolidarea colaborării pentru prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă, prevenirea și reglementarea conflictelor regionale, lupta împotriva crimei organizate și a traficului cu droguri.

Luând în considerare aspectele comune ,ce aparent sugerează o oarecare asemănare între cei doi actori ai acestei relații politice, în privința strategiei, cooperarea este încă incertă și sensibilă din cauză că agendele Uniunii Europene și Rusiei nu coincid în negocierile

---

⁶ Ibidem, p.358.

legate de abordarea problemelor de securitate. Pe de altă parte, Uniunea Europeană se concentrează pe asigurarea securității la frontierele sale, în timp ce Rusia dorește să își redobândească statutul de mare putere. Perspectivile contradictorii ale celor două mari puteri pun mari dificultăți în găsirea unei strategii comune, încât a fost necesară extinderea dialogului instituționalizat prin organizarea de întâlniri lunare între Comitetul Politic și de Securitate și ambasadorul Rusiei la Uniunea Europeană pentru atenuarea diferențelor.

Urmând traseul istoric, creionat într-un mod general, pentru a pune accent pe acțiunile și strategiile efective ale „actorilor” politici, ajungem într-un context mai apropiat zilelor noastre ce susține, în mod indirect dar evident, expansionismul rusesc încă din epoca Principatelor Moscovei. Ținem să reamintim faptul că până la izbucnirea crizei din Ucraina, UE și Rusia stabiliseră un „parteneriat strategic”, care includea, între altele, comerțul, economia, energia, schimbările climatice, educația, cultura, securitatea, dar și combaterea terorismului, neproliferarea nucleară și soluționarea conflictului din Orientul Mijlociu. Însă, în ultimii ani, acest parteneriat a fost afectat datorită atitudinii Rusiei. Primul eveniment care a dus la acest lucru a fost anexarea ilegală a Crimeii de către Rusia în martie 2014, dovedind astfel că Rusia sprijină combatanții rebeli din estul Ucrainei și încercările ei de a perturba accesul la Marea Azov, fapt ce a provocat o serie de crize la nivel internațional. În acest sens, UE și-a revizuit relația bilaterală cu Rusia, întrerupând summit-urile periodice, și a suspendat dialogul pe tema vizelor și discuțiile despre un nou acord bilateral care să înlocuiască APC. UE urmează în prezent o abordare bidirecțională, îmbinând o politică de sancțiuni gradate cu încercări de a găsi o soluție diplomatică la conflictul din estul Ucrainei.⁷ Drept urmare a anexării ilegale a Crimeii UE, SUA, Canada și alte țări occidentale au impus progresiv măsuri restrictive împotriva Rusiei, sancțiunile fiind prelungite și actualizate periodic. Măsurile restrictive ale UE au diferite forme. Măsurile diplomatice au constat în excluderea Rusiei din G8, suspendarea procesului de aderare a Rusiei la Organizația pentru Cooperare și

---

⁷ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/177/russia>, pagină accesată la data de 2 noiembrie 2022.

Dezvoltare Economică și la Agenția Internațională a Energiei și întreprinderea summit-urilor bilaterale regulate UE-Rusia.⁸ În altă ordine de idei, Rusia a mai avut de suferit de pe urma anexării ilegale a Crimeii din privința mai multor sectoare. În primul rând este limitat accesul anumitor bănci și societăți ruse la piețe de capital din UE. În legătură efectivă cu peninsula Crimea, a fost interzis exportul anumitor bunuri și tehnologii, s-au impus restricții asupra investițiilor și interdicția de a furniza servicii turistice. În termeni generali, Uniunea Europeană a impus sancțiuni ce aveau să destabilizeze raporturile economice ruso-europene prin sistarea anumitor schimburi de bunuri economice. Însă, în urma sancțiunilor, Rusia tot depinde într-o anumită măsură de Uniunea Europeană, deoarece aceasta este cel mai mare partener comercial al său.

Cu toate că strategiile Rusiei au fost sancționate profund de către Uniunea Europeană, Federația Rusă nu a ezitat să răspundă pe măsură. Totuși, înainte de a enumera măsurile luate, trebuie să amintim că Rusia ocupă locul 4 în clasamentul celor mai mari colaboratori economici ai Uniunii Europene, determinând astfel aspecte de o relevanță aparte. În primă instanță, Rusia a impus contra-sancțiuni la produsele agricole, la materiile prime și la produsele alimentare, sub pretextul că sunt încălcate norme de securitate alimentară. Altă măsură a fost întemeierea unei „liste negre” ce interzicea trecerea pe teritoriul rusesc a anumitor persoane, printre care se află mai mulți deputați în Parlamentul European. În data de 30 aprilie 2021, Rusia a emis interdicții spre președintele Parlamentului European, vicepreședinta Comisiei Europene pentru valori și transparență și spre șase oficiali din statele membre ale UE.

Preliminar prezentării conflictului dintre Rusia și Ucraina în profunzime, prin observarea mai multor factori ce au determinat evoluția sa, ținem să aducem în discuție planul Uniunii Europene de apropiere față de țările europene ce se află la graniță cu Rusia. Planul este cunoscut sub denumirea de „Parteneriatul Estic” și a luat naștere pe data de 7 mai 2009, ca urmare a războiului din 2008 dintre Rusia și Georgia, cu scopul de a îmbunătăți relațiile cu state precum Azerbaidjan, Moldova,

---

⁸ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/177/russia>, pagină accesată la data de 2 noiembrie 2022.

Armenia, Belarus, Georgia și, nu în cele din urmă, Ucraina, dar și pentru a promova democrația. Totuși, trebuie să adăugăm faptul, că în iunie 2021, Belarus s-a retras din acest parteneriat. Cu toate acestea, Uniunea Europeană rămâne deschisă în a coopera cu statul Belarus pe viitor, conform declarațiilor lui Josep Borell, care afirma: „În ciuda deciziei regimului Lukașenko de a suspenda participarea Belarusului la Parteneriatul Estic, suntem gata să continuăm să lucrăm cu poporul belarus pentru a consolida legăturile, a încuraja cooperarea regională și a aborda provocările comune”⁹ Parteneriatul Estic are ca principale obiective consolidarea asocierii politice și a integrării economice, promovând o politică de vecinătate puternică. Acest parteneriat nu acordă calitate deplină de membru al Uniunii Europene, ci doar oferă sprijin și consiliere în probleme comune, impunând statelor componente conduite de sorginte europeană. Parteneriatul oferă un forum instituționalizat conferit de Adunarea Parlamentară Euronest ce este responsabil cu supravegherea, monitorizarea și consultarea parlamentară. Prin includerea „Parteneriatului Estic” în corpul acestui forum este încurajată democrația și stabilitatea instituțională. În jumătate dintre țările membre au fost resimțite efectele depline ale agendei încurajate de acest parteneriat, mai exact dezvoltarea pe plan economic, social, politic și energetic. Pe plan economic se resimt îmbunătățiri pentru fiecare dintre aceste state din pricina faptului că Uniunea Europeană a devenit principalul partener în materie de schimburi și comerț pentru fiecare dintre cele șase țări, excluzând Belarus. Spre exemplu, numărul companiilor care s-au asociat cu Uniunea Europeană a crescut în fiecare dintre statele partenere cu minim 30%. Social vorbind, o îmbunătățire a putut fi remarcată în rândul studenților care au putut să beneficieze cu ușurință de studii prin programe Erasmus. Anul 2019 a marcat cea de a zecea aniversare a Parteneriatului Estic. În mai 2019, au fost organizate mai multe evenimente la nivel înalt cu participarea celor șase țări partenere din est, a statelor membre ale UE, precum și a părților interesate.¹⁰

⁹ <https://en.armradio.am/2021/06/28/belarus-suspends-participation-in-eastern-partnership-initiative/>, pagină accesată la data de 25.11.2022.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eastern-partnership/#what>, pagină accesată la data de 25.11.2022.

În următorul an a fost înaintată o propunere prin care toate țările membre au convenit să obțină douăzeci de rezultate concrete în 2020. Acestea includ aspecte transversale – cum ar fi implicarea alături de societatea civilă, emanciparea femeilor și echilibrul de gen și construirea unei economii mai solide, consolidarea bunei guvernante, îmbunătățirea conectivității și combaterea schimbărilor climatice, dar și investiții în oameni și în societate¹¹. La 18 martie 2020, Comisia Europeană a publicat comunicarea comună intitulată *Politica privind Parteneriatul Estic după 2020: Consolidarea rezilienței – un Parteneriat Estic care produce rezultate pentru toți*. Comunicarea prezintă cinci obiective de politică: economii reziliente, durabile și integrate, instituții responsabile, stat de drept și securitate, reziliență în materie de mediu și reziliență la schimbările climatice, transformarea digitală, societăți echitabile și favorabile incluziunii. Cele cinci obiective pe termen lung, flexibile și conectate, sunt rezultatul unei consultări ample și cuprinzătoare și vizează să răspundă noilor priorități, să consolideze reziliența pentru a face față provocărilor comune, să promoveze dezvoltarea durabilă și să producă rezultate concrete pentru cetățeni.¹² Cel mai recent summit al Parteneriatului Estic a avut loc pe data de 15 decembrie 2021, unde liderii politici ai Uniunii Europene, cât și cei ai Georgiei, Moldovei, Ucrainei, Armeniei și Azerbaidjanului au evaluat și consolidat strategiile politice viitoare în baza declarației comune ce a marcat discuțiile din cadrul summit-ului. Declarația a constat în: „Rămânem profund îngrijorați de destabilizarea și încălcările continue ale principiilor dreptului internațional în multe părți ale regiunii Parteneriatului Estic, care reprezintă o amenințare la adresa păcii, securității și stabilității. Solicităm eforturi reînnoite pentru a promova soluționarea pașnică a conflictelor nerezolvate din regiunea Parteneriatului Estic pe baza principiilor și normelor dreptului internațional.”¹³

---

¹¹ <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eastern-partnership/#what>, pagină accesată la data de 25.11.2022.

¹² <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eastern-partnership/#what>, pagină accesată la data de 25.11.2022.

¹³ <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2021/12/15/>, pagină accesată la data de 25.11.2022.

Din câte putem observa, premergător atacurilor cumplite din Ucraina de pe data de 24 februarie 2022, Rusia își construise o fundație pentru destabilizarea relațiilor cu Uniunea Europeană, conducând astfel la dobândirea unei libertăți strategice prin care se diminuau constrângerile în privința politicii externe ce ar fi putut rezulta dintr-un astfel de parteneriat. Detașarea neoficială de Uniunea Europeană prin măsurile emise a oferit Rusiei o așa-zisă oportunitate pentru punerea în aplicare a strategiilor expansioniste. Acest lucru reiese vehement din invazia Ucrainei ce a fost premeditată prin construirea unei baze militare, în 2021 la scară largă în apropierea graniței cu estul Ucrainei. În acest context, este evidentă o încălcare a parteneriatului dintre cele două puteri. În urma acestor atacuri, Uniunea Europeană emite o serie de măsuri și comunicate în privința acestei probleme. Printre primele măsuri se numără acordarea sprijinului prin oferirea de resurse refugiaților, condamnarea fermă a politicii rusești, extinderea masivă a sancțiunilor împotriva Rusiei prin adăugarea unui număr semnificativ de persoane și entități pe lista de sancțiuni și prin adoptarea unor măsuri fără precedent. Sancțiunile Uniunii Europene oferite ca răspuns la atacul militar fără precedent și neprovocat al Rusiei asupra Ucrainei au venit sub formă de „pachete”, în momentul actual putând număra 8 astfel de seturi. Cel mai recent pachet de sancțiuni a fost emis pe 6 octombrie 2022 și a cuprins: un plafon de preț legat de transportul maritim al petrolului rusesc către țări terțe, completări la lista de articole cu restricții care pot contribui la îmbunătățirea militară și tehnologică a Rusiei, interzicerea furnizării de cripto-portofele persoanelor ruse, interzicerea comerțului cu arme, arme de foc civile, muniție, vehicule militare și echipamente paramilitare, interzicerea importurilor din Rusia de produse din oțel, interdicția de a furniza Rusiei servicii de arhitectură și inginerie, servicii de consultanță IT și servicii de consultanță juridică, includerea pe lista neagră a altor 30 de persoane implicate în organizarea de „referendumuri” simulate și a 7 entități care sprijină efortul de război, cum ar fi Kalașnikov.¹⁴ Din perspectiva noastră, acest ultim pachet constituie unul dintre marile obstacole puse obiectivelor Rusiei,

---

¹⁴ <https://www.council.europa.eu/en/policies/eu-response-ukraine-invasion/>, pagină accesată la data de 02 noiembrie 2022.

deoarece prevede nu doar măsuri ce ar putea afecta statul rus din punct de vedere economic, cum am văzut în alte pachete care prevedeau interdicții SWIFT sau alte măsuri ce țin de dizolvarea conexiunilor către Occident, ci și diminuarea raporturilor economice către alte state ale Uniunii Europene. Acest ultim pachet are menirea de a destabiliza procesul de îmbunătățire a echipamentului și mijloacelor militare rusești, lucru ce are efecte materiale asupra acțiunilor violente rusești.

Uniunea Europeană continuă să ofere sprijin poporului ucrainean, datorită solidarității care reprezintă unul dintre principiile-cheie ce primează în agenda politică a UE, agendă care a contravenit încă de la începutul colaborării cu cea a Rusiei. Măsurile prin care UE realizează acest lucru sunt: primirea refugiaților prin mecanismul de protecție temporară, 348 de milioane de euro în ajutor umanitar pentru Ucraina și Moldova, asistență materială acordată Ucrainei și țărilor învecinate prin intermediul mecanismului UE de protecție civilă, 20 de miliarde de euro pentru sprijinirea statelor membre care găzduiesc refugiați, până la 9 miliarde EUR în asistență macrofinanciară pentru a stimula stabilitatea, 3,1 miliarde de euro pentru sprijinirea forțelor armate ucrainene.¹⁵

Alături de aceste sancțiuni la adresa Federației Ruse, trebuie adăugate și declarațiile Parlamentului European, ce consideră Rusia *stat sponsor al terorismului*, din data de 23.11.2022. Membrii Parlamentului European (MEP) au adoptat o rezoluție prin care subliniază că „*atacurile și atrocitățile deliberate comise de forțele ruse și de împuterniciții acestora împotriva civililor din Ucraina, distrugerea infrastructurii civile și alte încălcări grave ale dreptului internațional și umanitar reprezintă acte de teroare și constituie crime de război*”. În lumina acestui fapt, ei au recunoscut Rusia ca un stat sponsor al terorismului și ca un stat care „*folosește mijloace de terorism*”.¹⁶ S-a remarcat că este necesar un cadru juridic al UE, întrucât UE în prezent

¹⁵ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-ukraine-invasion/>, pagină accesată la data de 02 noiembrie 2022.

¹⁶ <https://euneighbourseast.eu/news/latest-news/european-parliament-declares-russia-to-be-a-state-sponsor-of-terrorism/>, pagină accesată la data de 25 noiembrie 2022.

nu poate desemna oficial state drept sponsori ai terorismului, Parlamentul solicită UE și statelor sale membre să pună în aplicare cadrul legal adecvat și să ia în considerare adăugarea Rusiei pe o astfel de listă. Acest lucru ar declanșa o serie de măsuri restrictive semnificative împotriva Moscovei și ar avea implicații restrictive profunde pentru relațiile UE cu Rusia.¹⁷

Un al doilea punct al rezoluției este intitulat „Izolați mai mult Rusia, finalizați munca la al nouălea pachet de sancțiuni UE” care cuprinde un anumit cumul de cerințe din partea deputaților europeni legat de implicarea Rusiei în relațiile internaționale. Majoritatea deputaților europeni doresc revizuirea locului Rusiei în organizații internaționale precum Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite. De asemenea, deputații europeni doresc reducerea relațiilor internaționale cu Federația Rusă, menținându-se astfel la minim contactele reprezentanților UE cu oficialii ruși, dar și cu instituțiile care răspândesc politici propagandiste. Pe fundalul escaladării actelor de teroare ale Kremlinului împotriva civililor ucraineni, rezoluția solicită, în continuare, statelor membre ale UE în cadrul Consiliului să-și finalizeze rapid activitatea privind al nouălea pachet de sancțiuni împotriva Moscovei. Deputații europeni doresc, de asemenea, ca țările UE să prevină, să investigheze și să urmărească în mod activ orice eludare a sancțiunilor actuale și, împreună cu Comisia Europeană, să ia în considerare posibile măsuri împotriva țărilor care încearcă să ajute Rusia să eludeze măsurile restrictive deja puse în aplicare.¹⁸ Luând în considerare cele menționate, rezoluția Parlamentului european a fost adoptată cu 494 de voturi pentru, 58 împotriva și 44 de abțineri.

Considerăm relevant, pentru studierea tematicii acesteia, analiza relațiilor dintre Federația Rusă și N.A.T.O după Războiul Rece deoarece cea de a doua menționată reprezintă un aliat important al Uniunii Europene în probleme internaționale. Contextul oferit de

---

¹⁷ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221118IPR55707/european-parliament-declares-russia-to-be-a-state-sponsor-of-terrorism>, pagină accesată la data de 25 noiembrie 2022.

¹⁸ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221118IPR55707/european-parliament-declares-russia-to-be-a-state-sponsor-of-terrorism>, pagină accesată la data de 26 noiembrie 2022.

Războiul Rece marchează punctul de plecare pentru o potențială cooperare între cele două puteri. După căderea Zidului Berlinului, N.A.T.O. și Uniunea Sovietică (acum Federația Rusă) au început să se angajeze în discuții la mai multe niveluri, inclusiv pentru tratate de control al armelor, cum ar fi Tratatul privind forțele armate convenționale din Europa. Ministrul sovietic de externe Shevardnadze a făcut o primă vizită la sediul N.A.T.O. pe 19 decembrie 1989, urmată de discuții informale în 1990 între liderii militari ai N.A.T.O. și sovietici. În iunie 1990, mesajul de la Turnberry a fost descris drept „primul pas în evoluția relațiilor [moderne] N.A.T.O.-Rusia. Secretarul general al N.A.T.O., Manfred Wörner, avea să viziteze Moscova în iulie 1990, pentru a discuta despre viitoarea cooperare, o premieră pentru relațiile N.A.T.O.-Rusia. Contactele oficiale și cooperarea dintre Rusia și N.A.T.O. au început în 1991, în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (redenumit ulterior Consiliul de Parteneriat Euro-Atlantic), și au fost aprofundate în continuare pe măsură ce Rusia s-a alăturat Programului pentru Pace la 22 iunie 1994.¹⁹ Cooperarea dintre N.A.T.O și Federația Rusă a continuat în limitele unei strategii comune de cooperare, însă perioada 2009-2014 a marcat izbucnirea conflictului dintre cele două entități. Cronologic vorbind, în anul 2009 a existat o solicitare înaintată Rusiei, din partea N.A.T.O, care presupunea trimiterea de mărfuri, inclusiv unele militare cu zboruri peste teritoriul Rusiei. În acest caz, Rusia a permis doar tranzitul de provizii non-militare peste teritoriul său. Mai departe, anul 2011 a cuprins două evenimente istorice în sfera relației dintre N.A.T.O și Federația Rusă, mai exact, primele exerciții militare de la Războiul Rece încoace. Cu toate acestea, ele au semnat, din punct de vedere cronologic, finalitatea unei cooperări armonioase între cele două entități deoarece la scurt timp am observat izbucnirea conflictului descris anterior în acest material.

În continuare avem în vedere atitudinea N.A.T.O față de strategia Federației Rusiei. La începutul lunii martie 2014, tensiunile dintre N.A.T.O și Rusia au crescut ca urmare a acțiunii Rusiei de a anexa

---

¹⁹ Alex Berca, Trilateralitatea geopolitică, geostrategică și geoeconomică a celor două mări Baltică și Marea Neagră Interesul Federației Ruse în aceste zone, Revista Geopolitica Nr, 96-97/2022, p.2.

Crimeea. Drept urmare, N.A.T.O a cerut Rusiei să-și înceteze acțiunile și a declarat că sprijină integritatea teritorială și suveranitatea Ucrainei. La 1 aprilie 2014, N.A.T.O a emis o declarație a miniștrilor de externe (ai țărilor membre ale N.A.T.O.), în care a anunțat decizia de a suspenda orice cooperare practică civilă și militară dintre N.A.T.O. și Rusia. În declarație se afirma: Dialogul nostru politic în Consiliul N.A.T.O.-Rusia poate continua, după caz, la nivelul ambasadurilor, pentru a ne permite să facem schimb de opinii, în primul rând cu privire la această criză. Declarația a condamnat „intervenția militară ilegală a Rusiei în Ucraina și încălcarea de către Rusia a suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei”.²⁰ Urmând desfășurarea cronologică a evenimentelor, remarcăm o continuitate în demersul anexării ilegale și forțate totodată a Crimeii prin anunțul lansat de Ministerul rus al Apărării care a declarat că intenționează să suplimenteze regiunea cu putere militară, dar și să lanseze un atac cu capacitate nucleară, cu rază lungă de acțiune. Extinderea militară a Rusiei a continuat să se amplifice prin numărul considerabil de întâlniri militare dintre Rusia și Occident ce ajunseră la niveluri similare cu cele din Războiul Rece, mai ales țările N.A.T.O, chiar dacă erau emise sancțiuni la nivel internațional pentru o astfel de abordare. Totuși, remarcabilă este inițiativa Statelor Unite ale Americii care a acuzat Rusia că a încălcat Tratatul privind forțele nucleare cu rază intermediară (INF), semnat în anul 1987 în urma testării unei rachete de croazieră de la sol cu rază medie de acțiune, amenințând cu acest prilej că va acționa în consecință dacă Rusia nu își retrage forțele militare. Implicarea Statelor Unite ale Americii a avut un efect pozitiv asupra situației de fapt, deoarece la 18 februarie 2017, ministrul rus al afacerilor externe, Serghei Lavrov a declarat că sprijină reluarea cooperării militare cu alianța N.A.T.O. În 2021, însă, putem afirma că avut loc suspendarea oficială a Rusiei din parteneriatul cu N.A.T.O, prin expulzarea a opt oficiali ruși din sediul de la Bruxelles.

Comportamentul Federației Ruse nu numai în relațiile cu Uniunea Europeană, dar și în plan extern cu alte organizații internaționale, a

---

²⁰ Alex Berca, *Trilateralitatea geopolitică, geostrategică și geoeconomică a celor două mări Baltică și Marea Neagră Interesul Federației Ruse în aceste zone*, Revista Geopolitica Nr. 96-97/2022, p.3.

evidențiat naționalismul exacerbant instalat în mod ideologic de regimurile dictatoriale ce au definit istoria politică a Rusiei. Suntem îndreptățiți să criticăm strategia rusească în cooperarea pe plan extern pentru că, așa cum am demonstrat în expunerea anterioară a momentelor ce au consacrat progresul, din punct de vedere istoric, al relațiilor UE-Rusia s-a dovedit că pentru Federația Rusă apropierea de Europa a însemnat o explorare a tendințelor și obiceiurilor europene, pentru a putea creiona o modalitate de atac pentru viitor. Observăm și în momentul de față că Rusia își impune voința prin mijloace militare și atacă indirect Uniunea Europeană în sfera economică prin diminuare schimburilor comerciale la nivel internațional. Războiul din Ucraina creează contextul perfect pentru o eventuală criză economică la nivel european.

Concluzii

Concluzionând cele enunțate anterior avem dreptul să afirmăm că au existat argumente care au pledat în favoarea unei apropieri între Rusia și Uniunea Europeană, însă ne este dovedit faptul că dinamica internă a ambelor părți joacă un rol important în funcționarea acestei relații de cooperare, iar prin incertitudinea strategiilor politice a celor doi actori politici și prin diferențele ideologice dintre aceștia nu se poate justifica eficiența unei astfel de relații și stabilitatea ei.

În cazul de față confruntăm două entități cu interese diferite, în cazul Rusiei beneficiile acestei relații pot fi demonstrate prin acte de politică internă, în timp ce Uniunea Europeană are cu prioritate un rol important pe scena relațiilor internaționale.

Bibliografie

- Păun Nicolae, *Finalitatea Europei*, Editura Fundației pentru studii europene, Cluj-Napoca, 2005.
- Berca Alex, *Uniunea Europeană trecutul și viitorul considerat în contextul geopolitic, geostrategic și geoeconomic actual*, lucrare publicată în format CD, SUA, 2015.
- Berca Alex, *Trilateralitatea geopolitică, geostrategică și geoeconomică a celor două mări Baltice și Marea Neagră Interesul Federației Ruse în aceste zone*, Revista Geopolitica, NR. 96-97/2022.

<https://en.armradio.am>.

<https://www.europarl.europa.eu>.

<https://www.consilium.europa.eu>.

<https://euneighbourseast.eu>.

<https://www.europarl.europa.eu>.

RELAȚIA N.A.T.O. – U.E.

Autor: Ceobanu Mădălina- Cristina¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Drept*

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: *Situația politico-militară constituie un principal subiect de interes atât la nivel național, cât și internațional. Baza, în ceea ce privește siguranța și stabilitatea militară, este consolidată încă de la începutul înființării sale de către N.A.T.O., care, cu scopul de a stabili pacea la nivel global, și-a îndreptat atenția către U.E., cu care are obiective comune, raporturile dintre acestea fiind oficializate în anii 2.000. Pe parcursul timpului, relațiile N.A.T.O. – U.E. s-au consolidat din ce în ce mai mult, fapt remarcat prin declarațiile comune precum și de necesitatea „unificării” celor două pentru a ține sub control războiul din Ucraina. România, ca stat membru atât N.A.T.O., cât și U.E., a avut numeroase implicații în ceea ce privește situația politico-militară, nu doar la nivel intern, ci și extern, fiind de remarcat Realizarea I.E.S.A., dar și politica de apărare prevăzută de Carta Albă.*

Cuvinte-cheie: *N.A.T.O., U.E., securitate, cooperare, război.*

Introducere

Potrivit unui sondaj realizat în luna ianuarie a acestui an de către INSCOP, 70,3% dintre românii intervievați aveau încredere că N.A.T.O. va apăra România în contextul creșterii riscului producerii unui război în Ucraina.²

---

¹ Adresă de email autor: madalinacristina.ceobanu@ulbsibiu.ro

² <https://www.inscop.ro/26-ianuarie-2022-ziarul-amprenta-sondaj-increderea-romanilor-in-nato-ue-si-sua-a-crescut-sustinere-pentru-bazele-militare-american-e-in-romani>, pagină accesată la data de 26 aprilie 2023.

De ce este importantă această relație? Ce implicații a avut și are în continuare N.A.T.O. în Uniunea Europeană? Cum se implică N.A.T.O. la momentul actual în războiul deja izbucnit în Ucraina? Vă propun să aflăm răspunsurile la toate aceste întrebări prin prezentul proiect menit a evidenția relațiile dintre N.A.T.O. și U.E..

Alianța Nord-Atlantică a înfățișat, până la încheierea Războiului Rece, organizația marcată cu sarcini în domeniul securității colective a bătrânului continent european. În același timp, a existat o atenție majoră, manifestată în dinamica securității la nivel global, de a dezvolta contribuția europeană la securitatea regională cu scopul de a contrabalansa eforturile și resursele angajate de principalii actori avizați de a stăpâni mediul de securitate la nivel regional și global.³

Această coaliție dintre N.A.T.O. și U.E. are în vedere dimensiunea economică a securității, deoarece aceasta constă într-un sistem de interdependențe care asigură stabilitatea necesară. „Puterea economică este cea care constituie suportul de rezistență pe termen lung pentru o putere armată. Ai bani și mijloace, ai și putere”.⁴

Scurte considerații istorice

Încă de la înființare (1949), N.A.T.O. a trecut printr-un amplu proces de afirmare a credibilității și atașamentului față de valorile stabilite prin tratatul de la Washington (menținerea păcii și a securității mondiale). Pentru realizarea obiectivului propus, N.A.T.O. a luat următoarele măsuri: acceptarea unor noi membri care să aibă același obiective militare, lansarea politicii ușilor deschise și stabilizare unor situații conflictuale ce amenințau securitatea. Dar pe departe, acțiunea cea mai importantă rămâne cooperarea cu Uniunea Europeană.

Raporturile dintre N.A.T.O. și U.E. au fost oficializate la începutul anilor 2000, plecând de la măsurile luate în anii 1990 pentru a avansa o mai mare responsabilitate europeană în ceea ce privește dificultatea de apărare. Declarația N.A.T.O. – U.E. din 2002 privind o

---

³ *** *Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București 17-18 aprilie 2008, p. 36.

⁴ Ibidem, p. 216

politică europeană de securitate și apărare (P.E.S.A.) a readus în atenție accesul asigurat de U.E. la potențialul de planificare al N.A.T.O. pentru operațiuni militare proprii ale U.E. În 2003, așa-numitele aranjamente „Berlin Plus” au desemnat fundamentele Alianței pentru a sprijini operațiunile diriguite de U.E. în care N.A.T.O., în ansamblu nu este angajată. În ultimii ani, în special începând cu 2016, colaborarea N.A.T.O. – U.E. a cunoscut o dinamică accelerată.

De ce este importantă această relație?

Răspunsul scurt este: calitatea de membru.

De aici derivă valori, amenințări și provocări, precum și competențe. N.A.T.O. numește Uniunea Europeană un partener unic și esențial. Într-un fel, este partener, întrucât este o entitate unică, cu personalitate juridică proprie, care depășește statele membre componente. Dar când vine vorba despre probleme de securitate și apărare, Uniunea Europeană se bazează – cel puțin deocamdată – în primul rând pe cooperarea interguvernamentală dintre cele 27 de state membre ale sale.

Deciziile luate de națiuni individuale au cel mai adesea un impact direct asupra ambelor organizații. Dacă o națiune care aparține atât Uniunii Europene, cât și N.A.T.O. decide să cheltuiască mai mult pentru apărare și să-și dezvolte capacitățile operaționale sau se confruntă cu o amenințare externă de securitate, acest lucru are un impact asupra ambelor organizații⁵.

Pentru cooperarea N.A.T.O. și U.E. sunt importante o serie de principii definitorii precum complementaritatea, evitarea duplicărilor, transparența și autonomia decizională, precum și implicarea deplină a aliaților non-U.E. (privind și din perspectiva apartenenței duble la nivelul celor două organizații; 21 din 30 de state N.A.T.O. sunt și membre U.E.). Ambele organizații sunt preocupate de garantarea stabilității și securității în plan internațional, sprijinind-o eficace prin mijloacele de care dispun.⁶

---

⁵ <https://www.nato.int/docu/review/articles/2019/07/16/strengthening-eu-nato-relations/index.html>, pagină accesată la data de 22 aprilie 2023.

⁶ <https://nato.mae.ro/node/282>, pagină accesată la data de 23 aprilie 2023

Securitatea în cadrul U.E.

Înainte de a vedea în ce măsură cooperează U.E. cu N.A.T.O. în domeniul securității, propun să trecem în revistă modul în care U.E. ia măsuri strategice în domeniul apărării în mod autonom.

Politica U.E de securitate și apărare este ghidată de **politica externă și de securitate comună (PESC)** și de **politica de securitate și apărare comună (PSAC)**, precum și de o serie de strategii și instrumente complementare, printre care: Diplomația, ajutorul umanitar, cooperarea pentru dezvoltare, acțiunile în domeniul climei. Strategia globală a U.E pentru politica externă și de securitate își propune să îmbunătățească **eficacitatea politicii U.E de securitate și apărare**, inclusiv prin consolidarea cooperării dintre forțele armate ale statelor membre și gestionarea crizelor. Busola strategică este o inițiativă monitorizată de statele membre ale U.E care urmărește să ofere lămuriri **și orientări** cu privire la politica de securitate și apărare comună a U.E, precum și să determine o analizare comună a **amenințărilor și provocărilor de prim ordin cu care se confruntă Europa** pe termen scurt și mediu. Fondul european de apărare (FEA) dispune de un **buget de 8 miliarde EUR** pentru perioada 2021-2027.⁷

Politica Externă de Securitate Comună

Noile frontiere suprapuse ale N.A.T.O. și U.E. de după 1 mai 2004 cer o acțiune unită de securizare, pentru blocarea atacurilor teroriste, pătrunderii și traficării în spațiul unic de securitate a armamentelor, munițiilor, drogurilor, crimei organizate, construirea unui răspuns politic și strategic eficace la amenințările tot mai ample din mediul continental și global.⁸

Luând în vedere aceste aspecte observăm că fermitatea și cooperarea sunt elemente esențiale în stabilirea unui zid de apărare în fața amenințărilor la care este supusă Europa.

---

⁷ <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/defence-security/#boost>, pagină accesată la data de 26 aprilie 2

⁸ Nicolae Dologhin, *NATO și UE, Determinări și finalități*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2004, p. 5.

Necesitatea unei politici externe comune fondate pe cooperarea națiunilor a înfăptuit ca, precedent apariției U.E., politica externă între statele membre ale Comunităților europene să se desfășoare în condițiile cooperării politice europene. Aceasta din urmă a fost emisă în iunie 1970, în urma raportului miniștrilor afacerilor externe ai națiunilor asociate ale Comunităților Europene de la Luxemburg și s-a extins prin Actul Unic European (A.U.E.) din anul 1986. Colaborarea politică europeană rezidă în consultări regulate între miniștrii afacerilor externe, dar și în contacte continuu dintre administrațiile acestora. Ei căzuseră de acord să se înștiințeze reciproc cu privire la orice chestiune importantă de politică externă, să ajungă la un punct de vedere comun și, în măsura în care este cu putință, să adopte o atitudine comună. Orice rezoluție trebuia luată cu unanimitate de voturi. Problemele ce priveau securitatea se restrângeau însă la aspectele politice și economice, adică nu înglobau și domeniul apărării.⁹

Necesitatea existenței unei politici externe și de securitate comună în toate sferile la nivel european s-a întărit în momentul când Franța s-a retras din structurile militare ale N.A.T.O., la 7 martie 1976, în urma constatării președintelui de Gaulle că „repartiția lumii în două blocuri militare răspunde din ce în ce mai puțin situației reale”. Din punctul de vedere al securității militare, Europa Occidentală a rămas apropiată Americii, însă, la îndemnul britanicilor, s-a constituit „un grup european în Alianță” (Eurogroup), fără personalitate juridică, ce încuraja cooperarea europenilor în sectoare militare ca: Eurotrain, Eurolog, Euromed. Apărarea Europeană era văzută nu ca o justificare imediată la o amenințarea militară urgentă și precisă, ci ca un test, reînnoit tot timpul, al priorităților respective ale europenilor, al voinței lor de uniune, al voinței și capacității lor de a refuza veto-urile externe.

Prin Tratatul de la Maastricht 1993, au fost stabilite ca obiective PESC: ocrotirea valorilor comune, a intereselor fundamentale și a independenței Uniunii; intensificarea pe toate căile a securității Uniunii și a statelor membre; menținerea păcii și întărirea securității internaționale; încurajarea cooperării internaționale; dezvoltarea și consolidarea

---

⁹ Ileana Pascal, Monica Vlad, Ștefan Diaconu, Codru Vrabie, *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 9

democrației și a literei legii, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.¹⁰

Cooperare

Așadar, Uniunea Europeană nu este dependentă de N.A.T.O. în ceea ce privește securitatea, dar, provocările de securitate din ziua de astăzi includ o supra-abundență de pericole complexe aflate într-o evoluție continuă, printre care se numără terorismul internațional, proliferarea armelor de distrugere în masă, degradarea mediului și riscurile de securitate asociate. Combaterea eficientă a acestor amenințări solicită un parteneriat amplu între N.A.T.O. și Uniunea Europeană.

Un exemplu de colaborare fructuoasă în domeniul securității între N.A.T.O. și Uniunea Europeană este Acordul Cadru de la Ohrid pentru prevenirea războiului în fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei. În februarie 2001, în apogeul conflictului interetnic dintre forțele de securitate naționale și insurgenții albanezi înarmați, N.A.T.O. și Uniunea Europeană au coordonat negocierile care au condus la Acordul de la Ohrid în luna august a aceluiași an.

La sfârșitul lunii martie 2003, Uniunea Europeană a lansat prima sa misiune de menținere a păcii, Operațiunea Concordia, care a reprezentat, de asemenea, prima implementare a acordului Berlin Plus. Un comandament N.A.T.O. de calibru scăzut a continuat să acționeze la Skopje, pentru a susține autoritățile în scopul dezvoltării reformei în domeniul apărării și al adaptării la standardele N.A.T.O.

Operațiunea Concordia a fost menținută de Uniunea Europeană până în decembrie 2003 și a fost succedată de o misiune civilă de poliție, Operațiunea Proxima, care a continuat până la sfârșitul lui 2005. Autoritățile polițienești ale U.E au cooperat cu autoritățile omoloage din fosta Republica Iugoslava a Macedoniei. Deopotrivă, acestea au facilitat reforma Ministerului de Interne macedonean și au oferit asistență pentru managementul integrat al frontierelor.

Și, pentru că am menționat acordul Berlin Plus, consider a fi necesară o accentuare a acestui subiect. Așadar, un schimb de scrisori între

---

¹⁰ Vasile Popa, Nicolae Dologhin, *NATO și UE, Determinări și finalități*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2004, p.7.

Secretarul General N.A.T.O. și Președinția U.E. în ianuarie 2001 a definit sfera cooperării și modalitățile de consultare pe probleme de securitate între cele două organizații. Cooperarea s-a dezvoltat în continuare odată cu semnarea Declarației N.A.T.O. – U.E. privind PESA în decembrie 2002 și acordul, în martie 2003, a unui cadru de cooperare.

Declarația N.A.T.O. – U.E. privind PESA: Declarația N.A.T.O.-U.E. privind PESA, convenită la 16 decembrie 2002, a reafirmat că U.E. a asigurat accesul la capacitățile de planificare ale N.A.T.O. pentru propriile operațiuni militare și a reiterat principiile politice ale parteneriatului strategic: consultare reciprocă efectivă; egalitatea și respectarea cuvenită pentru autonomia decizională a U.E. și N.A.T.O.; respectul pentru interesele statelor membre ale U.E și N.A.T.O.; respectarea principiilor Cartei Națiunilor Unite; și dezvoltarea coerentă, transparentă și care se consolidează reciproc a cerințelor de capacitate militară comune celor două organizații.

Apreciată ca unul din pilonii care conferă putere modelului de cooperare al Uniunii Europene, Politica Europeană de Securitate și Apărare constituie coloana vertebrală a Politicii Externe și de Securitate Comună. Concomitent, s-a urmărit avansarea pe termen mediu a unor opțiuni realizabile și eficiente pentru a face față viitoarelor crize. Astfel, Uniunea Europeană a scos în evidență ideea de a dezvolta o Politică Europeană de Securitate și Apărare care să nu reprezinte un instrument de minimalizare a îndatoririlor de apărare colectivă al Alianței Nord-Atlantice și care nu se dorea a fi un factor de slăbire a legăturii transatlantice. Dimpotrivă, s-a insistat în promovarea realității conform căreia Politica Europeană de Securitate și Apărare accentuează o strânsă conexiune a Uniunii Europene cu Alianța Nord-Atlantică. Pe deasupra, străduința Uniunii Europene de a dezvolta capacități de apărare mai robuste avea un caracter complementar cu cele ale Alianței Nord Atlantice

S.U.A. a susținut Politica Europeană de Securitate și Apărare dar a definit utilizarea capacităților Alianței Nord-Atlantice în operații conduse de Uniunea Europeană pe baza a trei principii:

1. să nu existe o separare totală de Alianța Nord-Atlantică. Politica Europeană de Securitate și Apărare trebuie să aibă un caracter complementar demersurilor similare ale N.A.T.O. și să nu amenințe indivizibilitatea securității europene și nord-americane;

2. să nu existe o dublare a structurilor de comandă ale Alianței Nord-Atlantice sau a resurselor angajate la nivelul N.A.T.O.;
3. să nu existe o discriminare a națiunilor membre N.A.T.O. care nu sunt membre ale Uniunii Europene¹¹.

Aranjamentele „Berlin Plus”:

Des folosita expresie „separabil, dar nu separat” se traduce prin faptul că același pachet național de forțe și capacități va forma baza atât pentru operații N.A.T.O., cât și pentru operații U.E. Astfel, există instrumente care favorizează tipul acesta de acțiune, primul fiind acordul Berlin Plus prin care capacități N.A.T.O. pot fi puse la dispoziția U.E, dacă N.A.T.O. decide să nu participe la o operație. Rămâne însă pericolul ca un anumit pachet de forțe sau anumite capacități să fie solicitate în același timp de mai multe organizații, ori pot fi necesare chiar statului care le-a oferit.

O dublare a capacităților U.E și N.A.T.O. nu este posibilă nici politic și nici financiar, și nici nu este dorită de statele membre ale U.E. și ale N.A.T.O.. În acest caz, e valabil principiul unui singur set de forțe (single set of forces), după care membrii U.E. care aparțin în același timp și N.A.T.O își pot folosi forțele în ambele organizații. Mai mult, acordurile de durată stabilite la forul Berlin Plus facilitează intervenția sinergică a unor resurse militare reduse, fără a fi dublate. Cele mai multe țări membre ale N.A.T.O. și U.E înțeleg procesul dezvoltării capacităților militare ale U.E ca fiind complementar și nu concurențial structurilor și capacităților N.A.T.O.. O discriminare a statelor membre N.A.T.O. dar nemembre U.E. în cadrul P.E.S.A. este exclusă. La întâlnirea la nivel înalt de la Nisa și în cadrul pachetului Berlin Plus au fost stabilite proceduri cuprinzătoare pentru consultarea și cooptarea acestor state în P.E.S.A. ¹²

---

¹¹ Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București 17-18 aprilie 2008, pp. 37-38.

¹² Ion Bălăceanu, *Relațiile structurilor de reacție rapidă ale UE cu cele similare NATO*, Editura Universității Naționale de Apărare Carol I”, București, 2010, p.54.

Ca parte a cadrului de cooperare adoptat la 17 martie 2003, așa-numitele aranjamente „Berlin Plus” oferă baza cooperării N.A.T.O.-U.E. în gestionarea crizelor în contextul operațiunilor conduse de U.E care fac utilizarea activelor și capacităților colective ale N.A.T.O., inclusiv aranjamentele de comandă și asistență în planificarea operațională. De fapt, ele permit Alianței să sprijine operațiunile conduse de U.E în care N.A.T.O. în ansamblu nu este implicată.

Dar, așa cum am menționat, începând în mod special cu 2016, relațiile dintre acestea s-au intensificat prin următoarele:

Declarația comună U.E. – N.A.T.O., iulie 2016, are drept obiectiv consolidarea cooperării dintre U.E. și N.A.T.O. în **șapte domenii strategice**, și anume: amenințările hibride, cooperarea operațională, inclusiv chestiunile maritime, securitatea cibernetică, capabilitățile de apărare, industria și cercetarea, exercițiile coordonate, consolidarea capacităților. Punerea în aplicare a declarației comune este o prioritate politică fundamentală pentru U.E. Ea constituie un element esențial al eforturilor mai ample menite să consolideze capacitatea Uniunii de a acționa drept furnizor de securitate, în coerență cu Concluziile Consiliului privind punerea în aplicare a Strategiei globale a U.E în materie de securitate și apărare și a planului de acțiune european în domeniul apărării.

În decembrie 2016, miniștrii de externe ai N.A.T.O. au aprobat 42 de măsuri pentru a promova modul în care N.A.T.O. și U.E colaborează, inclusiv: măsuri de consolidare a rezistenței la amenințările hibride, de la campanii de dezinformare la crize acute; cooperarea dintre Operațiunea Sea Guardian a N.A.T.O și Operațiunea EUNAVFOR Sophia în Marea Mediterană; schimbul de informații privind amenințările cibernetice și schimbul de bune practici privind securitatea cibernetică; asigurarea coerenței și complementarității reciproce a proceselor de planificare a apărării; exerciții paralele și coordonate; eforturile de a sprijini capacitățile locale ale țărilor partenere în sectoarele de securitate și apărare.

În decembrie 2017, Consiliul și N.A.T.O. au aprobat **noi sugestii** de acțiuni concrete în domenii precum: combaterea terorismului, femeile, pacea și securitatea, mobilitatea militară

La 10 iulie 2018, U.E și N.A.T.O. au semnat o **declarație comună** ce stabilea o viziune comună a manierei în care U.E și N.A.T.O. vor

acționa solidar împotriva amenințărilor comune la adresa securității. Cooperarea dintre U.E și N.A.T.O se concentrează asupra unor domenii precum: mobilitatea militară, securitatea cibernetică, amenințările hibride, combaterea terorismului, femeile și securitatea.

Actuala declarație comună evidențiază faptul că **eforturile recente ale U.E** de intensificare a cooperării în domeniul apărării și al securității consolidează securitatea transatlantică: „Salutăm eforturile U.E. de îmbunătățire a securității și apărării europene pentru a proteja mai bine Uniunea și cetățenii acesteia și pentru a contribui la pace și stabilitate în vecinătate și nu numai. Cooperarea structurată permanentă și Fondul european de apărare contribuie la îndeplinirea acestor obiective.”

Prin al șaptelea raport intermediar, la 20 iunie 2022, Consiliul a luat act de raportul care detaliază progresele înregistrate între iunie 2021 și mai 2022, demonstrând rezultate concrete în toate domeniile de cooperare. Parteneriatul strategic U.E – N.A.T.O este mai solid și mai relevant ca niciodată în acest moment critic pentru securitatea euro-atlantică. Raportul subliniază în special progresele înregistrate în ceea ce privește dialogul politic, consultările politice și direcțiile de lucru pentru cooperare.

Declarația comună U.E. – N.A.T.O., 10 ianuarie 2023

La 10 ianuarie 2023, N.A.T.O. și Uniunea Europeană au semnat la Bruxelles o declarație comună, prin care își afirmă viziunea asupra modului de acționare împotriva amenințărilor la adresa securității prin extinderea și aprofundarea cooperării în următoarele domenii:

- concurența geostrategică în creștere;
- reziliența și protecția infrastructurilor critice;
- tehnologiile emergente și disruptive;
- spațiul;
- implicațiile în materie de securitate ale schimbărilor climatice
- acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine.

Printre afirmațiile făcute cu prilejul acestei declarații comune se numără și următoarele:

1. În prezent, ne confruntăm cu cea mai gravă amenințare la adresa securității euroatlantice din ultimele decenii. Războiul brutal declanșat de Rusia împotriva Ucrainei încalcă dreptul internațional și principiile Cartei ONU. Acesta subminează securitatea și stabilitatea la nivel european și mondial. Războiul Rusiei a exacerbat o criză alimentară și energetică, care afectează miliarde de oameni din întreaga lume.
2. După cum s-a subliniat atât în conceptul strategic al N.A.T.O., cât și în Busola strategică a U.E., ne aflăm la o răscruce esențială pentru securitatea și stabilitatea euroatlantică, ceea ce dovedește mai mult ca niciodată importanța legăturii transatlantice, impunând o cooperare mai strânsă între U.E. și N.A.T.O..
3. N.A.T.O. rămâne baza apărării colective pentru aliații săi și este esențială pentru securitatea euroatlantică.

În ceea ce privește răspunsul U.E. la invadarea Ucrainei de către Rusia, încă din prima zi a invadării U.E. și N.A.T.O. și-au intensificat activitatea și cooperarea, demonstrându-și unitatea deplină și hotărârea comună de a condamna războiul de agresiune al Rusiei și de a sprijini Ucraina să se apere și să își protejeze populația.¹³

În acest context, cooperarea dintre N.A.T.O. și U.E. subliniază, în special, faptul că **dialogul politic** și mesajele comune dintre U.E. și N.A.T.O. au fost consolidate în continuare, **consultările politice** bine stabilite au continuat în ritm accelerat în diferite contexte, inclusiv prin reuniuni periodice între Comitetul politic și de securitate al U.E. și Consiliul Atlanticului de Nord și prin informări încrucișate frecvente în comitetele și grupurile de lucru respective, precum și că **direcțiile de lucru** convenite **în materie de cooperare** au continuat să producă rezultate concrete. Ținând cont de actualul context internațional, consider că se impune insistarea asupra acestui subiect, în mod special asupra declarației Summit-ului de la Madrid din 22 iunie 2022. Câteva informații esențiale din această declarație sunt:

---

¹³ <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/defence-security/eu-nato-cooperation/>, pagină accesată la data de 25 aprilie 2023

„Suntem uniți în angajamentul nostru față de democrație, libertatea individuală, drepturile omului și statul de drept. Aderăm la dreptul internațional și la scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite. Ne angajăm să menținem ordinea internațională bazată pe reguli.”,

„Condamnăm războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei în cei mai fermi termeni posibil.”,

„Vom continua și vom intensifica sprijinul politic și practic pentru partenerul nostru apropiat, Ucraina, în timp ce aceasta continuă să își apere suveranitatea și integritatea teritorială împotriva agresiunii ruse.”¹⁴

Examinând aceste declarații putem concluziona că, având aceleași interese strategice și fiind puse în fața aceluiași provocări, N.A.T.O. și Uniunea Europeană cooperează în probleme de interes comun și lucrează cot la cot în administrarea crizelor, dezvoltarea capacităților și consultărilor politice, precum și sprijinirea partenerilor lor comuni în est și sud, în vederea menținerii păcii.

România în relația dintre N.A.T.O. și U.E.

La nivel național putem observa cu ușurință implicațiile pe care le are România nu doar în asigurarea propriei securități, ci, mai degrabă, în crearea unui mediu stabil pe plan internațional prin cooperarea cu N.A.T.O. și U.E., deoarece în funcție de acestea se decide și viitorul militar al țării noastre.” Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, Uniunea Europeană și partenerii noștri strategici sunt pilonii pe care ne-am fundamentat și ne vom fundamenta în continuare politicile de securitate. România susține procesele conțin U.E. de adaptare și modernizare de la nivelul N.A.T.O. și U.E., organizații care trebuie să răspundă spectrului larg de noi provocări. România se confruntă cu o paletă extinsă de noi amenințări, mult mai sofisticate și mai complexe, care generează efecte specifice atât confruntării, cât și surprinderii strategice.”¹⁵ Așadar, stâlpii de sprijin militar ai țării noastre se regăsesc, de fapt, pe plan internațional. Asta pentru că la nivelul U.E. sau N.A.T.O. nu vorbim de o singură forță militară (cea a unei singure țări),

---

¹⁴ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_196951.htm?selectedLocale=en, pagină accesată la data de 23 aprilie 2023

¹⁵ Ministrul Apărării Naționale, *Carta Albă*, București 2021 p. 5.

ci de o coeziune a tuturor forțelor armate a statelor membre, ceea ce creează o susținere militară mult mai puternică. Acest sprijin, pe care se bazează nu doar România, ci toate țările membre este absolut necesar în contextul amenințărilor mult mai dure și mai complexe asupra estului Europei, fapt ce generează o nevoie accentuată nu doar de resurse materiale și umane, ci și a strategiilor militare.

Tocmai de aceea, în Carta Alba din 2021 în ceea ce privește politica de apărare pentru perioada 2021 -2024, unul dintre obiective este „consolidarea profilului strategic al României în cadrul N.A.T.O. și U.E. pe dimensiunea de apărare și descurajare”¹⁶ prin argumentul suprem că „Pentru România, N.A.T.O. reprezintă garantul principal al apărării colective, fundamentată pe indivizibilitatea securității aliaților”. Concretizarea acestui aspect își are rădăcinile în principiile fondatoare N.A.T.O., ce au fost afirmate și de către secretarul general al N.A.T.O., Janes Stoltenberg, în cadrul unui interviu acordat lui Radu Tudor Ceea ce face ca N.A.T.O. să fie atât de puternică este unitatea noastră, care transmite un mesaj clar că un atac asupra unuia dintre aliați va fi văzut drept un atac asupra întregii alianțe: „Unu pentru toți și toți pentru unul!”

În privința rolului României în relația dintre N.A.T.O. și U.E. este de luat în considerare și Realizarea Identității Europene de Securitate și Apărare despre care în 2004 se afirma că „Realizarea I.E.S.A. (Identității Europene de Securitate și Apărare) este un proces ireversibil al cărui cadru instituțional va fi construit prin dezvoltarea relației existente între N.A.T.O. și U.E., pe măsură ce procesul de constituire a unei politici comune de securitate și apărare se va dezvolta. Chiar dacă toate statele membre N.A.T.O. au recunoscut că este necesar ca europenii să dispună de o forță militară independentă de contribuția S.U.A. pentru promovarea politicii externe și de securitate comună a U.E., a existat temerea că aceasta ar putea duce la crearea unei alianțe pur europene și la discriminarea statelor europene care sunt membre ale N.A.T.O., dar nu și ale U.E., precum și la o dublare a asumării sarcinilor și alocării resurselor de către N.A.T.O. și U.E.”.¹⁷

---

¹⁶ Ibidem, p. 14.

¹⁷ Ileana Pascal, Monica Vlad, Ștefan Diaconu, Codru Vrabie, *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 22.

La 17 ani distanță aflăm că s-a menținut independența militară dintre cele două organizații, I.E.S.A devenind însă P.S.A.C. „Identitatea europeană de securitate și apărare (ESDI) a fost dezvoltată în cadrul alianței Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (N.A.T.O.) pentru a consolida participarea europeană în probleme de securitate, consolidând în același timp cooperarea transatlantică. ESDI a fost dezvoltată cu inițiative complementare realizate de alte organizații care se consolidează reciproc, cum ar fi Uniunea Europei de Vest (U.E.O), care a fost ulterior înlocuită de Politica de securitate și apărare comună (P.S.A.C.). Elementul esențial al dezvoltării acestei ESDI a fost pregătirea operațiunilor U.E.O, cu implicarea U.E.O și a N.A.T.O., pe baza identificării, în cadrul Alianței, a unor capacități, resurse și auxiliare separabile, dar nu separate, și a elaborării unui comandament european multinațional adecvat în cadrul N.A.T.O., pentru pregătirea, susținerea, comandarea și desfășurarea operațiunilor lor conduse de U.E.O.”

Concluzii

Cele două organizații au evoluat în paralel și și-au dezvoltat competențe speciale, care le permit să protejeze bunăstarea cetățenilor lor. N.A.T.O. are un avantaj comparativ clar în ceea ce privește capacitățile militare, în special în asigurarea unei poziții credibile de descurajare și apărare pentru Alianță și teritoriul său. Pe de altă parte, în timp ce Uniunea Europeană își dezvoltă treptat capacitățile militare, ea are un avantaj comparativ clar în ceea ce privește capacitățile civile, care sunt cuprinzătoare și includ sancțiuni economice; construirea rezilienței în sfere precum energia și securitatea cibernetică, abordarea dezinformării, asistența umanitară și infrastructura de transport.

Bibliografie

- Bălăceanu Ion, *Relațiile structurilor de reacție rapidă ale U.E. cu cele similare N.A.T.O.*, Editura Universității Naționale de Apărare Carol I”, București
- Dologhin Nicolae, *N.A.T.O. și U.E., Determinări și finalități*, Editura Universității Naționale de Apărare ,București, 2004.

Pascal Ileana, Monica Vlad, Ștefan Diaconu, Codru Vrabie, *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004.

***, *Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București 17-18 aprilie 2008.

Ministrul Afacerilor Naționale, *Carta Albă 2021*, București 2021.

<https://www.inscop.ro>.

<https://www.N.A.T.O..int>.

<https://N.A.T.O..mae.ro>.

<https://www.consilium.europa.eu>.

UNIUNEA EUROPEANĂ FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU RĂZBOIUL DIN UCRAINA

Autor: Mirea Bianca Tatiana¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir*

Rezumat: *Situația actuală din Ucraina și conflictul în desfășurare amintesc de anumite momente ale istoriei, în special de declanșarea celui de-Al Doilea Război Mondial, de modul în care Rusia a anexat Crimeea și de acțiunile ulterioare.*

În lucrarea de față se subliniază pericolul pe care îl au zonele conflictuale armate în lumea modernă, cu accent pe amenințarea utilizării armelor de distrugere în masă și nevoia de a menține alianțe solide între țări pentru a evita un conflict global. De asemenea, se aduc în discuție aspecte legate de migrație și relații dintre țările europene în contextul crizei din Ucraina, precum și necesitatea negocierilor și dialogului în rezolvarea conflictelor internaționale.

Cuvinte-cheie: *Euromaidan, Rusia, Ucraina, sancțiuni, propagandă.*

Introducere

„Hanibal ad portas – Hannibal în fața porților!”²

Căderea comunismului în Europa a fost un proces complex și îndelungat, care s-a desfășurat pe parcursul mai multor decenii, culminând în anul 1991 cu prăbușirea URSS și ulterior în anii care au urmat, cu aderarea majorității țărilor foste comuniste la marea familie europeană

---

¹ Adresă de email autor: biancatatiana.gogamirea@ulbsibiu.ro

² Expresie provenită din limba latină care se folosește în situația unui pericol iminent.

– Uniunea Europeană. O întreagă Europă sărbătorea libertatea unor națiuni trecute prin chinurile unei doctrine socio-comuniste prost înțelese de către conducătorii lor, însă istoria va dovedi în anii ce vor urma că, deși comunismul a dispărut și a fost vindecat precum rana din proverbul latinesc de mai sus, cicatricea a rămas, aceasta fiind Rusia.

Motivând că actuala conducere ucraineană este de factură neo-naștă și că poporul ucrainean dorește eliberarea de sub așa zisul jug neo-nașt, Putin invadează Ucraina, declarând invazia ca fiind o „operațiune specială”. O lume întreagă privește stupefiată cum orgoliul unui om „mic” aduce distrugere și moarte, sfidând toate marile puteri din lume și nu numai.

Uniunea Europeană intervine cu aplicarea de sancțiuni economice progresive asupra Rusiei. Se boicotează tot ce înseamnă comerț cu Rusia, se confiscă bunuri aflate pe teritoriul Uniunii ale oligarhilor ruși, se acordă ajutor financiar, umanitar și militar Ucrainei. Cel mai mare pas pentru a opri intrarea de bani (care alimentează războiul putinist) în băncile Rusiei a fost eliminarea treptată a dependenței unor țări europene de importurile cu gaz rusec. Un pas greu, ținând cont de dependența foarte mare a Germaniei pentru gazul rusec. Printre toate cele zece sancțiuni aplicate de către Consiliu se regăsește și închiderea spațiului aerian al Uniunii Europene pentru aeronavele rusești. Se aplică sancțiuni și asupra altor țări prietene Rusiei: Belarus pentru implicare sa în ceea ce privește invadarea Ucrainei de către Rusia și Iran – folosirea dronelor iraniene de către Rusia.

Previzionând, chiar la începutul războiului, Sorin Roșca Stănescu spunea la data de 4 martie 2022 că „este un război care se internaționalizează din multe puncte de vedere. Sancțiunile economice îndreptate împotriva Rusiei au efecte devastatoare și asupra celorlalte economii ale lumii. Iar Vladimir Putin merge înainte. Riscând să își înfometeze propria populație. Și înfometând și populațiile altor state. Pe acest fond, se produce și o operațiune de import-export de război”³. La un an de la izbucnirea războiului, Europa se confruntă cu o criză economică

---

³ Sorin Roșca Stănescu, Iosefina Pascal, Cozmin Gușă, H.D.Hartman, Adrian Severin, Marius Ghilezan, Andrei Gușă, Petru Romoșan, *Războiul din Ucraina, Infernul care se extinde*, Editura RAO, București, 2022, pag. 223.

majoră care a debutat pe fondul crizei COVID-19 și a culminat cu războiul ruso-ucrainean, criză economică, umanitară și o criză a fluxului de migranți care vin din Ucraina.

Cronologia unui război hibrid

Răzgândirea⁴ lui Ianukovici, după o scurtă vizită efectuată la Moscova, de a semna Acordul de Asociere dintre Ucraina și UE, conduce în toamnă-iarna anului 2013 la manifestări publice ale populației ucrainene, manifestări care au continuat până în februarie 2014 și au culminat cu victoria acestora, victorie care va rămâne în memoria publică sub titlul de Revoluția Euromaidan. Ianukovici fuge din țară, urmează ocuparea militară din Crimeea de către forțele militare ruse, organizarea unui simulacru de referendum, declararea independenței „Republicii Crimeea” de către liderii pro-ruși și anexarea Crimeei la Federația Rusă. Conflictele escaladează între forțele guvernamentale ucrainene și susținătorii pro-ruși care s-au organizat în grupări de apărare a mișcării separatiste. Conflictele vor avea scurte întreruperi, „întreruperi datorate acordurilor de pace de la Minsk I (5 septembrie 2014) și Minsk II (12 februarie 2015), până la invazia din 24 februarie 2022”⁵. În următorii ani, separatiștii susținuți de Rusia din regiunile Donbas și Luhansk au început să lupte împotriva guvernului ucrainean, ducând la un conflict armat în aceste regiuni.

Folosind aceeași *reșetă* cu cea din Crimeea, urmează autoproclamaarea celor două republici, Donețk și Lugansk, acestea depunând și ele cerere de încorporare în Federația Rusă.

La 21 februarie 2022, Vladimir Putin semnează decretele privind recunoașterea celor două republici separatiste Donețk și Lugansk și dislocă trupe militare în zonă, își fac vizibilă prezența și mercenarii din

---

⁴ După multe runde de negocieri ale Acordului de Asociere, Ucraina a anunțat cu câteva zile înainte de începerea Summitul Parteneriatului Estic (PaE) de la Vilnius că Ucraina va suspenda orice negociere.

⁵ Apud, Gheorghe-Ilie FÂRTE, *Laitmotive ale propagandei de război utilizate de Rusia în conflictul armat cu Ucraina*, în *Războiul din Ucraina-Un conflict regional cu efecte globale*, Sorin BOCANCEA (coord.), Institutul European, 2022, pag. 270-271.

„Grupul Wagner”⁶, mercenari care au fost folosiți încă de la escaladarea conflictului Crimeea. UE va adăuga această grupare în martie 2023 pe lista celor sancționați, iar ulterior și agenția de știri rusească „RIA FAN”⁷. O zi mai târziu acestor acțiuni, va veni și răspunsul internațional, UE condamnând aceste acțiuni prin vocea Înaltului Reprezentant și acuzând Federația Rusă de încălcarea gravă a dreptului și acordurilor internaționale, inclusiv încălcarea Cartei ONU, a Cartei de la Paris, Memorandului de la Budapesta, a Actului final de la Helsinki și implicit a Acordurilor de la Minsk, acorduri a cărei semnatară este⁸. UE acuză Rusia de încălcarea suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei și va aplica primul pachet de sancțiuni împotriva Rusiei. Vor fi vizați membri ai Dumei de Stat.

În dimineața zilei de 24 februarie 2022 întreaga lume asista la invadarea unei țări, o ploaie de rachete au fost lansate asupra unor zone din estul Ucrainei⁹, Putin numind acest atac ca fiind de fapt o „operațiune specială” de salvare a cetățenilor care sunt supuși unor așa-zise abuzuri, că de fapt dorește eliberarea cetățenilor ucraineni de sub jugul

---

⁶ Grupul Wagner din Ucraina este o organizație paramilitară de tip mercenar cu sediul în Rusia, care a fost implicată într-un număr de conflicte militare în ultimii ani, inclusiv în războiul din Donbas, regiunea separatistă din estul Ucrainei.

⁷ RIA FAN este o agenție de știri rusă cunoscută pentru sprijinul său față de președintele rus Vladimir Putin și poziția sa favorabilă față de politica guvernului rus. Agenția a fost creată în 2014 de către Evgheni Prigojin, un oligarh rus și apropiat al lui Putin, și este deținută de compania sa Patriot Media Group. RIA FAN a fost implicată în campanii de dezinformare și propagandă, inclusiv în timpul alegerilor prezidențiale din Statele Unite ale Americii din 2016 și în conflictul din Ucraina. Agenția a fost inclusă în lista de sancțiuni a Uniunii Europene și a Statelor Unite pentru implicarea sa în destabilizarea Ucrainei -- <https://riafan.ru/> – pagină accesată la data de 25.04.2023.

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/22/ukraine-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-decisions-of-the-russian-federation-further-undermining-ukraine-sovereignty-and-territorial-integrity/>- pagină accesată la data de 03.04.2023.

⁹ Atacurile au fost lansate mai întâi în regiunea separatistă Donbas, urmând Harkov, Dnipro, Mariupol și capitala Kiev.

neo-marxist de la Kiev, acuzându-l pe Zelenski și pe cei din anturajul său ca fiind principali vinovați de situația la care s-a ajuns.

Începe un război al armelor, dar și al mesajelor propagandiste, un război la sol, dar și în mass media – un război hibrid.

În aceeași zi în care a debutat „operațiunea specială” a Rusiei, Uniunea Europeană, ca urmare a Reuniunii extraordinare a Consiliului European, concluzionează că gravitatea momentului este deosebită și îi va cere Rusiei să înceteze orice fel de agresiune împotriva Ucrainei. UE aplică măsuri suplimentare restrictive de sancțiuni împotriva Rusiei și stabilește punerea în discuție a unui pachet de sancțiuni și împotriva Belarusului.

Chiar în ziua următoare, la data de 25 februarie, UE aplică cel de-al doilea pachet de sancțiuni, ținta principală fiind Putin și Lavrov¹⁰, s-a hotărât înghețarea activelor celor doi. Măsuri restrictive au fost luate și asupra tuturor membrilor Dumei de Stat care nu erau încă pe lista persoanelor sancționate. Măsuri economice care vor duce la inflamarea inflației, măsuri care vor conduce la limitarea intrării de bani în băncile rusești. Începe și „vânătoarea” celor care și-au „dosit” afacerile și banii în paradisuri fiscale sigure de pe teritoriul Uniunii Europene. La televizor vedem iahturi după iahturi confiscate, presa va înșirui liste cu bunuri elitiste și exorbitant de scumpe care fac subiectul averilor deținute de oligarhii ruși. Ne vor fi prezentați magnații ruși, obedienții lui Putin, care trăiesc între două lumi, lumea lui Putin și lumea liberă, i-aș zice eu.

În aceeași zi, cu ocazia întrunirii Consiliului de Securitate ONU din 25 februarie 2022, Rusia și-a folosit dreptul de veto¹¹ pentru a

---

¹⁰ Serghei Lavrov este un diplomat rus, actualul ministru de externe a Federației Ruse, acesta a deținut poziția de Ministru ale Afacerilor Externe al Federației Ruse începând din anul 2004..

¹¹ Rusia este una dintre cele cinci puteri permanente din Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (alături de Statele Unite, Marea Britanie, Franța și China) și, ca atare, deține dreptul de veto. Acest lucru înseamnă că orice decizie importantă luată de Consiliul de Securitate trebuie să fie aprobată de majoritatea celor 15 membri ai Consiliului, dar și de toate cele cinci puteri permanente. Orice putere permanentă poate folosi dreptul său de veto pentru a bloca o decizie, chiar dacă aceasta are sprijinul majorității altor membri ai Consiliului. Dreptul de veto al Rusiei la ONU a fost folosit de

bloca¹² o rezoluție¹³ care condamnă invadarea Ucrainei de către Rusia. Statele Unite ale Americii a deschis lista de vorbitori în cadrul acestei întâlniri, acuzând Rusia de încălcarea drepturilor teritoriale ale Ucrainei și încălcarea în mod repetat a drepturilor omului – „*alegerea Rusiei de a invade Ucraina îi aparține, la fel îi aparține și decizia de a încălca drepturile omului... istoria ne va judeca pentru acțiunile noastre sau pentru lipsa acestora*”¹⁴, încheindu-și discursul ambasadorul SUA la ONU, nu înainte de a cere aplicarea de sancțiuni asupra celor vinovați.

După cum spuneam, agresorul Putin își va justifica invadarea sub leitmotivul dreptului la legitimă apărare, el susținând că de fapt nu dorește un război, ci dorește apărarea populației din zona Donbas, pozând într-un justițiar, eroul care va denazifica Ucraina. Părerea mea este că nici măcar Stalin nu a fost capabil, la vremea lui, de o așa putere de manipulare asupra propriei țări ca Putin, ținând cont de existența instrumentelor de informare care sunt la îndemâna oricui în zilele noastre. Bazându-se pe puterea mass mediei, propaganda rusească își face datoria. Războiul mediatic împotriva Ucrainei, dar și împotriva NATO și UE,¹⁵ are loc seară de seară pe posturile tv rusești în cadrul unor emisiuni de tip talk-show. Instigarea la ură a populației ruse devine

---

numeroase ori de-a lungul istoriei, în special în ceea ce privește deciziile referitoare la conflictele din Orientul Mijlociu și la crizele din Ucraina și Siria. Folosirea dreptului de veto a fost adesea criticată de alte state și organizații internaționale, care au susținut că aceasta poate împiedica Consiliul de Securitate să ia măsuri importante în anumite situații.

¹² Discursul ambasadorului rus la ONU (care este și actualul președinte) se poate viziona la minutul 1:11:57 – <https://www.youtube.com/watch?v=bfzvRN3FYDA&t=103s> – pagină accesată la data de 26.04.2023.

¹³ Rezoluția avea ca subiect condamnarea agresiunii ruse față de Ucraina și a fost redactată de către SUA și Albania.

¹⁴ Extras din discursul ambasadorului SUA la ONU – Linda Thomas-Greenfield, discurs susținut în cadrul Consiliului de securitate al ONU, SUA condamnând Rusia, extrasul se poate asculta începând cu minutul 4:30 – <https://www.youtube.com/watch?v=bfzvRN3FYDA&t=103s> – pagină accesată la data de 26.04.2023.

¹⁵ Jurnalistul Vladimir Solitov susținea în cadrul unei emisiuni televizate pe care o prezida, că Rusia nu se apără doar de Ucraina ci din Europa și NATO acestea reprezentând „răul absolut care vine din Occident”.

sport național, Agenția de știri TASS¹⁶ desfășurând cronologic pe ore tot felul de informații și mesaje subliminale care au ca subiect operațiunea militară din Ucraina. Un propagandist rus celebru este Vladimir Soloviov care, prin intermediul emisiunii tv pe care o realizează, promovează politicile controversate ale lui Putin și nu de puține ori a făcut declarații șocante. Spre exemplu, în cadrul emisiunii patronate de el, a făcut declarații despre posibilitatea Rusiei de a face uz de arsenalul nuclear aflat în dotare, amenințările cu arma nucleară devenind o metodă de intimidare la adresa UE și NATO, „*propagandiștii ruși nu ezită să vorbească despre o eventuală utilizare de către Rusia a bombelor nucleare tactice*”¹⁷.

Alături de propaganda rusească își va face datoria și Occidentul. Începe „bombardarea” a tot ce înseamnă știre venită din partea Rusiei. Toate televiziunile organizează emisiuni de tip „talk show” care au ca subiect „Războiul din Ucraina”. Peste tot se perindă specialiști în tactică militară, sociologi, formatori de opinie, inclusiv reprezentanți ai Bisericii. Vedem peste tot hărți, auzim de tot felul de arme cu denumiri ciudate, devenim cu toții „specialiști” în ceea ce privește Ucraina, Rusia, Europa. Ne vor fi prezentați magnații ruși, obedienții lui Putin care trăiesc între două lumi, lumea lui Putin și lumea liberă, i-aș zice eu. Asistăm la „dezvelirea” ipocrită și mincinoasă a unei părți din Rusia – bogații Rusiei care își educă odraslele la cele mai prestigioase școli din Europa dar care la cea mai mică „chemare” din partea lui Putin își vor cumpăra în continuare libertatea de a trăi acolo și unde vor ei, numai în Rusia nu.

Biserica Ortodoxă Rusă va avea un rol foarte important în transmiterea de mesaje de încurajare a invaziei. Patriarhul Kiril¹⁸ însuși va susține declarații de încurajare a Rusiei, el fiind un mare susținător al lui Putin. Nu de puține ori a îndemnat populația rusă să sprijine invazia

---

¹⁶ <https://tass.ru/voennaya-operaciya-na-ukraine> – pagină accesată la 03.04.2023.

¹⁷ Apud, Gheorghe-Ilie Fârte, op.cit., pag. 283.

¹⁸ Kirill a fost ales ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Ruse în februarie 2009, după moartea predecesorului său, Alexei al II-lea. Acesta și-a petrecut majoritatea carierei sale în funcții de conducere în cadrul Bisericii Ortodoxe Ruse. În calitate de patriarh, Kirill este considerat una dintre cele mai influente figuri religioase și politice din Rusia.

și a lăudat sacrificiul cu care soldații ruși luptă pentru Rusia, pentru viitorul ei, declarând-ui dușmani ai Rusiei pe cei care nu se înrolează în această invazie. La puțin timp după declanșarea războiului acesta a avut o întâlnire cu Papa Francisc, întâlnire care a fost organizată pe platforma online Zoom. Suveranul Pontif a încercat să poarte un dialog deschis cu Kiril, aducându-i aminte că misiunea Bisericii nu este una a conflictului, ci a medierii, însă patriarhul rus „a preferat să citească de pe cartonașe” enumerând și justificând motivele pentru care Rusia a recurs la invadarea Ucrainei. În urma întâlnirii Papa a declarat ca patriarhul Kiril nu este persoana potrivită care să medieze conflictul prin sfătuirea lui Putin la dialog și pace.

Rusia „flutură” amenințarea cu atacul nuclear ori de câte ori se simte încolțită, dar în același timp aduce acuzații Ucrainei că plănuiește să folosească „bomba atomică” și chiar o acuză la ONU că ar plănui să recurgă la acest gest. Astfel, vor sosi în Ucraina inspecții de la Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA). Concluzia inspecțiilor de la AIEA a fost că acuzațiile Rusiei nu sunt adevărate.

Încă de la începutul conflictului părea destul de improbabil un armistițiu între cele două părți, deoarece Putin lansase anumite condiții care, din punctul meu de vedere, nici el nu le credea viabile. Condițiile care trebuiau îndeplinite pentru încetarea ostilităților erau legate de Crimeea, Donbas și „denazificare”. În ceea ce privește Crimeea, Putin a pretins recunoașterea de către Ucraina a apartenenței acesteia la Rusia. Alte condiții erau: recunoașterea „independenței regiunilor separatiste, așa-numitele „republici populare” și extinderea teritorială a acestora asupra întregilor oblastii (unități administrativ-teritoriale) Donețk și Lugansk”¹⁹, urmată de demilitarizarea Ucrainei care ar fi dus la declararea neutralității sale, și nu în ultimul rând, „Ucraina ar fi trebuit „denazificată”, ceea ce, din perspectivă rusească, nu ar fi însemnat nimic altceva decât schimbarea conducerii politice, în frunte cu președintele Zelenski”²⁰. Până la momentul Crimeea, Ucraina lui Zelenski dădea semne că este posibilă declararea revenirii țării la neutralitate, însă

---

¹⁹ Rudiger von Fritsch, Un punct de cotitură, *Războiul lui Putin și urmările lui*, Editura Curtea Veche, București, 2022, pag. 34.

²⁰ Ibidem.

evenimentele petrecute în 2019 au condus către dorința de apartenență NATO, astfel, „parlamentul ucrainean a declarat, în 2019, aderarea la NATO drept obiectiv constituțional”²¹.

Luptele duse pe fronturile deschise în Ucraina provoacă indignare și furie în întreaga lume. Mass-media „hrănește” și ea din plin propaganda de război. Fiecare actor implicat în acest conflict armat va folosi presa ca instrument de propagandă. Vladimir Putin introduce cenzura între granițele Federației și declară victorie după victorie, iar Zelenski se va conecta la mapamond folosindu-se de platformele de socializare cu ajutorul unui telefon mobil la început. Postările sale pe rețelele de socializare aduc empatia lumii întregi, mesajele de încurajare lansate către poporul său trezesc la viață naționalismul și patriotismul fiecărui cetățean de pe planetă. Rămâne celebră filmarea tip selfie făcută în primele zile de la invazie, noaptea pe străzile Kievului. Însoțit de oamenii din cabinetul său, acesta transmite primul mesaj care în opinia mea, va fi mesajul mobilizator al lumii întregi: „*Suntem aici, soldații noștri sunt aici, cetățenii țării noastre sunt aici*”. Toate țările își vor trimite corespondenți de război care vor transmite ceea ce se întâmplă cu adevărat în Ucraina.

Armata rusă lansează atacuri în aer și la sol, apare renumitul „#stand-withukraine” („alături de Ucraina”) și sloganul „Slava Ukraini”²². Ucraina rezistă tirului de bombardamente lansate în Mariupol, Kiev și alte zone de însemnătate strategică și economică a Ucrainei. Seară de seară televiziunile prezintă o sinteză a zilei care a trecut, se face „inventarul” morților și al răniților.

Una dintre cele mai terifiante „mărturii” ale ororilor războiului este „*Masacrul de la Bucea*”²³. Retragerea trupelor rusești au lăsat în urmă grozăviile pe care nu credea nimeni că omenirea le mai poate

---

²¹ Idem, pag. 35.

²² „Slava Ukraini” – „Glorie Ucrainei” – lozincă și formă de salut a ucrainenilor care are rădăcinile în anii 1930 când În anii 1930, membrii OUN (Organizația naționaliștilor ucraineni) au început să folosească salutul pe care îl cunoaștem cu toții astăzi.

²³ Masacrul de la Bucea a avut loc în martie 2022, partea rusă nu și-a asumat faptele, din contră a adus acuzații Ucrainei că a „plantat” morți cu intenția de a acuza Rusia de crime de război.

experimenta, dat fiind ororile întâmplate în cel de-Al Doilea Război Mondial. După un asediu care a durat mai mult de o lună, armata rusă s-a retras din Bucea, lăsând în urmă peste 300 de cadavre ale unor oameni care au fost supuși torturii, unii dintre ei cu mâinile legate la spate și împușcați (executați!) de aproape. Unele cadavre erau pe străzi, altele au fost găsite îngropate în gropi comune. Rusia a reacționat prin vocea Ministrului rus al Apărării, acesta acuzând Ucraina că a efectuat „operațiuni sub steag fals” și că, de fapt, victimele de la Bucea sunt opera armatei ucrainene, acesta afirmând că Ucraina a recurs la acest tertip pentru a putea acuza Rusia de crime de război.

În martie 2022, Volodimir Zelenski se adresează pentru prima dată Europei, și anume Parlamentului European, susținând un discurs de tip video-conferință, un discurs emoționant, care la momentul încheierii a ridicat în picioare întreg plenul PE, aplaudându-l pe acesta minute în șir.

După descoperirea masacrului de la Bucea, Președintele Zelenski s-a adresat Consiliului de Securitate al ONU acuzând Rusia de atrocitățile comise la Bucea și cerând în mod deschis excluderea Rusiei din Organizația Națiunilor Unite.

Agenția de presă TASS relatează despre declarațiile Ambasadorului Rusiei la ONU, Vasili Nebenzia, declarații făcute în cadrul unei reuniuni a Consiliului de Securitate al ONU privind Ucraina: „*Aș dori să reiterez că, în ciuda tuturor memoriilor, încă nu am primit o listă cu victimele operațiunii cu steag fals pe care Ucraina a desfășurat-o la Bucha în aprilie. Aceasta confirmă încă o dată că autoritățile de la Kiev nu au nimic de dovedit... Preferați să acoperiți regimul criminal al naționaliștilor, al radicalilor și al naziștilor pur și simplu, ajutându-i să pună în scenă provocări și să promoveze minciuni despre Rusia și acțiunile trupelor ruse*”²⁴. Declarațiile lui Nebenzia vor fi susținute de declarațiile ministrului rus al Apărării care, susținea că de fapt „dovezile crimelor” ar fi apărut la patru zile după retragerea trupelor rusești și că au fost descoperite odată cu ajungerea în oraș a ofițerilor Serviciului Ucrainean de Securitate. Astfel de mesaje propagandistice vor fi

---

²⁴ TASS – Russia still waiting for list of victims of Bucha false flag, envoy says – Russian Politics & Diplomacy – TASS – https://tass.com/politics/1526045?utm_source=bing.com&utm_medium=organic&utm_campaign=bing.com&utm_referrer=bing.com – pagină accesată la data de 07.04.2023.

lansate de Rusia către propria populație care, în marea ei majoritate crede. Crede, pentru că, Putin a avut grijă să cenzureze tot. În țară se „aud” doar știrile pe care el le vrea auzite.

Totuși o parte a populației ruse se revoltă, nu sunt convinși de explicațiile *Țarului Putin* și vor încerca să arate acest fapt în stradă, demonstrând în marile orașe ale Rusiei și condamnând public „*operațiunea specială*”. Vor fi arestați.

La câteva luni de la declanșarea invaziei, Putin a adus în discuție publică posibilitatea unei „mobilizări generale” în Rusia. Rând pe rând, persoane importante, profesori universitari, artiști, oameni de afaceri vor părăsi Rusia. Unii dintre ei vor fugi și se vor dezice de politica făcută de Putin, iar alții vor fugi pentru a evita a fi trimiși pe front. Georgia se va confrunta dintr-o dată cu un val foarte mare de refugiați ruși. Cei care refuză sau fug sunt amenințați cu „*legea marțială*”, vor exista persoane²⁵ care se vor folosi de statutul lor pentru a evita înrolarea în armata lui Putin. Protestele continuă în marile orașe ale Rusiei. O parte din populația rusă protestează împotriva mobilizării generale, se fac câteva mii de arestări. Granițele cu Finlanda vor fi aglomerate de valul uriaș de cetățeni ruși care încearcă să fugă din țară în speranța evitării mobilizării la război.

Lupte grele se vor da și la Combinatul Azovstal²⁶ din Mariupol și la Zaporoje. De amintit că la Zaporoje se află una dintre cele mai mari centrale nucleare din Europa. Încă din primele zile ale războiului centrala a fost asediată de ruși, urmând eliberarea ei de către ucraineni. Luptele

---

²⁵ Nikolai Pescov – fiul lui Dimitri Pescov, purtătorul de cuvânt al Kremlinului, a făcut declarații unui redactor sub acoperire, acesta fiind realizatorul (și opozant al politicilor lui Putin) unui podcast pe Youtube numit „*Politica poporului*”; Pescov, întrebând dacă se alătură armatei în cazul mobilizării a răspuns că el este fiul lui Dimitri Pescov și că nu se va prezenta la nicio mobilizare.

²⁶ Combinatul a fost sub asediul bombardamentelor peste 80 zile, luptătorii ucraineni au fost evacuați după spusele lui Zelenski, Rusia afirmând că de fapt nu a fost o evacuare ci o predare a acestora. Cert este că, indiferent de modalitatea prin care s-au încheiat luptele la Azovstal, luptătorii ucraineni au fost arestați de către forțele ruse, iar din combinat au rămas doar ruinele acestuia.

din jurul centralei au produs incendii care au expus centrala la o posibilă explozie, chiar dacă reactoarele sunt protejate prin structuri de protecție anti-incendiu. Rusia și Ucraina ar trebui să nu uite de Cernobîl și de efectele exploziei pe care și în ziua de astăzi le simțim. Ca răspuns la luptele care se duceau în proximitatea centralei nucleare, UE a donat²⁷ Ucrainei în jur de 8.5 milioane de pastile iodură de potasiu, acestea fiind necesare pentru protejarea populației la o eventuală expunere la radiații. Aducerea în discuție publică a subiectului legat de distribuirea pastilelor iodură de potasiu va antrena România în caruselul fricilor, farmaciile vor fi sub asaltul populației care dorește să achiziționeze iodura de potasiu, scena politică o ia și ea razna, se distribuie și redistribuie către populație iodura de potasiu, distribuirea urmând a fi făcută de către medicii de familie categoriilor de persoane eligibile. În familia mea nu ajuns nici până astăzi această iodură de potasiu, cum nu a ajuns nici în 1986 când a fost accidentul nuclear de la Cernobîl.

Nemulțumit de faptul că „operațiunea sa specială” se prelungeste, Putin va ordona distrugerea infrastructurii energetice care asigură electricitatea civililor, dar și infrastructura esențială necesară cetățenilor, Ucraina va îngheța pe întuneric, neavând acces la apă potabilă în multe locuri, convoaiele cu ajutoare umanitare vor ajunge cu greu la cetățeni. Asistăm la scene rupte din filele vechi și obscure ale istoriei – oameni care ies în strada, în ger și aprind focuri pentru a putea face un ceai. Oameni flămânzi, copiii orfani, bătrâni bolnavi, femei gravide care nasc în subsolurile înghețate ale blocurilor.

Uniunea va aplica în cascadă sancțiuni Rusiei: va viza încetinirea economiei prin diverse instrumente de blocare a comerțului exterior practicat de Rusia, se va închide spațiul aerian european pentru orice fel de navă rusească, plafonarea prețului la țiței și produsele petroliere transportate pe mare, importurile dar și exporturile către Rusia la mai multe categorii de bunuri și servicii.

Belarus va suporta la rândul ei o serie de sancțiuni din partea UE datorită implicării în războiul ruso-ucrainean. Sancțiunile vor fi de ordin financiar, și anume interzicerea tranzacțiilor cu Banca Centrală

---

²⁷ Donațiile au fost făcute: aprox. 5 milioane de pastile de către UE prin intermediul mecanismului de protecție civilă, o parte din rezerva rescUE, dar și cu ajutorul Spaniei, Franței și Austriei.

a Belarus, se va interzice transferul de bancnote euro către Belarus și se vor impune interdicții din punct de vedere al accesării SWIFT²⁸ de către unele bănci din Belarus.

Vor fi supuse interdicției la accesul SWIFT și unele mari bănci rusești. Inițial adoptării acestei măsuri, anumite voci din lumea bancară și cea politică a unor țări care aveau în derulare relații economice de mare anvergură cu Rusia au opus rezistență²⁹, dar ulterior au decis scoaterea Rusiei de la accesul SWIFT.

Mari companii se vor retrage de pe piața rusească, marile lanțuri de restaurante McDonalds își vor închide ușile.

În septembrie 2022, la propunerea Comisiei Europene, Consiliul UE va hotărî suspendarea „*acordului*³⁰ *de facilitare a acordării vizelor*”³¹ pentru cetățenii ruși, urmând a se respecta condițiile de intrare cu viză valabilă celorlalte țări non-UE, taxa de acordare a vizei mărindu-se și ea considerabil.

---

²⁸ SWIFT este un acronim pentru „Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Societatea pentru Telecomunicații Financiare Interbancare Mondiale)”. SWIFT este o rețea globală de comunicare financiară prin care instituțiile financiare pot transfera fonduri și informații între ele. SWIFT a fost creată în 1973 ca o alternativă la metodele tradiționale de trimitere a plăților prin intermediul poștei sau prin intermediul canalelor de comunicație telefonice. În prezent, SWIFT este utilizată de peste 11.000 de instituții financiare din peste 200 de țări. SWIFT nu transferă bani în mod direct, ci furnizează o platformă sigură și standardizată pentru transmiterea informațiilor și a instrucțiunilor de plată între instituțiile financiare. Acest lucru face posibilă trimiterea de fonduri de la o bancă la alta, chiar și între țări diferite, și asigură că aceste tranzacții sunt efectuate într-un mod sigur, rapid și eficient.

²⁹ La momentul punerii în discuție a scoaterii Rusiei de la accesul SWIFT, Italia, Germania și Ungaria au fost țările care s-au opus acestui plan. Opoziția a fost de scurtă durată.

³⁰ Acordul de facilitare a vizelor – un acord de reciprocitate între UE și Rusia care permitea șederea a maxim 90 zile într-o perioadă de 180 de zile. Acest acord a intrat în vigoare în data de 1 iunie 2007.

³¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:22007A0517\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:22007A0517(01)) – pagină accesată la data de 27.04.2023.

Restricțiile aplicate Rusiei au condus la creșterea rapidă și excesivă a vieții de zi cu zi. Scumpirea energiei a dus la scumpirea tuturor serviciilor și a alimentelor din UE. Exporturile din Ucraina au fost încetinite la baricada rusească ca mai apoi, prin crearea „*culoarelor de solidaritate*” Ucraina să poată exporta cereale pe cale terestră și, ulterior maritimă. Cereale ieftine pentru Europa! Sună a slogan politic și într-o mare sau mică măsură așa și este. Infuzia mare de produse cerealiere ieftine din Ucraina va pune mari probleme sistemelor economice a multor state din Europa.

Sectorul agricol al multor țări va avea de suferit, această problemă fiind încă de actualitate. Polonia anunță în aprilie 2023 că va stopa importurile de cereale și produse alimentare din Ucraina, această acțiune fiind justificată ca fiind o soluție de protecție a propriului său sector agricol. Ungaria urmează modelul polonez și anunță la rândul ei, că va interzice importurile, într-un final altăturându-se Bulgaria și Slovacia. Uniunea Europeană se opune interzicerii importurilor de cereale și produse alimentare din Ucraina reamintind statelor europene că politica comercială revine în exclusivitate UE.

Cele cinci state europene care își împart granițele cu Ucraina și care se află pe „ruta de solidaritate”, printre care și România, s-au adresat în scris Comisiei Europene, solicitând ajutoare pentru fermierii și producătorii de produse alimentare. Răspunsul UE³² va consta în elaborarea unui Plan de ajutor financiar în valoare de 100 de milioane de euro care să vină în ajutorul statelor afectate, care la rândul lor vor plăti despăgubiri fermierilor și producătorilor. Cele 100 de milioane de euro reprezintă o a doua tranșă de bani, prima fiind în valoare de aproximativ 56 de milioane de euro. Ajutoarele financiare fac parte din pachetul de compensare a pierderilor suferite de fermierii și

---

³² În aprilie 2023 Vicepreședintele Comisiei și Comisarul european pentru agricultură au susținut împreună o declarație prin care au prezentat oferta de ajutor financiar destinat țărilor afectate de criza cerealelor, pachetul propus incluzând o doua tranșă de bani, Comisia punând însă condiția de ridicare a măsurilor unilaterale de către statele aparținătoare UE. Informații detaliate în legătură cu această declarație pot fi găsite la adresa online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/statement_23_2370 – pagină accesată la data de 25.04.2023.

producătorii celor cinci state membre care au graniță cu Ucraina și constau în acordarea celei de a doua tranșe de bani.

Din punct de vedere strategic, granițele Uniunii Europene cu Rusia sunt consolidate grație faptului că toate statele UE care au frontiera comună cu Rusia sunt state membre NATO. Finlanda era singura țară care împarte granița cu Rusia și nu era membră NATO la momentul când a debutat războiul. Fiind țară declarată neutră avea totuși relații de parteneriat cu NATO, desfășurând chiar și în anul 2022 exerciții militare împreună cu NATO. Finlanda este una dintre puținele țări europene în care serviciul militar este obligatoriu, ea „a intrat” în NATO cu o armată mare, cu dotări de ultimă generație. În primăvara anului trecut Finlanda și Suedia au depus cererea de aderare la NATO urmând ca toate cele 30 de state membre NATO să ratifice cererea³³ Finlandei, Suedia având doar statutul de candidată la Alianța Nord – Atlantică.

Aderarea Finlandei la NATO a iritat și mai mult Kremlinul. Rusia a susținut mereu că extinderea NATO reprezintă o amenințare lansată la adresa ei. Rusia, prin acțiunile și adversitatea tot mai accentuată față de Europa se izolează. Dacă Rusia nu „se trezește”, și continuă susținerea autocrației lui Putin, care s-a transformat în dictator de prim rang, va fi o țară mare singură într-o lume și mai mare. Putin nu va reuși nimic altceva decât îngroparea imperiului rus. La data solicitării Finlandei și a Suediei de aderare la Alianța Nord-Atlantică, Putin declara că nu este îngrijorat de faptul că cele două state vor adera și că nu consideră acest lucru o „amenințare imediată”, însă atunci când Finlanda a fost acceptată ca parte din acest mecanism de apărare, el și-a schimbat opinia, declarând că va fi nevoit să ia măsuri de contracarare, susținând în continuare sloganul de „structură neprietenoasă” cu Rusia.

Putin miza pe faptul că „operațiunea specială” va dura câteva zile și că Ucraina va îngenunchea la picioarele Rusiei, dar după cum spunea Armand Goșu făcând referire la alegerile prezidențiale din Ucraina – „*să faci pronosticuri despre Ucraina e un sport*”

---

³³ Ultima țară care a ratificat cererea de aderare a Finlandei a fost Turcia care s-a opus intrării Suediei și Finlandei în NATO. Turcia s-a opus aderării Suediei, motivând că Suedia adăpostește teroriști kurzi. Ankara a trimis Suediei nenumărate cereri de extrădare a acestora.

*extrem*³⁴. Ucraina rezistă! A trecut mai bine de un an și rezistă! Rezistă pentru că e un popor dârz, puternic, rupt din *Muma Rusie*. Sună bine și dă bine la tv când fluturi curajul de a înfrunta Rusia cu mâinile goale doar că alături de Ucraina luptă și UE, luptă și NATO! Luptă neconvențional, luptă cu finanțare, cu tehnică militară, cu spionaj, cu sateliți, cu adăpost pentru migranți.

Concluzii

Privind în trecut și deschizând sertarele istoriei, regăsesc o oarecare asemănare a declanșării războiului din Ucraina cu anumiți pași făcuți de Hitler în cel de-Al Doilea Război Mondial. Anexarea Crimeii la Federația Rusă sub motivația etnicității seamănă într-un fel cu planul lui Hitler care viza ocuparea întregii Cehoslovacii, la început el ocupând Regiunea Sudeților din Cehoslovacia sub pretextul unirii vorbitorilor de limbă germană cu patria-mamă, Germania – care în viziunea lui era crearea unei mari „națiune unită” – urmând ulterior, de fapt invadarea și țărilor vecine. Mai departe știm unde a dus această nebunie cu iz etnic – un război mondial care a avut ca efect moartea a milioane de oameni.

Însă tot istoria ne spune că atunci când există alianțe solide între țări, alianțe bazate pe concepte sănătoase ale democrației, acestea înving. În momentul de față lumea întregă își amintește ororile războiului și încearcă din răzputeri limitarea lui la zona Ucrainei. O extindere a acestui război ar însemna și o posibilă distrugere în masă a întregii lumii. În ziua de astăzi conflictele armate se duc cu arme convenționale la vedere și cu amenințarea folosirii armelor neconvenționale, arme de distrugere în masă, arme nucleare.

Uniunea Europeană și NATO asigură țările aliate de respectarea tratatelor cu acestea și, chiar dacă Rusia provoacă în fiecare zi încercând atragerea lor în războiul cu Ucraina, UE și NATO încă nu au intervenit cu trupe militare, UE încearcă să oprească alimentarea financiară a mașinării de război rusești prin sancțiuni dar se pare că Rusia dispune în continuare de resursele necesare care susțin acest război.

---

³⁴ Armand Goșu, *RUSIA, O ecuație complicată, Ediția a II-a, cu cele mai recente texte despre războiul din Ucraina*, Editura Polirom, București, 2022, p. 211.

Și, chiar dacă UE și NATO nu sunt fizic cu trupe militare în Ucraina, aceasta luptă cu armele aliaților, sunt alimentați cu ajutoare financiare ale UE, Ucraina este susținută din plin de Europa și totuși vrea mai mult. Vrea în Europa!

Nu pot să nu mă întreb dacă Ucraina va respecta democrația așa cum este ea percepută și promovată de către Occident. Și nici nu pot să uit cum tot Ucraina era nepăsătoare față de drepturile minorităților. România are un istoric cu Ucraina, părți din Ucraina au fost ale ei, împarte Delta Dunării cu Ucraina și chiar dacă este în plin conflict armat Canalul Bâstroe rămâne un subiect neplăcut pentru România din punct de vedere al protejării ecosistemului din Delta Dunării. Ucraina încă are „apucături” rusești.

Fluxul de refugiați care au venit dinspre Ucraina și care încă continuă și în momentul de față a pus la încercare întreaga Europă. România a plătit cu vârf și îndesat faptul că și-a deschis granițele pentru refugiați. Nu am fost acceptați în spațiul Schengen. Motivul? În Austria au fost peste 100000 de treceri ilegale ale frontierei dintre care 75000 neînregistrate. Halucinantă motive din punctul meu de vedere: Ce nu spune Austria este faptul că este „deranjată” de fluxul migranților din Ucraina care nu se opresc în România ci călătoresc mai departe spre vest. În afară de acest aspect mai există și relația ciudată Austria – Rusia. La Summitul JAI din 8 decembrie 2022 Croația a fost acceptată. Însă, Croația este țara-stațiune a vest-europenilor. Mai așteptăm un JAI, poate Austria își amintește de interesele financiare pe care le are în România, poate se „uită” la Moldova care, conform euro deputatului român Siegrfried Mureșan într-o postare pe Facebook transmite Austriei mesajul: *„Republica Moldova a primit anul acesta (2022) 700.000 de refugiați din Ucraina, dintre care aproape 100.000 s-au mutat temporar în Moldova, locuind în marea lor majoritate în casele oamenilor”*³⁵, menționând în aceeași postare că Moldova nu este țară membră UE și prin urmare nu are parte de *„beneficiile economice de care se bucură Austria ca stat membru”*³⁶. Sau poate se vor mulțumi cu construirea

---

³⁵ <https://www.facebook.com/SiegrfriedMEP/posts/706214040863061> – pagină accesată la data de 24.04.2023.

³⁶ Ibidem

gardului pe frontiera Bulgariei cu Turcia, sperând că astfel se va opri migrația dinspre Orientul Mijlociu și Africa. De câțiva ani buni se fac presiuni asupra Comisiei Europene de către Austria și Ungaria pentru construirea acestui gard. Există multe variabile în acest caz. Dacă nu se mai opune Austria, se va opune Olanda, sau poate cine știe, ne vom „opune” chiar noi, atâta timp cât pe hârtie suntem perfect eligibili pentru aderare la zona Schengen iar în realitate încă nu suntem întru totul pregătiți.

Alături de distrugerile provocate de război, criza economică, energetică și alimentară este din ce în ce mai prezentă în întreaga lume. Nici nu a apucat omenirea să respire după criza produsă pe fondul pandemiei COVID și nici nu s-au golit încă toate spitalele de oamenii infectați de acest virus, că există posibilitatea să o luăm de la capăt. Ucraina este prima națiune răvășită de atrocitățile războiului putinist și sperăm să nu existe și a doua, și a treia...sperăm cu toții ca paturile spitalelor să nu mai găzduiască copii schilodiți de arme, femei și bătrâni desfigurați de război și nici eroi căzuți în luptă.

Războiul continuă și nu sunt semne că se va opri în viitorul apropiat. Întreaga lume negociază la nivel declarativ, mai mult ca sigur că în culisele acestui război se duc tratative complicate. Ucraina cere retragerea tuturor trupelor din țară, inclusiv zona Lugansk și Donbas, despăgubiri de război din partea Rusiei și judecarea lui Putin și a celor implicați. Din partea agresoare pretențiile par imposibil de îndeplinit, recunoașterea independenței Lugansk și Donbas, renunțarea la Crimeea, neafilierea cu UE și NATO dar și „plantarea” la conducerea țării a unor politicieni agreați de Kremlin.

Actorii implicați direct în acest război nu și-au mai strâns mâinile încă de dinaintea acestui război și nu sunt semne clare că acest lucru ar mai fi posibil. Prima și ultima întâlnire dintre aceștia a avut loc în anul 2019, la câteva luni după câștigarea alegerilor prezidențiale de către Zelenski. Întâlnirea a avut loc la Paris în prezența fostului cancelar al Germaniei, Angela Merkel și a președintelui francez Emanuel Macron. Va rămâne în istorie fotografia cu cei patru la o masă, zâmbind. Germania, Franța, Rusia și Ucraina împreună la o masă, încercând să negocieze oprirea conflictului din Donbas!? Superioritatea cu care Putin l-a tratat pe Zelensky era de așteptat a se manifesta, până la urmă

era o întâlnire între niște oameni politici cu foarte mulți ani de experiență în „background” și un „actoraș” cum îi place propagandei ruse să-l „alinte” pe cel care astăzi dă foarte mari bătaii de cap, nu doar Rusiei, ci și întregii lumi.

Referitor la toate cele scrise în această lucrare, concluzionez că omenirea se află în fața unui pericol iminent real. Atâta timp cât orgoliile și idealurile greșite ale unui „om mic” și „nervos” vor continua să domine scena politică internațională, atâta timp cât periodic se va renaște un nou „Stalin” sau „Hitler”, mereu vom fi sub amenințarea unui conflict armat. Problema cea mai gravă este că în conflictele armate de astăzi pot fi angrenate arme de distrugere în masă, marile puteri se amenință reciproc cu folosirea lor, dar uită cât de fragilă este natura umană, mai fragilă decât firul țesut de un mic păianjen.

Bibliografie:

Fritsch von Rudiger, *Un punct de cotitură, Războiul lui Putin și urmările lui*, Editura Curtea Veche, București, 2022.

Goșu Armand, *Rusia, o ecuație complicată, Ediția a II-a, cu cele mai recente texte despre războiul din Ucraina*, Editura Polirom, București, 2022.

Stănescu Roșca Sorin, Iosefina Pascal, Cozmin Gușă, H.D. Hartman, Adrian Severin, Marius Ghilezan, Andrei Gușă, Petru Romoșan, *Războiul din Ucraina, Infernul care se extinde*, Editura Rao, București, 2022.

Fârte G.I., *Laitmotive ale propagandei de război utilizate de Rusia în conflictul armat cu Ucraina, în Războiul din Ucraina – Un conflict regional cu efecte globale*, Bocancea Sorin (coord.), Institutul European, 2022.

<https://riafan.ru>.

<https://tass.com>.

<https://eur-lex.europa.eu>.

<https://ec.europa.eu>.

<https://www.facebook.com>.

SECȚIUNEA 4.
POLITICI EUROPENE

POLITICA DIGITALĂ A UNIUNII EUROPENE

Autor: Pleșa Maria¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică Europeană
Coordonator: Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș*

Rezumat: *Politica digitală a Uniunii Europene (UE) este un set de politici și reguli care vizează dezvoltarea și promovarea tehnologiilor digitale în cadrul UE. Aceasta acoperă o gamă largă de aspecte, inclusiv infrastructura digitală, securitatea cibernetică, protecția datelor personale, drepturile consumatorilor online, inovația digitală și economia digitală.*

Una dintre prioritățile politicii digitale este asigurarea accesului universal și egal la serviciile digitale. Uniunea Europeană se străduiește să ofere o conectivitate de înaltă viteză și de calitate la internet în toate regiunile sale. Aceasta include eforturi de a investi în infrastructura digitală și de a reduce decalajele digitale dintre statele membre. Politica digitală promovează conectivitatea universală și infrastructurile digitale avansate în toate regiunile UE, inclusiv în zonele rurale și mai puțin dezvoltate. Se lucrează la eliminarea decalajelor digitale și la asigurarea că toți cetățenii și întreprinderile beneficiază de avantajele tehnologiei digitale.

O altă componentă importantă este securitatea cibernetică. UE promovează măsuri și reguli pentru a proteja infrastructura digitală și pentru a preveni atacurile cibernetice. Acest lucru include cooperarea între statele membre în ceea ce privește schimbul de informații despre amenințările cibernetice și dezvoltarea unor norme comune de securitate.

Protecția datelor personale este, de asemenea, o preocupare centrală în politica digitală a UE. Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR)

---

¹ Adresă de email autor: maria.plesa@ulbsibiu.ro

este un exemplu important de regulament care garantează drepturile și confidențialitatea datelor personale ale cetățenilor UE.

În ceea ce privește economia digitală, UE încurajează inovația și dezvoltarea tehnologică. De asemenea, se încurajează cercetarea și dezvoltarea în domenii precum inteligența artificială, internetul lucrurilor, blockchain și alte tehnologii emergente.

Politica digitală a UE se concentrează pe dezvoltarea competențelor digitale și promovarea incluziunii digitale.

Uniunea Europeană sprijină programe de formare și educație digitală, inclusiv inițiative pentru a reduce decalajul digital dintre diversele grupuri de populație.

Cuvinte-cheie: *securitate cibernetică, incluziune digitală, inteligență artificială, decalaje digitale.*

Introducere

Politica digitală a Uniunii Europene (UE) reprezintă un efort continuu de a aborda provocările și oportunitățile în era digitală într-un mod coerent. Cu dezvoltarea rapidă a tehnologiei și a internetului, UE a recunoscut nevoia de a adapta legislația și politicile pentru a face față noilor provocări și pentru a asigura o utilizare responsabilă și sigură a tehnologiei digitale. A devenit un aspect crucial în agenda UE datorită acestei ere a tehnologiei care are un mare impact asupra economiei, societății și drepturilor omului.

Unul dintre obiectivele politicii digitale a UE este acela de a realiza o armonizare eficientă a reglementărilor în domeniul digital în cadrul statelor membre. Acest lucru este esențial pentru a asigura o piață unică digitală și pentru a sprijini inovația și competiția în cadrul UE. Politica digitală a UE pune accentul pe promovarea inovării și digitalizării sustenabile, cu scopul de a stimula creșterea economică și de a aborda provocările sociale și ecologice. Politica digitală a Uniunii Europene abordează provocările și oportunitățile oferite de era digitală, prin armonizarea reglementărilor, protecția datelor, combaterea dezinformării și promovarea securității cibernetice, precum și promovarea inovării și digitalizării sustenabile.

Prin reglementări precum GDPR și Directiva privind drepturile de autor în piața unică digitală, UE asigură protecția datelor personale și

drepturile de autor în mediul digital. În același timp, prin inițiative cum ar fi combaterea dezinformării și securitatea cibernetică, UE se străduiește să promoveze un mediu online sigur și de încredere.

Combaterea dezinformării și promovarea securității cibernetică

UE colaborează cu platformele online, organizații de media și experți pentru a dezvolta instrumente și linii directoare pentru combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării media².

Directiva privind securitatea cibernetică: Această directivă impune statelor membre UE să dezvolte strategii și planuri naționale de securitate cibernetică pentru a proteja infrastructurile critice și a contracara amenințările cibernetică. Aceasta implică stabilirea unor norme minime de securitate, cooperarea între statele membre și îmbunătățirea capacității de reacție la incidentele cibernetică. GDPR reprezintă o piatră de temelie a politicii digitale a UE, oferind cetățenilor europeni un control mai mare asupra datelor lor personale și impunând norme stricte privind colectarea, prelucrarea și stocarea acestor date. GDPR se aplică atât companiilor europene, cât și celor din afara UE care prelucrează datele cetățenilor UE, asigurând astfel un nivel ridicat de protecție a datelor în întreaga Uniune. **Reglementarea serviciilor de plată în Uniunea Europeană (PSD2):** PSD2 încurajează inovația și concurența în sectorul serviciilor de plată, asigurând în același timp securitatea tranzacțiilor online. Directiva a introdus conceptul de „terțe părți autorizate” care pot accesa conturile bancare ale utilizatorilor cu acordul acestora, stimulând astfel dezvoltarea serviciilor financiare digitale.

Acordul Privacy Shield și transferul internațional de date: UE a dezvoltat Acordul Privacy Shield cu Statele Unite pentru a reglementa transferurile internaționale de date personale între cele două entități. Acest acord asigură un nivel adecvat de protecție a datelor în cazul în care datele personale sunt transferate către organizații din Statele Unite, în conformitate cu prevederile GDPR.

---

² L., Andreescu, & Șerban, M., *Digitalizarea serviciilor publice în România. Theoretical and Applied Economics*, 23(3), 2016, pp. 125-136.

Digitalizarea sectoarelor economice și instituțiilor publice

Politica digitală a UE pune accentul pe promovarea inovării și digitalizării sustenabile, cu scopul de a stimula creșterea economică și de a aborda provocările sociale și ecologice. Principalele aspecte ale acestei politici includ:

UE susține investițiile în cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiei digitale, promovând inovarea și competitivitatea. Programul-cadru pentru Cercetare și Inovare al UE, precum și alte inițiative finanțate de UE, oferă sprijin financiar pentru proiecte inovatoare în domeniul digital. UE promovează digitalizarea sectoarelor economice prin inițiative precum Industria 4.0 și economia digitală unică. Aceasta implică adoptarea tehnologiilor digitale în sectoare-cheie, precum manufactură, agricultură, sănătate și transport, pentru a spori eficiența, productivitatea și sustenabilitatea acestora. UE încurajează dezvoltarea e-guvernării și a serviciilor publice digitale, pentru a oferi cetățenilor și întreprinderilor un acces facil și eficient la serviciile publice, fapt ce implică furnizarea de servicii online, interoperabilitatea sistemelor digitale și utilizarea tehnologiilor precum blockchain pentru a asigura transparență, eficiență și participare cetățenească sporită. Digitalizarea proceselor administrative conduce la un randament sporit prin reducerea timpului și a costurilor asociate procedurilor tradiționale. Fluxul de lucru și evitarea erorilor umane sunt diminuate cu ajutorul instrumentelor digitale.

Tehnologiile digitale oferă accesibilitate cetățenilor prin accesarea serviciilor publice în orice moment și de oriunde, utilizând dispozitive contactate la internet. Unele dintre cele mai însemnate platforme IT, care au un rol la nivel național sunt: Sistemul electronic național, Sistemul național electronic de plată online a taxelor și impozitelor, serviciile medicale sau cele educaționale. Cu ajutorul serviciilor de înregistrare, acum, este posibilă înregistrarea unui nou născut sau a unui autovehicul cu ajutorul internetului, fără a mai fi necesară deplasarea la birourile administrative³.

---

³ G.V. Bălănescu, & Bălănescu, M.C., *Economia digitală în România: oportunități și provocări*. Revista de Cercetare și Intervenție Socială, 62, 2018, pp. 11-26.

Cu toate acestea, există și anumite provocări legate de digitalizare. Astfel, una dintre acestea este nevoia de a asigura securitatea datelor personale și a informațiilor confidențiale. De exemplu primăriile colectează o cantitate mare de date personale ale cetățenilor, ceea ce poate fi o vulnerabilitate pentru securitatea cibernetică. Prin urmare, este important să se ia măsuri adecvate pentru protejarea datelor personale ale cetățenilor.

Un alt aspect este instruirea angajaților și nevoia de formare a acestora. Majoritatea persoanelor nu sunt familiarizate cu software-ul și programele utilizate în instituțiile publice, ceea ce înseamnă că aceștia trebuie să fie instruiți în mod corespunzător pentru a utiliza calculatorul și tehnologia informației în mod eficient. Modul de lucru digitalizat a devenit o necesitate în aproape toate instituțiile publice din lumea modernă, deoarece astăzi este cel mai rapid și eficient mod de a gestiona și de a stoca informațiile. Instruirea angajaților în tehnologia digitală sunt esențiale pentru creșterea productivității și a eficienței. Cu instrumente digitale, angajații pot reduce timpul petrecut pentru îndeplinirea sarcinilor și pot finaliza mai multe sarcini într-un timp mai scurt. Prin urmare, investiția în instruirea angajaților poate aduce beneficii semnificative pentru afacerea sau instituția în care lucrează.

O modalitate de a instrui angajații în tehnologia digitală este prin intermediul programelor de formare online. Acest tip de instruire poate fi accesibil și flexibil, putând fi realizată de oriunde și în orice moment. De asemenea, astfel de programe pot fi personalizate pentru a se potrivi nevoilor specifice ale fiecărei afaceri sau instituții. O altă opțiune pentru instruirea angajaților este prin intermediul unor cursuri și workshop-uri în persoană. Această metodă permite angajaților să învețe într-un mediu interactiv și să colaboreze cu colegii. Cursurile în persoană oferă și posibilitatea de a adresa întrebări specifice sau probleme legate de tehnologie, astfel încât angajații să poată înțelege mai bine utilizarea noilor instrumente și tehnologii. În plus, unele companii și instituții utilizează mentori specializați în tehnologia digitală pentru a instrui angajații. Acești mentori pot fi angajați sau consultanți, care pot lucra direct cu angajații pentru a le îmbunătăți competențele în tehnologia digitală.⁴

---

⁴ A. Alexandrescu, Radu, R., *Provocări ale digitalizării: o perspectivă asupra pieței muncii din România*. Informatica Economica, 21(4), 2017, pp. 20-29.

Pe lângă instruirea angajaților, este important ca afacerile și instituțiile să investească în tehnologia adecvată.

Concluzii

În concluzie, politica digitală a Uniunii Europene este un set complex de politici, reguli și inițiative care abordează multiple aspecte ale tehnologiei digitale în cadrul UE. Aceasta are ca obiectiv dezvoltarea și promovarea tehnologiilor digitale într-un mod responsabil, sigur, durabil și benefic pentru cetățeni, întreprinderi și societate în ansamblu.

Politica Digitală a UE se bazează pe cadrul juridic al Uniunii, inclusiv Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR), Directiva privind Securitatea Rețelelor și a Informațiilor (NIS), Regulamentul privind Protecția Vieții Private în Comunicațiile Electronice (ePrivacy), Directiva privind Drepturile de Autor în Piața Unică Digitală, precum și alte directive și regulamente specifice domeniului digital. Prin intermediul politicii digitale, UE se străduiește să asigure accesul universal și egal la serviciile digitale, să protejeze drepturile fundamentale ale cetățenilor în mediul digital, să promoveze inovația și transformarea digitală a întreprinderilor, să consolideze securitatea cibernetică și să dezvolte o infrastructură digitală avansată. Prin intermediul politicii digitale, Uniunea Europeană își propune să valorifice avantajele tehnologice pentru a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor, a sprijini inovația și a construi o societate digitală inclusivă și sustenabilă.

Aceste concluzii subliniază angajamentul Uniunii Europene de a crea un mediu digital responsabil, sigur și benefic pentru toți cetățenii săi, precum și de a-și consolida poziția în economia digitală globală.

Bibliografie

- Alexandrescu A., Radu, R., *Provocări ale digitalizării: o perspectivă asupra pieței muncii din România*. Informatica Economica, 21(4), 2017.
- Andreescu L., Șerban, M., *Digitalizarea serviciilor publice în România*. Theoretical and Applied Economics, 23(3), 2016.

Bălănescu G.V., Bălănescu, M.C., *Economia digitală în România: oportunități și provocări*. Revista de Cercetare și Intervenție Socială, 62, 2018.

www.europa.eu

www.government.ru

www.mae.ro

www.nato.int

PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA DIVERSITĂȚII CULTURALE LA NIVEL EUROPEAN

Autor: Rodilă Diana¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: *Lucrarea își propune să surprindă identitatea culturală la nivelul statelor membre U.E., dar și eforturile permanente ale organismului supranațional european în acest sector. Proiectele și implicarea instituțiilor unionale sunt apreciate în toate statele uniunii, pentru că ele pun în valoare cultura care, fără identitate națională marcată de istorie și evoluție nu ar putea fi operativă și deschisă noilor oportunități pe care U.E. le promovează în mod pozitiv și constant.*

Cuvinte-cheie: *Uniunea Europeană, identitatea culturală, dezvoltarea culturală, identitate europeană.*

Introducere

Uniunea Europeană, printre altele, este o „casă”, „o fortăreață” ce adăpostește o paletă impetuoasă de țări și culturi, având o evoluție, identitate și moștenire ereditară atât de diferită. Încă de la formarea să-și chiar și în prezent, demnitatea umană, democrația, statul de drept, libertatea, egalitatea și drepturile omului au reprezentat valori pe care UE și-a întemeiat existența.

Pionierii UE sunt șase țări – Belgia, Franța, Germania, Țările de Jos, Luxemburg și Italia – ce inițial, în 1951, prin Tratatul de la Paris, au

---

¹ Adresă de email autor: diana.rodila@ulbsibiu.ro

fondat Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului. Anul 1957, prin semnarea Tratatelor de la Roma, aceleași șase țări își extind forțele și în alte domenii, formând Comunitățile Europene. 1962 instituie politica agricolă comună, iar anul 1973 reprezintă o expansiune a Comunității Europene prin aderarea Danemarcei, Irlandei și Regatului Unit. Anul 1979 aduce și el ceva inedit prin alegerile directe pentru Parlamentul European, unde cetățenii aleg prin vot direct, odată la 5 ani reprezentanții, fapt ce și astăzi se păstrează. Și Grecia în 1981 aderă la Comunitățile Europene iar Spania și Portugalia în 1986.

Valențele se schimbă prin semnarea Tratatului de la Maastricht în 1992, deoarece se creează ceea ce astăzi numim Uniunea Europeană, iar în 1995 aderă Austria, Finlanda, Suedia iar existența Acordului Shengen face ca țările semnatare să-și elimine controalele de la frontieră.

Secolul XXI, începe cu semnarea Tratatului de la Nisa ce reformează instituțiile UE în vederea extinderii, iar anul 2002 vine cu evenimente importante prin bancnota și moneda euro ce devine astfel moneda oficială UE. 2004 este anul cu cea mai mare aderare la UE, si anume: Ungaria, Slovenia, Cehia, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia și Slovacia.

Tratatul de la Lisabona (2007) conferă o atenție sporită guvernelor și opiniei cetățenilor. Anul 2007 este de asemenea anul când Bulgaria și România devin membre UE. Croația aderă la UE în 2013, taxele de roaming pentru rezidenții Uniunii sunt eliminate în 2017, iar 2020 vine cu schimbări majore prin Brexit, adică Regatul Unit părăsește oficial UE. Pentru a consolida proiectul Erasmus născut în 1987, în 2021 se dă startul proiectului Erasmus + în care cetățenii prin înscrierea în acest program beneficiază de diverse experiențe în țări diferite ale UE.

Fiecare stat membru al UE, pe lângă obiectivele, strategiile și viziunile comune în domenii precum sănătate, politică, economie avute în scopul unei bune funcționări și coabitări sociale vine cu o identitate și moștenire culturală proprie, fiecare stat este un precursor al culturii unionale, moștenirea unică a fiecărui stat merită cunoscută, respectată și valorizată. Eforturile permanente la nivel unional, proiectele și implicarea instituțiilor unionale în acest sector cultural sunt îmbucurătoare și de apreciat căci un stat fără o cultură proprie, fără o identitate națională

marcată de istorie și evoluție nu ar putea fi operativă și deschisă noilor oportunități pe care UE le provoacă în mod pozitiv și constant.

Nordul continentului european este zona geografică ce include următoarele state, conform diviziunii ONU: Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia, Suedia, Estonia, Letonia, Lituania. Dintre acestea, state membre ale UE sunt doar Danemarca, Finlanda, Suedia, Estonia, Letonia și Lituania.

Danemarca este un stat vibrant și bogat se face remarcat pe scena culturală prin numeroasele și faimoasele realizări pe care le deține și pe care le transmite ca moștenire. Cultura daneză este una extrem de înfloritoare, iar importanța acestui sector este completată de atenția sporită pe care guvernul Danemarcei o acordă prin protecția juridică și finanțarea permanentă. Din punct de vedere al patrimoniului cultural UNESCO, Castelul Kronborg din Helsinger din nordul capitalei Copenhaga și Catedrala din Roskilde sunt adevărate comori ale zonei. Și din perspectiva artei literare Danemarca este remarcabilă, Henrik Pontoppidan, cel care în 1917 primește Premiul Nobel pentru literatură „pentru modul autentic în care descrie viața din Danemarca”. Hans Christian Andersen, cu origini daneze poate cel mai faimos autor literar pentru copii trăiește și astăzi prin basmele nemuritoare ce stârnesc curiozitatea, bucuria și entuziasmul celor ce lecturează poveștile sale precum „Mica sirenă”, „Rățușca cea urâtă”. Capitala scandinavă, Copenhaga este un soldat de bază al culturii prin „Palatul Prințului”, Muzeul Național din Copenhaga, Parcul Tivoli, Catedrala Copenhaga, Castelul Rosenberg și Primăria din Copenhaga, toate acestea și multe altele exprimând farmecul identității acestui popor.

Finlanda, un stat omogen cultural este cunoscut în lume prin metodele, tehnicile și nivelul educațional. Sistemul de școlarizare bine structurat și pus la punct face ca Finlanda să fie în topul celor mai educate țări acest lucru realizând o punte și în ce privește cultura acestui popor căci, bibliotecile și muzeele Finlandei sunt reale regale ale culturii naționale și internaționale. De pildă, Biblioteca din Helsinki, cunoscută și ca Biblioteca Universității din Helsinki, ce este responsabilă de păstrarea patrimoniului cultural finlandez, fiind o bibliotecă cu depozit legal ce deține aproximativ 3 milioane de volume. Muzeul de Artă Ateneum, Muzeul de Artă din Turku, Muzeul Mannerheim, Ateneul din

Helsinki, Centrul Științific Tietomaa din Oulu sunt și ele elemente ale bogăției culturale finlandeze. Muzica, arta literară sau cea teatrală, gastronomia finlandeză au fost influențate, de-a lungul istoriei, de învecinarea sa cu alte popoare precum cele baltice sau germane. De pildă, dezvoltarea muzicii clasice finlandeze începe abia în secolul XIX, și e dezvoltată de compozitori germani iar independența pe care acest popor a dobândit-o în 1917 a condus la conturarea unor valori pentru finlandezi ce au rezonanță și în cultura lor precum percepția despre viață, simplitatea, siguranța și non conflictualitatea, preocuparea față de mediul înconjurător, respectul și toleranța.

O altă țară scandinavă, **Suedia** ne confirmă prin bogăția sa culturală cât de diversă și uimitoare poate să fie și, desigur, ne prezintă o altă identitate pe care nu putem decât să o prețuim, respectăm și admirăm. Suedia este o oportunitate pentru vizitatorii ei și nu numai de a vedea și admira castele vechi, orașe istorice, muzee (Muzeul Abba, Muzeul Național de Arte Plastice, Muzeul suedez de istorie naturală, Muzeul Vassa și altele), dar și patrimoniul său cultural ce include în lista sa reprezentativă conform datelor UNESCO mai multe site-uri patrimoniale, printre care, demne de enumerat sunt: Biserica orașului Gammelstad (1996), Zona minieră a muntelui de cupru(2001), Portul Naval Karlskrona (1998), Zonia Laponia (1996), Domeniul regal din Drottningholm (1991), Sculpturi în rocă din Tanum (1994). Alfred Nobel, suedezul care a marcat istoria și care există în actualitate prin faimosul eveniment „Premiile Nobel” atât de râvnite și cunoscute ca fiind cea mai înaltă distincție primită, eveniment ce are loc anual la Stockholm iar, Premiul Nobel pentru Pace este decernat la Oslo. Alfred Nobel, a stipulat în testamentul său faptul că, din averea sa se va înființa o fundație iar dobânzile ei vor fi date ca premii celor care în ultimul an au realizat ceva remarcabil în domenii precum fizică, chimie, medicină, literatură, fiziologie, dar și în scopul menținerii păcii, acesta din urmă fiind și un premiu special și distinct acordat chiar și în prezent. Înființarea fundației a avut loc în 1990, iar acordarea premiilor a avut ca și debut anul 1991 și continuă și în prezent .

Cultura **Estoniei** este și ea, la fel ca a celorlalte popoare nordice, influențată de evoluție și de modificările istorice ce de-a lungul timpului și-au pus amprenta asupra sa. Capitala Estoniei, Tallinn, prin

centrul său istoric(vechiul oraș) face parte din Patrimoniul Cultural UNESCO, alături de Cetatea Kuressaare, Arcul geodezic Struve sau numeroasele pajști împădurite. Estonia se caracterizează prin libertate socială; influențele diferitelor culturi învecinate fac ca acest stat să nu fie unul atât de numeros sau original din perspectiva tradițiilor populare, artelor, literaturii acestea conținând accente suedeze sau ruse însă, actualitatea estonă este una promițătoare, idealurile sale pun în umbră centralizarea puterii sau corupția ceea ce relevă valori extrem de fructuoase realizările sale economice fiind notabile de pildă, printre cele mai mari venituri pe cap de locuitor a zonei nordice o are Estonia, reformele pe care guvernele statului le-au încercat de-a lungul vremii au dezvoltat relații comerciale extrem de puternice cu Finlanda, Suedia și Germania.

Letonia și Lituania sunt alte două state care fără îndoială trebuie menționate și despre care merită să se amintească câteva aspecte importante și remarcabile specifice fiecăreia, căci alături de precedentele state, contribuie la moștenirea culturală UE. Letonia, stat membru UE din 2004, s-a făcut și mai vizibilă cultural în anul 2014 atunci când Riga, capitala Letoniei a fost declarată Capitală Culturală Europeană. Și poporul leton a suferit schimbări și transformări ale vremii prin influențele dominației străine însă, identitatea poporului a fost păstrată în ciuda acestora prin păstrarea graiului, a limbii vorbite sau a tradițiilor muzicale. Centrul orașului Riga precum și Arcul geto-dacic Struve fac parte din patrimoniul UNESCO și aduc în prim plan unicitatea și bogăția acestui oraș leton plin de încărcătură istorică și culturală. Lituania, membră UE tot din anul 2004, cu capitala la Vilnius este un popor baltic (la fel ca și Estonia și Letonia) care se bucură și astăzi de păstrarea tradițiilor muzicale ori a operelor de artă pe care le conservă și expune în Muzeul de Artă al Lituaniei ori, în Muzeul Chilimbarului din Palanga. Sportul este și el un sector de interes pentru lituanieni, participând la importanța competiției internaționale, precum și la Jocurile Olimpice.

După o scurtă expunere a celor mai importante, semnificative ramuri și valori culturale pe care aceste țări membre UE le au în privința culturii putem sintetiza faptul că privitye unitar, dezvoltarea culturală a acestora este influențată de istorie, poziția lor geografică, relief, învecinarea cu alte state sau populație. În oglindă cu alte state, cele nordice se remarcă prin concentrarea pe calitate nu pe cantitate, nivelul de

viață al cetățenilor și importanța pe care aceștia o acordă standardului de viață ridicat, modelul de creștere economică și modul de exploatare a resurselor naționale poziționează această regiune nordică a Europei printre primele poziții în privința gradului de dezvoltare umană.

Cultura în statele sudice ale Uniunii Europene

Europa de Sud, ce include următoarele țări membre ale UE sunt: Portugalia, Spania, Malta, Italia, Grecia, Cipru, Croația, Bulgaria.

Portugalia, cu capitala la Lisabona și stat membru UE din 1 ianuarie 1986 se remarcă prin dezvoltarea de-a lungul timpului a unei culturi specifice, ce poartă amprenta evoluției politice, a schimbărilor survenite în timp prin influențele diferitelor civilizații ce au traversat marea Mediterană pentru a ajunge pe continentul european. Cultura portugheză, o cultură sudică, marchează identitatea acestui popor prin literatură, muzică, artă ce au devenit repere nu doar pentru portughezi ci și pentru celelalte culturi europene. Fado, muzica tradițională portugheză (tradus în limba română *fado* semnifică *destin*), este un reper cultural, muzical ce a adus acestei țări un simbol, o valoare culturală inestimabilă. Fado, o poezie cântată, ce îmbină cele mai nobile sentimente de dragoste, dor, nostalgie ce da, este specific Portugaliei însă care corelează și influențe culturale ale altor popoare (africane, braziliene) ori ritmuri muzicale ale secolului XIX, Amalia Rodrigues este ambasadoarea muzicii fado în lume, reper cultural portughez o veritabilă sursă de inspirație și pentru alți artiști. Nici muzeele, bibliotecile, instituțiile sau centrele culturale nu sunt neglijate de portughezi. Modernizate și îngrijite permanent poartă amprente ale evoluției culturale unele dintre ele fiind inclusiv înscrise pe lista UNESCO, precum: Centrul istoric din Porto (înscris în anul 1996); Centrul istoric Guimaraes (înscris în anul 2001); Regiunea vinicolă Alto Douro (înscrisă în anul 2001); Peisajul cultural Sintira (înscris în anul 1995); Universitatea din Coimbra- Alta și Sofia (înscrisă în anul 2013) și multe altele.

Spania, o altă regiune sudică din Europa ce încântă atât rezidenții cât și turiștii din toate colțurile lumii cu magnifica sa cultură. Aderată în aceeași perioadă ca și Portugalia la UE, Spania, țară ce a adăpostit greci, romani, celți și fenicieni are un deosebit patrimoniu cultural ce reflectă în prezent influențele culturale pe care aceștia le-au sădit în

identitatea Spaniei. De la convingeri și obiceiuri sociale, religie și sărbători naționale ori locale, muzică, literatură cu influențe romantice, artă dramatică și teatrală, gastronomie sau sport toate cumulate încadrează din perspectivă culturală unicitatea și identitatea spaniolă. Cunoscută lumii pentru festivalurile și sărbătorile locale, Spania este un popor creștin, stat laic fapt ce a jucat un deosebit rol în modelarea culturii spaniole, multe biserici, lucrări de artă, arhitecturi având ca și sursele de inspirație influențe creștine, multe dintre ele completând inclusiv Lista Patrimoniului Mondial al UNESCO printre care enumăr cu titlu exemplificativ: Catedrala din Burgos (înscrisă în anul 1984); Mănăstirea și locul Escorialului, Madrid (înscris în anul 1984); Mănăstirea Regală Santa Maria din Guadalupe (înscrisă în anul 1993); Arta ruptă a bazinului mediteranean din Peninsula Iberică (înscrisă în anul 1998); Universitatea și cartierul istoric Alcalá de Henares (înscrisă în anul 1998) și multe altele, ultima înscriere fiind înregistrată chiar în anul 2021 a bulevardului istoric (Paseo del Prado).

Malta, membră din 2004 a UE, cu capitala la Valetta este expresie culturală a influențelor popoarelor ce au dominat Republica Malteză anterior proclamării independenței, dar și a vecinilor mediteraneeni. Printre cele mai răsunătoare repere culturale ale Maltei se numără literatura, sportul, muzeele, gastronomia, educația. Cu o istorie veche, literatura malteză extrem de veche cunoscută prin operele lui Pietru Caxaro, Carmelo Psaila ori Anton Buttigieg (el, pe lângă poet a fost și cel de-al doilea președinte al Republicii Malta între 1976-1981), a proverbelor, de pildă „Min jistenna jithenna”(ce tradus în limba română înseamnă „cel care așteaptă cu răbdare este răsplătit”, subliniază printre altele virtuți și principii de viață a maltezilor), se remarcă și trei instituții publice universitare Școala de Arte, Știință și Tehnologie din Paola; Institutul de Studii Turistice din San Julian și Universitatea din Malta, una dintre cele mai vechi universități din Europa unde se studiază la cel mai înalt nivel domenii precum ingineria, dreptul, arhitectura, pedagogia etc.

Grecia, cunoscută la nivel european și chiar internațional de ce nu, pentru frumusețile sale naturale, peisaje încântătoare, a teatrului, gastronomiei, sportului și mai ales pentru poveștile pe care timp de secole le-a oferit, referitoare la mitologie. Acestea reprezintă doar câteva dintre elementele ce conturează cultura acestei magnifice țări, membră UE

din 1981, cu capitala la Atena. Cunoscută pentru perioada antică, ce a marcat evoluția nu doar a acestei societăți ci și a altor popoare, a apariției orașelor-stat, a economiei, comerțului, a evoluției dreptului sunt pietre pe care s-au construit baze ale civilizației actuale, contemporane. Este imposibil de amintit poporul elen, cultura sa fără a face referire la întregul sistem al mitologiei grecești, a ființelor mistice care dănuie și astăzi în povești, diverse lucrări de specialitate și nu numai, aceste mituri au creionat o realitate a zeilor atotputernici, cei 12 olimpieni sunt puncte de reper ce au influențat inclusiv cultura vestică, dramaturgi, scriitori ori filosofi având o veritabilă „cutie a Pandorei” în privința inspirației. Nici reperele din sport nu ocolesc cultura elenă, Jocurile Olimpice (nașterea lor este conform istoricilor în antichitate, aproximativ 776 î.Hr. la Olympia) fiind stabilite prin Congresul Internațional Athletic, din 1894 de la Paris ce a decis organizarea pentru prima dată la Atena primei ediții a Jocurilor Olimpice moderne, ele fiind și astăzi un reper extrem de important pentru sport la nivel internațional.

Cipru, cu capitala la Nicosia, membră a Uniunii din 2004, în care limba vorbită este limba greacă (încă de aici se poate desprinde ideea influenței elene în cultura Ciprului). Cultura cipriotă, o paletă de influențe grecești, turcești și franceze ce conviețuiesc și împletesc în armonie identitatea poporului de pe insula mediteraneană a Ciprului. Viața socială a ciprioților este armonizată de muzică, dans și poezii ce sunt părți componente ale culturii tradiționale cipriote. Instrumentele muzicale precum vioara, acordeonul, flautul pe lângă bucurie amintesc și de evoluția acestui popor. Deși cu puține repere în patrimoniul UNESCO, Cipru se poate mândri cu un farmec aparte, a sit-ului Choroikoitia (înscris în anul 1998); a orașului istoric Paphos (înscris în anul 1980) și a Bisericii vopsite din regiunea Troodo (înscris în anul 1985).

Bulgaria, vecina de la sud a României, cu capitala la Sofia (membră UE din 2007) a avut parte de o evoluție fabuloasă a turismului ceea ce a indirect a făcut ca turiștii, oaspeți Bulgariei să-i cunoască și cultura, o cultură presărată cu influențe dintre cele mai diverse dar care reușește să surprindă prin amprentele unice în privința etnografie, religie, artei, gastronomiei. Emblematică în privința reperelor culturale, Bulgaria nu face nici ea rabat de la înscrierea pe listele UNESCO a unor fascinante monumente istorice ori situri cum sunt: Biserica Boyana (înscrisă în

1979); Mănăstirea Rila (înscrisă în 1983); Mormântul tracic de lângă satul Sveshtari (înscris în 1985); Călărețul din Madara (înscris în 1979) și multe alte asemenea .

Croația, vine în Uniune în anul 2013, cu capitala la Zagreb, aduce alături de patrimoniul cultural european, de identitatea croată ce se integrează alături de cea europeană, zona adriatică a Croației, bisericile, sit-uri păstrează și în contemporaneitate semne și dovezi ale evoluției, civilizațiilor, patrimoniul său cultural fiind un ansamblu al influențelor occidentale cu cele orientale. Printre bogățiile și comorile Croației se numără: Palatul lui Dioclețian și medievalul Split; Catedrala Sfântului Iacob; Parcul Național Lacurile Plitvice; Centrul orașului Trogir; Complexul Basilicii Euphrasiu din Porec; Vechiul oraș Dubrovnik; Câmpia din Stari Grand (înscrise pe Lista Patrimoniului Mondial, Material al UNESCO), cât și tradiții și obiceiuri specifice, protejate și recunoscute în întreaga lume (înscrise pe Lista Patrimoniului Imaterial, UNESCO): Artizanatul de turtă dulce din Croația de Nord; Sărbătoarea Sfântului Blasiu (patronul orașului Dubrovnik); Arta de fabricare a jucăriilor tradiționale din lemn pentru copii din zona montană a Croației; Dante-larea din Croația și multe alte asemenea obiceiuri, tradiții, meșteșuguri, festivaluri și spectacole de o inestimabilă valoare .

Italia, ultima analizată în cadrul acestei secțiuni, este una dintre cele 6 țări fondatoare ale UE în anul 1958. Extrem de cunoscută publicului din întreaga lume, Italia s-a remarcat cu timpul ca fiind un veritabil furnizor de cultură de orice fel. Cultură politică italiană, cultură gastronomică, cultură artistică (curentul artistic renașcentist) ce include cultura literară (parte componentă a acestui bagaj de informații culturale integrează în conținutul său nume precum Umberto Eco, Dante Alighieri, Ludovico Arioso, Giuseppe Ungaretti, lista poate continua în această manieră la la infinit) ori cultura artelor plastice (sculptori, pictori și arhitecți precum Michelangelo, Fra Angelico, Leonardo da Vinci, Raffaello Sanzio, Sandro Botticelli) ce împreună au contribuit și contribuie la definirea identității culturale italiene. O țară în care sportul nu este neglijat, fotbalul, sport național a furnizat și el nume cu rezonanță în domeniu, echipele de fotbal și campionatele organizate de-a lungul vremii au contribuit la fuziunea și schimbul cultural între cetățeni. Capitala Italiei, Roma este poate cel mai mare nucleu de repere

culturale, religioase ale acestei regiuni a Europei. Bazilica Sfântul Petru, Pantheon-ul, Biserica Sfânta Cecilia, Biserica Tuturor Sfinților, Biblioteca Vaticanului din Roma, Galeria națională Corsini, Muzeul Forumului Roman, Palatul Venezia, Palatul Senatului, Fontana di Trevi, Columna lui Traian, Sculptura Bocca della Verita (Gura Adevărului), sunt doar fărâme culturale ale paletei atât de unice și bogate pe care capitala le oferă. Extrem de răsunător și important de amintit este Vatican (Statul Cetății Vatican), stat ecleziastic, condus de episcopul Romei, Papa, este situat în Roma, dimesniunea statului fiind extrem de mică aproximativ jumătate de kilometru pătrat, este tărâmul Bisericii Catolice, ce găzduiește Capela Sixtină ori Palatul Apostolic. Imposibil de epuizat tema culturii italiene, voi mai aminti faptul că Italia este țara ce deține cele mai multe locații, înscrieri pe tabloul Listei Patrimoniului Mondial UNESCO.

Cultura în statele estice ale Uniunii Europene

Polonia, Cehia, Ungaria, Slovacia, Slovenia state aderente la UE în anul 2004 și România membră a Uniunii din 2007, sunt țări atât de diferite, ce poartă amprente și repere unice din punct de vedere cultural dar unite de destinul comun al Uniunii, alcătuiesc un tot unitar versatil dar complex și autentic, mânate de dorința de a prospera și evolua în toate sectoarele, domeniile și politicile.

Polonia, un regal cultural influențat de zona geografică, și de originea slavă, îmbrățișează o sumedenie de sectoare culturale, le valorifică și fructifică permanent, cultura fiind o parte integrantă importantă în viața cotidiană a acestui popor. Convingerile și obiceiurile sociale ale polonezilor printre care se evidențiază importanța pe care aceștia o acordă căsătoriei, și gastronomiei surprind cu varietatea de gusturi și arome care fascinează orice gurmand conturează latura lor ospitalieră, de la portul tradițional diferit în funcție de regiunea țării cu haine colorate și coronițe (la femei) surprind în cea mai simplă manieră nobilitatea acestui popor. Alături de muzica tradițională, Frederic Chopin, un etalon al muzicii clasice la pian, de renume mondial aduce și în prezent numele țării sale de origine, Polonia merite cuvenite. Centrul istoric al Cracoviei, Centrul istoric al Varșoviei (capitala Poloniei), Castelul Ordinului Teutonic din Malbork sunt doar o mică parte din

reperele culturale ce trebuie neapărat menționate (înscrise și pe Lista Patrimoniului Mondial), elemente ce adună în temelia lor istoria și bogăția incomensurabilă a acestei civilizații .

Republica Cehă alcătuită din perspectivă teritorial din 14 regiuni, cu capitala la Praga este și ea o sursă inepuizabilă de cultură, de artă. Recunoscută la nivel internațional, Cehia a oferit lumii o sumedenie de titani ai muzicii clasice universale, printre care se numără Antonin Dvorak, Leos Janacek, Josef Suk ori Bedrich Smentana. Nici muzica tradițională, teatrul, cinematografia, literatura cehă nu sunt mai puțin importante, cu timide influențe medievale acestea fac posibilă cunoașterea identității poporului, ajută și ele și fac posibil dialogul cultural al statelor. Interacțiunea și fuziunea culturală este evidențiată prin Festivalul Internațional de Film de la Karlovy Vary, un festival ce unește de fiecare dată cinești, iubitori de teatru și film din întreaga lume, fiind considerat un eveniment la fel de important, clasificat în aceeași categorie cu alte festivaluri din domeniu (cinematografic) precum cel de la Cannes, Berlin sau Veneția. Grădinile și Castelul Kromezír, Peisajul Cultural Lednice- Valtice, Columna Sfânta Treime din Olomouc, Praga și centrul ei istoric sunt puncte turistice și culturale de anvergură în Cehia.

Ungaria, vecina noastră de la vest, deține în lada sa de zestre culturală o bogăție creionată de tradiții și obiceiuri populare. Păstrate și astăzi de maghiari aceste tradiții sunt și cele ce ajută sectorul turistic al țării de pildă, Gourmet Fesztival, Festivalul Gourmet organizat anual la Budapesta, capitala Ungariei, adună în același loc mii de rezidenți și turiști, este un festival renumit și iubit de public prin culorile, aromele și experiențele inedite aduc în prim plan interacțiunea, dialogul cultural al popoarelor. Spiritualitatea maghiarilor are de asemenea mari valențe, multe dintre tradițiile acestora (tradiții specifice de Paște, Crăciun) având mare legătură cu spiritualitatea, aduc în atenție principii de viață, reguli morale extrem de importante bazate pe respect, sprijin reciproc și onestitate. Patrimoniul său este completat și de orașul Szentendre (orașul Szentendre, Ungaria este considerat patrimoniu viu), datând încă de pe timpurile romanilor și surprins prin evoluție ca fiind un oraș multiethnic, religios unde creativitatea se relevă prin arhitectura ce cuprinde elemente specifice ale diferitelor popoare ce i-au

călcat pragul. Peisajul cultural istoric din regiunea viticolă Tojak, malurile Dunării și Castelul Buda, Bulevardul Andrassy ori Abația Sf. Martin, o mănăstire benedictină milenară din Pannonhalma sunt doar câteva pe lista principalelor ținte culturale ale Ungariei.

Slovacia și Slovenia, țări membre ale Uniunii Europene din 2004, sunt adevărate tezaure culturale. Slovacia cu capitala la Bratislava este o țară extrem de mândră de folclorul său, diferitele festivaluri și sărbători organizate anual în diverse orașe aduc în atenție specificitatea fiecărei regiuni, a tradițiilor, obiceiurilor, cutumelor locale, dansurile altfel spus, valorile și reperle identității lor culturale. Festivalul Internațional de Folclor din Mayjava ori cele din Detva, organizate în colaborare cu Consiliul Internațional al Organizațiilor de Festivaluri de Folclor și Arte Populare (CIOFF, cea mai mare organizație din lume de folclor, partener oficial al UNESCO), aduc în atenție importanța și reperle culturale ale Slovaciei iar, Kosice, oraș estic al Sloveniei a fost în anul 2013, alături de Marseilles, Franța ales „Capitală Culturală Europeană”. Slovenia, cu capitala la Ljubljana pe lângă reperle culturale referitoare la literatură, arhitectură se remarcă prin cele trei sit-uri patrimoniale înscrise pe Lista UNESCO și anume Peșterile Skocjan (înscrise în anul 1986), Locuințele prefabricate din munții Alpi (înscrise în anul 2011) și locațiile miniere Idrija Mercury (înscrise în anul 2012).

România este un tărâm cultural fascinant despre care se poate scrie și vorbi la nesfârșit. Nemurirea acestui neam, cu certitudine este asigurată de cumulul de elemente ce se încadrează domeniului cultural, elemente ce țin de tradiții și care cristalizează experiențele trăite de noi ca popor, ce are înfipte rădăcini adânci în istoria civilizațiilor din această parte a lumii. „Privite la scară europeană, vechile civilizații ale spațiului românesc se detașează prin profunda lor originalitate și diversitate, dând un colorit specific mozaicului culturilor continentului nostru”.

Credința și influențele creștine ale țării noastre sunt extrem de puternice, perioadele istorice prin care am trecut au fost marcate de construirea, zidirea numeroaselor biserici, mănăstiri ce astăzi, protejate de un cadru legal specific, sunt veritabile temple pentru suflet ce îmbină istoria, cultura, arhitectura timpului și sufletul poporului român. Pentru a exemplifica acest aspect aduc în vedere o mică parte a bisericilor și mănăstirilor etalon, marea majoritate aflându-se în regiunea Moldovei:

Mănăstirea Voroneț (simbolul, nunta de albastru pictată pe zidurile mănăstirii, „albastru de Voroneț”), Mănăstirea Văratec, Mănăstirea Putna, exemplele în acest sens fiind inepuizabile. Țara Maramureșului, locul unde basmul, idilicul și ludicul se împletesc, pe lângă tradițiile populare spectaculoase (portul tradițional colorat, graiul specific, tezaurul viu uman și natural, „horele”- cântecele specifice zonei, ritualuri atașate celor mai importante sărbători creștine, etc.) oamenii acestor locuri fiind adevăratele valori spirituale: „întâlnirile cu oamenii, atât de profunzi în filosofia lor existențială, sunt, pentru călător, „așezare de suflet în suflet”. Această zonă, surprinde arhitectura și modul unic al construcțiilor, de pildă, porțile maramureșene cu acele sculpturi realizate exclusiv în lemn, scobite sau zgâriate întrec prin frumos, complexitate și mesaj. Transilvania, zona centrală a țării ce adăpostește sub aceeași umbrelă o sumedenie de identități, uluiește pe oricine prin multitudinea acțiunilor culturale de anvergură: Transilvania Brunches, Sighișoara Blues Festival, Festivalul Internațional de Film Transilvania, Târgul de Crăciun, Drumul lui Dracula, Tura cu Bicicletele pe colinele Transilvaniei, Festivalul național de Folclor Strugurele de Aur (Alba), Cerbul de Aur (Brașov) sunt doar câteva repere ce atrag anual mii de turiști și români dornici de dialog cultural. De altfel, nu este de mirare faptul că Transilvania este o „Europă Culturală” în miniatură având în vedere că aici încă din vechime mai multe „popoare” s-au succedat, elementul principal fiind fibra neamului românesc: „Cele mai importante popoare istorice cunoscute ale Transilvaniei au fost, în ordine cronologică, daco-geții și romanii (latinofonii) – în Antichitate -, apoi românii, maghiarii, secuii și sașii – în vremurile medievale; abia relativ recent secuii s-au contopit cu maghiarii, iar sașii (după al Doilea Război Mondial) au emigrat masiv în Germania, încât tabloul etnic s-a simplificat mult”. Zona Dobrogei aduce pe paleta patrimoniului cultural al țării repere neprețuite, Delta Dunării și întreg spectacolul pe care-l relevă, Sfântu Gheorghe locul unde marea Neagră și Delta se „îmbrățișează” sunt mici frânturi din întreaga moștenire a zonei. „Dobrogea este, într-adevăr, regiunea cu cele mai stranii forme și culori, cu amurguri inegalabil etalate deasupra cetăților getice, romane, bizantine; un amestec de civilizații într-o sinteză unică în care trăsături culturale europene și occidentale conviețuiesc cu cele balcanice și orientale”

.Regiunea de sud a țării, „grânarul”, ne prezintă zone precum Muntenia, Oltenia, ce participă și ele la moștenirea culturală a României, aducând și ele bogății specifice, amintindu-i aici pe Constantin Brâncuși, sculptor și gânditor cu origini în Gorj, a fermecat nu doar românii ci întreaga lume prin creațiile sale; Maria Tănase, interpretă de muzică populară, lăutărească, de petrecere ce încă încântă prin vocea, talentul și măreția interpretării; Nichita Stănescu; Tudor Arghezi; Alexandru Macedonski etc. Banat și Crișana, zone ce au oferit nume importante precum Ana Blandiana sau Gheorghe Jurma, regiuni ce păstrează influențe și cutume specifice zonelor învecinate, un cumul și mozaic de legende, tradiții și culturi. Festivalul Inimilor, Festivalul de Operă, Operetă și Balet organizate la Timișoara precum și Muzeul Farmaciei, Cetatea Oradea, Malul Crișului Repede, Complexul Baroc, Piața Unirii și Palatul Vulturul Negru sunt o parte din obiective turistice regăsite în Oradea, elemente ale culturii ce definesc civilizații.

Desigur, cultura românească este un subiect imposibil de epuizat, acesta fiind o temă ce cu ușurință poate face obiectul unei lucrări distincte însă, ceea ce cu siguranță se remarcă din această succintă prezentare este faptul că farmecul țării noastre este dublat în mod extrem de serios și conștiincios de noi, românii care cu fiecare ocazie, indiferent de zona geografică a țării, reușim prin grai, port tradițional, obiceiuri și ritualuri străvechi adaptate vremurilor noastre să ținem aprinsă flacăra identității românești, a nemuririi să fim precursori ai acestei inegalabile culturi românești. Mai trebuie adăugat faptul că pentru noi românii, valorile culturale și „valorile creștine sunt valorile noastre supreme”.

Cultura în statele vestice ale Uniunii Europene

Franța, una dintre fondatoarea UE în 1958 atunci când vine vorba despre cultura are, multe de transmis. Poezie, romantism și aristocrație consider că ar fi sinonimele potrivite atunci când vine vorba despre cultura franceză. Cu o istorie extrem de veche și bine împământenită, Franța aduce un aport imens culturii europene prin toate simbolurile, clădirile pline de povești ale timpurilor, tradițiile, obiceiurile și cultura gastronomică una extrem de bine conturată și recunoscută mondial. Arta nu ocolește Franța, printre cele mai sonore nume amintesc Alexandre Dumas (cunoscut pentru „Contele de Monte Cristo”, „Cei

trei muschetari”), Victor Hugo („Mizerabilii”), Marcel Proust („În căutarea timpului pierdut”), Moliere, Antonie de Saint-Exupery („Micul prinț”, una dintre cele mai vândute cărți, tradusă în aproximativ 110 limbi). Averea culturală franceză este mereu adusă în lumină prin sărbători, tradiții și obiceiuri precum: Ziua Victoriei („Capitulation de l’Allemagne”); Sărbătoarea muzicii („Fête de la Musique”); „Fête de la Saint Jean”, sărbătorită pe 24 iunie; „Fête de la Gastronomie” și multe altele. Această din urmă sărbătoare, Ziua Gastronomiei, serbată la 23 septembrie, este cea care se împletește cu o altă ramură a culturii franceze, gastronomia. Cunoscută internațional pentru preparatele ce răsfață papilele gustative, Tarte Tartin, Ratatouille, Cassoulet, diferitele sortimente de brânză (Franța este un furnizor important de brânză la nivel internațional, cu un număr de 46 de tipuri de brânză omologate pe piață, pe care le livrează în toată lumea, precum brânzeturi cu mucegai, brânzeturi de capră, brânzeturi moi etc.), s-a remarcat și prin „Ghidul Michelin”, introdus în 1926 este un sistem ce acordă stele (Michelin) celor mai bune restaurante ce au de trecut o mulțime de filtre de calitate anterior acordării titlului, restaurante extrem de bine cotate în care bucătăria este un real centru de artă. Paris, capitala găzduiește Muzeul Luvru, Turnul Eiffel, Arcul de Triumf din Paris; Moulin Rouge; Palatul Versailles; Croaziere pe Sena sunt, firmituri din bagajul cultural oferit de Franța .

Germania, o țară cel puțin la fel de fascinantă cultural cu capitala la Berlin, fondatoare UE, este un reper din multe puncte de vedere, seriozitatea, rigurozitatea și respectul pentru identitate sunt însușiri ale acestui popor. Cunoscută lumii pentru industria culturală auto pe care a dezvoltat-o, automobile create cu seriozitate, responsabilitate ce împletesc bunul gust cu fiabilitatea, Germania este un reper și astăzi, „mama” brand-urilor de automobile considerate „de lux” și astăzi cum ar fi Opel, Audi, Mercedes-Benz, BMW, Porche. În privința artelor muzicale Germania ne-a furnizat nume grele precum Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Johannes Brahms, Gustav Mahler ori Richard Wagner, titani ce alături de alți germani ce au lăsat amprente semnificative în sculpturi, arhitecturi cu influențe baroce, gotice, renaștentiste completează ramura artelor. Cu 48 de reperi culturale înscrise pe Lista UNESCO, Germania nu încetează în

a fascina orice oaspete ce-i trece pragul, dintre acestea voi enumera: Catedrala din Koln(înscrisă în 1996); Opera lui Margravia din Bayreuth (înscris în 2012); Marea Wadden (înscrisă în 2009); Orașul clasic din Weimar (înscris în 1998); Catedrala Speyer (înscrisă în 1981) și altele asemenea.

Belgia, o țară încercată și împărțită de-al lungul vremii din pricina deferitelor diviziuni de ordin politic sau lingvistic, reușește astăzi să încânte și să contribuie la patrimoniul european cu particularitățile sale unice din perspectivă culturală. Cu repere importante pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, Belgia contribuie cu 14 elemente culturale și unul natural dintre care: Istoric Brugge (înscris în 2000); Locuri miniere din Valonia (înscrise în 2012); Catedrala Notre Dame din Tournai (înscrisă în 2000); Casa Soclet (înscrisă în 2009) și altele. Bruxelles, capitala Belgiei, este un pilon important, una dintre cele trei capitale ale UE (alături de Luxemburg și Strasbourg) aduce în atenție Teatrul Regal al Monedei (locul unde a fost proclamată independența Belgiei, 1830) ori personalități marcante precum Constantin Meunier, Francois Schuiten. Țara „dulce”, Belgia s-a făcut extrem de cunoscută în toată Europa, lume prin faimoasele sale praline belgiene. Cultura gastronomică, industria au fost dezvoltate în acest sens, ciocolata belgiană devenind un etalon și reper al calității. Istoria ciocolatei belgiene, începe în secolul XX, Jean Neuhaus se mută la Bruxelles care inițial a deschis o farmacie modernă acelor timpuri, farmacie în care prepara produse naturiste, remediu ce în compoziție aveau diverse elemente precum lemn dulce, ciocolată, ceea ce a încântat oamenii, ascensiunea sa fiind una fulminantă, la scurt timp afacerea sa devenind o veritabilă cofetărie. Devenită afacere de familie, fiul lui Jean Neuhaus experimentează cele mai inedite moduri de preparare și mixare a ciocolatei, astfel că el reușește să realizeze prima pralină de ciocolată (un mix de ciocolată moale învelit într-o carcasă tot de ciocolată mai tare) ce revoluționează și acaparează papilele gustative ale oamenilor din secolul XX. Poveștile, istoriile și relatările pe marginea acestui subiect sunt extrem de multe, cert este că ciocolata belgiană este un etalon, mondial, pe lângă bogăția culturală ea ajutând extrem de mult la fructificarea economiei belgiene, impresionantele exporturi de ciocolată ne demonstrează încă o dată cât de important este dialogul cultural în evoluție și dezvoltare.

Regiunea europeană *Țările de Jos*, **Olanda** cu capitala la Amsterdam, în lista celor mai mici țări europene, fondatoare UE, prezintă un rol esențial în istoria evoluției continentului cât și a moștenirii culturale. Cunoscută ca și „țara lalelelor” datorită spectacolului natural pe care-l prezintă, a devenit cu timpul o mașinărie, industrie de cultivare a acestor plante spectaculoase, renumite în lume. Pe lângă lalele, țara se mândrește cu nume sonore ce au marcat sectoare precum arta, literatura, muzica, precum Rembrandt, Vincent van Gogh, Frans Halas, Marinus van Reymerswale (pictor renescentist, pictura „Sfântul Ieronim”). Capitala Amsterdam oferă și ea locul și mediul propice sinergiei culturale prin Noaptea Muzeelor, Festivalul Cultural Uitsmarkt ori Parada Sfântului Nicolae. Multe dintre elementele înscrise pe Lista UNESCO (Linia de apărare din Amsterdam sau Zona inelului canalului din secolul XVII) aflându-se chiar în capitală, conturează cadrul perfect al culturii.

Marcat de repere istorice precum înfrângerea lui Napoleon I, formarea unui Mare Ducat, a ocupației germane, **Luxemburg (Marele Ducat de Luxemburg)** își menține și astăzi identitatea vie, valorile și moștenirea informațională. Un consens, mix cultural cu influențe germane și franceze, orașul Luxemburg (ce este și capitala țării), plin de fortificații istorice este înscris pe Lista Patrimoniului UNESCO din anul 1994, fiind și primul oraș numit și selectat în cadrul programului „Capitală Europeană a Culturii” la debutul său în 1995. Gara veche a Luxemburg-ului, Valea Petrusse, lângă care se află orașul vechi ascunde arhitecturi și clădiri fascinante, Podul arcuit Adolphe, Palatul Mare Ducal din Luxemburg sunt ținte culturale de neratat, bogății inestimabile.

Irlanda, Republica Irlanda cu capitala la Dublin a aderat abia în 1973 la UE, însă nu a ezitat să completeze moștenirea universală, europeană, culturală. Oscar Wilde („Portretul lui Dorian Gray” , roman de ficțiune gotică), Robert Boyle (fizician, chimist, a inventat „Legea lui Boyle-Mariotte”), Hans Sloane Jonathan Swift („Călătoriile lui Gulliver”), James Joyce, Michael Flatley sunt câțiva dintre cei ce promovează prin artă Irlanda. Spectacolul Cailor, Sărbătoare Sfântului Patrick, Întrecerea de înot Liffey evenimente din Dublin ori Festivalul de jazz din Cork aduc și ele un aport semnificativ în fuziune și interacțiune la nivelul cetățenilor. Membră UNESCO din 1961, Irlanda

completează Lista Patrimoniului Mondial cu Ansamblul arheologic „Bru na Boinne” (înscris în 1993) și așezarea religioasă înscrisă în 1996, Sceilg Mhichil .

Austria, cetate culturală a timpurilor, parte a Imperiului Roman, având pe fundal o parte a munților Alpi, poartă în cultura austriacă masive influențe germane ori franceze. Viena, capitala țării impulsionează un sector extrem de neașteptat, „cafeaua vieneză” ce avea să ducă renumele orașului pe cele mai înalte culmi, reprezentantul Julius Meinel încă din 1862 deschide pe străzile Vienei un magazin unde vinde cafea și ceai, astăzi afacerea dezvoltată enorm, face parte din cultura vieneză a cafelei, asigurând astfel cunoașterea de orice fel. Arta, muzica, arhitectura, bogățiile naturale sunt inepuizabile, tărâmul muzicii clasice și al nemuririi sufletului, toate sunt elemente ale zestrei culturale austrice.

Cu aceste precizări, menționez că cele relatate sunt doar câteva repere culturale ale acestor țări atât de diferite, dar care completate formează un tezaur, o moștenire unică ce nu trebuie nicio clipă lăsată în derizoriu, salvarea și promovarea identității europene fiind o sarcină necesar a fi întreprinsă de fiecare generație.

Bibliografie

Diaconescu Mihail, *Istorie și valori*, Editura Ministretului de Interne, București, 1994.

Pop Ioan Aurel, Ioan Bolovan, *Istoria Transilvaniei*, Editura Eikon, Cluj Napoca, 2013.

Popoiu Paula, *Antropologia Dobrogei*, Editura Universitaria, Craiova, 2010.

Sîncrean Pop Camelia, *Transilvania tainică și vie*, Editura Casa Cărții din Știință, 2022.

Târnoveanu Ernest Oberlander, *România – Civilizații suprapuse*, Editura Muzeul Național al României, București, 2016.

<https://www.nobelprize.org>.

<https://www.oodihelsinki.fi/en>.

<https://www.visitfinland.com/en>.

<https://en.unesco.org>.

www.nobelprize.org.
<https://www.nobelprize.org>.
<https://tallinn.mae.ro>.
<https://www.eurobasket.com>.
<https://european-union.europa.eu>.
<https://www.esmadrid.com>.
<https://www.visitmalta.com>.
<http://www.revista-astra.ro>.
<https://www.guidememalta.com>.
<http://mythologica.ro>
<https://www.cosr.ro>.
<https://european-union.europa.eu>
<https://www.vatican.va>.
<http://www.culturaitalia.it>.
<https://instytutpolski.pl>.
<https://www.mzv.cz>.
<https://visithungary.com>.
<https://culture.ec.europa.eu>.
<https://www.cioff.ro>.
<https://www.slovenia.info>.
<https://paris.mae.ro>.
<https://ro.ambafrance.org>.
<https://rumaenien.diplo.de>.
<https://www.globi.ro>.
<https://www.neuhauschocolates.com>.
<https://www.descopera.ro>.
<https://www.visitluxembourg.com>.
<http://www.luxembourg2007.org>.
<https://juliusmeinl.com/ro>.

ȚĂRILE BALCANICE: O ENIGMATICĂ CONTROVERSĂ A EUROPEI MODERNE

Autor: Edu Anamaria¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Drept
Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir*

Rezumat: *De-a lungul istoriei, Țările Balcanice au stârnit diverse reacții atât din partea europenilor, cât și din partea întregii lumi.*

În cadrul acestei lucrări vom încerca să analizăm, în mare, cele mai importante topice care stârnesc reacții și în ziua de azi, dar și cum reacționează statele balcanice la evenimentele curente, fiind într-o continuă încercare de stabilire a unui echilibru. Traversând prin elemente de natură juridică, în principal în raport cu Uniunea Europeană, cât și prin topice cu caracter stereotipic și esență de adevăr care poate fi tratată prin probare, considerăm această înșiruire o modalitate de deschidere a unui dialog, un „brainstorming” care să ne încurajeze spre informare, să ne prezinte niște date acreditate, astfel încât să putem decide în mod independent opinia, perspectiva pe care o avem asupra acestei regiuni. Este foarte important să semnalăm nevoia de deschidere spre acest subiect, nevoia de a încuraja omul de rând cât și Uniunea Europeană spre o deschidere mai largă, o deschidere la nivel social, o incluziune în marea unitate a Europei, având în vedere că multitudinea de culturi europene este și va fi întotdeauna într-o continuă dezvoltare.

Cuvinte-cheie: *stat balcanic, integrare, aliniere politică, dialog, Uniunea Europeană.*

---

¹ Adresă de email autor: anamaria.edu@ulbsibiu.ro

Introducere

Termenul de „*Balkan*” are origine turcească însemnând „munte”, denumire oferită inițial munților cunoscuți sub numele grecesc Haemus, întâlnim astfel în această regiune o multitudine culturală diferită în mod total de cultură Vestului european. Întâlnim răni și suferințe ce se întind la o scară mult mai înaltă, o frustrare colectivă din prisma unei lipse comune de control și autoritate asupra propriilor teritorii. Aceste state arată o realitate de multe ori nezisă, o poveste modificată și interpretată din perspectiva unor culturi și societăți diferite de a lor. Nu vorbim despre imperii, nu vorbim de cuceriri ci vorbim despre o constantă nevoie de supraviețuire, de conformare în vederea stabilirii unei idei de echilibru.

Folclorul, religia, naționalismul și tradiția definesc determinarea și autoritatea acestor teritorii. Într-un joc în care conducătorii erau statele vestice, balcanicii au devenit „pioni”. Iată ce afirma Nicolaie Iorga: „*N-a existat unul din statele acestea care să nu exercite influența sa asupra celorlalte și n-a existat națiune care să nu dea elemente de gândire celorlalte. Statele de aici nu au avut capacitatea de a „da naștere” istoriei, ele au fost nevoite să suporte istoria făcută de „mai marii Europei”*”.² Analizând acest citat dintr-o perspectivă modernă, mai ales a unui cetățean european al zilelor noastre, trebuie să luăm faptele așa cum au fost ele în trecut, fără a antagoniza un stat față de altul. Modernitatea ne oferă privilegiul de a ne accepta trecutul și de a ne crea viitorul într-un mod diplomat, unitar, recunoscând greșelile și acceptând cooperarea în vederea unei autentice uniuni.

La fel ca între ființe sociale – așa cum ne numea Aristotel – există o dinamică a celui care se impune și a celui care este impus, la fel și în cazul statelor, ego-ul uman predomină, depășește garnițele fizice create de noi. Această similitudine leagă Țările Balcanice de România, sentimentul de supraviețuire, de apărare a propriilor valori, sentimentul

---

² Andrei Avram, *Se vorbește des despre România ca făcând parte din spațiul balcanic. Ne întrebăm însă cât de întemeiată este această afirmație?*, articol disponibil pe site-ul Historia, https://historia.ro/sectiune/timp-liber/spatiul-balcanic-582223.html#google_vignette, 2012, pagină accesată la data de 04.09.2023.

pionului aruncat în joc. De multe ori însă, istoria a arătat ce poate face un imperiu dintr-un stat, cum puterea în mod inechitabil îmbată și cum victime nu sunt aceste entități abstracte, ci noi, noi cei care trăim, existența noastră de cele mai multe ori fiind pusă în pericol pentru orgolii, pentru nedreptăți pe care noi ca indivizi în viteza și grija cu care ne trăim viața nici nu avem capacitatea de a le simți, într-un final însă, tot noi fiind nevoiți să le suportăm.

Statele Balcanice. Nevoia de reprezentare și dialog

Cine sunt așadar, Țările Balcanice? Până și această întrebare are un grad de ambiguitate de multe ori diferența dintre Țările Balcanice și țările cu influențe balcanice, respectiv balcanizate fiind greu de determinat. Putem afirma cu certitudine care sunt aceste țări în mod geografic dar putem oare desconsidera puternica influență insuflată statelor învecinate? În general, considerăm Țările Balcanice ca fiind: Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Grecia, Muntenegru, Republica Macedoniei de Nord, Kosovo, Serbia, Croația, Slovenia, Turcia (doar 5 la sută partea Europeană). Dintre aceste state Grecia este membru al UE din 1981, Slovenia și Cipru din 2004 iar Bulgaria din 2007. Restul țărilor balcanice își exprimă dorința de a intra în UE în viitor. Despre apartenența României la acest grup, vom discuta în detaliu în cele ce urmează.

Aflădu-ne în vremurile prezente, întâlnim din ce în ce mai des discuții despre aceste state din partea UE, determinând astfel o normalizare a unui viitor alături de acestea. Este un fapt cert că dialogul stârnete idei, soluții și planuri pentru viitorul UE, putând observa astfel că Instituto Affari Internazionali precum și Osservatorio Balcani e Caucaso Transeuropa sprijinit de Ministerul Italian de Afaceri Externe și Cooperare Internațională au deschis un dialog cu privire la această situație în vederea contextualizării sale printr-o conferință la Roma ce a avut loc între 3 și 4 aprilie 2023. Întâlnim astfel în cadrul acestei conferințe reprezentanți ai guvernelor, instituțiilor și societăților civile în vederea analizei perspectivelor și a provocărilor care ar duce la această integrare. Deși a fost o conferință cu caracter informal, aceasta a stabilit niște idei clare, de actualitate care pot fi considerate principii benefice pentru viitorul Uniunii Europene. Așadar, vorbim despre o nevoie accentuată de discuții clare între Țările Balcanice și UE, precum

nevoia unei implicări a reprezentanților statelor în dialogurile cu caracter politic cât și în ceea ce privește securitatea a UE. Este în mod clar evidențiată ideea că prin deschiderea mai frecvența și implicarea în dialoguri ar putea duce la o uniformizare și aliniere a politicii externe cât și a celei de securitate.

Discuțiile cuprind și alternativa „OPEN BALKAN”, o inițiativă ce promovează cooperarea politică și economică, doar între Albania, Republica Macedonia de Nord și Serbia. O inițiativă cu puternice rădăcini franco-germane, dar care, după cum este precizat în conferință, are ca idee deschiderea unui dialog, pe teme ce pot duce în viitor la o mai bună existență împreună, cât și la o posibilă nouă aderare în UE.³

Având în vedere scopul de a intra în UE, este subliniată nevoia de aliniere cu principiile UE ale statului de drept, regiunea fiind într-o criză economică, și cu tumultoase transformări politice și sociale determinate de guvernarea lipsită de echilibru.

Cum încearcă statele balcanice să se alinieze potrivit principiilor Europene: Serbia

Dintre Statele Balcanice cu un tumultuos istoric în regiune, menționăm Serbia, o țară cu un trecut caracterizat de violență și incertitudine, încercând însă să exemplificăm modalitatea de schimbare cât și tacticile folosite de UE în vederea evidențierii unor rezultate.

În ceea ce privește conflictul Serbia vs Kosovo, opinia statului român este una clară, nerecunoscând Kosovo ca stat, însă ca indivizi avem puterea de a ne separa ideologiile de statul de care aparținem, și să ne îndreptăm către o perspectivă deschisă, o perspectivă în care viața umană să primeze în fața unor granițe determinate de noi. Când ne referim la Serbia în raport cu UE, întâlnim o încercare de aliniere a statului printr-o influență a UE în dinamică politică. Însă, există trei factori care pun sub semnul întrebării posibilitatea intrării în Uniune a Serbiei în viitorul apropiat, respectiv dizolvarea uniunii sale federale

---

³ Matteo Bonomi, Luisa Chiodi, Irene Rusconi, *New Visions for the Western Balkans: EU Accession and Regional Security*, Instituto Affari Internazionali, Documenti IAI 23 | 10 – May 2023, pp. 2-4, document accesibil la adresa: www.iai.it/sites/default/files/iai2310.pdf.

cu Muntenegru, condiția Uniunii în vederea unei cooperări depline și optime cu Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, cât și conflictul anterior menționat pe care Serbia îl are cu Kosovo. Încă din momentul în care Kosovo și-a declarat independența, UE a reacționat diplomat în privința celor două state, Pentru a deschide negocierile de aderare cu UE, Serbiei i s-a cerut pe deplin să pună în aplicare acordurile existente cu Kosovo, cum ar fi managementul integrat al frontierelor și să negocieze acorduri în domeniul energiei și telecomunicațiilor. Dorința puternică a Serbiei de a începe negocierile de aderare la UE a determinat astfel respectarea condițiilor impuse de organizație, fiind nevoită să încheie în mod juridic legăturile cu statul de facto Kosovo, astfel în 2012 Serbia primind statusul de membru candidat. Având în vedere comunicarea susținută de UE între Serbia și Kosovo, printr-o încercare de normalizare a acestei dinamici problematice până în ziua de azi, s-a ajuns la semnarea unui internațional treaty, similar celui semnat între cele două Germanii în timpul Războiului Rece.⁴ Astfel este subliniat faptul că nevoia de integrare în organizație produce o mediere într-o anumită măsură a unor conflicte cu caracter regional, determinând menținerea unui nivel minim de decență și diplomatie, chiar și acolo unde mediul provoacă, datorită diferențelor etnice și sociale, la interacțiuni cu un grad de risc ridicat.

Corupția și crima organizată în Balcani. Între stereotip și fapt concret

O problematica actuală este corupția din cadrul acestei regiuni, situație cu care țările se confruntă având în vedere instabilitatea politică cât și vulnerabilitatea acestora, reprezentând astfel o problema actuală. De asemenea, democrația este un principiu bine înrădăcinat în cadrul Uniunii, fapt pe care se pune o importanța incontestabilă și care constituie astfel o condiție fără precedent în ceea ce privește aderarea. În anul 2021, organizația non-guvernamentală Freedom House a analizat statutul democratic a șase Țări Balcanice, specificând faptul

---

⁴ Corina Stratulat for European Politics and Institutions Programme Issue Paper no. 77, *EU integration and party politics in the Balkans* 2014, pp. 47-53, document accesibil la adresa: <http://aei.pitt.edu/56419/>

că acestea prezintă un „regim hibrid”, respect guverne de tranziție. Analizând astfel statutul democratic al țărilor pe o scară de la 7-1 (unde 1 reprezintă cea mai mare rată de democratizare, 7 fiind cel mai scăzut) observăm următoarele statistici: Serbia a marcat 3,89 puncte (o scădere de la 3,96), urmată de Muntenegru 3,82 (o scădere de la 3,86). Albania a înregistrat și o scădere – de la 3.82 la 3.75 și Kosovo – de la 3.18 la 3.14. La rândul său, Bosnia și Herțegovina a înregistrat o ușoară creștere – de la 3,32 la 3,36 și Republica Macedoniei de Nord – de la 3.75 la 3.82. Aceste cifre înseamnă că în patru din Țările Balcanice, procesul de democratizare a regresat.

Punem astfel în analiză două studii realizate de United Nations – Office on Drugs and Crime Întâlnim astfel un studiu din anul 2008, iar mai apoi unul din 2020 care se focusează în mod principal pe crima organizată, grupurile infracționale din zona balcanică. Studiul din 2008, care a fost evidențiat și de către Osservatorio Balcani e Caucaso, arată că în mod surprinzător numărul infracțiunilor din Balcani este într-o continuă scădere, fapt motivat de dorința acestor regiuni de aliniere cu standardele europene, dar mai ales dorința acestora de integrare și acceptare de către Uniunea Europeană. Datele accesibile nu prezentau un număr excepțional care să semnaleze o problemă peste normal, a unor infracțiuni întâlnite în mod regulat: furt, crimă etc. Acest lucru poate semnala două lucruri diferite, fiind la latitudinea fiecăruia ce aspect îl consideră valabil în acest caz: cu adevărat Regiunea Balcanică întâlnește o intensă reorganizare în sistemul judiciar sau corupția și lipsa unei democrații autentice duce la lipsa semnalizării în mod echivalent cu starea faptică la nivel regional. UN arată faptul că punând în balanță numărul infracțiunilor raportate vs cele neraportate, numărul acestora, în mod surprinzător, este mai mic decât al celor din Vestul Europei. Astfel, dacă statisticile prezentate de UN arată faptul că în pofida așteptărilor, regiunea balcanică nu este o zona cu puternic risc infracțional, de ce discutăm și punem problema în mod frecvent în legătură cu criminalitatea acestei regiuni? Întâlnim aici situații cu caracter particular, care fac că obiect o criminalitate în limite „normale” în regiune dar care depășește granițele balcanice: grupurile infracționale. Care sunt motivele care dau naștere acestor grupări? Instabilitatea economică, vulnerabilitatea geografică, privatizarea în urmă unui regim socialist precum

și conflictele zonei au făcut astfel posibilă existența și creșterea unor astfel de grupuri. Prezentăm astfel raportul efectuat de European Comision și respectiv Council of Europe emis în iunie 2007⁵ care relatează următoarele situații: „Ruta tradițională a traficului de droguri din Balcani a devenit o rută dus-sens cu un volum tot mai mare de trafic. În principal, heroina și canabisul se îndreaptă către UE, principala piață de consum pentru droguri ilicite, în timp ce precursorii chimici și drogurile sintetice se deplasează spre est, din ce în ce mai mult sub formă de trafic multidrog („cocktail load”).

Traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale a devenit mai clandestin și mai sofisticat („micro-brothels”), dar pare să scadă. Victimele par să primească un tratament mai puțin violent (și mai mulți bani), dar și mai multe presiuni psihologice (amenințări la adresa familiilor de acasă).

Migrația ilegală a fost și este în topul național, fiind o agendă internațională de ceva timp. Eforturile de aplicare a legii și o gestionare mai eficientă a controlului la frontieră par să fi produs o schimbare pozitivă, cifrele fiind în scădere.

Criminalitatea economică, care afectează toate domeniile ce înconjoară regiunea, continuă să evolueze, dar rămân sub semnul incertitudinii.”

În 2020, observăm gravitatea grupurilor infracționale tot din perspectiva UNODC când studiem infracțiunile legate în mod tradițional de crimă organizată, s-a constatat că producția de droguri, respectiv traficul au avut cea mai mare pondere a criminalității în perioada 2012-2018. În timp ce condamnările pentru trafic de persoane aproape s-au redus la jumătate din 2012 până în 2017, numărul de victime identificate aproape s-a triplat. Balcanii de Vest reprezintă atât o sursă cât și o destinație pentru traficul de persoane, și implică aproape în totalitate femei și fete traficate în scopul exploatării sexuale. Cele mai multe victime detectate a traficului de persoane în regiune (91 la sută) proveneau din trei țări: Albania, Bosnia și Herțegovina și Serbia.

---

⁵ United Nations Office on Drugs and Crime, *Crime And It's Impact On The Balkans and affected countries*, 2008, pp. 56-57, material disponibil la adresa: https://www.unodc.org/documents/Balkan_study.pdf

Comparând cele două rapoarte efectuate de UNODC, nu putem decât să ne întrebăm, de ce există o fluctuație în mod haotic la nivelul criminalității? De ce avem infracțiuni la nivel de individ la un nivel scăzut, poate chiar mai scăzut decât cel din Vest, dar grupurile infracționale sunt în plină creștere părănd a nu se lua măsuri ferme din partea statelor? Situația în urma analizei studiilor este oarecum paradoxală, răspunsul fiind însă la latitudinea fiecăruia. Citind aceste rapoarte și făcând o comparație între cele două, mi-a fost greu să înțeleg aceste fluctuații, în mod normal pe o lungă perioadă de timp lucrurile pot lua o întorsătură bună, sau una mai puțin favorabilă, în acest caz însă întâlnim ambiguitatea unor rapoarte „bune” în contexte dezamăgitoare. La fel cum este subliniat și în rapoartele UNODC⁶, o ipoteză ar fi aceea că de fapt, corupția joacă un rol puternic în datele care sunt raportate, fiind imposibil de a pătrunde într-un stat de drept și a demasca situațiile prezente în acesta. Este faptic motivul pentru care haosul din statistici generează o confuzie, pentru că într-un fel sau altul, fie că vrem sau nu să conștientizăm acest fapt, de multe ori în Regiunea Balcanică este diferit de ceea ce se prezintă că fiind adevărat.

Spre deosebire de grupurile tradiționale ale crimei organizate, grupurile balcanice nu par să funcționeze în condiții tipice ierarhie; ci mai degrabă în jurul asociațiilor etnice și a legăturilor de prietenie. Poziția PE relatează astfel: „Parlamentul a subliniat că UE are să continue să lucreze cu țările din Balcanii de Vest pentru combaterea terorismului și a crimei organizate și pentru a asigura o concentrare ținută pe consolidarea capacității statului și reformele judiciare. Rezoluții adoptate în 2021 privind Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo*, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia amintesc că toate cele șase țări trebuie să își intensifice eforturile în combaterea corupției și a crimei organizate și să construiască instituții coerente și independente. La 15 septembrie 2021, PE a aprobat rezoluția legislativă privind Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA III), care a intrat în vigoare retroactiv la 1 ianuarie 2021. Instrumentul, cu un buget de 14,2

---

⁶ United Nations Office on Drugs and Crime, *Measuring organized crime in Western Balkans* 2023, material disponibil la adresa: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/OC/Measuring-OC-in-WB.pdf>

miliarde EUR la prețuri curente, se încadrează în cadrul financiar multi-anual Rubrica bugetară-cadru (2021-2027) „Vecinătate și lume”. În cele din urmă, PE a susținut și planul de investiții pentru Balcanii de Vest, adoptat la 6 octombrie 2020, care va mobiliza aproximativ 9 miliarde EUR în investiții în regiune” Observăm astfel un suport în dorința de mobilizare a Statelor Balcanice, atât în vederea unei posibile aderări cât și în vederea protecției membrilor deja existenți ai UE, care au de suferit prin lanțul grupurilor infracționale care migrează și își desfășoară adesea activitățile cu re-direcție spre zona Vestului european.

România, stat balcanic? Perspectiva românească la granița între Vest și Balcani.

*Romanians are culturally European, very close to the French. Socially, they are now building a society that is emotionally closer to the Balkans, Turkey and Greece.*⁷ (Andrei Codrescu⁸)

Anterior, când am făcut mențiunea Statelor Balcanice, am promis că ne vom întoarce pentru a discuta în detaliu despre poziția României în raport cu Statele Balcanice. Așa cum am amintit, din punct de vedere geografic doar 5% din teritoriul țării este situat în Peninsula Balcanică, însă observând statul la un nivel social vom putea vedea multe similitudini. România este o țară cu un statut îndrăznim să spunem, nedeterminat în Europa, având caracteristici diverse, care nu pot fi în mod expres asemuite unui singur grup. Avem originea latină, care ne leagă de Franța, Italia, Spania și Portugalia, dar influențele slave pun o barieră între noi și ei. Influențele slave ne aproprie de statele învecinate, dar diferențele de limbă subliniază o distanțare și de acesta. Avem Republica Moldova, statul frate care, deși forma cu noi în trecut aceeași unitate, își orientează viziunea spre influență Rusească, cea de care România a încercat

---

⁷ Traducere: *Românii sunt cultural europeni, foarte apropiați de francezi. Din punct de vedere social, ei construiesc acum o societate care este mai aproape emoțional de Balcani, Turcia și Grecia.*

⁸ Andrei Codrescu (nume original: Andrei Perlmutter, n. 20 decembrie 1946, Sibiu, România) este un eseist, pedagog, poet și prozator american, originar din România.

să se ferească încă din timpurile în care comunismul a luat sfârșit. O țară complexă, un copil „nelegitim” și rebel al familiei latine, care este supus atât geografic cât și social unui amalgam de personalități. La nivel social și cultural, un român poate să își regăsească experiențele generale ale vieții mult mai aproape de un albanez, un bulgar, decât poate de un francez, un italian. Muzica, gastronomia, amintirile din copilărie, evenimentele care au avut loc în această zonă, ne apropie că oameni de zona balcanică, ne întâlnim cu oameni care înțeleg experiența „pionului” în istorie, țări în care ego-ul a fost de multe ori înlocuit cu instinctul de supraviețuire. Vedem legătura cu balcanicii dintr-o nouă perspectivă, cea de cetățeni europeni care încearcă o conviețuire la standardele UE.

Totuși, problema României o întâlnim datorită faptului că nu este confortabilă în niciun grup dintre cele prezentate, nefiind un stat european suficient de „evoluat” pentru a fi la nivelul fraților săi latini, dar având prea multă influență latină, plus prezența în UE pentru a fi la același nivel de experiență precum Statele Balcanice. În mod obiectiv, poziția României rămâne una cu caracter ambiguu, având în vedere o serie de caracteristici precum: economie, poziție geografică, valori sociale, naționalism, folclor și tradiții, însă, din punct de vedere statal poziția României rămâne una independentă, oferind suport pentru zona balcanică, dar nerecunoscând vreo valență sau similitudine la nivelul materialului de existență. Într-un comunicat al Ministerului Afacerilor Externe Român putem observa cu certitudine poziția pe care statul o are asupra balcanicilor:” Susținerea traseului european și euro-atlantic al statelor din Balcanii de Vest este una dintre prioritățile majore ale politicii externe a României.

Statutul României de membru al UE și NATO și vecinătatea Balcanilor de Vest fac necesară o relație specială între București și acele state. Toate statele din Balcanii de Vest au o relație instituționalizată cu UE, subordonată Procesului de Stabilizare și Asociere. La 1 iulie 2013, Croația a devenit al 28-lea stat membru al UE. Albania, Republica Macedonia, Muntenegru și Serbia sunt țări candidate, în timp ce cererea Bosniei și Herțegovinei pentru statutul de țară candidată este analizată de Comisia Europeană. Albania, Republica Macedonia, Muntenegru, Serbia și Bosnia și Herțegovina au semnat toate acorduri de stabilizare

și asociere cu UE. În ceea ce privește dimensiunea euro-atlantică, Croația și Albania au devenit membre NATO în 2009, în urma unei invitații de a se alătura organizației la Summit-ul de la București din 2008. Muntenegru va deveni în curând membru cu drepturi depline al Alianței, odată ce toți cei 28 de Aliați vor fi a ratificat Protocolul de Aderare.” România recunoscând astfel această legătură, făcând chiar o prioritate din alinierea acestora la valențele UE, detașându-se însă în mod clar de latura balcanică.

Conexiunea războiului Rusia-Ucraina cu Statele Balcanice. Efectul „pionului”

Conflictul Ucraina – Rusia, este un conflict ce avea în mod inevitabil, să ia naștere constantele dispute precum și natura imprevizibilă a Rusiei, fapt prin care s-a remarcat și de-a lungul istoriei. Nu este un secret faptul că întâmplările prezente aduc o rușine pentru tot ce înseamnă *drept la viață*, drepturile omului la cea mai largă scală precum și pentru *democrație* în sine. Mișcarea și abordarea rusească reprezintă o agresivitate învechită în epoca timpurilor prezente, o tactică nemiiloasă, dar benefică pentru poziția lor, deoarece de frica începerii unui conflict la nivel internațional, lasă marile organizații în neputință de a acționa corespunzător. Atacul rusesc este unul lipsit de orice curtoazie a secolului 21, de orice fel de compasiune pentru conexiunea umană, lipsită de categorii teritoriale impuse de noi, afectând nu doar în mod direct Ucraina, ci afectând ca victime colaterale o întreagă comunitate de state, vulnerabile în ceea ce privește prezența unei mari forțe cu o mare putere de distrugere. Geografia balcanică, care a contribuit la începerea a două războaie mondiale în trecut, simte efectele crizei din Ucraina. Odată cu adâncirea efectelor crizei, regiunea se transformă într-o tablă de șah, vorbim despre același efect al „pionului” în noua luptă dintre SUA și Rusia. Posibilitatea unei crize care va izbucni în regiune creând un efect de domino și găzduind lupta puterilor globale și regionale nu trebuie subestimată, afirmă profesorul Çağdaş Duman.⁹

---

⁹ Çağdaş Duman, *The impact of the Ukraine crisis in the Balkans*, Studia Sieci Uniwersytetów Pogranicza, nr 6, 2022, pp. 25-28, material disponibil la adresa: <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/14983>

Efectul pionului în jocul marilor puteri urmărește Statele Balcanice și astăzi, sperând că folosirea unor state mai mici ar diminua gravitatea și seriozitatea unor afirmații spuse de o înaltă putere a Europei. Încă o dată asistăm la un moment în care istoria Balcanilor este impusă, este infiltrată fără un acord. Deși este un conflict de interes global, administrat și observat cu cea mai mare seriozitate de către UE, în realitate aici observăm un adevărat război de putere între SUA și Rusia, un război prin care apelează la State Balcanice, alăturate zonei, ca „aliați”. Este un fapt știut că Albania și Kosovo se aliniază spre zona americană, Serbia este în incertitudine, precizând anterior că nu ar avea o intenție de intrare în NATO, lăsând astfel o porțiță în ceea ce privește o comunicare ruso-sârbă. În fapt, acest amalgam de tabere politice și planuri nu face altceva decât să îndepărteze și mai tare zona balcanică de UE, să pună presiuni din partea unora dintre cele mai mari puteri din lume și să existe din nou această stare de destabilizare, stare care pare, din păcate, să devină o constantă pentru oamenii balcanici.

Concluzii

Sunt Statele Balcanice pregătite pentru UE?

Este UE pregătită să integreze Statele Balcanice în organizație?

În cadrul acestor motive și teme prezentate am încercat să analizăm topicele cele mai controversate și de actualitate în raport cu zona balcanică. Ne punem întrebarea: Este zona Balcanică pregătită să intre în UE? Răspunsul depinde, poate varia, însă provoc prin această încheiere la o temă de gândire, o temă care privește regiunea discutată, dar care poate fi aplicată și pentru diverse conversații cu caracter politic în cele ce urmează. Orice mișcare de integrare politică, economică și socială nu poate lua naștere în mod unilateral, există nevoia unei cooperări, a unui parteneriat care să fie benefic ambelor părți. Putem observa că din această prezentare reiese o problemă din partea ambelor părți: lipsa unor eforturi și a unei implicări în mod simultan; de multe ori aceasta venind din partea unei singure părți. Avem nevoie de o destigmatizare a acestor state, de o deschidere mai mare și o implicare a acestora în dialoguri cu puternică valoare politică și securitate internațională.

Numai prin acest mod putem motiva statele spre un echilibru de implicare și o eventuală rapiditate în ceea ce privește integrarea în UE.

Bibliografie:

Çağdaş Duman, *The impact of the Ukraine crisis in the Balkans*, Studia Sieci Uniwersytetów Pogranicza, nr 6., 2022.

Corina Stratulat, for European Politics and Institutions Programme Issue Paper no. 77, *EU integration and party politics in the Balkans* 2014.

Matteo Bonomi, Luisa Chiodi, Irene Rusconi, *New Visions for the Western Balkans: EU Accesion and Regional Security*, Istituto Affari Internazionali, Documenti IAI 23 | 10 – May 2023.

United Nations Office on Drugs and Crime, *Crime And It's Impact On The Balkans and affected countries*, 2008.

United Nations Office on Drugs and Crime, *Measuring organized crime in Western Balkans*, 2023.

Andrei Avram, *Se vorbește des despre România ca făcând parte din spațiul balcanic. Ne întrebăm însă cât de întemeiată este această afirmație?*, articol disponibil pe site-ul Historia.

PARTENERIATUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ CU STATELE CANDIDATE ȘI POTENȚIAL CANDIDATE

Autor: Prunaru Petrică¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică
Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: Uniunea Europeană (UE) se află astăzi într-un moment hotărâtor al istoriei sale. Politica de extindere, care este prezentă din anii 1950, a fost, fără îndoială, o poveste de succes până acum, promovând stabilitatea și fixând valori comune în statele membre ale Uniunii Europene.

Actualul proces de extindere va rămâne unul lent, deoarece statele membre ale Uniunii Europene nu sunt dispuse sau ezită să permită aderarea țărilor care aspiră să adere la UE și potențialelor candidate. În prezent, pe agenda de extindere a Uniunii Europene sunt două grupuri de state candidate: pe de-o parte, Turcia și statele Balcanilor de Vest, iar pe de altă, Moldova și Ucraina. Georgia și Kosovo figurează pe lista scurtă a UE ca potențial candidate.

Evenimentele recente, Brexit-ul, pandemia de COVID-19 și conflictul militar ruso-ucrainean început în februarie 2022, au arătat vremuri de criză, în care statele membre ale UE se confruntă cu situații politice, economice și sociale provocatoare și întrebări cu privire la continuarea extinderii Uniunii Europene.

Cuvinte-cheie: Uniunea Europeană (UE), politica de extindere, parteneriate de integrare europeană, state candidate, Turcia, Balcanii de Vest, state potențial candidate, Georgia, Kosovo.

---

¹ Adresă de email autor: petrica.prunaru@ulbsibiu.ro.

Introducere

De la înființarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO) în 1952, procesul de integrare europeană s-a dezvoltat constant atât din punct de vedere al numărului tot mai mare de națiuni care au aderat la Uniunea Europeană, cât și în ceea ce privește revizuirile și modificările tratatelor fondatoare pentru a se potrivi mai bine cu nevoile și necesitățile statelor europene și ale cetățenilor.

Extinderea UE a creat o Europă unică, unită după căderea Zidului Berlinului și prăbușirea Uniunii Sovietice, o Europă care a produs prosperitate și a îmbrățișat economii deschise, de piață liberă și valori liberale. De asemenea, a impulsionat noile democrații să se reformeze, asistând la tranziția lor și ajutându-le să se alinieze la legislația UE. Fiecare extindere a fost benefică și a condus la creștere economică și la o bunăstare sporită pentru întreaga Uniune.

Uniunea Europeană a promovat întotdeauna democrația, chiar dacă nu a avut întotdeauna și instrumentele necesare pentru a face acest lucru. În relația dintre UE și democrație au existat două perioade însemnate: înainte și după 1993. Înainte de 1993, Uniunea Europeană nu a stabilit criterii stricte pentru statele care au dorit să devină membre ale UE. În 1993, criteriile și procedurile pentru aderarea la UE au fost stabilite de către Consiliul European la Summit-ul de la Copenhaga. După 1993, nicio admitere nu s-a mai realizat fără respectarea criteriilor de preaderare. De asemenea, au fost stabilite și alte mecanisme de monitorizare pentru a evalua evoluția democratică în unele țări².

În 1992, Tratatul privind Uniunea Europeană³ a propus întărirea obiectivelor politicii externe și de securitate, unde Uniunea Europeană și statele sale membre s-au angajat „să dezvolte și să consolideze democrația și statul de drept, precum și respectarea drepturilor și a libertăților drepturilor fundamentale ale omului” (Tratatul de la Maastricht, 1993).

---

² The role of European Union accession in democratisation processes, Democratic Progress Institute, 2016, disponibil pe <https://www.democraticprogress.org/wp-content/uploads/2016/06/The-role-of-European-Union-accession-in-democratisation-processes-PROOF1.pdf>, pagină accesată la data de 15.05.2023.

³ Andreea Dragomir, *Drept European, Suport de curs*, ULBS, Sibiu, 2019, p. 56.

În „Criteriile de la Copenhaga” din 1993, statele membre au reafirmat obiectivele menționate anterior drept o *condicio sine qua non* pentru țările terțe și le solicită să respecte acele condiții, dacă sunt decise să aplice pentru aderarea la UE. În consecință, democrația liberală, care a fost un nucleu al Uniunii Europene, a devenit piatra de temelie pentru procesul de aderare⁴.

Eligibilitatea oricărei țări care dorește să adere la Uniunea Europeană trebuie să fie examinată mai întâi pe baza „Criteriile de la Copenhaga” (Criteriile de aderare), iar pentru aceasta, Comisia Europeană și țara candidată stabilesc o așa-numită strategie de preaderare.

Criteriile de aderare sunt următoarele:

1. Politice: Stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, respectarea drepturilor fundamentale ale omului și protecția minorităților.
2. Economice: Existența unei economii de piață funcționale și capacitatea de a face față la presiunea concurențială și la forțele pieței din cadrul Uniunii Europene.
3. Acceptarea „*acquis-ului comunitar*” (politicile și legile acumulate ale UE)⁵, care cuprinde 35 de capitole.

Aderarea la UE se realizează prin intermediul unui tratat interguvernamental între toate statele membre și țara solicitantă, după ce a urmat procesul stabilit în articolul 49⁶ din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), principala dispoziție a tratatului care se ocupă de extinderea Uniunii. Comisia Europeană joacă un rol vital de sprijin, gestionând activitatea de zi cu zi în procesul de aderare în numele statelor membre, dar statele membre sunt cele care își pot exercita dreptul de veto în fiecare etapă a acestui proces.

---

⁴ Frank Schimmelfennig, Ulrich Sedelmeier, *The Europeanization of Central and Eastern Europe*, Cornell University Press, Ithaca, 2005, p.42.

⁵ Dacian Cosmin Dragoș, Raluca Suciuc, *Uniunea Europeană: Mecanisme și Instituții, Suport de curs*, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, 2020, p. 88.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>, pagină accesată în data de 15.05.2023.

Tratatul de la Maastricht a stabilit și pașii de bază ai procedurii de extindere. Acestea sunt:

- Avizul Comisiei Europene cu privire la progresul statului solicitant către armonizarea sistemului său legislativ național cu normele UE și în respect cu negocierilor de aderare.
- Decizia Consiliului European și a Parlamentului⁷ privind avizul Comisiei.
- Acordul între statele membre și țara candidată (ratificarea tratatului de aderare).

Turcia și Uniunea Europeană. O relație dificilă

În timp ce extinderea cu țările din Europa Centrală și de Est a fost un proces logic, având în vedere atât relațiile comerciale puternice, cât și contextul politic și istoric al acestor țări, potențiala extindere cu Turcia este mult mai complexă și controversată.

Fiecare extindere a Uniunii Europene a adăugat complexitate pentru țări candidate. Pe de o parte, UE a învățat din experiența proastă cu criteriile îndeplinite doar pe hârtie și promisiuni care nu s-au respectat după aderare și insistă din ce în ce mai mult ca țările candidate să îndeplinească toate condițiile de aderare înaintea negocierilor. Pe de altă parte, din moment ce fiecare candidat trebuie să obțină un vot din partea fiecărui stat membru existent, solicitarea aderării este o altă oportunitate pentru stabilirea unor noi acorduri și a unei noi atitudini politice din partea UE (Frank Emmert, Sinisa Petrovic, 2014).

Una dintre condițiile pentru aderare este soluționarea oricăror dispute cu țări terțe, inclusiv dispute de frontieră⁸. Franța nu a fost de acord cu deschiderea negocierilor de aderare cu Cipru până la soluționarea conflictului teritorial cu Turcia. UE a transmis comunităților grecești și turce din Cipru să facă orice ar fi nevoie pentru a pune capăt disputei

---

⁷ Rolul Parlamentului European în procedura de extindere a fost consolidat odată cu adoptarea Actului Unic European în 1986.

⁸ Comunicarea Comisiei Europene „*Agenda 2000: pentru o Uniune mai puternică și mai largă*”, DOC/97/6, Buletinul Uniunii Europene, Strasbourg, 1997, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_97_6, pagină accesată la data de 16.06.2023.

cu privire la împărțirea insulei și că UE ar plăti orice soluție rezonabilă. Cu toate acestea, ciprioții greci au avut mereu un suport din partea Greciei, cu privire la întârzierea sau refuzul aderării. În 1998, Guvernul de la Atena a spus că aceasta ar bloca orice extindere dacă Cipru nu urma să facă parte din grupul statelor propuse pentru a fi admise. Mai târziu, Grecia și-a folosit din nou votul pentru a asigura încheierea negocierilor cu Cipru în schimbul acceptării Turciei ca țară candidată⁹.

Relația Uniunii Europene cu Turcia a început încă din 1963 prin semnarea Acordului de asociere de la Ankara¹⁰ și cererea oficială a Turciei din 1987. Cererea Turciei a fost respinsă în 1989 de Comisia Europeană, deoarece a considerat că este prea devreme să planifice o nouă extindere înainte de 1993, din cauza noilor obligații pe care le presupunea adoptarea Actului Unic European (1986).

Consiliul European de la Luxemburg din 12-13 decembrie 1997 a validat eligibilitatea Turciei fără a asigura aderarea acesteia, decizie determinată de faptul că Turcia a prezentat condiții politice și economice insuficiente pentru a lua în considerare negocierile de aderare¹¹.

În cazul Turciei, diferite elemente, rezolvate în timp sau nu, au făcut obiectul unor critici din partea UE: practicarea torturii, pedeapsa cu moartea, drepturile politice și culturale ale poporului kurd, dreptul la cult al minoritățile non-musulmane, drepturile femeilor, libertatea de exprimare, rolul armatei în viața politică a țării și recunoașterea Republicii Cipru, a cărei parte de nord se află sub ocupație militară turcă din 1974.

Turcia a devenit țară candidată la UE la Consiliul European de la Helsinki din 1999 și a început să-și alinieze politicile la *acquis-ul*

---

⁹ Arjan Uilenreef, *Bilateral Barriers or Good Neighbourliness? The Role of Bilateral Disputes in the EU Enlargement Process*, Clingendael Working Paper, 2010, disponibil pe https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20100600_cesp_paper_uilenreef.pdf, pagină accesată la data de 17.05.2023.

¹⁰ Mirela Atanasiu, *Turcia-Evoluția situației politice și de securitate și implicațiile la nivel regional*, Ed. Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2021, pagină accesată la data de 17.05.2023.

¹¹ Erik Faucompret, Jozef Konings, *Turkish Accession to EU: Satisfying the Copenhagen Criteria*, Routledge, New York, 2008. Accesată în data de 17.05.2023.

UE. 16 din cele 35 de capitole de negociere au fost deschise, unul fiind finalizat și altul închis. Capitolele acoperă o serie de domenii de politică, cum ar fi transportul, energia și pescuitul. Fiecare capitol este negociat separat și necesită ratificarea de către statele membre UE actuale și aspirante. Multe capitole de negociere au fost respinse cu veto, problema Ciprului fiind un pretext popular¹².

De la lovitura de stat eșuată din 2016 și de la referendumul constituțional din 2017, care a dus la un nou sistem prezidențial executiv, Turcia a devenit mai puțin democratică și din ce în ce mai instabilă. Progresul Turciei față de Criteriile de la Copenhaga doar a regresat. Sub președinția lui Recep Tayyip Erdogan, au existat represiuni împotriva opoziției politice și a presei, precum și instabilitate economică.

În opinia UE, retragerea democratică a Turciei și abandonul anumitor angajamente multilaterale, cum ar fi alegerea de a părăsi Convenția de la Istanbul pentru a combate violența domestică sau ignorarea deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, nu dau nicio șansă credibilă de aderare a Turciei la UE în viitorul apropiat, atunci când Guvernul de la Ankara nu este în conformitate cu principiile democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale la nivel național¹³.

Extinderea Uniunii Europene în regiunea Balcanilor De Vest

Uniunea Europeană a fost și este încă foarte activă în promovarea democrației și dezvoltarea economică la nivel internațional, în special în fostele state comuniste din Balcanii de Vest, unde UE a fost una dintre principalele forțe motrice ale democratizării în regiune¹⁴.

---

¹² Hamit Bozarslan, *Histoire de la Turquie contemporaine*, La Decouverte, Paris, 2016, p.54.

¹³ Ilke Toygur, *A new way forward for EU-Turkey Relations*, European Democracy Hub, Carnegie Europe, 2022, disponibil pe <https://carnegieeurope.eu/2022/01/26/new-way-forward-for-eu-turkey-relations-pub-86264>, pagină accesată la data de 17.05.2023.

¹⁴ Finn Laursen, *EU Enlargement: Current Challenges and Strategic Choice*, P.I.E. Peter Lang, Brussels, 2013, p.12.

În mare parte, procedurile și cerințele UE pentru aderarea noilor state membre sunt concepute pentru eliminarea totală a deficiențelor democratice sau a trăsăturilor liberale care au tulburat în mod tradițional statele membre care aderă. Cadrul europenizării în termeni de model de guvernanță care specifică valorile, normele și principiile UE este subliniat în diferite orientări ale UE pentru aderare, inclusiv bine-cunoscutele Criterii de la Copenhaga adoptate în 1993, Agenda 2000, precizând în continuare criteriile de eligibilitate pentru calitatea de stat membru, Consiliul European de la Salonic pentru Balcanii de Vest din iunie 2003, care a instituit mecanisme delimitate pentru implementarea Procesului de stabilizare și asociere prin respectarea cerințelor prealabile ale Acordului de stabilizare și de asociere prin „parteneriate europene” și alte măsuri pentru armonizarea cu cele 35 de capitole ale *acquis-ului UE* pentru țările care doresc aderarea la UE¹⁵.

Procesul de stabilizare și asociere care a fost introdus în 1999 este un proces stabilit de UE cu toate statele candidate din Balcanii de Vest și creează cerințe suplimentare pentru aderare. Este ghidat în primul rând de principiul condiționalității, în temeiul căruia Uniunea Europeană își rezervă dreptul de a impune în mod unilateral sancțiuni și de a oferi stimulente ca răspuns țărilor candidate cu privire la respectarea Criteriilor de la Copenhaga. Procesul de stabilizare și asociere are trei obiective centrale: stabilitatea politică și tranziția rapidă la o economie de piață; cooperarea regională; probabilitatea aderării la UE¹⁶.

Procesul de stabilizare și de asociere acoperă o multitudine de domenii juridice, care sunt împărțite în 10 titluri și care includ dialogul politic, cooperarea regională, libera circulație a mărfurilor și a lucrătorilor și cooperarea financiară. La primirea unei cereri de aderare Comisia Europeană emite o recomandare oficială și un raport de fezabilitate către Consiliul European privind semnarea unui Acord de stabilizare și de asociere¹⁷.

---

¹⁵ Joan DeBardeleben, *The Boundaries of EU Enlargement: Finding a Place for Neighbours*, Palgrave MacMillan, 2008, p. 23.

¹⁶ Comunicarea din partea Comisiei Europene: Strategia de extindere, COM (2005) 561 final (9 nov. 2005), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2006-0096_EN.pdf, pagină accesată la data de 16.06.2023.

¹⁷ *Ibidem*.

Serbia

După dizolvarea Republicii Federale Iugoslavia (stat comun cu Muntenegru) în 2006, Serbia se află în prezent pe drumul pro-UE. Serbia a primit statutul de țară candidată la UE în 2012, timp în care aceasta s-a confruntat cu obstacole majore în privința cooperării cu Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie¹⁸ (TPI) și, în final, problema Kosovo, care și-a declarat independența în 2008.

După ce i s-a acordat statutul de candidat în 2012, Serbia a început negocierile cu UE în 2014. Cu toate acestea, în aproape 11 ani cu statut de țară candidată și aproape 9 ani de negocieri, Serbia a făcut foarte puține progrese tangibile spre aderare la UE. Progresul Serbiei nu este doar pus în pericol de ritmul lent al reformelor, ci și de statutul specific al negocierii din capitolul 35, care cuprinde problema normalizării relațiilor cu Kosovo¹⁹.

Până în decembrie 2022, Serbia a reușit să deschidă doar 22 din cele 35 de capitole privind negocierile de aderare, închizându-se provizoriu doar două. Comisia Europeană a remarcat progrese foarte mici când vine vorba despre pregătirea pentru aderare a Serbiei, iar rapoartele privind adoptarea legislației necesare a UE arată întârzieri semnificative.

Ceea ce îi deranjează în prezent pe liderii UE este faptul că, Serbia pare un stat mai puțin democratic decât era la vremea deschiderii negocierilor de aderare, asistând la o deteriorare semnificativă a instituțiilor democratice din țară, precum și la crize politice majore, inclusiv la boicotul opoziției electorale din 2019 până în 2022²⁰.

---

¹⁸ Pentru detalii <https://www.icty.org>, pagină accesată la data de 17.05.2023.

¹⁹ Nikola Burazer, Krisela Hackaj, Ardita Shehaj, Ivan Stefanovski, *Shadow Report on Political Copenhagen criteria in Western Balkans EU Candidate States*, Belgrade, 2017, disponibil pe <https://europeanwesternbalkans.com/wp-content/uploads/2018/03/Democracy-in-Progress.pdf>, pagină accesată în data de 17.05.2023.

²⁰ Jana Juzova, Nikola Burazer, Oszkar Roginer, *Serbia's EU Accession Path: European Integration Without Democratization?*, Institute for European Policy, 2022, disponibil la <https://europeum.org/data/articles/serbia-s-eu-accession-path-european-integration-without-democratization.pdf>, pagină accesată la data de 17.05.2023.

Pe lângă raportul anual al Comisiei Europene privind Serbia, care avertizează cu privire la starea statului de drept și a standardelor democratice, Parlamentul European a adoptat în iulie 2021 o rezoluție privind Serbia²¹, în care euro deputații europeni condamnă practicile guvernului sârb care duc la subminarea statului de drept și a valorilor UE.

Invadarea Ucrainei de către Rusia în februarie 2022 și refuzul Serbiei de a adera la sancțiunile UE împotriva regimului rus au condus la o poziție și mai dură a statelor membre ale UE față de Guvernul de la Belgrad.

Macedonia de Nord

Macedonia de Nord se învecinează cu două state membre ale Uniunii Europene, Bulgaria și Grecia. De la cererea de aderare pentru UE din 2004, Macedonia de Nord a inițiat și implementat numeroase reforme, iar odată cu Acordul de la Prespa²² din 2018, și-a schimbat chiar numele oficial în Macedonia de Nord, punând capăt unei dispute de decenii cu Grecia.

Condiționalitatea UE este văzută cel mai adesea ca funcționând după o logică simplă: „*cu cât beneficiile aderării sunt mai mari, cu atât voința politică este mai mare, încât țările candidate să satisfacă cerințe politice și economice*”.

Macedonia de Nord a fost, de asemenea, prima țară din Balcanii de Vest care a semnat Acordul de stabilizare și asociere cu UE, stabilit ca parte a Procesului de Stabilizare și Asociere lansat după criza din Kosovo din 1999. În 2001, țara a fost zguduită de un conflict armat bazat, când cea mai mare minoritate etnică (albaneză) a protestat împotriva discriminării. UE a intervenit puternic și i-a convins pe rebeli să depună armele, iar guvernul să accepte reforme pentru a îmbunătăți situația

---

²¹ Rezoluția Parlamentului European din 6 iulie 2022 privind Raportul Comisiei din 2021 privind Serbia, disponibil la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52022IP0284>, pagină accesată la data de 17.05.2023.

²² Igor Janev, *Prespa Agreement and its Effects on Macedonian Right to National Identity: An act of ethno-genocidal termination of the national identity*, LAP Lambert Academic Publishing, 2021. Pagină accesată în data de 17.05.2023.

comunității etnice albaneze. Conflictul s-a încheiat cu Acordului de la Ohrid²³, care a acordat minorității albaneze drepturile pe care le ceruseră. Rezolvarea crizei a pus Macedonia pe calea către aderarea la Uniunea Europeană și a acordat Uniunii o influență puternică în țară.

În 2019, propunerea Comisiei Europene de a începe negocierile de aderare cu Macedonia de Nord a fost blocată de solicitările președintelui Franței, Emmanuel Macron, pentru o reformă în politica de extindere a UE pentru Balcanii de Vest.

Pe lângă problemele bilaterale și interne, Macedonia de Nord are și o provocare specifică UE. Macedonia de Nord se confruntă cu probleme de corupția și de drepturile omului. Raportul Comisiei Europene din 2021 privind Macedonia de Nord spune că țara este moderat pregătită pentru majoritatea reperelor sale, cum ar fi democrația, sistemul judiciar, administrația de stat, economia, protecția drepturilor fundamentale și libertatea de exprimare (Comisia Europeană, 2021).

Munte negru

După ce Muntenegru și-a declarat independența față de Republica Federală Iugoslavia în 2006, țara a solicitat aderarea la UE în 2008. În 2010, Comisia Europeană a emis un comentariu pozitiv cu privire la cererea Muntenegrului și în 2011, Consiliul a anunțat că va lansa negocierile de aderare în 2012. După opt ani de negocieri s-a decis deschiderea tuturor capitolelor, dintre care, trei au fost închise temporar²⁴.

Cea mai mare inovație introdusă în cadrul procesului de negocieri a fost includerea de garanții și măsuri corective care să oprească negocierile la alte capitole, dacă țara progresează la capitolele cele mai dificile, precum „*Justiție, libertate și securitate*”²⁵.

---

²³ Arolda Elbasani, *EU Enlargement in the Western Balkans: Strategies of Borrowing and Inventing*, *Journal of Southern Europe and the Balkans*, Vol.10, No.3, 2008, pagină accesată la data de 17.05.2023.

²⁴ Pentru mai multe detalii a se consulta Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea, Comisia Europeană, vizibilă la https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/index_ro, pagină accesată la data de 17.05.2023.

²⁵ Montenegro: Overview of Political Corruption, Transparency International, 2014, disponibil la <https://www.transparency.org/files/content/corruption>

Drept urmare, Muntenegru este văzută ca o candidată mai eligibilă pentru UE în comparație cu alte state din Balcanii de Vest. Iar mai presus de toate, Muntenegru a rezolvat majoritatea problemelor pe care le-a întâmpinat cu vecinii săi²⁶.

Muntenegru a adoptat și moneda euro, fără a încheia vreun acord în acest sens cu UE, fiind una dintre țările cu cea mai rapidă creștere din Balcanii de Vest. În ciuda progreselor pozitive, *Raportul de extindere 2022* al Comisiei Europene, afirmă că țara are anumite responsabilități de îndeplinit. Acestea includ libertatea de exprimare, libertatea presei, lupta împotriva corupției și a crimei organizate și credibilitatea sistemului judiciar, probleme rămase nerezolvate care îndepărtează Muntenegru de Uniunea Europeană (Comisia Europeană, 2022).

Albania

Aderarea la UE reprezintă un drum lung de negocieri între țara candidată și Comisia Europeană cu privire la cele 35 de capitole din *acquis-ul UE*. Albania, parte a Balcanilor de Vest, recunoscută de către UE ca țară potențială candidată în 2000, a început negocierile privind un Acord de stabilizare și asociere în 2003. Acest acord a fost aprobat și semnat cu succes la 12 iunie 2006, completând astfel primul pas major spre aderarea deplină a Albaniei la Uniunea Europeană în aprilie 2009.

După mai multe evaluări efectuate de către Comisia UE în octombrie 2013, oficial, Albania a primit statutul de țară candidată la 24 iunie 2014²⁷. Deși statele membre UE au aprobat deschiderea discuțiilor de aderare cu Albania în martie 2020, acestea au stabilit criteriile pe care țara trebuie să le îndeplinească înainte de primele discuții. Aceste condiții se refereau la reformele judiciare și electorale, crima organizată și corupție și solicitanții de azil nefondați din Albania. Teritoriul albanez este folosit ca țară de tranzit pentru imigranții ilegali, în mare parte

---

gas/Montenegro_Overview_of_Political_Corruption_2014.pdf, pagină accesată la data de 17.05.2023.

²⁶ Natasha Wunsch, *EU Enlargement and Civil Society in the Western Balkans: From Mobilisation to Empowerment*, Palgrave MacMillan, 2018, p. 85

²⁷ Tomasz Zornaczuk, *Civil Society in the EU Integration of the Western Balkans*, Warszawa, 2014, p.5

din Somalia, Eritreea, Afghanistan, Irak, Tunisia, Siria și Palestina, în drum spre Italia și alte țări din Uniunea Europeană. Drumul către liberalizarea vizelor pentru albanezi a fost pavat mai întâi de Acordul de facilitare a vizelor, care a intrat în vigoare în 2008 și apoi cu foaia de parcurs pentru liberalizarea vizelor²⁸.

În decembrie 2020, statele membre ale UE nu au aprobat cadrul de negociere pentru Albania din cauza îndoielilor persistente despre progresul Albaniei²⁹. Țările Uniunii Europene își folosesc dreptul de veto pentru a-și proteja interesele naționale și pentru a bloca aspirațiile statelor vecine de a adera. Acest lucru ar putea crea un vid periculos care amenință securitatea Europei. UE insistă asupra relațiilor de bună vecinătate ca o condiție prealabilă pentru aderarea țărilor din Balcanii de Vest.

Bosnia și Herțegovina

Procesul de extindere din Balcanii de Vest oferă Bosniei și Herțegovinei asistență financiară, concesiile comerciale și asistență pentru stabilizare și reconstrucție necesare din cauza războiului din anii 1990. Bosnia și Herțegovina și-a depus cererea de aderare la UE în 2016³⁰.

În decembrie 2019, Consiliul UE a aprobat 14 priorități pentru ca Bosnia și Herțegovina să obțină statutul de țară candidată, aceste priorități reprezintă o foaie de parcurs pentru Bosnia în calea implementării reformelor strategice pentru a fi admisă în UE. Prioritățile politice includ alinierea cadrului constituțional la standardele europene și îmbunătățirea sistemului judiciar, iar cele economice includ îmbunătățirea calității educației și a infrastructurii energetice.

Uniunea Europeană, în evaluarea din 2020 privind Bosnia, a menționat progrese minore cu privire la unele dintre cele 14 priorități, dar a considerat și că țara „se află, în general, într-un stadiu incipient în ceea ce privește nivelul său de pregătire pentru a-și asuma obligațiile UE și trebuie să intensifice semnificativ procesul de aliniere la *acquis-ul UE*” (Comisia Europeană, 2020).

²⁸ Tomasz Zornaczuk, *op.cit.* pag.28-29. Accesată în data de 17.05.2023.

²⁹ Kristin Archick, Sarah E. Garding, *European Union Enlargement*, Library of Congress, Washington, 2021, disponibil <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RS/RS21344/29>, pagină accesată la data de 17.05.2023.

³⁰ *Ibidem*

La 15 decembrie 2022, Consiliul European a aprobat concluziile Consiliului din 13 decembrie privind extinderea și Procesul de stabilizare și asociere și a convenit să acorde Bosniei și Herțegovinei statutul de țară candidată.

Bosnia și Herțegovina rămâne o țară instabilă din punct de vedere politic, entitatea politică ce îi reprezintă pe sârbii bosniaci, Republica Srpska încearcă să preia unilateral competențele statului și amenință să se separe de Bosnia și Herțegovina din cauza potențialei aderări la UE. Comisia Europeană a remarcat, de asemenea, că Bosnia și Herțegovina nu a făcut foarte multe progrese în ceea ce privește combaterea corupției și a crimei organizate.

Kosovo

În 1999, Kosovo a devenit parte din Procesul de stabilizare și asociere, un cadru de politici care vizează reforme de anvergură și aderarea la UE ca scop final. A doua componentă a Procesului de stabilizare și asociere, care sunt considerate măsuri comerciale autonome ale UE, au oferit acces nelimitat și fără taxe vamale în UE pentru aproape toate produsele originare din Kosovo, căreia i s-a oferit ocazia pentru a se bucura de o creștere determinată de export și pentru a-și stabili economia (Comisia Europeană, 2016).

La 12 iulie 2006, într-un raport comun intitulat „Viitorul Kosovo și rolul UE”, Înalțul Reprezentant Javier Solana și comisarul pentru extindere, Olli Rehn, au cerut crearea unei misiuni civile internaționale menite să pună în aplicare aspectele non-militare pentru stabilirea viitorului stat Kosovo. Solana și Rehn au recomandat, de asemenea, crearea unei misiuni comune de securitate și apărare pentru a sprijini consolidarea statului de drept³¹.

Kosovo și-a declarat independența față de Serbia în 2008. Deși 5 din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene nu recunoaște în prezent Kosovo ca țară independentă, UE consideră Kosovo ca pe un potențial candidat în procesul de extindere. Cea mai mare problemă în

---

³¹ Maria Giulia Amadio Vicere, *The High Representative and EU Foreign Policy Integration: A Comparative Study of Kosovo and Ukraine*, Palgrave MacMillan, 2018, p.9.

ceea ce privește perspectiva integrării UE a Kosovo rămâne faptul că cinci state membre ale UE – Cipru, Grecia, Slovacia, Spania și România – nu au recunoscut independența Kosovo. Drept urmare, perspectiva de aderare a Kosovo rămâne evazivă³².

Aderarea Ucrainei, Moldovei și Georgiei la UE

Ucraina și-a prezentat cererea de aderare la UE pe 28 februarie 2022, imediat după agresiunea militară a Rusiei. Moldova și Georgia i-au urmat exemplul, iar la 3 martie 2022, ambele state au depus cereri de aderare în contextul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.

Războiul Rusiei împotriva Ucrainei, început în februarie 2022, a creat o motivație geopolitică puternică pentru decizia Uniunii Europene de a se extinde și mai mult în Estul Europei. Prima prioritate a UE trebuie să fie de a ajuta Ucraina să alunge Rusia din teritoriul ucrainean ocupat. De asemenea, Rusia ocupă părți din Moldova și Georgia de mai bine de 30 de ani și continuă să împiedice progresul lor economic și politic. Este în interesul UE, ca de altfel și al Ucrainei, Moldovei și Georgiei, să devină membre stabile și prospere ale UE. Aceasta va însemna reducerea influenței Rusiei în ambele țări și contribuția la creșterea rezistenței acestora la influența Moscovei. În concluziile sale din 23 iunie 2022, Consiliul European a reiterat că viitorul Ucrainei, Moldovei și Georgiei se află în Uniunea Europeană și că acordă statutul de țară candidată Ucrainei și Moldovei³³. Totodată, a acceptat să acorde Georgiei statutul de potențială candidată, enumerând în același timp 12 domenii, în principal legate de buna guvernare și statul

---

³² *The Western Balkans an EU Enlargement: Lessons learned, ways forward and prospects ahead*, European Parliament, 2015. Vizibil pe [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/534999/EX_PO_IDA\(2015\)534999_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/534999/EX_PO_IDA(2015)534999_EN.pdf), pagină accesată la data de 17.05.2023.

³³ Violeta Wagner, *Ukraine, Moldova and Georgia have their European prospects confirmed. What does it mean for migration policies?* disponibil pe <https://www.icmpd.org/blog/2022/ukraine-moldova-and-georgia-have-their-european-prospects-confirmed.-what-does-it-mean-for-migration-policies>, pagină accesată la data de 17.05.2023.

de drept, care necesită îmbunătățiri pentru a obține acest statut (Consiliul European, 2022).

Uniunea Europeană încearcă să repete succesul extinderii sale la și în Balcanii de Vest, care reprezintă o realitate complexă și diversă în Europa. Integrarea Balcanilor de Vest în UE este în interesul real al securității tuturor statelor europene. Interesele naționale dominante trebuie să facă loc unei extinderi eficiente și concertate a UE. Principalele probleme ale tuturor statelor balcanice sunt: instituțiile administrative slabe care sunt incapabile să facă față cerințele procesului de aderare, o justiție ineficientă (procese prelungite, lipsă de independență judiciară), criminalitatea organizată și corupția. Chiar dacă unele țări au făcut progrese semnificative în aceste domenii, încă nu îndeplinesc cerințele stabilite de UE.

Provocările politice din Balcanii de Vest includ rezolvarea conflictului sârb/kosovar, a conflictelor Greciei cu Turcia, ale Macedoniei de Nord cu Albania, a conflictelor Bulgariei cu Macedonia de Nord și Albania, precum și criză sistemică permanentă din Bosnia și Herțegovina și necesitatea de a rezolva numeroase probleme legate de independența Kosovo.

Condițiile de aderare la UE, atât pentru Balcanii de Vest, cât și pentru Ucraina, Moldova și Georgia vizează aspecte fundamentale din punct de vedere politic ale procesului de aderare, cu accent comun pe statutul de drept, migrație și gestionarea frontierelor.

Concluzii

Două dezbateri despre viitorul Uniunii Europene converg în umbra războiului Rusiei împotriva Ucrainei. Pe de o parte, cererea Ucrainei de aderare la UE, urmată îndeaproape de cereri din partea Moldovei și Georgiei, a reaprins discuția despre extindere. În iunie 2022, în mod oficial, Consiliul European a acordat Ucrainei și Moldovei statutul de țară candidată.

Pe de altă parte, în același timp, a luat amploare discuția despre modificările asupra tratatelor. În acest caz, se solicită o trecere de la votul unanim la vot cu majoritate calificată în Consiliu, pentru a îmbunătăți capacitatea Uniunii Europene de a întreprinde acțiuni coerente.

Repercusiunile războiului Rusiei împotriva Ucrainei, sancțiunile UE și contra sancțiunilor rusești sunt deja resimțite sub forma unor creșteri enorme de prețuri în sectorul energetic care s-au răspândit inevitabil și în alte domenii ale economiei. Crizele economice nu reprezintă cadrul ideal pentru dezbateri abstracte despre reforma instituțională. În schimb, reformele trebuie să fie un instrument de solidaritate și sprijin economic. Prezintă drept exemplu deciziile privind sancțiunile în politica externă și de securitate, în special, cu privire la sancțiunile împotriva Rusiei, unde Ungaria, o țară dependentă energetic de Rusia, s-a opus mereu pachetelor de măsuri instituite de UE.

De asemenea, sunt în curs de desfășurare demersuri pentru a reporni procesele de aderare îndelung blocate pentru Balcanii de Vest. Discuția cuprinde și posibilitatea unor forme diferite de integrare parțială, cum ar fi ideea unei Comunități Politice Europene³⁴, lansată recent de președintele francez Emmanuel Macron.

Democrația a fost una dintre valorile fundamentale ale UE și unul dintre criteriile politice, stabilit în 1993 la reuniunea Consiliului European de la Copenhaga, definind eligibilitatea statelor de a deveni membre ale UE.

Toate țările candidate din Balcanii de Vest au multe lucruri de făcut, atunci când vine vorba despre stabilirea unor democrații depline și consolidate. După cum s-a văzut în capitolele precedente, acestea se confruntă cu numeroase provocări în zonele analizate, iar ceea ce este și mai îngrijorător, este faptul că există anumite tendințe negative privind diferite probleme, în ciuda progreselor înregistrate în cadrul procesului de integrare în UE.

Bibliografie:

Atanasiu Mirela, *Turcia-Evoluția situației politice și de securitate și implicațiile la nivel regional*, Ed.Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2021.

DeBardeleben Joan, *The Boundaries of EU Enlargement: Finding a Place for Neighbours*, Palgrave MacMillan, 2008.

---

³⁴ A se vedea www.lemonde.fr/en/international/article/2023/05/26/the-european-political-community-looks-to-find-its-meaning_6028130_4.html, pagină accesată la data de 20.05.2023.

- Dragomir Andreea, *Drept European, Suport de curs*, ULBS, Sibiu, 2019.
- Dragoș Dacian Cosmin, Suci Raluca, *Uniunea Europeană: Mecanisme și Instituții, Suport de curs*, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, 2020.
- Elbasani Arolda, *EU Enlargement in the Western Balkans: Strategies of Borrowing and Inventing*, Journal of Southern Europe and the Balkans, Vol.10, No.3, 2008.
- Emmert Frank, Petrovic Sinisa, *The Past, Present and Future of EU Enlargement*, Fordham International Law Journal 37 no.5, 2014.
- Faucompert Erik, Konings Jozef, *Turkish Accession to EU: Satisfying the Copenhagen Criteria*, Routledge, New York, 2008.
- Hamit Bozarlsan, *Histoire de la Turquie contemporaine, La Decouverte*, Paris, 2016.
- Janev Igor, *Prespa Agreement and its Effects on Macedonian Right to National Identity: An act of ethno-genocidal termination of the national identity*, LAP Lambert Academic Publishing, 2021.
- Laursen Finn, *EU Enlargement: Current Challenges and Strategic Choice*, P.I.E. Peter Lang, Brussels, 2013.
- Schimmelfennig Frank, Sedelmeier Ulrich, *The Europeanization of Central and Eastern Europe*, Cornell University Press, Ithaca, 2005.
- Vachudova Milada Anna, *Europe Undivided: Democracy, Leverage, Integration After Communism*, Oxford University Press, 2005.
- UVicere Maria Giulia Amadio, *The High Representative and EU Foreign Policy Integration: A Comparative Study of Kosovo and Ukraine*, Palgrave MacMillan, 2018.
- Natasha Wunsch, *EU Enlargement and Civil Society in the Western Balkans: From Mobilisation to Empowerment*, Palgrave MacMillan, 2018.
- Zornaczuk Tomasz, *Civil Society in the EU Integration of the Western Balkans*, Warszawa, 2014.

- Archick Kristin, Garding Sarah E., *European Union Enlargement, Library of Congress*, Washington, 2021.
- Burazer Nikola, Hackaj Krisela, Shehaj Ardita, Stefanovski Ivan, *Shadow Report on Political Copenhagen criteria in Western Balkans EU Candidate States*, Belgrade, 2017.
- Juzova Jana, Burazer Nikola, Roginer Oszkar, *Serbia's EU Accesion Path: European Integration Without Democratization?*, Institute for European Policy, 2022.
- Toygur Ilke, *A new way forward for EU-Turkey Relations*, European Democracy Hub, Carnegie Europe, 2022.
- Uilenreef Arjan, *Bilateral Barriers or Good Neighbourliness? The Role of Bilateral Disputes in the EU Enlargement Process*, Clingendael Working Paper, 2010.
- Wagner Violeta, *Ukraine, Moldova and Georgia have their European prospects confirmed. What does it mean for migration policies?*

<https://eur-lex.europa.eu>.

<https://ec.europa.eu>.

<https://www.icty.org>.

www.lemonde.fr.

IDENTITATE NAȚIONALĂ VS. IDENTITATE EUROPEANĂ: CONFLICT SAU ARMONIE?

Autor: Marina Ștefania-Larisa¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: Într-o lume tot mai globalizată, este important să ne păstrăm identitatea și să înțelegem importanța ei în contextul societății actuale. Identitatea ne oferă un sentiment de apartenență și ne ajută să ne definim și să ne exprimăm valorile și credințele. Este un amalgam complex de elemente culturale, sociale și individuale care ne definesc în relație cu ceilalți și cu lumea înconjurătoare.

În cadrul acestui articol se dorește aprofundarea conceptelor de identitate națională și identitate europeană și găsirea unui răspuns la întrebarea dacă acestea două sunt în conflict. Astfel putem afirma faptul că cele două forme ale identității nu se află într-un conflict direct în ciuda discrepanțelor ușor de identificat.

Identitatea noastră nu este un concept static, ci unul dinamic, care se formează și se transformă în timp. Ea poate fi influențată de factori precum limba, religia, valorile și tradițiile pe care le împărtășim, dar și de experiențele personale și interacțiunile sociale. De asemenea, identitatea poate fi subiectul unor conflicte și tensiuni în societate, în special atunci când indivizii se simt marginalizați sau discriminați din cauza diferențelor lor culturale sau sociale. Cu toate acestea, identitatea poate fi și o sursă de putere și rezistență, atunci când indivizii se unesc pentru a lupta împotriva discriminării și pentru a promova diversitatea și egalitate.

---

¹ Adresă de email autor: stefania.marina@ulbsibiu.ro

Cuvinte-cheie: identitate națională, identitate europeană, naționalism, Uniunea Europeană.

Introducere

Identitatea reprezintă un concept vag pentru majoritatea dintre noi, deoarece nu conștientizăm impactul acesteia în raport cu evoluția și parcursul nostru la nivel de societate. Este un concept ce nu poate fi restrâns doar la nivel personal, ea trasând traiectorii de ordin social pentru statele din care individul face parte astăzi. Astfel aceasta a avut ca prim scop comuniunea noastră cu originile, iar pe parcurs a devenit dezvoltatoare de sentimente unificatoare. O sintetizare concentrată în ceea ce o privește este faptul că ceea ce ne aseamănă ajunge într-un sfârșit să ne unească.

Raportat la vremurile pe care le trăim, identitatea își face simțită prezența în planul național, dar și în cel modern ce se găsește sub forma europenizării care poate fi privită ca o extindere la scară largă a simțirii unui tot unitar și omogen.

Obiectivul acestui articol are ca destinație trasarea parcursului identității regăsite sub două forme, identitatea națională și identitatea europeană. Întrebările conturate în jurul fenomenului urmăresc evidențierea relației dintre cele două forme, răspunzând la întrebarea dacă acestea sunt în conflict? Astfel, pentru a găsi un răspuns, se vor analiza în cele ce urmează conceptul de identitate în general și cele două forme de identitate menționate anterior.

Conceptul de identitate

Identitatea în viziunea psihologică a fost conturată ca sentimentul de sine aparținând persoanei², ea având un rol determinant în construirea comportamentului social. Acest sentiment participă activ la modul în care ne raportăm la cei din jur, indicându-ne ce ne face să fim asemănători și diferiți totodată unul față de altul.

---

² L., Rangell, Identity and the Human Core: The View From Psychoanalytic Theory, „Identity and Development An Interdisciplinary Approach”, 172, 1994, pp. 81-102.

Identitatea deține multiple sensuri contradictorii fiind un concept ambiguu, având în esența sa un construct social, simbolic și mitic pe alocuri, reușind în acest mod să îndeplinească funcții precum: crearea tiparului comportamental, definirea de valori și obiective, rol principal în decizii, conferirea sentimentului de putere, clădirea de relații interpersonale etc.³.

Cele două mari perspective care s-au remarcat cu privire la conceptul identității sunt reprezentate de perspectiva esențialistă și cea non-esențialistă. În cadrul perspectivei esențialiste se regăsește existența unui set bine definit de caracteristici pe care toți membrii unei națiuni sau grup le împărtășesc, fără ca acestea să sufere modificări în timp (idem, identic, similaritatea cu noi și cu restul) formând în acest mod identitatea. Iar în cadrul perspectivei non-esențialiste se regăsesc caracteristicile comune dar și diferențele, indivizii putând fi unici și similari deopotrivă, acceptând și schimbările în timp ale definirii identitare⁴.

Pentru a înțelege conceptul de identitate este necesară înțelegerea noțiunii de membru, apartenența la grup, sinele ce o redefinește nesupraviețuind singur. Se poate spune că oamenii își creează propriul sine raportându-se la elementele ce țin de lumea exterioară, după cum și Fligstein (2008) afirma că „*ideea noastră despre cine suntem, este de obicei construită ca un răspuns la un alt grup*”⁵.

Nevoia de apartenență poate fi privită ca o cale evolutivă, grupul sedimentând traiectoria comună a indivizilor ce o compun, pentru că identificarea cu un grup creează identitatea socială prin similaritatea membrilor și împărțirea aceleiași viziuni⁶. Iar nelămuririle precum „de unde venim?”, „cine suntem?” și „încotro ne îndreptăm?” sunt întrebări

---

³ R.F., Baumeister, M. Muraven, *Identity as adaptation to social, cultural, and historical context*, „*Journal of Adolescence*”, 19, 1996, pp. 405-416.

⁴ S., Lawler, *Identity: Sociological Perspectives, Second Edition*, Polity Press, 2014.

⁵ N., Fligstein, *Euroclash: The EU, European Identity, and the Future of Europe*, Oxford: Oxford University Press, 2008, p. 135.

⁶ J.E., Stets, P.J. Burke, *Identity theory and social identity theory*, „*Social Psychology Quarterly*”, 63(3), 2000, p. 224-237, <https://doi.org/10.2307/2695870>.

necesare pentru conștientizarea persoanei, dar ele sunt întotdeauna raportate la ceilalți.

Identitatea națională

Fundamentul identității naționale este o încredere comună în validitatea sistemului politic al țării, fie că este sau nu democratic. Identitatea poate fi încorporată în legile și instituțiile formale care specifică, de exemplu, ce limbă sau limbi vor fi considerate oficiale sau ce școli îi vor învăța pe tineri despre istoria națiunii lor. Cu toate acestea, identitatea națională include și cultura și valorile, adică poveștile pe care oamenii le spun despre ei înșiși, cum ar fi locul de origine, lucrurile pe care le sărbătoresc, evenimentele istorice pe care le au în comun unii cu alții și așteptările lor cu privire la ceea ce este nevoie pentru a deveni un membru autentic al comunității⁷.

Într-o accepțiune simplificată, națiunea este o comunitate cu margini teritoriale bine delimitate, comunitate care își are esența într-o istorie cunoscută fiecărui membru, predominantă de credințe și speranțe comune, simboluri și tradiții cu care membrii se individualizează. În aprofundarea acesteia, științele sociale au catalogat-o ca parte importantă din identitatea socială a individului, rezultând că identitatea națională este un produs al sistemului de valori, istoriei, religiei, crezurilor, ideologiei dominante și simbolismului⁸.

Identitatea națională cuprinde în sfera sa aptitudini, comportamente colective izvorâte din apartenența indivizilor la statul național și mentalități ale acestora. În discursul cotidian, identitatea poate fi asemuită stereotipului însă cu toate acestea, când ne referim la identitatea națională ne lovim de dificultăți de conceptualizare⁹. Înțelegerea identității naționale înclină mai mult spre elucidarea și dezbateră conceptului

---

⁷ F., Fukuyama, *Why national identity matters*, „*Journal of Democracy*”, 29(4), 2018, p. 5-15, <https://doi.org/10.1353/JOD.2018.0058>.

⁸ K.V., Korostelina, *Mapping national identity narratives in Ukraine*, „*Nationalities Papers*”, 41(2), 2013, pp. 293-315, <https://doi.org/10.1080/00905992.2012.747498>.

⁹ S. Ștefănescu, A. Velicu, *Național și/sau European? Reprezentări sociale ale identității în societatea românească actuală*. Editura Expert, 2006.

cunoscut sub numele de națiune, deoarece conceptul identității a fost folosit ca atare de către teoreticienii naționalismului, fără a-și acorda atenția cuvenită. Odată cu amploarea fenomenului aceștia au pornit dezbaterile cu privire la modul în care identitățile sunt reproduse în timp și spațiu, și în multe cazuri chiar modelate prin acte sociale sau culturale, un exemplu potrivit fiind memoria colectivă¹⁰.

Naționalismul ca idee politică a luat naștere în timpul revoluției franceze, identitatea națională fiind un produs al dezvoltării acestuia și a fost readus în scenă odată cu dorința statelor de integrare în structuri supranaționale, așa cum este de altfel și Uniunea Europeană.

În continuare, pentru a valorifica și transpune cât mai clar esența identității naționale ne vom raporta la societatea românească. Scrierile ce au urmărit specificul românesc au formulat idei călăuzitoare pe mai multe planuri precum:

- planul religios – ortodoxia este considerată element conservator al culturii și spiritualității noastre;
- planul lingvistic – liantul identității noastre etnice este limba;
- planul cultural – românii se bucură de o cultură populară, bogată din punct de vedere al constituirii noastre, un adevărat temei;
- planul psihologic – românul este cunoscut ca fiind ospitalier, sceptic și se adaptează ușor;
- planul geopolitic – influențe puternice din Orient și Occident.

Identitatea românească se conturează prin conștiința colectivă a românilor la care se alătură idealurile și speranțele pe care le-au împărțit veacuri la rând, astfel ea devenind o expresie a caracterului național. Românii și implicit caracterul național ce se regăsește în identitatea lor ca popor sunt modelați de propria lor istorie, de miturile care le-au marcat existența și de schimbările la care s-au adaptat fără a se îndepărta de rădăcini.

Identitatea națională desemnează specificul românilor, ceea ce îi distinge de alte comunități, ea presupunând atașament, mândrie față

---

¹⁰ C., Schifirneț, *The Romanian identity in the context of trend-setting modernity*, „*Revista de Sociologie*”, 5-6, 2009, p. 461-480, http://www.ceu.hu/polsci/brownbag_papers/0607/PeterDahlgren.doc.

de țară, atitudini pozitive față de grupul clădit, întărirea sentimentului de protecție cu privire la ce îi unește, păstrarea sacralității și obârșiei comune, conservarea tradițiilor și obiceiurilor în care s-au născut.

Identitatea Europeană

”*Declarația asupra identității europene*”¹¹ adoptată în decembrie 1973 la Copenhaga, definește identitatea europeană ca o construcție care are la baza sa patrimoniul comun, o natură dinamică de unificare europeană, interese și obligații specifice comunității, alături de unitate și coerență în ceea ce privește statele membre.

Identitatea europeană este în proces de dezvoltare și transformare, caracterul ei fiind unul nedefinit complet, literatura din domeniu preferând termenul de identificare cu Europa. Fiind un concept complex, identitatea europeană cuprinde trei perspective relevante și anume: perspectiva civică, perspectiva culturală și perspectiva instrumentală. Perspectiva culturală este reprezentată de factori etno-culturali ai identității, rezultați dintr-un îndelungat proces de formare a valorilor și principiilor comune. În perspectiva civică, la baza identității se află normele comune ce asigură o bună cooperare a statelor ce o alcătuiesc. Perspectiva instrumentală are la baza noii identități implicații pragmatice, estimarea avantajelor și totodată a pierderilor¹². Se prezumă că civilizația greco-romană este punctul de la care s-a pornit construirea unei culturi comune și spiritul european, consolidându-se pe valorile creștinismului ce sunt predominante în aria geografică, aprofundând prin intermediul religiei concepte similare precum fraternitatea între oameni, mântuirea, condamnarea, iubirea și dreptatea. Dacă ne raportăm

---

¹¹ Comisia Europeană. *Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973)*. *Bulletin of the European Communities*, 1973, document accesibil la adresa http://www.cvce.eu/obj/declaration_on_european_identity_copenhagen_14_december_1973-en-02798dc9-9c694b7d-b2c9-f03a8db7da32.html, pagina accesată la data de 04.04.2023

¹² A.M., Ruiz Jiménez, J.J., Górnjak, P.K., Ankica Kopic, M., Kandulla, (2004). *European and National Identities in EU's Old and New Member States: Ethnic, Civic, Instrumental and Symbolic Components*, „*European Integration Online Papers (EIoP)*”, 8, 2004, p. 116, <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2004-011.pdf>

la identitate și alteritate, consolidarea identității europene a fost facilitată de sistemele culturale distincte, indivizii având tendința de a se apropia de ceilalți cetățeni europeni cu care împart credințe similare decât de non europeni.

Identificarea prin cultură a cetățenilor cu Europa are în prim plan recunoașterea diversității caracteristicilor ce par totodată asemănătoare și capabile de a crea o legătură între europeni. Acestea se pot referi la puncte-cheie precum orice parte de istorie comună sau similară, valori filozofice, tradiții morale, religie, politică¹³. Pentru a putea fi creat un sentiment de identitate europeană, treapta europenității trebuie îmbrățișată la nivel național, simpla expunere la instituțiile europene ne fiind suficientă, legătura fiind realizată de principiile și valorile comune¹⁴.

Identitatea europeană s-a conturat și cu ajutorul dimensiunii culturale, scopul mișcărilor cultural-europene fiind de asemenea de făurire a unui sentiment de apartenență. Identitatea culturală europeană văzută ca un aspect „emoțional” al identității scoate în evidență atașamentul individului față de Europa¹⁵.

Idealul practicilor politicilor cultural europene este dezvoltarea unui sentiment de apartenență la o cultură comună. Acest lucru este vizibil și în tratatele Uniunii Europene ce cuprind protecția valorilor artistice, arheologice, istorice, a patrimoniilor naționale cu scopul de integrare europeană, încurajând politica non-discriminatoare¹⁶. Comisiei

---

¹³ M., Bruter, *Winning hearts and minds for Europe: The Impact of News and Symbols on Civic and Cultural European Identity*, „*Comparative Political Studies*”, 36(10), 2003, p. 1148–1179, <https://doi.org/10.1177/0010414003257609>.

¹⁴ T., Risse, *Neofunctionalism, European identity, and the puzzles of European integration*, „*Journal of European Public Policy*”, 12(2), 2005, p. 291–309. <https://doi.org/10.1080/13501760500044033>.

¹⁵ J., Moes, *European identity compared: A mixed methods approach*, ECPR Fourth Pan-European Conference, 2008, p. 31.

¹⁶ Tratatul de la Roma (CEE), 1957, document accesibil la adresa <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome>, pagină accesată în data de 23.03.2023.

Europene îi revine rolul de susținere a statelor membre, respectând diversitatea acestora și evidențiind moștenirea culturală comună¹⁷.

În legătura cu identitatea europeană se disting două perspective, una națională, ce folosește ca filtru când are în prim-plan Uniunea, statul-națiune și una post-națională ce este caracterizată de universalitate. Prima perspectivă menționată reliefează ideea că identitatea europeană este lipsită de o bază unitară, deoarece limba, tradiția și istoria nu sunt comune precum în cazul unui stat¹⁸.

Europa nu poate urma dezvoltarea regăsită în modelul statului-națiune, procesul de omogenizare fiind incompatibil cu democrația promovată de Uniune. Procedându-se astfel, legitimitatea Uniunii Europene nu ar avea o temelie stabilă și solidă privind identitatea culturală comună, ci dimpotrivă aceasta ar fi una „subțire”¹⁹.

Viziunea post-naționalistă este mai puțin preocupată de lipsa factorilor etnici sau culturali, afirmându-se că identitatea comună poate lua formă prin valori civice și politice împărtășite la nivel european. Europa ar trebui să înfățișeze un „adăpost instituțional” ce protejează și valorifică multitudinea culturală europeană, ea însă nu poate fi considerată liant al integrării europene, deoarece există riscul a pune în primejdie varietatea culturală a Europei²⁰.

Identitatea europeană civică face referire la gradul în care cetățenii se raportează și se simt totodată parte a sistemului politic european, ale cărui legi, drepturi sau obligații influențează direct nivelul vieții cotidiene²¹.

---

¹⁷ Tratatul de la Maastricht, 1992, document accesibil la adresa <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>, pagină accesată în data de 23.03.2023.

¹⁸ U., Beck, *Toward a New Critical Theory with a Cosmopolitan Intent*. „*Constellations*”, 10(4), 2003, 453–468. <https://doi.org/10.1046/J.1351-0487.2003.00347.X>

¹⁹ J.R., Llobera, *The Concept of Europe as an Idée-force*. „*Critique of Anthropology*”, 23(2), 2003, p. 155-174. <https://doi.org/10.1177/0308275X03023002003>.

²⁰ M., Sassatelli, *Imagined Europe: The Shaping of a European Cultural Identity Through EU Cultural Policy*. „*European Journal of Social Theory*”, 5(4), 2002, p. 435–451, <https://doi.org/10.1177/136843102760513848>.

²¹ Idem 13.

Un rol important ce aparține identității civice europene este reprezentat de interesul cetățenilor față de aspectele și problemele ce se regăsesc în comunitate, încrederea și loialitatea acestora față de ea și obligațiile civice pe care și le însușesc odată cu calitatea de membri ai Uniunii²².

Substanța identității civice este cuprinsă în angajamentul cetățenilor, în privința valorilor comune exprimate în documentele constitutive ale Uniunii, în angajamentul față de drepturile și obligațiile societății civile ce au fost asumate prin statutul de membru al sistemului politic comun. Factorii instrumentali au de asemenea o misiune remarcabilă în consolidarea sentimentului de identificare cu privire la Uniunea Europeană. Identitatea instrumentală este reprezentată de capacitatea Uniunii de a oferi beneficii sociale, un sistem de securitate comun, de a asigura o economie generală, frontieră și armată comune²³.

Identitatea europeană deține un caracter flexibil, poate fi analizată în funcție de contextul ales, situațional ea este influențată de experiențele importante, fie directe sau indirecte la care individul este supus, de interacțiunea membrilor, precum și de mijloacele de comunicare sau informare utilizate. Nu putem discuta de o identitate europeană singulară, ci de o multiplicitate de identități europene care se îmbină și se îmbogățesc reciproc, fie că vorbim de procesele sociale sau proiecte politice, cu implicația cetățenilor sau a statelor membre²⁴.

Concluzii

Așa cum se menționa la începutul articolului, scopul cercetării a fost studierea formelor identității, cea națională și cea europeană și găsirea unui răspuns la întrebarea „identitatea națională și identitatea europeană sunt în conflict?”

---

²² I.P., Karolewski, V., Kaina, *Civic Resources and the Future of the European Union*, „*Civic Resources and the Future of the European Union*”, 2012, p. 1–256. <https://doi.org/10.4324/9780203106280>.

²³ S., Inthorn, What Does It Mean to Be an EU Citizen? How News Media Construct Civic and Cultural Concepts of Europe, „*Westminster Papers in Communication and Culture*”, 3(3), 2006, p. 71, <https://doi.org/10.16997/WPCC.60>.

²⁴ P.J., Katzenstein, J.T., Checkel, *Conclusion – European Identity in Context*, „*European Identity*”, 2009.

Astfel putem afirma după cele aprofundate, faptul că cele două forme ale identității nu se află într-un conflict direct în ciuda discrepanțelor care sunt ușor de identificat. Îngrijorarea în privința fenomenului este reprezentată de faptul că identitatea europeană o poate compromite pe cea națională. Astfel, se poate considera că identitatea națională nu este periclitată de afilierea la cea europeană, identitatea europeană neavând ca scop înlocuirea spiritului național.

Identitatea națională reprezintă sacralitatea, în timp ce identitatea europeană reprezintă legitimitatea. Adoptarea unei identități europene nu diminuează devotamentul față de propria națiune, cele două putând coexista în armonie. Identitatea europeană este cea care reunește valorile comune ce se regăsesc la nivelul fiecărui stat, chiar putând afirma că aceasta este clădită pornind de la modelul național. Astfel, prin cele abordate putem concluziona că identitatea europeană o completează și nu o înlocuiește pe cea națională.

Totodată, cele două tipuri de identitate nu se pot confunda, izvoarele din care decurg fiind diferite, identitatea europeană decurgând din dreptul Uniunii Europene, în timp ce identitatea națională este în strânsă legătură cu dreptul național. Identitatea oferită de Uniune nu suprimă drepturile sau sentimentele trainice specifice celei naționale, aceasta conferă însă drepturi suplimentare și dă naștere extinderii sentimentului de afiliere. Identitatea europeană, în urma formei pe care o deține, este ușor de asimilat, deoarece împărtășește principiile de bază implementate de spiritul național.

Bibliografie:

- Baumeister, R. F., & Muraven, M., *Identity as adaptation to social, cultural, and historical context. Journal of Adolescence, 19, 1996.*
- Beck, U., *Toward a New Critical Theory with a Cosmopolitan Intent. Constellations, 10(4), 2003.*
- Bruter, M., *Winning hearts and minds for Europe: The Impact of News and Symbols on Civic and Cultural European Identity. Comparative Political Studies, 36(10), 2003.*

- Comisia Europeană, *Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973)*. Bulletin of the European Communities. 1973.
- Fligstein, N., *Euroclash: The EU, European Identity, and the Future of Europe*. (Oxford University Press, Ed.), 2008.
- Fukuyama, F., *Why national identity matters*. *Journal of Democracy*, 29(4), 2018.
- Inthorn, S., *What Does It Mean to Be an EU Citizen? How News Media Construct Civic and Cultural Concepts of Europe*. *Westminster Papers in Communication and Culture*, 3(3), 2006.
- Karolewski, I. P., & Kaina, V., *Civic Resources and the Future of the European Union*. *Civic Resources and the Future of the European Union*, 2012.
- Katzenstein, P.J., & Checkel, J.T., *Conclusion – European Identity in Context*. In J.T. Checkel & P.J. Katzenstein (Eds.), *European Identity*, 2009.
- Korostelina, K. V., *Mapping national identity narratives in Ukraine*. *Nationalities Papers*, 41(2), 2009.
- Lawler, S., *Identity: Sociological Perspectives* (Polity Press, Ed.; Second edi), 2014.
- Llobera, J. R., *The Concept of Europe as an Idée-force*. *Critique of Anthropology*, 23(2), 2003.
- Moes, J., *European identity compared: A mixed methods approach*. *ECPR Fourth Pan-European Conference*, 2008.
- Rangell, L., *Identity and the Human Core: The View From Psychoanalytic Theory*. *Identity and Development An Interdisciplinary Approach*, 172, 1994.
- Risse, T., *Neofunctionalism, European identity, and the puzzles of European integration*. *Journal of European Public Policy*, 12(2), 2005.
- Ruiz Jiménez, A.M., Górnica, J.J., Ankica Kosić, P.K., & Kandulla, M., *European and National Identities in EU's Old and New Member States: Ethnic, Civic, Instrumental and Symbolic Components*. *European Integration Online Papers (EIoP)*, 8, 2004.

- Sassatelli, M., *Imagined Europe: The Shaping of a European Cultural Identity Through EU Cultural Policy*. *European Journal of Social Theory*, 5(4), 2002.
- Schifirneț, C., *The Romanian identity in the context of trend-setting modernity*. *Revista de Sociologie*, 5–6, 2009.
- Ștefănescu, S., & Velicu, A., *Național și/sau European? Reprezentări sociale ale identității în societatea românească actuală*. Editura Expert, 2006.
- Stets, J. E., & Burke, P. J., *Identity theory and social identity theory*. *Social Psychology Quarterly*, 63(3), 2000.
- Tratatul de la Roma (CEE), 1957, document accesibil la adresa <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome>.
- Tratatul de la Maastricht, 1992, document accesibil la adresa <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>.

DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚEANULUI EUROPEAN

Autor: Crîșmaru Claudia Elena¹

*Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept
Programul de studii: Administrație Publică Europeană
Coordonator: Conf. univ. dr. Daiana Vesmaș*

Rezumat: *Uniunea Europeană (UE) reprezintă o entitate politică, socială și economică cu dezvoltare în Europa, situată între federație și confederație, conform prevederilor articolului 7 al Tratatului de instituire a Comunității Europene, revizuit ulterior prin tratatele de integrare europeană. Inițial creată din ruinele celui de-al Doilea Război Mondial, UE a luat naștere ca o organizație supranațională cu scopul de a pune capăt războiului pe continent și a asigura pacea și prosperitatea cetățenilor săi. Astăzi, UE este o uniune formată din 27 de țări europene, cu scopuri economice, politice și sociale comune. Cetățenii UE beneficiază de drepturi fundamentale garantate de documente precum Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene iar organismele precum Curtea de Justiție a Uniunii Europene, au rolul de a asigura respectarea acestor valori și drepturi. Această introducere oferă context pentru discuția ulterioară despre cazurile individuale analizate și modalitățile în care drepturile lor pot fi protejate și apărute prin intermediul instanțelor internaționale, inclusiv Curtea Europeană a Drepturilor Omului.*

Cuvinte-cheie: *Uniunea Europeană, cetățenie europeană, drepturi fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, integrare europeană.*

---

¹ Adresă de email autor: claudiaelena.crismaru@ulbsibiu.ro

Introducere

Uniunea Europeană este o entitate politică, socială și economică, dezvoltată în Europa, care este situată între federație și confederație, sub prevederile articolului 7 al Tratatului de instituire a Comunității Europene, revizuit ulterior prin tratatele integrării europene.

Făurită din ruinele celui de al Doilea Război Mondial, a apărut ca organizație supranațională din dorința celor șase state fondatoare de a stopa războiul pe continent odată pentru totdeauna. Așadar Uniunea Europeană (UE) poate fi definită ca fiind o uniune economică și politică, formată din 27 de țări europene, și fondată cu scopul asigurării păcii, a stabilității și a prosperității cetățenilor acestora, fiind în cadrul unui continuu proces de integrare bazat pe scopuri economice, politice și sociale comune.

Cetățenia europeană se referă la statutul juridic al cetățenilor țărilor membre ale Uniunii Europene. Noul art. 17 al Tratatului de constituire a Comunității Europene (fostul art. 8 al Tratatului de la Maastricht) stipulează că „este cetățean al Uniunii Europene orice persoană care beneficiază de naționalitatea unuia dintre statele membre”.

Drepturile fundamentale ale cetățeanului european potrivit CEDO

Prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului semnată în 1950 la Roma, prin Declarația Universală a Drepturilor Omului care a fost semnată la 1948, prin Carta Socială Europeană semnată în 1961 sau prin Carta comunitară a Drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor care a fost semnată la 1989, statele membre ale Uniunii Europene se obligă să respecte valorile democratice și drepturile fundamentale. Astfel, Uniunea Europeană și statele ei membre sunt obligate să respecte aceste valori, și organismele care au ca rol vegherea respectării lor sunt instanțele de judecată națională și Curtea de Justiție a Comunităților Europene. Sunt instituite sancțiuni de ordin politic sau economic statelor membre care încalcă drepturile fundamentale și valorile democratice în mod flagrant și sistematic, pentru că una dintre condițiile principale impuse de Uniunea Europeană statelor care candidează pentru apărare este tocmai respectarea acestor drepturi fundamentale.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa. Incluziunea drepturilor fundamentale ale cetățenilor în Tratatul de la Lisabona presupune faptul că instituțiile europene și statele membre sunt obligate din punct de vedere juridic, atunci când pun în aplicare dreptul UE, să respecte aceste drepturi: „Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Cartă” și că „aceasta are aceeași valoare juridică cu tratatele (obligatorie n.a.), potrivit art. 6 alin. 1 TUE, fără a include însă în acest tratat textul Cartei.

Ansamblul drepturilor politice, civice, economice și sociale ale cetățenilor europeni, precum și ale tuturor persoanelor care locuiesc pe teritoriul Uniunii este reunit, pentru prima dată în istorie, în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Documentul, alcătuit dintr-un Preambul și 54 de articole, este structurat în cuprinsul a șapte capitole.

Jurisprudența în domeniu

Primul caz analizat

Întâmplarea s-a petrecut în anul 2004 în statul Metodia, unde o fată pe nume Yara Dumy, în vârstă de 15 ani, elevă la un liceu din Barov descoperă că este însărcinată. Atunci când părinții ei află, aceștia au insistat ca fata să păstreze sarcina, dar tot ei o obligă să renunțe la a mai merge la școală. Pentru a putea păstra secretul despre sarcină, aceștia o rețin în casă, o încuie într-o cameră, unde ea primește zilnic mâncare, apă și mama sa o ajută la igienă. Însă, colegul său care este și presupusul tată al copilului, Yanni V., care are vârsta de 16 ani, publică un articol în revista liceului despre situația în care se află Yara. În articol mai publică și câteva mesaje primite de la ea prin SMS și o fotografie a ei (în care apare goală) trimisă tot prin telefon. Bineînțeles că atât articolul, cât și fotografia sunt preluate de ziarul național „Metodia adevărată”, fiind însoțite de un apel făcut către autorități pentru a lua măsuri.

În urma acestei publicări a articolului, directorul ziarului, T.M., este pus sub urmărire penală pentru că a publicat imagini contrare bunelor moravuri. Judecătoria din Eledur, capitala statului, îl condamnă la 2 ani de închisoare cu suspendarea executării.

În acest timp, Yara dă naștere unui băiețel, dar părinții, având calitatea de tutori ai fiicei lor, semnează actele de abandon. Băiețelul, Yavis, este adoptat. Yara încearcă să anuleze abandonul și adopția, dar cererea este respinsă de instanță, pe motiv că deja legăturile de filiație au fost întrerupte ca urmare a adopției. Între timp, Yara își reia studiile la liceul din Barov, însă, ca urmare a unor materiale publicate în revista liceului, despre încercările pe care fata le face pentru a-și recupera copilul, ea este sancționată cu eliminarea, iar înscrierea în orice altă unitate de învățământ îi este interzisă pentru o perioadă de 3 ani, sancțiunea fiind aplicată de un comitet care a fost format din inspectori școlari și cadre didactice, a cărui decizie nu poate fi atacată. În anul 2006, Yara și directorul ziarului sesizează Curtea europeană a dreptului omului.

Îată de ce eu consider, în primul rând, că în conformitate cu prevederile articolului 2 al Protocolului numărul 1 al Convenției Europene a Dreptului Omului, Yara Dumy ar putea invoca în fața Curții Europene a Dreptului Omului violarea dreptului la educație pentru că „nimănu nu i se poate refuza dreptul la educație. Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și al învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filosofice”. Uniunea a stabilit ca fiind drepturi ocrotite următoarele²: dreptul la o educație efectivă, dreptul de acces în instituțiile de învățământ existente la un moment dat și dreptul la recunoașterea oficială a studiilor încheiate. Pornind de la această idee se poate înțelege că statul are datoria de a asigura pluralismul în educație, iar în același timp acesta poate impune anumite obligații instituțiilor de învățământ sau chiar indivizilor.

Referitor la reclamația cu privire la încălcarea articolului 2 al Protocolului numărului 1 și anume, dreptul la instruire, reflectă o importanță a dreptului fundamental, pentru că într-o societate democratică nimănu nu i se poate refuza dreptul la instruire.

Consider că domnișoara Yara Dumy ar putea invoca în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și violarea dreptului la respectarea vieții

---

² Bianca Selejan Gușan, *Protecția Europeană a Dreptului omului, Ediția 4 revăzută și adăugită*, Ed. C.H.Beck, București 2011, p.230.

private și familiale, conform art. 8 din Convenție³ care stipulează că orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Dreptul la respectul vieții private este un drept complex, care are multiple declinări datorate jurisprudenței Curții Europene. El include, în primul rând dreptul la secretul vieții private, dar și dreptul la identitate personală, (inclusiv sexuală), dreptul la integritate fizică și morală, precum și, mai nou, dreptul la un mediu sănătos, dedus ca fiind un drept de sine-stătător din jurisprudența Curții europene. Dreptul la secretul vieții private este denumit „dreptul de a trăi la adăpost de privirile străine” sau „dreptul de a fi lăsat în pace”. În această sferă include și asigurarea respectului pentru domiciliu (spațiul privat al persoanei), în scopul protecției intimității locului unde se desfășoară viața privată. Obiectul protecției acestui drept îl mai formează și secretul opiniilor și datelor cu caracter privat. Yarei Dumy îi este încălcat acest drept prin publicarea datelor cu caracter privat, fără acordul său.

Cu privire la reclamația de încălcare a art. 8 din Convenție și anume, dreptul la respectarea vieții private și familiale, reflectă o importanță a dreptului fundamental, pentru că într-o societate democratică nimeni nu i se poate refuza dreptul la respectarea vieții private și familiale. În consecință reclamantul este victima unei încălcări a art. 8 din Convenția Europeană.

Consider că, domnul T.M. putea invoca în fața Curții Europene a Drepturilor Omului violarea dreptului la libertatea de exprimare, potrivit art. 10 aliniat 1 „Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”⁴. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere, deoarece în scopul unei eficiente protecții a libertății de exprimare, statul nu are doar o obligație generală negativă, de a se abține de la orice îngrădire a acesteia, dar și obligații pozitive, de acțiune. Astfel, de exemplu, statul trebuie să asigure libera

---

³ https://www.echr.coe.int/documents/convention_ron.pdf, pagina accesata la data 21.06.2022

⁴ https://www.echr.coe.int/documents/convention_ron.pdf, pagina accesata la data 21.06.2022

circulație a informațiilor, să vegheze la menținerea caracterului pluralist al informației, iar informația trebuie asigurată prin toate mijloacele tehnice sau, cum a precizat Comisia, prin orice „alte forme de expresie”.

În concluzie, după părerea mea, nu au fost epuizate toate căile de atac interne, aceasta fiind o condiție întâlnită în dreptul Internațional general și are, la origine, un caracter cutumiar. Această condiție este destinată a proteja suveranitatea statului împotriva unor proceduri internaționale intempestive.

Cererea nefiind introdusă termen de 6 luni de la data la care a fost luată această decizie definitivă, acest termen având ca scop limitarea în timp a posibilității de contestare a unor acte sau măsuri interne. Iar cererea să nu fie incompatibilă cu prevederile Convenției, manifest nefondată sau abuzivă și tot cererea poate fi considerată incompatibilă cu prevederile Convenției atunci când obiectul ei nu intră sub incidența dispozițiilor acesteia. Cererea abuzivă este cea prin care se urmărește un scop contrar celui prevăzut de Convenție sau care dovedește folosirea șicanatorie a dreptului de recurs la Curtea Europeană. Calificarea unei cereri ca abuzivă poate interveni și în cazul unor cereri repetate care nu au nici un fundament sau care conțin afirmații insultătoare sau cereri fanteziste sau provocatoare.

Al doilea caz analizat

A.F. este absolvent de liceu și nu are o ocupație stabilă. El locuiește cu mama sa într-un apartament din orașul BlackVille, capitala statului Burlania, stat membru al Consiliului Europei și parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului din iunie 2001. În ianuarie 2001, A.F. intră într-un grup de infractori specializați în spargeri de mașini. În noaptea de 22 spre 23 ianuarie 2001, grupul săvârșește mai multe spargeri într-un cartier rezidențial din BlackVille. O patrulă de poliție îi surprinde în flagrant, cheamă întăriri și infractorii sunt toți arestați, inclusiv A.F., care se afla în programul de „inițiere”, adică nu lua parte direct la spargeri, ci doar privea de pe margine și avea sarcina să-i avertizeze pe ceilalți, în caz că se apropia cineva.

În momentul arestărilor, șeful grupării, D.M., un infractor deosebit de periculos, l-a acuzat pe A.F. că din cauza lui au fost prinși și l-a amenințat că „o să vadă el” în închisoare. A.F. este dus la secția de poliție,

unde este interogat, fără a fi chemat un avocat. Speriat, mărturisește tot în declarație, dar nu precizează care era rolul său în noaptea aceea, arătând doar că făcea parte din grupul de infractori. De altfel, întreaga declarație a scris-o la dictarea polițiștilor, adăugându-și doar datele personale. După câteva ore de anchetă, timp în care nu a mâncat, nu a fost lăsat să meargă la toaletă și nici să bea apă, este dus în arestul poliției. La 30 de ore de la arestare, A.F. află de la colegii de celulă (care aflaseră de la avocații lor) că vor fi trimiși în judecată. După un proces de 3 zile, A.F. este condamnat la 2 ani de închisoare cu executare într-un penitenciar de maximă siguranță. Este transportat la penitenciar (300 km) într-un camion fără geamuri și fără scaune, alături de alți 20 de condamnați. Nu este lăsat să ia legătura cu mama lui care a așteptat în zadar la ușa tribunalului și apoi la poarta închisorii. Odată ajuns, este plasat într-o celulă de izolare fără a putea avea contact cu nicio persoană, fără activități fizice sau intelectuale. Singurele momente de ieșire din celulă sunt câte o plimbare la două zile, însoțit de un gardian, care nu vorbește cu el, într-o curte interioară de 20 metri pătrați, plimbare care durează 30 de minute, precum și mersul la dușul săptămânal. La sesizarea avocatului angajat de mama sa, autoritățile declară în fața instanței că această izolare este pentru protecția lui A.F. de amenințările lui D.M. (care a fost închis într-o celulă normală, cu alți 20 de deținuți, cu TV, program de muncă și religios). După 3 luni și în urma sesizărilor repetate ale avocatului, lui A.F. i se permite o vizită pe săptămână din partea unui preot și o vizită lunară a mamei lui. Instanțele din Burlania, sesizate de mama lui A.F., resping cererile de schimbare a regimului de detenție al lui A.F. Mama se adresează Curții Europene a Drepturilor Omului, la data de 1 martie 2002.

În urma acestor lucruri, pot fi excepții de inadmisibilitate ridicate de Guvernul statului Burlania următoarele:

- inadmisibilitatea cererii pe motiv că este tardivă, deoarece Curtea nu poate fi sesizată decât într-un termen de 6 luni de la data unei decizii interne definitive.;
- inadmisibilitatea cererii pe motiv că este prematură, deoarece reclamantul nu a epuizat toate căile de recurs interne pe care le avea și efective atât în practică cât și în teorie, la momentul faptelor, și anume cele accesibile.

În ceea ce privește drepturile pe care mama lui A.F. le poate invoca în fața lui CEDO ar fi: Conform art. 36 alin. 2 din Convenție, în interesul bunei administrări a justiției, Președintele Curții poate invita orice Înalță Parte contractantă care nu este parte în instanță sau orice persoană interesată, alta decât reclamantul, să prezinte observații scrise sau să ia parte la audieri.

Consider că drepturile pe care mama lui A.F. le poate invoca în fața Curții sunt următoarele:

- interzicerea torturii, deoarece conform art. 3 Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante;⁵
- dreptul la liberate și la siguranță, pentru că conform art. 5 alin. 4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală⁶;
- dreptul la un process echitabil, deoarece conform art. 6 alin. 1 „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărâ, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

Astfel că, hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

---

⁵ https://www.echr.coe.int/documents/convention_ron.pdf, pagină accesată la data de 21.06.2022

⁶ <https://jurisprudencedo.com/Conventia-CEDO/Toate-paginile.html>, pagina accesată la data de 22.06.2022

Putem spune că, nicio pedeapsă fără lege, deoarece conform art. 7 alin. 1 Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

O modalitate prin care ar putea răspunde Curtea acestor capete de cerere ar fi că în cazul în care, în urma examenului prealabil, Comitetul nu declară inadmisibilă și nu scoate de pe rol, în unanimitate, cererea, o Cameră se poate pronunța asupra admisibilității și a fondului cererii.

În cazul în care Curtea declară o cerere admisibilă, ea va proceda la examinarea cauzei în condiții de contradictorialitate, împreună cu reprezentanții părților și, dacă este cazul, la o anchetă pentru a cărei desfășurare eficientă, statele interesate vor furniza toate facilitățile necesare. De asemenea, Curtea se poate pune la dispoziția celor interesați, în scopul rezolvării cauzei pe cale amiabilă, pe baza respectării drepturilor omului garantate de CEDO. Rezolvarea pe cale amiabilă constă, de obicei, într-o înțelegere prin care statul pârât se obligă să plătească o compensație sau alte reparații, fără a-și asuma însă răspunderea pentru încălcarea Convenției.

Așadar, dacă nu s-a ajuns la rezolvarea cauzei pe cale amiabilă, Curtea va proceda la audieri, finalizate cu pronunțarea unei hotărâri prin care declară dacă a avut loc sau nu o încălcare a Convenției. În caz afirmativ și dacă dreptul intern al statului pârât nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acelei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. Iar după o examinare prealabilă a drepturilor invocate de mama lui A.F., după ce Comitetul nu declară inadmisibilă cererea și în urma celor analizate de constată că reclamantului i-au fost încălcate următoarele drepturi:

- dreptul de a nu fi supus torturii și altor tratamente sau pedepse inumane sau degradante prin care nimeni nu poate fi supus pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, iar reclamantul este ținut într-un penitenciar de maximă siguranță, este plasat într-o celulă de izolare, fără a putea avea contact cu o altă persoană, fără activități fizice sau intelectuale, singurele momente de ieșire din celulă sunt câte o plimbare la două zile, însoțit de

un gardian, care nu vorbește cu el, într-o curte interioară de 20 metri pătrați, plimbare care durează 30 de minute, precum și mersul la dușul săptămânal;

- dreptul la liberate și siguranță prin care orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, în condițiile în care reclamantul A.F. este dus la secția de poliție, unde este interogat, fără a fi chemat un avocat. Speriat, mărturisește tot în declarație, dar nu precizează care era rolul său în noaptea aceea, arătând doar că făcea parte din grupul de infractori. De altfel, întreaga declarație a scris-o la dictarea polițiștilor, adăugându-și doar datele personale. După câteva ore de anchetă, timp în care nu a mâncat, nu a fost lăsat să meargă la toaletă și nici să bea apă, este dus în arestul poliției.

Consider că orice cetățean are dreptul la un proces echitabil, dar reclamantul din acest caz nu are dreptul la un avocat, este obligat să scrie declarația sub dictarea polițiștilor și nu este dus în fața unei instanțe, după 30 de ore de la arestare aflându-se în arest.

După analizele făcute, Curtea constată că statul Burlania nu a respectat drepturile reclamatului, fiind obligată să plătească o compensație și să facă reparațiile cuvenite față de reclamant.

Concluzii

Uniunea Europeană reprezintă o entitate politică și economică al cărui scop este de a asigura pacea, stabilitatea și prosperitatea cetățenilor săi, cu respectarea drepturilor fundamentale. Cetățenii europeni beneficiază de drepturi protejate la nivel internațional, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului are rolul de a soluționa încălcările acestor drepturi. Este esențial ca aceste drepturi să fie respectate și protejate pentru a menține valorile democratice ale Uniunii Europene.

Bibliografie

Selejan-Guțan Bianca, *Protecția europeană a drepturilor omului*,
Editura AII Beck, București, 2004.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
Carta Socială Europeană.

<http://www.europa.eu.int>.

<http://www.eur-lex.europa.eu>

STRATEGIA EUROPEANĂ PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Autor: Popuța Bianca- Angela ¹

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Drept

Programul de studii: Drept

Coordonator: Lector univ. dr. Andreea Dragomir

Rezumat: Având la bază două prevederi pentru Strategia Europeană pentru persoanele cu handicap, și anume strategia europeană 2010-2020 și 2021-2030, aceste două au drept scop, diminuarea într-un mod cât mai ușor a vieții persoanelor cu dizabilități și cel mai important, obținerea de beneficii foarte mari societății și economiei fără a aduce atingere industriei. Acestea vin cu noutăți în ceea ce privește drepturile persoanelor cu handicap. Beneficiile în Uniunea Europeană cât și în afara Uniunii, la nivel mondial, țin seama și de deficiențe fizice, mintale, intelectuale și senzoriale. Obiectivele și acțiunile acestor strategii ne învederează faptul că, persoana cu handicap, indiferent de gradul acesteia, prin intermediul Strategiei Europene, va beneficia de drepturile care i se conferă în mod deplin, prin intermediul pieței unice și mai ales participarea în societatea și economia europeană. Trebuie amintit că aceste strategii urmăresc și integrarea persoanelor cu handicap și asigurarea lor chiar și peste granițele Europei, la nivel mondial.

Cuvinte-cheie: handicap, dizabilitate, strategie, discriminare, vulnerabil.

Introducere

Uniunea prin statele sale membre, adoptă strategii pentru punerea în aplicare a mult mai multor facilități pentru aceste persoane între statele membre și libera circulație a acestora în statele membre, fără privilegii

---

¹ Adresă de email autor: biancaangela.poputa@ulbsibiu.ro

și discriminări. Având la bază doua prevederi menționate de Uniunea Europeană prin Strategia Europeană pentru persoanele cu dizabilități 2010-2020 și 2021-2030.

Pornind de la cuvântul „dizabilitate” acesta este unul dintre motivele pentru care scriu acest articol.

Dizabilitatea este o variație a ființei umane legată strict de drepturile omului și de dreptul la sănătate, viață și egalitate de șanse în primul rând. Fiind o problemă cu care se confruntă foarte multe persoane de pe tot globul pământesc, nu mai vorbim despre acele persoane care au cetățenia într-un stat membru al Uniunii Europene, această problemă controversată a creat în rândul persoanelor cu handicap, o etichetă, pe care trebuie să o poarte cu ele oriunde pășesc prin lume.

Prin toate cele prezentate doresc a urmări faptul că, persoana cu dizabilitate nu este o ființă pe care trebuie să o evităm, sau mai rău, să o excludem din societate ori din ocuparea forței de muncă, pe motivul că aceasta „nu poate sau nu are cum pentru că este o persoană cu handicap...”, nu este un instrument de care să ne folosim pentru anumite „facilități”. Persoana cu handicap este o ființă la fel de puternică ca restul persoanelor care nu duc această povară, iar pentru acest fapt, doresc să susțin faptul că persoanele cu dizabilitate/ handicap, nu trebuie „discriminate”.

Strategia europeană pentru 2010-2020 și pentru 2021-2030:

Începând cu Strategia Europeană 2010-2020, aceasta ne învederează faptul că urmărește o îmbunătățire a situației persoanelor cu dizabilități la nivel european, pentru ca toate statele sale membre să respecte aceste reguli.

Această Strategie are la bază următoarele²:

- persoanele cu dizabilități să beneficieze de bunuri și servicii accesibile;
- persoanele cu dizabilități trebuie să se bucure de avantaje depline ce decurg din cetățenia uniunii europene;

---

² Strategia U.E privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020, Persoanele cu dizabilități au aceleași drepturi ca și ceilalți, , Uniunea Europeană, 2010, p.6.

- furnizarea unor servicii de bună calitate în cadrul comunității;
- combaterea discriminării pe criteriul dizabilității;
- accesul persoanelor cu dizabilități la piața liberă a muncii și încadrării pe piața muncii;
- educația și instruirea în școli/facultăți a cadrelor didactice în privința elevilor și studenților cu dizabilități;
- combaterea sărăciei și excluderea socială;
- accesul egal la serviciile de sănătate și alte servicii asociate;
- promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește cadrul de acțiune a programelor de dezvoltare la nivelul Uniunii și internațional.

Visul de a constitui o societate în care nimeni să nu fie exclus oferă oportunități pe piață și stimulează inovația, iar motivul de a oferi tuturor acces la servicii și produse reprezintă un pas înainte foarte important³. Persoanele cu handicap trebuie să participe economic și social, deoarece este esențial pentru succesul Strategiei Europa 2020 a Uniunii Europene în promovarea unei creșteri inteligente și durabile. Această Strategie are drept scop, diminuarea într-un mod cât mai ușor a vieții persoanelor cu dizabilități și nu în ultim rând, de a aduce beneficii foarte mari societății și economiei fără a aduce atingere industriei.

Obiectivele și acțiunile acestei strategii ne învederează faptul că, persoana, indiferent de gradul de handicap pe care îl deține, prin intermediul Strategiei Europene, va beneficia de drepturile care i se conferă în mod deplin, prin intermediul pieței unice și mai ales prin participarea în societatea și economia europeană, acesta fiind și obiectul Strategiei.

Combaterea oricărei discriminării pe motiv de handicap și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor ne menționează articolul 10⁴, iar conferirea puterii de a adopta o legislație în vederea combaterii unei

---

³ Arcadie Barbaroșie, Coordonator de Proiect, Formare în domeniul antidiscriminării și al drepturilor persoanelor cu dizabilități, perioada 2005-2008, p. 25.

⁴ Articolul 10 din T.F.U.E dispune că „În definiția și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.”

astfel de discriminări ne subliniază articolul 19⁵, iar acestea sunt solicitate de către Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

În continuare aș dori să vorbesc despre Strategia Europeană pentru 2021-2030⁶ care aduce în prim plan, persoana cu dizabilitate și dorința de a promova această persoană.

Această nouă Strategie pentru 2021-2030 este una foarte voluminoasă și deosebită în ceea ce privește aceste aspecte care țin de persoanele cu dizabilități. De menționat că aceasta se bazează pe cea precedentă, adică pe Strategia europeană 2010-2020, pentru persoanele cu handicap. Pentru asigurarea deplină a persoanelor cu handicap în societate, pentru participarea lor deplină în condiții de egalitate cu celelalte persoane din Uniunea Europeană și din afara acesteia, Comisia Europeană este cea care se ocupă de toate aceste aspecte în ceea ce privește aceste persoane, în conformitate cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, unde se prevede în mod clar egalitatea și nediscriminarea.

Strategia 2021-2030 are următoarele priorități⁷:

---

⁵ Articolul 19 din T.F.U.E (*ex-articolul 13 TCE*) dispune că, „(1) Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acesta le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală. (2) Prin derogare de la alineatul (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta principiile de bază ale unor măsuri de încurajare ale Uniunii, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, menite să susțină acțiunile întreprinse de statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1).”

⁶ Noua strategie pentru persoanele cu dizabilități, <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/society/20200604STO80506/o-noua-strategie-pentru-persoanele-cu-dizabilitati-pentru-2021-2030>, pagină accesată la data de 15.06.2023.

⁷ Un punct de cotitură pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, <https://www.edf-feph.org/un-punct-de-cotitura-pentru-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati-in-europa/>, pagină accesată la data de 15.06.2023.

- în primul rând, promovarea la nivel mondial a drepturilor persoanelor cu handicap;
- pentru persoanele cu handicap, acestea pot să circule și să locuiască liber;
- persoanele cu handicap să beneficieze de o calitate decentă a vieții și șansa de a trăi independent, fără discriminare în toate domeniile vieții sociale și în ceea ce privește ocuparea forței de muncă;
- persoanele cu handicap să beneficieze de participarea egală în toate domeniile, de egalitate de șanse, de acces la justiție, de educație, cultură, sport și turism, precum și acces egal la toate serviciile de sănătate.

Toate aceste aspecte pe care această strategie urmărește a le implementa sunt atât de benefice, însă ceea ce este cu adevărat frumos, dintre toate aspectele acestei implementări, este faptul că, implementarea dorește să treacă de granițele Europei, ceea ce înseamnă căci, Comisia visează să promoveze drepturile persoanelor cu handicap și la nivel mondial. Prin aceasta, Uniunea Europeană devine un protector al drepturilor persoanelor cu handicap, iar instrumentele folosite de aceasta, vizează⁸:

- asistență tehnică;
- programe financiare;
- sprijin prin intermediul delegațiilor u.e;
- dialoguri politice;
- activități pentru a fi sprijinite țările să pună în aplicare Convenția Națiunilor Unite Privind Drepturile Persoanelor Cu Handicap.

Pentru ca aplicarea acestei strategii să fie dusă la bun sfârșit, pentru consolidarea și cooperarea plus schimbul de informații privind punerea în aplicare, este nevoie a se înființa Platforma pentru persoanele cu handicap, în care se vor reuni autoritățile naționale responsabile cu punerea în aplicare, organizațiile persoanelor cu handicap și Comisia.

---

⁸ Comisia Europeană cu privire la strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități, https://romania.representation.ec.europa.eu/news/o-uniune-egalitatii-comisia-europeana-prezinta-strategia-privind-drepturile-persoanelor-cu_ro, pagină accesată la data de 15.06.2023.

Neapărat, și subliniez acest cuvânt, persoanele cu handicap trebuie implicate, poate chiar prioritare, în stadiul de punere în aplicare a strategiei privind drepturile persoanelor cu handicap pentru 2021-2030 și trebuie audiate, pentru a fi luate în considerare opiniile lor pentru această implementare a strategiei. Cu privire la ce se va discuta, Comisia va avea în vedere toate aspectele legate de stadiul de handicap dar și inițiativele puse în discuție la nivelul Uniunii Europene.

Concluzii

Ajunși la final, observăm că aceste strategii au drept scop diminuarea într-un mod cât mai ușor a vieții persoanelor cu dizabilități și nu în ultim rând, de a aduce beneficii mari societății și economiei fără a afecta industria.

Pentru a nu mai fi discriminate și pentru a se bucura de participarea completă în societate, în condiții de egalitate deplină cu ceilalți, strategia urmărește un proces de susținere a acestor persoane.

Strategia Uniunii Europene este mijlocul prin care persoanele cu dizabilități să câștige un zâmbet pe față pentru combaterea discriminării pe criteriul dizabilității. Strategia vine în ajutorul unei mai bune colaborări între state și individul cu dizabilități pentru a asigura respectarea antidiscriminării.

Bibliografie

Barbaroșie Arcadie, Coordonator de Proiect, *Formare în domeniul antidiscriminării și al drepturilor persoanelor cu dizabilități*, perioada 2005-2008.

Strategia U.E privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020, Uniunea Europeană, 2010.

<https://www.europarl.europa.eu>.

<https://www.edf-feph.org>.

<https://romania.representation.ec.europa.eu>.